Huszonötödik évfolyam. 62. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponkint d. u. 4—5 óra közt.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházaépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Bármentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Vasárnap, augusztus 4.

A központi hitelszövetkezet.

(M. U.) Magyarország hitelügyének fejlődésében nevezetes dátumot képez aug. 2-ika, midőn az uj alapra fektetett hitelszövetkezeti ügy rendezése tényleg kezdetét vette a gyakorlati megvalósuláshoz jutott. A hivatalos lap ezen napon közli Lukács László pénzügyi miniszter aláirási felhivását a Budapesten felállitandó országos központi hitelszövetkezet létesitésére nézve, felszólitván az ország tehetős közönségét, hogy ennek a nagyfontosságu intézetnek felállitása érdekében minél többen lépjenek be alapitó tagoknak az országos központi hitelszövetkezetbe, mert ez az intézet csak akkor teljesitheti derekasan az ő missziját, ha mindjárt kezdetben tetemes és az intézet országos jellegéhez mért alaptőke felett rendelkezik. A pénzügyminiszter a magyar királyi államkincstár nevében azonnal meg is kezdi az alapitványi üzletrész-jegyzést és pedig a törvényadta felhatalmazással egész terjedelmében élve, egy millió koronával.

Vivant sequentes! Azoknak, kik Magyarország gazdasági, forgalmi, hitelügyi életében jelentős helyet foglalnak el, nem szabad elzárkózni a magyar törvényhozás nemes szándékának megvalósitása előtt, mert ez a szándék a gazdasági, de egyszersmind humanitárius célok megvalósitására irányul. A gazdag embereknek mintegy erkölcsi kötelességők, hogy mint alapitók lépjenek be ebbe a központi hitelszövetkezetbe, a mely közös pénztára lesz az összes vidéki hitelszövetkezeteknek. Hogy pedig mindenkinek könnyen hozzáférhető legyen, a budapesti és zágrábi állampénztáron kivül az összes királyi adóhivatalok fel vannak hatalmazva arra, hogy alapitványi üzletrész-jegyzéseket elfogadhassanak az országos központi hitelszövetkezet részére.

Ezt az intézetet az államhatalom, karöltve a társadalmi, gazdasági tényezőkkel szándékozik megvalósitani. A hitelszövetkezeti ügy tulajdonképen társadalmi feladat lenne, de nálunk még erre elegendő társadalmi erő és eszköz rendelkezésünkre nem áll, miként a hitelszövetkezetek eddigi története is meggyőzően bizonyitja. Épen azért odaállott a hitelszövetkezeti ügy élére maga az államhatalom, részint igen tetemes és állami kedvezményekkel segitvén elő a hitelszövetkezetek alakulását. A többi már most társadalmi feladat marad és megadatván a kellő alap és tőkebiztositék, a társadalmi akció tetemesen meg is lesz könnyitve. Az állami támogatás különben tisztán a társadalmi tevékenység megindítására és a hitelszövetkezeti ügy fellendítésére irányul.

Mikor már a hitelszövetkezetek saját tevékenységük és iparkodásuk folytán akkora tőkeerő birtokába jutottak, hogy ezután a saját erejükből megélhetnek, a saját lábukon megállhatnak, az állami támogatás és azzal együtt a sokszor, de mindannyiszor igazságtalanul felpanaszolt állami gyámkodás fokozatosan megszünik. A kormányhatalmi tulkapásokról tehát szó sem lehet, még pedig abból az egyetlen okból, mert ezekre még alkalom sem kinálkozik. Ezt a vádat különben is csak pártpolitikai gyanusitó taktika találta ki. Hisz a kormányhatalmi befolyás legfeljebb csak az egész ügy meginditásánál, most a kezdet kezdetén érvényesülhet, de most is csak jótékony irányban. Mihelyt a központi hitelszövetkezet végleg megalakul, első alakuló ülését megtartja, az alapitók és a rendes tagokként belépő hitelszövetek jutnak tulsulyba és lesznek intézői, vezérlői az egész hitelszövetkezeti ügynek, függetlenül a kormányhatalomtól.

TÁRCA.

Kereszt uton.

— A „ZALA" eredeti tárcája —

I.

A »generalis vikárius« megküldte a pápai rendelettet Rómából, hogy a Szent Ferenc-rend tagjai térjenek viss a a szerzetesi szigorhoz.

A dologba be nem avatott ember előtt ez nem jelentett valami sokat. Talán a kedves szent atyák itt ott nagyokat eresztettek a kordán. Nem árt, ha egy kicsit szóritanak rajta magasabb helyről. A szent atyák majd egy kicsit sováryabbak lesznek, mi cs k egeszségükre válik; de erősödni fog a nép vallásos élete, ami mégis csak fontos dolog.

Hanem egészen másként gondolkodtak a tisztelendő urak benn, a kolostorokban.

A kaloznaki kolostorban például a páter kvárdián olyan szertelen dühös lett, hogy azt a nagypecsétes szent-levelet amit a provincialistól kapott, s amit novicius korában áhitatosan érintett volna ajkaival, — most minden teketoria nélkül földhöz vágta.

Az egyik barát valami iratmásolásra volt berendelve a kvárdián mellé s éppen a legcsendesebb szundikálásban volt. Ijedten riadt fel és réveteg szemekkel bámult a haragos házfőnökre.

— Mi az, rogo humillime?

A kvárdián most még a lábával is lökött egyet a földön fekvő levélen.

— Mi? Hát ki akarnak bennünket irtani. Ott van. Olvasd el fiam!

A fiatal páter felemelte csendésen az odább rugott nagypecsétes levelet és alázatos arccal elolvasta.

— Tehát visszaakarják állitani a régi szigort?

A kvárdián mélázó szemekkel bámult ki az ablakon át a messzeségbe s csak ugy hattal fordulva mondta:

— Vissza ám. De tudod e: mit tesz az?

A páter hallgatott.

— Persze hogy nem tudod. Mi is csak a könyvekből tudjuk. Veletek fiatalokkal még könyvből sem ismertettük meg, hogy meg ne botránkozzatok a nagy átalakuláson. Hát az a szerzetesi szigor abból áll, édes fiam, hogy a szó szoros értelmében szörköntöst kell viselni, papucsban járni, a fejedet teljesen kopaszra kell borotváltatni, szalma-ágyon hálni, böjtölni, koplalni és koldusnak lenni teljesen: szóval a világra nézve meg kell halni teljesen. Érted? Ez a mi szerzetesi szigorunk.

A fiatal páter izgatottan kezdte tömni a kiégett pipáját. Ragyujtott: aztán mikor látta, hogy a kvárdián csak tovább is kimereng az ablakon, szép csendesen kiosont az irodából.

Negyedóra multa már szinte zsongott a kolostor hosszu, boltives folyosója, mint az eresztő méhek kasa.

Délben, a refektoriumban a máskor szelid, nyugalmas szerzetes-arcok szinte ki voltak gyulva. A lázadás pirja volt az.

A kvárdián epes hangon közölte velök a rendeletet, már mindnyájan tudták.

Az elnyomott harag morajlása hullámzott át a nagy ebédlő-termen.

A kvárdián körülnézett.

— Mit akartok, fiaim?

A szerzetesek lesütött szemekkel hallgattak.

— Most még csak a falra van felirva a »szilencium«. De ezután majd meg testvéri szót is alig válthattok egymással.

Páter Paulus, egy fiatal, szelidképű szerzetes keserűen, reszkető hangon mondta:

— Páter kvárdián, Róma kiirt bennünket.

A kvárdián magasra emelte fejét.

— Igazad van, fiam! te fejen találtad a szeget. A noviciusok mind itt fognak hagyni bennünket, uj tagok nem jönnek közénk, kipusztulunk, ki kell pusztulnunk; mert ki lesz olyan bolond, hogy a mai korba nem való maskurát csináltasson magából. Mi vének, akik fél-lábbal a sirban vagyunk, most mar mindent eltürünk. Hajunkat lehorotválta az idő. Testünket, lelkünket elgyötörte az élet. Nekünk mar mindegy igy vagy ugy; de ti nagy bolondot tennetek, ha...

Elhallgatott. Észrevette, hogy a harag nagyon elragadta. Olyant pönditett meg, amire a szerzetesek talán nem is gondoltak volna. De a dolog

Bicykli Bambus, és eredeti angol ugyszintén jó karban levő használt Kerékpárok legjutányosabban kaphatók: Friedman K. és Günsberger bútorgyárában Nagy-Kanizsán, Német-utcza

Egy jó házból való fiu kárpitos tanoncnak felvétetik.

A törvényhozásnak, épen ennek a központi országos hitelszövetkezetnek megalakitásával az volt az egyik célja, hogy a hitelszövetkezetek ügyét minél inkább függetlenitse az esetleges kormánybefolyástol. Épen azért nem csinált ebből a központból sem állami hivatalt, sem állami bankot, mely a kormány közvetlen vezetése alatt maradna. Ez az országos központi hitelszövetkezet csak olyan társadalmi intézmény lesz, mint a többi, vidéki hitelszövetkezet. A kormány is az államkincstár képviseletében csak mint alapitó, alapitványi üzletrészei révén jut szóhoz ebben a központi hitelszövetkezetben, épen ugy, mint a többi alapitó.

Az alapitványok pedig, a melyek jóformán csak mint olcsó kölcsönök jönnek figyelembe, szintén ideiglenes és átmeneti természetűek. Az alapitványi üzletrészek visszafizetése után tehát tisztán a szövetkezeti tagok immár megizmosodott tevékenységre támaszkodik az egész hitelszövetkezeti ügy, melynek közvetlen célja lesz a gasdasági és ipari célok előmozditása, a különféle formában jelentkező uzsora által szorongatott kisiparos, kisgazda hiteligényeinek kielégitése. Ezzel egyszersmind égető szociális bajok orvoslása.

De van ennek gazdasági és ipari hitelszövetkezetről szóló törvénynek a gazdasági és szociális célokon kivül még igen nagy erkölcsi célja is. Ez pedig abban áll, hogy a kisgazdákat és kisiparosokat a takarékossághoz, a józan, okszerű gazdálkodáshoz szoktassuk. Ennek a célnak mielőbb való elérése végett van szükségünk most arra, hogy a központi hitelszövetkezet minél gyorsabban megalakulhasson, mindjárt kellő alaptőke felett rendelkezzék és a hitelszövetkezetek szervezése az egész országban megindulhasson, a siker szép reményével.

A magyar szocialismus.

Minden századnak vannak bizonyos uralkodó eszméi. A 19. század uralkodó eszméi: a szabadság, egyenlőség és testvériség, azután ezek fattyuhajtása: a socializmus osztályharca izgató irányával és ennek vállajai: a kommunizmus, anarchizmus.

Azt hiszem, felesleges e helyen hosszasan magyarázgatni, mit értsünk a socializmus fogalma alatt. Mindenki tudja, hogy a socialis mozgalom, társadalmi mozgalom. De nem a társadalmi rend fölbomlására és általános fölforgatásra irányuló, hanem a társadalom összes rétegeinek állandó jóletét, szabadságát, boldogságát és müveltségét célzó mozgalomnak kell lennie. Eredetileg ez is volt a socializmus tendenciája, mert a socialis kérdés volt minden időben, a mióta a világ csak fennáll, a mióta csak öntudatra ébredt az emberiség. A socializmus és kommunizmus szolgálatában állottak, illetve socialreformerek voltak a régi görögök, a zsidók közt az essäusok, az első keresztények, Plato, Krisztus, Locke, Diderot, Voltäre, és Rousseau, a pedagogus.

Ma azonban, a második évezred küszöbén, a socializmussal, mint az egyetemes proletárság veszedelmes politikai szervezetével, világfelforgató irányával állunk szemben.

Látnivaló tehát, hogy lehet a socialismus erény — mint a hogy az volt bölcsőjében — mely az általános müveltségnek, haladásnak és közjólétnek előmozditója, de lehet bün is, mely nagyobb fiat szül magának, lehet a népek és államok sorsának és nagyságának, de lehet a népek és államok sirjának is előmozditója.

Veszélyessége éppen abban áll, hogy egy nehezen meghatározható és fékezhető érzelmen alapszik, hogy ezt az érzelmet erősitik a multnak emlékei és a jövőnek határozatlan reményei. Mint érzelem, megragadja az embereket lelkét és képes azokat a legnagyobb erőfeszitésre és legnagyobb tettekre buzditani. De elfajulásában forrása lehet a legégbekiáltóbb igaztalanságoknak, a legeszeveszettebb zürzavarnak és korrupciónak. Ennek az érzelemnek gyujtó erejét igen hamar észrevették az agitátorok. S ezt az érzelmet nem lehet erőhatalommal, szuronnyal és golyóval megsemmisiteni. Itt él a szív fenekén, annál lángolóbban, mennél nagyobb veszély fenyegeti valamely oldalról. Ebből támad természet szerint a küzdelem, melylyel rendesen érdekütközés szokott járni. Ez a küzdelem pedig lehet lassu és öntudatlan, sőt vonatkozásaiban állásthozó, lehet azonban gyors, öntudatos és erőszakos is, aszerint, amint a társadalmat, a népet neveljük.

És ki neveli a népet, ki rakja le fundamentumát az egységes társadalom impozáns épületének? A tanitó, mint a népnevelő. Az az ügybuzgó, lelkiismeretesen serénykedő, e mellett pedig maga is nagy nyomorral küzdő tanitó, ki megadja a gyermek élete hajójának az irányt, melyen a létsik tengerén evezni, vagy hányatni kénytelen; aki szeretettel barázdálja meg a gyermek lelkében, szivében a tavaszi vetemény földjét, hogy az a hazának, az összes emberiségnek egykor tiszta buzát teremjen és aki a vad csemetébe jó kedvvel oltja be a nemesfaju gyümölcsöket, melyekre a társadalomnak, a hazának, a magyar nemzetnek is oly nagy és égető szüksége van.

És ha elfogadjuk, pedig el kell fogadnunk bebizonyitott igazságként azt, hogy azé a jövő, akié az iskola, következésképen el kell ismernük azt is, hogy a társadalom boldogulásának, a népek és államok jövőjének letéteményezése egyesegyedül a tanitó, mert a tanitó maga az iskola.

Önként merül föl itt az a kérdés: vajjon a tanitó és iskola, specialiter pedig a magyar tanitó és a magyar népiskola mennyiben és mily irányban foglaljon állást a modern sociális kérdésben? Vannak, a kik azt vallják, hogy a magyar tanitóság a nemzetalkotás fontos missziójánál fogva ne a merev ellenállás, félrevonulás avagy passzivitás álláspontjára helyezkedjék, mert sokkal hazafiasabb dolgot mivel akkor, ha megfelelő komoly tanulmány után, vezetőnek áll be a socialisták közé, kiszoritván a vezérszerepekből a lelketlen izgató apostolokat, józan és törvényes utón-módon segitene elérni azt, ami nélkül nem élet a bölcső és koporsó közt levő idő. Mert — igy argumentálnak és én hajlandó vagyok ezt elfogadni — a socialismus csak a századok óta kinlódó és nagy testi lelki nyomorban tengődő tömegeknek emberhezméltó megélhetését akarja biztositani; ne higyjük, hogy a socialisták mind borzas szakállu embergyülölök, emberfalók, mosdatlan szaju népamitók, vagy zavarodott fejü álmadozók, kik utópiákat hajhásznak. Korántsem. Hiszen a minap olvashattuk a lapokban, hogy a németországi választások 20-nál több socialistát juttattak a parlamentbe, valamint azt is, hogy a legutóbbi francia kabinetalakitás alkalmával egy radikális socialista miniszter jelöltsége komoly kombináció tárgyát képezte.

Persze, egyes kivételes esetek mindig lesznek. Várkonyiék háborros földosztó socialismusa pld. csakis karikaturája az igazi, magasztos célu és egészséges socialismusnak; szoknak a fantaziái legfölebb az előbb-utóbb bekövetkező gazdasági válság jeleneteinek iszonyuságait igérik. Mind a mellett azonban tagadhatatlan tény, hogy napról-

---

kimondott gondolatot kiegészitette a fiatal szerzetesek forrongó lelke.

— Én nem maradok a szerzetben! — mondta határozott hangon Paulus páter, a szelidképű fiatal szerzetes.

A kvardián szinte ijedt arccal lépett hozzá.

— Mit akarsz tenni, fiam?

— Kimegyek a világba küzdeni.

A kvardián szeretettel simogatta meg a fiatal szerzetes szőke fürteit.

— Nehéz lesz, édes fiam, nagyon nehéz lesz.

II

Három hónap multva a kaloznaki kolostorba várták a római generális küldöttét, aki kolostorról kolostorra jár, hogy minden szerzetet külön megkérdezzen; elfogadja-e a rendszabályt vagy sem. Akik el nem fogadták, azoknak pápai meghatalmazás alapján azonnal megadta a dimissiót.

Paulus páter cellájában járt föl, alá. Megállt valamely tárgy előtt és rámeredt tekintetével anélkül, hogy a tárgyat látta volna. Valahová máshova nézett olyankor, el messze a jövőbe.

Mikor már elfáradt, oda könyökölt a cella kis ablakának párkányára és szelid, merengő képpel nézett le az alatta elterülő kolostori kertre.

Minden fa, minden bokor ismerőse volt. Azokkal együtt-nőtt és azok alatt szőtte az emlékedes aranyszálait, amik a bölcs megnyugvás földi menyországába vezetnek. Azok alatt a csendes, árnyas fák alatt szokott lelkével visszatekinteni a multra, keserves gyermekkorára, hogy annál nagyobb odaadással tudjon ragaszkodni jelenéhez, mely a lelki béke paradicsoma.

Rettenetes volt az ő gyermekkora.

Szüleit nem ismerte.

Valami öreges asszonynál volt egy városban. Hogy kije, mije volt az öneki, nem tudta. Csak néninek szólitotta és rettenetesen félt tőle, mert ha ránézett, mintha azok a mélységesen bennülő sötét szemek szikrákat hánytak volna.

Ugy tünik föl neki akkori élete most is, mint egy elmult nehéz, kinos álom. Elmosodó eseményeiből csak egy-egy erősebb hatásu kép örökződött meg lelkében. Arra emlékezett csupán nagyon élénken, hogy sokat, nagyon sokat éhezett, nagyon kevéske kenyeret kapott mindig, de sok verést.

Az a nénike hideg télen, mikor hó nem volt és szárnyas göröngyökké fagyott a sár, ki szokta őt ültetni egy félreeső utca-sarokra. Ilyenkor mind csupa rongyokat aggatott testére. Didergett, majdnem megdermedt azokban a rongyokban. Ugy kellett a fagyos földön ülnie, imára összetett kezekkel és nézni azokra, akik elhaladtak mellette.

Jöttek asszonyok, urak, urleányok, urfiak, megálltak mellette, kérdezgették: mi a neve? kinek a fia? hol lakik? De neki nem volt szabad egy szót sem szólni, mert a néni szigoruan megtiltotta. Csak nézett némán a kérdezők szemébe; a nagy hidegtől meggyültek könnyei, beköddözték szemeit s utoljára már nem is igen látta azokat a könyörülő lelkeket, akik oda vetettek egy-egy krajcárt ölébe, azután tovább siettek.

A néni az utca másik szögletéből szokta őt olyankor lesni, hogy megtartja-e parancsolatját? Nagyon szigoruan megtartotta, mert félt, iszonyuan félt attól a szikrázó szemü nénitől, aki borzasztó módon tudott ütni.

Egyszer azután egy rendőr közeledett feléje. A néni ugy parancsolta, hogy olyankor fel kell ugorni és futni, futni előre erősen, mig el nem rejtőzhetik valahova. Ugy is tett. De futás közben elesett és a rendőr elfogta.

Hogy azután mi történt, arra nem emlékezett már; csak azt tudja, hogy ahhoz a rettenetes asszonyhoz nem kellett többé visszamenni. Egy igen jó néninél volt, de csak néhány napig.

Egyik napon behivták a játszásból.

Szelid mosolygó képü tisztelendő urhoz vezették, aki már várt reá, az elhozta magával; fölnevelte a kolostorban. Itt szolgálgatott a tisztelendő urnak. E mellett iskolába járt. Később beöltöztették szerzetesnek. Egész életét itt töltötte a kolostor szentelt falai között.

Az a szelidképü pap, aki annak idején őt a szenvedések közül elhozta és fölnevelte, nem volt más, mint az ő szent öregjök: a kvardián.

Ugy ragaszkodott ehhez a szent emberhez, mintha édes apja lett volna.

És most itt fog hagyni mindent. A kedves emlékü helyeket, a kis cellát, hol megtisztult lelke olyan sokszor emelkedett az áhitat szárnyain ahhoz a tökéletes nagy szellemhez, aki bizonyára szelid, türelmes atyai mosolygással nézi, amint az ő naiv fölnőtt gyermekei itt lenn a földön tonzurást, szőrköntöst, fapapucsost játszanak.

Csendes kopogtatás hallatszott a cella ajtaján.

— Ave! — mondta halkan Paulus páter.

A sekrestyés barát lépett be.

— Páter Paulus, a delegatus ur várja.

napra közeledik felénk az az ádáz, félelmetes szörnyeteg, mely társadalmunkat feldulással fenyegeti és ha nem sikerül megzabolázni, bölcseséggel tapintattal, valószinüleg tengernyi könny és sok ezrek vére fogja jelölni lépéseit.

Tekintsünk csak kissé szét, tekintsünk éjszak felé, dél felé, kelet avagy nyugat felé. Mit látunk, mit tapasztalunk mindenfelé?

Általános nyomort, elégületlenséget, forrongást és lázongást.

Azért, ha a socialis mozgalmakban rejlő veszedelmet megelőzni akarjuk, enyhitsünk a szegény nép sorsán, nyomorán de sürgősen, országra szóló nagy alkotásokkal humánus intézményekkel. Aztán meg kell oldani a munkáskérdést, de nem rendőri eszközökkel, hanem tervszerü társadalmi közgazdasági és politikai reformokkal. Nálunk ez annál fontosabb és égetőbb kérdés, mert egyuttal a magyar faj föntartásának és hegemoniájának is kérdése s mint ilyen szorosan összefügg a szinten aktualis nemzetiségi kérdés szövevényeivel.

Mindenekelőtt azonban, hogyha a socialis kérdést ugyancsak gyökeresen és sikeresen megoldani akarjuk, ha fajunkat, ha a haza népeit a magyar társadalom és a magyar állameszme számára megerősiteni kivánjuk és ha az alsóbb néposztályt nem legyőzni, hanem hozzánk felemelve kiengesztelni, megnyerni és nemzeti törekvéseinkben magunkhoz csatolni akarjuk, teremtsünk magyar nemzeti socialis iskolát, neveljük a népet és annak fiait hazafiasságra és munkásságra! Ez legyen a kohója a nemzeti életnek, az egységes társadalomnak.

A mai kornak olyan erős nemzeti és reális irányu iskolára van szüksége, mely kizárólag gyakorlati ismeretek és ügyességek nyujtása által az embert szilárd jellemü, munkás polgárrá neveli.

Államosittassék legalább a népiskola és töröltessék el a tandij, meg a beiratási dij, sőt tankönyveket, irószereket ingyen kapjanak a szegényebb sorsu tanulók.

Azonkivül oda kell hatnunk, hogy az iskola játszó terekkel környezett palota legyen és legyen abban különféle kézügyességi oktatásra berendezett műhely, az egészen szegénysorsu avagy árva gyermekek számára dolgozó, esetleg még háló- és fürdőszoba is, egyszóval valóságos gyermekmenhely legyen.

Az ismétlő iskolákban, valamint az iparosinasiskolákban már több és hatalmasabb eszköz áll a tanitó rendelkezésére a téves socialismus megmételyező tanai ostorozása céljából, a mennyiben itt már nyiltabb, közvetlenebb lehet küzdelme, beszélhet a socialismusról, mint ilyenről.

Áll ez pedig különösen olyan helységekre, hol az elámitott nép tényleg már összeütközésbe jött a fönnálló törvényekkel és ezek végrehajtó közegeivel, hol 12–15 éves fiu már tényleg résztvett a gyülekezéseken, melyeken a lelketlen szülő a gyermeket talán már a socialismus harcosává avatta s igy már nagy mértékben beleplántálta az elöljáróság és vagyonos osztály ellen a gyülöletet.

Itt már határozottabb fellépés szükséges. Ne nézze el a tanitó hogy a fiu betegségi esetet kivéve — egy órát is elmulasszon, ellenkezőleg szaporitsuk a lehetőség szerint, vagy toldjuk meg a tanórákat. Ne elégedjünk meg az olvasókönyv által nyujtott anyaggal, hanem ragadjunk ki egy-egy célunk eléréséhez alkalmas tanulságos esetet a napi hirek rovatából s ezt valóságos tanitási leckévé kidolgozva, kérdések és feleletek által vezessük a fiut oda, hogy kénytelen legyen a tévtanok veszedelmes és igazságtalan voltát belátni.

Ugy a mindennapi, mint az ismétlő- és inasiskolásoknak adjunk olvasás végett válogatott, jó könyveket s főleg olyanokat, melyekből az enyém és tied közt a különbség élesen kitetszik s a melyek a fiut arra tanitják, hogy: »Ne bántsdnak hivják a másét.« Szükséges e végből, hogy az iskolákkal párhuzamban népkönyvtárok, népkaszinók és egyéb jótékonycélu, hazafiasirányu intézmények létesittessenek mindenütt.

Ezeket vélem a leghasznosabb gyógyszernek a socialismus ellen.

Benedek Sámuel.

HIREK.

— **Kinevezés.** A pénzügyminiszter *Imrédy* Pál zala-egerszegi pénzügyi fogalmazót pénzügyi segédtitkárrá nevezte ki.

— **Törvényhatósági közgyülés.** A sümegi alreáliskola államositása tárgyában kötött szerződésnek törvényhatósági jóváhagyása céljából több bizottsági tag ur kivánsága folytán folyó évi augusztus hó 9-én délelőtti 9 és fél órakor Zala-Egerszegen a vármegyeház gyüléstermében rendkivüli törvényhatósági bizottsági közgyülés fog tartatni.

— **Halálozás.** Részvéttel vettük a következő gyászjelentést: „Egyházas bükki Dervarics János, ugy a maga, valamint gyermekei Malvin, Viktor, Irma, Gizella, nemkülönben veje dr. Zarka Zsiga és unokája Vilma nevében fájdalomtól megtört szivvel jelenti a hü és példás hitvesnek, hőn szeretett drága anyának, jó anyósnak és örökre felejthetetlen nagyanyának egyházas-bükki *Dervarics* Jánosné született Tivolt Vilmá-nak élete 44-ik, boldog házasságának 26-ik évében 1898. julius 30 án este 9 órakor rövid, de sulyos szenvedes után történt gyászos elhunytát. A megboldogultat hétfőn délután 5 órakor a szentkozmadombjai sirkertben helyezték örök nyugalomra. Az engesztelő szent mise-áldozat ugyanaz nap mutatták a zala-tárnoki róm. kath. plébánia templomban az Urnak.

— **Ezred jubileum.** Fényes katonai ünnepséget rendeztek e hó elsején, hétfőn a szomszédos *Varasdon*. Ekkor ünnepelte meg ugyanis a II. Miklós cár neveről nevezett ötödik ulánus ezred félszázados jubileumát. Mint onnan jelentik, a jubileum alkalmából a cár elküldte az ezrednek arcképét és az ünnepségen képviseltette magát.

— **Jótékony főispán.** *Fenyvessy* Ferenc, Veszprémmegye főispánja nemrégiben a megyei közgyüléssel *harmincezer* forintot szavaztatott meg a főispáni lakás renoválására. Most azonban, hogy megyéjében a jégverés óriási károkat okozott, elhatározta, hogy lakása renováltatását jobb időkre halasztja s a megszavazott 30,000 frtot megyéje jégkárosultjainak felsegélésére ajánlja. A fiatal főispán e nagylelküségéről megyeszerte örömmel vettek tudomást.

— **Városi közgyülés.** Zala-Egerszeg képviselőtestülete szombaton *Németh* Elek hely. polgármester elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott, amelyen előterjesztetett a vallás- és közoktatásügyi miniszteriumnak Zalavármegye kir. tanfelügyelősége utján a városhoz intézett leirata, mely szerint hajlandó a miniszter a zala-egerszegi állami elemi iskolával kapcsolatban egy gazdasági ismétlő iskolát szervezni és ott egy önálló szaktanitót alkalmazni, ha a város e célra tiz hold földterületet ad és a dologi kiadásokat fődözi. A képviselőtestület örömmel vette tudomásul a miniszter leiratát s hajlandó a gazdasági iskola céljaira a kivánt fölterületet ingyen felajánlani; tekintettel azonban a város szük anyagi viszonyaira, kéri a minisztert, hogy a gazdasági ismétlő iskola dologi szükségletét az állampénztárból sziveskedjék fedezni. Előterjesztetvén az aggápolda toronytetőzetének elkészitése tárgyában m. hó 11-én tartott árlejtés jegyzőkönyve, a közgyülés azt nem fogadja el, hanem megbizta a tanácsot, hogy egy egészen uj torony költségvetését csináltassa meg, arra hirdessen uj árlejtést és annak eredményét terjessze a képviselőtestület elé.

— **Népmozgalom városunkban.** F. év julius hóban az állami anyakönyvi hivatalnál bejegyeztetett: 68 születési eset és pedig: törvényes házasságból született 35 fiu és 20 leány; házasságon kivül született 9 fiu és 4 leány; 54 halálozás és pedig 32 finemhez és 22 nőnemhez tartozó (halva született vagy szülés közben elhalt 2 fiu és 1 leány); házasságkötés volt 14; házasságkötés céljából jelentkezett 22 pár; vegyes házasság 1 volt és pedig ág. hitv. ev. férfi és róm. kath. nő. Városunk lakossága ezek szerint az elmult julius hóban 14 lélekkel szaporodott.

— **Petőfi halála.** Vasárnap volt a negyvenkilencedik évfordulója annak a gyásznapnak, melyen *Petőfi* Sándor hősi halált szenvedett a fehéregyházai csatasikon. 1849. *julius 31-én* volt a segesvári ütközet. E napon látta utoljára a lehunyó napot a népjog ihletett költője és aztán eltünt, mint valami mithoszi alak. A véres nap eseményei föl vannak már jegyezve szemtanuk elbeszélése alapján a történelem lapjain, de Petőfi Sándor utolsó perceiről nagyon ellentmondók a följegyzések. E nap óta nem látta többé senki, annyit tudunk; de hogy miként halt meg, az örök titok marad.

— **A balatoni muzeum egyesület.** A keszthelyi uj kulturegyesület végrehajtó bizottsága mult hó 29-én *Lovassy* Sándor elnöklete alatt ülést tartott. A szétosztott gyüjtőivek csak egy része érkezett vissza de már az eddig jelzett aláirások száma meghaladja a háromszázat, melyek között 42 alapitó tag van. Az alapszabálytervezet, valamint az eddig jelentkezett tagok száma következtében a végrehajtó-bizottság elérkezettnek látja az időt az alapszabályokat elfogadó és a tisztikart választó közgyülés megtartására. Az elnök inditványára a közgyülést folyó hó 7-én d. u. 2 órakor a keszthelyi városház nagytermében tartják meg.

— Rögtön megyek.

És sietve ment a sekrestyés fráter után.

A római delegatus mindenik szerzetest külön bocsátotta maga elé.

Mikor Paulus hozzálépett, gyönyörködve nézte a szellemes-arcu, szép fiatal szerzetest; azután jóakarólag megsimogatta a fejét.

— Nos fiam, meghajolsz szentséges atyánk akarata előtt, ugy-e?

— Meghajolok atyám, de nem fogadhatom el.

— Miért édes fiam?

— Mert nem tudnám betartani s akkor becstelenné válnék magam előtt is.

— Jól van fiam! Én tehát a szentséges atyától nyert hatalmamnál fogva feloldozlak szerzetesi fogalmad alól és elbocsátalak.

Paulus mélyen meghajolt, kezet csókolt a delegatusnak és eltávozott.

III.

A kolostort egymásután hagyták el a szerzetesek. Mindegyiket átvette egyhazmegyéjébe valamelyik püspök. Petrinusokká, világi papokká lettek.

Paulus patert maga a primás vette föl főegyházmegyéjébe.

A római delegatus távozása után következő hetek csupa bucsuzásból állottak.

A kaloznaki kolostor szerzetesei közül a kvárdiánt kiveve egy sem fogadta el a szigoritást. Már mind el is bucsuztak. Csak Paulus volt még a kolostorban a fiatalok közül.

Be volt csomagolva mindene. Szomoruan járt megint föl, alá, kis cellájában. Elbucsuzott minden kis tárgytól, amit magával nem vihetett. Végül leroskadt az imazsámolyra és ott a Szent-Szüz képe előtt zokogva, fuldokolva mondta el bucsu-imáját. Nehez volt, nagyon nehéz volt megválnia attól a helytől, hol életének legszebb korát töltötte, mit paradicsommá avatott a béke, a megnyugvás lélekűdvözitő érzete.

De hátra volt még a bucsuzás legmegrázóbb részlete. Még a kvardiántól is el kellett bucsuznia.

Mikor az imazsámolyról felkelt, mintha kissé megerősödött volna lelke; ugy érezte, hogy most talán vissza tudja fojtani könnyeit, ha bucsuzik.

Lesietett az emeletről a kvárdián irodájába.

Az öreg könyökére támaszkodva merengett maga elé. Mikor a távozni készülőt belépni látta, elforditotta fejét és intett a kezével, hogy álljon meg.

Lélekfekvő csend következett.

A kvárdián az ablakon kitekintve, fojtott, tompa hangon mondta:

— Ne bucsuzz, kérlek!... Menj!... Kisérjen a mindenható Ur áldása!... Már nyolc bucsuzást átszenvedtem. Menj csak, édes jó fiam!... A tied — érzem — megölne.

Az agg házfőnök most tenyerébe rejtette arcát.

Paulus reszketve, halványan nézett reá, aztán roskadozva tett néhány lépest feléje. Megállt. Nagy küzdelem vivódott lelkében.

Majd egyszerre oda rohant a némán vonagló agg szerzeteshez, leroskadt labaihoz, átkarolta azokat és suttogó, fuldokló hangon mondta:

— Nem, nem, nem hagylak el atyám! Itt maradok veled.

És térdére hajtotta izzó fejét.

A kvardián átszellemült arccal hajolt a fiatal szerzetes feje fölé és elhalmozta azt csókjaival és szakadozottan suttogta:

— Aldjon meg érte a jó Isten! Megszakadt volna szivem utánad, édes, jó gyermekem!

—y.

— **A Munkásképző-Egyesület mulatsága.** Mint már jeleztük, a nagykanizsai ált munkásképző-egyesület f. hó 7-én a Polgári Egyesület kerthelyiségében tartja létesitendő dalárdájának alapja javára nyári mulatságát, melynek sikere érdekében a rendezőség nagy tevékenységet fejt ki. A Munkásképző-Egyesület vigalmai nemcsak kellemes szórakozást nyujtanak mindenkor, hanem tanulságot tesznek arról is, hogy a munkásifjuság társadalmünk számot tevő részét képezi. Azért óhajtandó, hogy az Egyesület mindenkor, — ha a nagyközönség elé lép — ezen részről érdemleges pártfogásban részesü jön és hogy a munkaadók ilyen alkalmakkor az ifjusággal tartsanak, bizonyitásául annak, hogy szivesen látják, ha a munkásifjuság időről-időre saját és a közönség szórakoztatására egy-egy vigalmat rendez. A kik együtt vannak a munkában, legyenek együtt a vigságban is és ha ez igy lesz, akkor a Munkásképző-Egyesület nemcsak muló, hanem messze kiható sikerről fog beszámolhatni. A vigalom rossz idő esetén a Polgári-Egylet emeleti helyisé ében fog megtartatni.

— **Tanitók felvétele gazdasági szaktanfolyamra.** F. évi augusztus hó 1 től 30-ig a földmivelesügyi miniszterium által az ország földmives iskoláiban rendezendő négy heti gazdasági tanfolyamra vármegyénk tanitói közül a pápai földmives iskolába *Danitz* Sándor stridói, *Kocsis* Károly sümegi, a *szt-imrei* földmives iskolába *Martincsevics* Ferenc novai, *Németh* József baki és *Seregély* Sándor cserencsóci tanitókat vették fel.

— **Tüzoltók mulatsága.** Nagy veszélyben forgott tüzoltóink vasárnapi mulatsága. Már már azt hittük, hogy a nyári mulatságok hagyományos ellensége: az eső, ezen mulatságot is, még mielőtt megkezdődik, tönkre teszi. De a borus idő a délutáni órákban kiderült és tüzoltóink a legszebb reményekkel telve vonultak ki az árnyékos sánci mulatókertbe. Szivesen regisztráljuk, hogy a tapasztalt remények teljesen megvalósultak, mert a közönség minden rétege nagy érdeklődést tanusitott tüzoltóink mulatsága iránt, mely a késő esti órákig a legvidámabb hangulatban tartott. A confetti és szerpentin ugyan hamar elfogytak, de kifogyhatatlan volt tüzoltóink zenekara ugy a tánc, — mint a szórakoztató zene kiszolgálásában. Elismeréssel kelladóznunk *Brinner* Mihály vendéglősnek is, ki eltérve a vendéglősök ama megmagyarázhatatlan szokásától, hogy mulatságok alkalmával az árakat felemelik, ellenkezőleg, ezeket tetemesen leszállitotta, ugy hogy a vendégek olcsó pénzen igazán kitünően étkezhettek. Követendő példaul regisztráljuk, hogy egy adag csirke, réce vagy egyéb sült 25 krajcár volt.

— **Öngyilkosságok.** *Tancsics* Ivákun 60 éves *n.-vidi* bognármester csütörtökön este felakasztotta magát. Hosszas betegsége üzte a szegény embert a halálba. — *Steiner* Izidor zalalovasi helyettes rabbi a napokban egy késsel felvagta ereit a nyakán és elvérzett. A gondterhes élettől igy megszabadult szerencsétlen apa özvegyet és hat árvát hagyott maga után.

— **Megszökött a fogházból.** *Besztiánics* Ferenc *muraköz-vidéki*, tizenhet éves suhanc a *fridaui* fogházból megszökött, a hol többrendbeli lopás miatt volt elzarva. A megszökött fogoly az alsólendvai hegyek között rejtőzködött el, napról-napra mas helységben ütötte fel tanyáját és itt is rendszeresen üzte régi mesterségét: a lopást. Az alsó-lendvai csendőrök a napokban elcsipték.

— **Rablás az erdőben.** Vakmerő rablást követtek el a mult héten a *kacorlaki* erdőben. Négy ember megfosztotta minden pénzétől *Lendvai* Józsefnét, egy kiskanizsai földmives feleségét. Az asszony a letenyei vásárról hazatérőben Pola községben felült egy idegen kocsira, a melyen négy férfi volt. Útközben elbeszélte, hogy egy tehenet adott el s kérte az embereket, hogy hajtsanak Sormás község felé, a hol fuvarköltség cimén a vendeglőben néhány liter bort fizet majd nekik. A négy ember azonban Sormást kikerülve, Fülöpmajor felé hajtott s két ujabb utbaeső községet elkerülve, a *korpavári* csárda előtt állt meg. Itt megittak négy liter bort. Az asszony rosszat sejtett s elakart válni tőlük, de az emberek erővel a kocsiba tették s elvágtattak vele a Kacorlak felé eső erdőbe. Itt a kocsiról levették, az erdő sürüjébe vonszolták, kezet-lábát lefogták és minden zsebét kiüritették. Aztán elhajtottak. A tettesek állitólag *gelsei* emberek voltak. A csendőrség a nyomozást megkezdte.

— **Hamisitott bor.** *Vlasics* Remus kotori korcsmaros nyolc hordó bort hozatott Tirolból de feljelentést tettek ellene, hogy a bor hamisitott. A vizsgálatot azonnal megtartották és vegyelmezés végett mintát küldtek belőle Budapestre. Itt konstatálták, hogy a bor tényleg hamis. A vendéglős bora igy nagyon drága lesz, mert ezt a föld issza meg, azonkivül még meg is fogják büntetni.

— **Közjegyzői okiratok és az irógép.** Az igazságügyminiszter elrendelte, hogy a közjegyzői okiratokat nem szabad irógéppel irni, vagy lemásolni. Ezeknek az okmányoknak egyik főkelléke, hogy irásukat ne lehessen egykönnyen utánozni, még kevésbbé pedig kitörölni. Az irógép betüit pedig gummival könnyen ki lehet törölni és helyükbe mást irni, még pedig oly módon, hogy az ügyes kézzel végzett változtatást nem is igen lehet észrevenni. Az irógépek igy könnyen kétségessé tehetik a közjegyzői okiratok autentikus voltát. Egyik nagy hibája az irógéppel való irásnak az is, hogy gyakran fordul elő benne iráshiba, a melyet azután mindig utólag kell kijavitatni.

— **Trafikosok vasárnapja.** Ötvennégyezer család él abból Magyarországon, hogy a dohány, szivar, cigaretta, burnót eladásával foglalkozik. A vasárnapi munkaszünetről rendelkező törvény ezt a sok embert megfosztotta a vasárnapi pihenőtől. Ez ellen száll sikra az aradi ipar- és kereskedelmi kamara, mely az összes kamarakat sorompóba szólitja most a trafikosok vasárnapi pihenőjének érdekében. Az átirat érvei közt legnyomósabb az, hogy a vasárnap délutáni dohányvásárlás a nagyvárosokban is oly csekély, hogy a szünet elrendelésével az állam nem szenvedne jelentős károsodást és 54.000 családnak adná meg ezzel azt a szükséges pihenőt, amelynek eddig való eltiltása egyedül áll egész Európa törvényeiben.

— **Önvédelemből ember halál.** *Kálmán* József csurgói földmives a napokban ittas állapotban ment az *udvarhelyi* korcsmába. Leült a mulatozók közé és iddogált tovább. Fizetéskor összeszólalkozott *Horváth* József korcsmárossal. Az ittas ember nekivadulva, egy üveget kapott fel, hogy a korcsmárost fejbe üthesse. Ez azonban egyik kezével elkapta az üveget és másikkal meg földre taszitotta a részeg embert, hogy ezt el ártalmatlanná tegye. *Kálmán* végig terült a földön. Előbb azt hitték, hogy elaludt, hát ott hagyták, de később már hiába költögették — nem ébredt föl, halálát koponya repedés okozta. Az orvosi boncolás konstatálta, hogy Kálmán koponyacsontja alig volt vastagabb, mint egy közönséges névjegy papirja.

— **Kozákjaink körutón.** Ez a bestiális vampir faj sohsem pusztul ki városunkból. Közönséges züllött fraterek, kik csalással, hamis kártyajátékkal tengetik nyomorúságos életüket. Hitvány parák, kik körmönfont balekfogással vetik rá magukat a tudatlan vidéki atyafira, kinél pénzt szimatolnak és jaj annak, ki az ő undok körmeik közé kerül. Rendőrségünk tehetetlenül áll velük szemben, mert e jól szervezett banda eszén nehéz tuljárni, nem félnek semmitől, a börtön az ő mentváruk, kiszakadt ezekből minden jobb érzés, az erkölcsi züllöttség fertőjében találják meg az élet kényelmességét. Itthon szorosan a nyakukon ülnek, az utóbbi időben éber figyelemmel vetteté rá magát a rendőrség a gazok ez ocsmány bandájára, persze ez nagyon tetszélyezi őket garázdálkodásaikban igy hát kirándulást rendeznek a közeli helységekbe, a hol ép vasár van. — Mult csütörtökön *Kámán* György kerka pentek falusi lakos az alsó-lendvai vasárról jövet betért a *rédicsi* csárdaba, hol *Hanzerka János et comp.*, a hires kanizsai sipisták öt tagja egymásközött játszott. Igy szedik rá, igy ovajak bele ezek a hitvány piócák a tudatlan embereket a játékba, Felingerlik a nézőt a nyeréssel, a mely csak látszólagos, mert egymásközött játsza nak. *Kámán*, mint az rendesen történni szokott, szinten elfogta a nyerésvágy, kötélnek állott, letelepedett közéjük. Eleinte hagyták nyerni, ez is szokás, hogy belemelegedjek, de csakhamar a nala volt hetven forintból 35 forint hamarosan eluszott, mig végre nagy busan abban hagyta a játékot. A szegény rászedett ember a csendőrséghez fordult panaszaval, ezek azonnal megindították a nyomozást de eredménye alig lesz. Egyikét a csalóknak elfogták, de ennél egy krajcárt sem találtak, a többieket nem találják.

— **Lopás.** A minapi *tüskevári* vásárt megelőző éjjelen *Szabó* Zsiga sümegi lakoshoz amig aludt, egy ismeretlen tolvaj szegődött és a nála volt 215 frtját ellopta. A tettesnek nyoma veszett.

— **Meglőtt fatolvaj.** A nyirlaki erdős nemrég azt tapasztalta, hogy ölbe rakott fáját éjnek idején az erdőn valaki rendszeresen megdézsmálja. Lesbe állott. A napokban aztán rajta is vesztett a tolvaj, mert az erdős közvetlen közelébe jutott és nyakszirten kapta, de ez valahogy mégis kiszakitotta magát és futásnak eredt. Mivel többszöri felszólitásra sem állott meg, az erdős rálőtt, és az apró serétek ha nem is veszélyesen, de alaposan kitetovirozták a tolvaj, *Csalló* Bodi gyömörei lakos bőrét.

— **Magán levelezőlapok.** A posta- és távirda igazgatóság, a magán levelezőlapok gyártása körül felmerült visszaélések megszünése érdekében a következő figyelmeztetést küldi az érdekelt iparvállalatoknak: „A magán ipar által előállitott levelező lapoknak a magyar posta igazgatás által kiadott levelezőlapokkal egyezően, ugyanolyan nagyságu vagyis 9 cm. széles és 14 cm. hosszu és ugyanolyan vastagságu papirból készült gyártmánynak kell len i. A papir szinének a megválasztása a feladó tetszésére van bizva. Az ily gyártmányokra a belföldön más felirás mint »Levelező Lap« illetve a nemzetközi forgalomban „Levelező Lap“ (Carte Postale) alkalmazni nem szabad. Az ilyen egyszerü levelező lap feladás előtt 2 kros levéljegygyel bérmentesitendő. A cimoldalal a cimre, kezelésre és kézbesitésre vonatkozó adatokon kivül más megjegyzést nem tartalmazhat, mint a feladó nevét, cimét vagy üzletét. A magánipar által előállitott levelező lapon a „Magyar királyi posta“ felirás és a magyar cimer használata nincs megengedve. Az ilyen levelezőlapokat a postahivatalok szállitásra nem fogadják el s ha azok a levélgyüjtő szekrények utján, vagy más közvetett módon kerülnek feladásra, nem továbbitják és nem kézbesitik, hanem — amennyiben a feladók kipuhatolhatók — visszaadják, ha pedig ismeretlenek, visszakézbesitetlen levelek módjára kezelik és az előirt hatarídő letelte után megsemmisitik.

— **A szőlőmivelés köréből.** A sok kisérletezés közben érdekes tapasztalatokat szerezhet a szőlősgazda. Ujabban *Gaál* Lőrinc révfülöpi szőlőbirtokost azt az érdekes ujságot közli egyik balatonmelléki laptársunkkal, hogy a földiszeder indaján eszközölt szőlő zöld-ojtás kitünően sikerült. Tekintve, hogy a földiszeder nem válogatós a talajban, Gaál a szederen eszközölt ojtványnyal, szőlőt telepit és folytatja a kisérletezést. Az illetőnek az iszalagon eszközölt szőlő zöld-oltása is szépen sikerült.

— **Olcsóbb gyógyszer.** Az antipirin, a főfájosak becsületes enyhülést adó házibarátja meglehetősen drága volt mindeddig, mert egyetlen német gyárnak volt rá szabadalma s másutt tilos volt előállitani. A német gyár szabadalma a napokban lejárt s most már mindenki szabadon készithet antipirint, csak értenie kell hozzá. Hogy igy szabad iparrá vált az előállitása, egyuttal tetemesen alá-szállt az ára is. Nálunk eddig 49 forint 50 krajcárba került kilogrammja, ezentul csak 17 forint 50 krajcárba kerül.

— **Állategészségügyi kimutatás.** Zalavármegye területén: *Lépfene*: Letenye 1 udvar. *Veszettség*: Letenye 1 u., összesen 1 község 1 udvar. *Rühkór*: Szepetnek 2 udvar. *Sertésvész*: Alsó Dörgicse 12 u., A. Nemes-Apathi 25 u., Alsó-Rajk 1 u., A.-Szemenye 6 u. Aszófő 8 u., Besenyő 1 u. Bucsa Szent-Tamás 1 u., Csacsbozsók 1 u., Diszel 5 u., Dögrete 16 u., Gellénhaza 5 u., Hahót 1 u., Hegyesd 14 u. Hetyefő Hidvég 1 u. Jurcsevec 11 u., Kandalanta 15 u., Karad 1 u., Keszthely 3 u. Kis-Görbő 6 u., Kis-Vásárhely 1 u., Komárvaros 3 u Lángviz 5 u., Lesence Istvánd 14 u., Letenye 3 udvar, Magyar-Szerdahely 1 u., Milej Egyházszeg 6 u., Mura-Vid 5 u., Nagy-Görbő 5 u., Nagy-Pécsely 13 u., Nagy Kanizsa 4 u., Nemes-Boldogasszonyfa 3 u., Ollár 13 u., Örvényes 6 u., Radamos 12 u., Rátka 1 u., Redics 11 u., Rigyác 1 u., Rózsaszeg 11 u. Sormellék 6 u., Söjtör 30 u., Szent-György 1 u., Tapolca 3 u., Tihany 17 u., Türje 9 u., Udvarnok 4 u., Vidornyaszőllős 8 u., Vince major 1 u., Vonyarc-Vashegy 1 u., Zala-Szent-Grót 2 u., Zala-Szent László 6 u., Zala-Szántó 1 m., Zsitkóc 1 u., összesen 53 község.

— **Hirdetmény. Helyben a Teleky-uteában egy üz ethelyiség és gabonaraktár 1899. február 1-ére kiadandó 11 év ota a legjobb forgalmu üzlet és**

gabona kereskedő, az utcában Tech Zsigmond üzlethelyisége. Bővebb felvilágosítást ad Rathmann Lajos ur. A ház szabad kézből eladó. 235--4

A gabonaüzletről.

Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 3-án.

A hangulat állandóan szilárd, főleg buzában és rozsban készáru hiánya következtében. A termelőknek e héten az időjárás rendkivül kedvez és a cséplési munkák gyorsan haladnak, ugy hogy a jövő napokban már nagyobb kinálatra és ennélfogva alacsonyabb árakra lehet kilátásunk.

Piaci áraink:

Buza		frt	8.75-90
Rozs		„	6.80—7 frt
Tengeri	(változatlan)	„	5.40-60
Zab	(uj áru)	„	6.50-60
Árpa	(minőség szerint)	„	5.20-7.50

Közgazdaság.

Uj szőlőbetegség.

Több vidékről jelentik, hogy a szőlőket egy uj betegség lepte meg, még pedig oly mérvben, hogy ha ellene nem védekezünk hatásosan, kockára teszszük az egész oly szépnek mutatkozó idei termést. Ennek az uj betegségnek a neve lisztharmat (Oidium Tuckeri). *Molnár* István kir. tanácsos és országos gyümölcsészeti miniszteri biztos, a lisztharmatról következőkép nyilatkozik:

»Ezen penész először Angliában 1838-ban Tucker kertészetében fedeztetett fel; — azóta azonban, főleg nedves lugasművelés mellett, egész Európában található Olaszország, Karinthia és Stiriában rendesen évenkint előfordul, ugy, hogy ellene védekezni itt a rendes szőlőmunkák közé tartozik. A hires Madeira sziget borászatát ezen gomba tette tönkre. A lisztharmat (Oidium) igen egyszerü gomba, mely górcső alatt tekintve, — többszörösen elágazó fehéres sejtvonalakból, az u. n. myceliumból áll; ebből a szőlő leveleibe és bogyóiba szivó hólyagcsa alaku nyujtványok (haustoriumok) nyomulnak be, melynek hivatása a sejtszövet nedveit kiszivni s azokkal a gombát táplalni. A levelek ily helyeken aztan elvesztik zöld szinüket, barnás foltokat kapnak. A myceliumból ferdén felfelé emelkednek egyes sejtvonalak, az u. n. conidiumtartók, melyeknek végén 1—3 tojásdadalaku ú. n. conidium keletkezik, a mely conidiumok a szél által elfujatnak s a baj igy más szőlőkre is átmehet.

Ezen conidiumok, ha valamely levélre ülepedtek, azonnal sejtfonalakat s ezekből haustoriumokat eresztenek a levél sejtszövetébe; e tápláltatás folytan ismét conidiumtartókat és conidiumokat fejlesztenek, mely conidiumok a szél által ismét tovabb vitetnek.

E szerint tehát a lisztharmat igen rohamosan terjedhet a szőlőkön. Midőn a leveleken és a bogyókon már annyira kifejlődött, hogy a fonalsejtek conidiumtartókkal is birnak, ez esetben a meglepett levelek és fürtök hamvas felülettel birnak s a bogyók héja előbb üvegkeménységüvé lesz, később felpattan, leve kifolyik s a héj összeszárad.

E gomba tehát nemcsak leveleit, de a fürtjeit is tönkre teszi a szőlőnek. A gomba rendesen a szőlő virágzása elöt lép fel a fiatal hajtásokon; innét átmegy a levelekre s végül jut az éretlen bogyókra. Tapasztalásom szerint e baj az amerikai szőlőfajokat nem igen bántja; legalább a Labruska családhoz tartozókat még eddig nem támadta meg. Némely fajták ismét, mint a Trollingi és az Othello, igen alkalmasak ezen gomba befogadására.

A mit e gomba ellen tehetünk, azt a következőkben foglalhatom össze:

Oly vidéken, hol e baj többször merül föl, tanácsos rövidebb metszésre átmenni, hogy erőteljesebb hajtást nyerjünk. A lugasokat, — a melyek legfőbb tenyészhelyei a gombának, — nyitottakká, szellősebbekké kell tenni s egyáltalában a szőlőtőkéket ritkábban kell ily vidékeken ültetni.

A hol a bajt észreveszük, ott azonnal alkalmazzuk a beteg részek kénporral (kénvirággal) való behintését, a mely célra igen célszerü kénfuvót kapni a marburgi borászati iskolánál, valamint a Weinlaube lap kiadóhivatalánál Klosterneuburgban is. Ujabban Vermorel egy „Torpille“ nevü, a háton hordozható porpermetezőt is szerkesztett e célra, melylyel a munka sokkal gyorsabban halad.

Ha a baj már igen elterjedt, ez esetben a szőlőnek lehetőleg minden zöld része kénezendő, mely kénezés szép csendes s derült időben reggel, a harmat felszállta után végeztessék. Az osztrák tartományokban, főleg Tirol és Karinthiában, évenkint négyszer kéneznek, különben alig kapnának termést; kéneznek pedig virágzás előtt 1—2 héttel, virágzás után egy hétre s ezenkivül ha kell, még 2-3-szor, 3—4 heti időközökben. Hol a fürtöket sokszor kénezni kénytelenek, a bor kénes szagot (böksin) nyer, melytől csak gyakori fejtés által szabaditható meg.

Minő műtrágyát igényel a talaj?

Gazdasági viszonyaink folytonosan a belterjesség felé haladván, mindig többen és többen használnak műtrágyákat a talaj termő erejének fokozására. Terjed a műtrágyák használata anynyival is inkább, mert mindig többen és többen tapasztalják annak kedvező hatását, s igy tudják hogy a műtrágyákért kiadott összeg igen jól jövedelmező befektetés. Annak dacára a műtrágyák használata körül sokan nem járnak el helyesen, mert használják azt ugy — olyan minőség és mennyiségben, a miként azt másoknál használni látták! anélkül tehát, hogy előzőleg meggyőződtek volna, hogy a rendelkezésükre álló talaj minő műtrágyákat és milyen mennyiségben szükségel és halál meg legjobban anélkül tehát, hogy előzőleg kiserleteket végeztek volna.

Rationálisan tehát csak akkor fogunk eljárni, ha a műtrágyák használata előtt kicsinyben kisérleteket végzünk, a mely kisérleteknél felhasználjuk mindazon műtrágyaféléket, a melyekről azt hiszszük, hogy talajunk által szükségeltetnek. Kisérleti terünket például 7 parcellára osztjuk, melyek azonban legalább ¼ hold területüek legyenek s a következőleg járunk el:

I.	parcellát megtrágyázzuk		foszforsavastrágyával
2.	„	„	foszf. sav és kálitrágyával
3.	„	„	„ „ légenytrágyával
4.	„	„	foszf. sav káli és légenytrval.
5.	„	„	kálitrágyával
6.	„	„	káli- és légenytrágyával
7.	„	„	trágyázatlan.

A légeny-trágyát egymagában csak gyenge vetések felsegélyezésére vagy répafélék felül trágyázására szoktuk használni, miért is részére külön parcellát nem hasitunk ki. A jelzett 6 parcella már most meg fogja mutatni, hogy talajunk melyik műtrágyát hálálja meg legjobban, s most már csak az vár eldöntésre, hogy melyikből milyen mennyiség lesz a legmegfelelőbb, a mit természetesen csak ugy dönthetünk el, ha éveken keresztül különböző mennyiségü trágyával folytatjuk a kisérletet, vagy ha 7—7 parcellán párhuzamos kisérleteket folytatunk.

CSARNOK

Novellák és novellairók.

Irta: **Baboss László.**

(6) (Folytatás.)

A modern oroszok irodalma aszerint, amint a párt, mely müveli, európai és ortodox — két felé oszlik, az első, a nyugati culturális tanokat fogadja el, a másik az igazi nemzetit, az oroszt tartja csak fejlesztendőnek. Az elsőkhöz Turgenjev alatt tartoznak: Zlatovraszky, Boborikin, Dancsenkó, Terpigorev, Garsin, Patapenkó, Mihailov, Jerzsov, Csehov; ortodoxok: Leszkov, Lubinszky, Markovits, Albov, Avszejenkó, Golovin, Polevaj, Ahsarumov.

A magyar Salon olvasói bizonyára emlékezni fognak az 1894. évi szeptemberi füzetére, amelyben az orosz irodalom vázlatilag bemutatva lőn. *Dancsenkó* Vazul „Reporter“, *Csehov* Antal „A félelem“, *Grigorovits* Demeter „Város és Falu“, *Jersov* Miklós „A szerelmes asszony“, *Budicsev* Sándor „Jól talál“, *Zlatovraszky* Miklós „Számüzöttek az uton“, *Potapenkó* Iván „Mindennek oka a nő“, *Boborikin* Péter „a tem“, *Mihajlov* Sándor „Céltévesztett“ c. csinos kis elbeszélésekre.

Az oroszoknak azonban van igen kifejlett beszélyirodalmuk, sok jeles beszélyirójuk még ezeken felül is, igy például: Tusin, Garsin Vszevolod, Egor Schugai, gróf Szalagub, Danilevszky „Indiába“ „kelet utászai“, Potemkin „A Dunán“, Gogol »Ábránd és élet«, „Jaras Bulba“, Korolenkó »A tenger«, »Sziberiai beszélyek«, Hg. Mecserszky »A mi Moltkénk«, Nekraszov »Ki boldog nálunk?«, Tshehov „Homályban“ c. beszélyek lekötnek különösségükkel s érdekességükkel.

IV.

Az olasz beszélyirodalom története *Boccaccio*-val, a nemzeti szellem feléledésétől számitható (1313—1375) aki Petrarchának jó barátja volt. Boccaccio, tiltott szerelem gyümölcse levén, jól mondják életirói, hogy a kéj demona vérébe volt, izgatta szenvedélyeit s érzékiségét. Novellagyüjteménye „Decamerone“, az egyszerü, addig uralkodott régies elbeszélést müremekké tette. A könyvet az 1348 ban dühöngött pestis leirása nyitja meg — de a Decamerane népszerüséget az abba belelehelt játszi humor, könnyüvér, pajzánsága, örökifjusága teszik. A tárgyak erkölcstelenek — de a társadalom hü kinyomatjai, mert Boccaccio a való után irt. Itt kezdődik tehát a Verismo, mely ma már mint a naturalismus szülöttje Olaszországban, mindent elfogott. Nyelvezete, az előadás, jellemfestés — páratlan.

Nagy ugrás után kerül csak a sor ismét egy jeles beszélyre, Ugo Foscolo „Lettere di Jacopo-Ortis“ ára, mely Göthe Wertherjének hatása alatt született.

Őt követte a regény és beszélyirodalom föllendülése Manzonival, ki klassikus oskolájával, és müveinek alapgondolatával, *mely mély vallásos nézleteken nyugodott s a keresztény önmegtagadást hangoztatta, s jelszava volt: hogy az ember cselekvényei tisztasága által tegye magát érdemessé, tökéletesebbé a jövő életre. Ez a történelem a nemzeti irány.* Guevrazzi, Ippolito, Nievo, a társadalmi pedig Tomasso, Carcano, (Dodici novelle, Novelle domostiche), Tarchetti Barilliban talált kifejezésre.

Barilly, Mazoni nemes klassicitását, elveit követve, szép irályát s ezt egyesiti Gueerazz, humorával.

Ghizlanzoni méltó utódja (1824—1893) aki majd orvos, majd szinházi énekes lett, mig hangját vesztve, az irodalomra adta magát. Elbeszélései: Racconti proibiti (1870), Nuovi racconti da ridere cim alatt jelentek meg.

Olaszország, hol a nyelv és irodalom elég korán kifejlett, ma különösen a prózában az irodalom magaslatán áll. De Amicis Serrao, D'Anunzio, Verga, Capuana a legjelesebb iróik; ő utánna jő azután egy egész irói nemzedék, melynek mindenike kiváló.

Igy: Salvatore Farina, Valevarenghi, Nerra Rovetta, Castelnuovo; Vittorio, Berzzio; Ciampoli, Sperani Fogazzaro, Mercedes, Mennini Di Giorgi, De Roberto Colombi, Cordelia Barilli, Bettoli, Ragusa-Maleti, di Giacomo Lanvia, Misasi, Mezzanotte, Fava, Cagna Grandi, Nencioni, Perodi, Lara, Sachetti Gloria.

A mai nemzedék: Dandolo, Bersezio, Verga, de Amicis, a naturalismus, illetve a verizmus irányának hódol. Igy Giovanni Verga, aki 1840-ben született, a verismus főképviselője, aki a catamai, a sicilia népélet hü rajzolója. „Falusi történetei“-ben, „Novelle rusticane“. Torino (1883) alakjai életteljesek s belőlük a pór, a nemes, az ügyvédet s az összes erkölcsi viszonyokat megismerjük. De legjelesebb elbeszélése a „paraszt-becsület“, amelynek tárgya Turiddu-bersagliere szerelmének története Lolához, aki Turiddu helyett a gazdag talyigást választja, s aki boszuból Santához csap, de szivében Lolát szereti s éjjente ablaka alá jár. Alfio megtudja ezt Santától s Turiddut a korcsmában egy csókkal, ami a kés-párbajra hivás — jele a rizsföldre hijja s ott szemébe port dobva — hasba szurja, mert fölcifrázta a házat; legujabb beszélyei: Pane nero Una peccatrice.

Kortársa és földije Capuana Lajos, ki szintén előharcosa a fenti iránynak, ki itjuszági és egyéb elbeszéléseivel, szini bírálataival keltett figyelmet.

Castelnuovo Henrik, aki 1839 ben született Firenzében, ma Velencében él. A kereskedői pályáról lépett az irodalmira, hol a legjelesebb beszélyirók közé emelkedett. Az *„ujabb történetek"* bizonyitják, hogy örömöt, bánatot megoszt személyeivel, akik telvék életbölcseséggel s élettapasztalatakkal. „A mosolyok és könnyek", „Az emberek" érdemesek a legbehatóbb figyelemre, de különösen szép kis beszélye „La gamba di Giovaünino".

Colanti Marqueseb: Torelli Torreanit emlitjük tel végre, ki 1866-ban született Navarrában, s miu án tanitói pályara nem juthatott, lett beszélyiróvá. Vihar és csend, A rizsföldön, Szerelem nélkül, Olasz kisasszonyok jeles beszélyeit tartamazzák.

IV.

A dánoknál a beszélyirodalom megalapitója Rahbek volt, fejlesztői Gillenbourg asszony, Kruse, Blicher, Biel, Lindenkroue; betetőzői Jacobsen, Nansen, Bang. Midőn a realizmus szelleme behatott Dániába, két részre vált ott is az irodalmi tábor, ugy a dánoknál, mint a norvégeknél, s a realisták Ibsen, Björnson, Kielland, Drachman, Jakobsen, Shandorph egyesültek, s a másik tábor vezére: Schmidt Rudolf maradt.

A két párt fejének Ibsennek és vejének Björnsonnak és Smidtnek ismertetése által, sőt annak megemlitése által is realisták, s idealisták eléggé jellemezhetnők a két irányt, de legjobban az, hisszük, azáltal tüntethetjük fel a különbséget, ha az utóbbit jellemezzük s amazokkal szembe állitjuk.

(Folytatása következik.)

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

GLOBUS

Élet és Járadék Biztosító Társaság

elfogad élet- és járadék biztositásokat a legkülönbözőbb módozatok szerint.

Nyeremény a részesedési kötvényeiben 40% nyereményt biztosit.

A kötvényeket 75% erejéig visszaváltja.

Felvilágositást ad:

a „GLOBUS"

élet- és járadék biztositó társaság pécsi vezérügynöksége

Nyitrai Andor.

Ugyanott ügyes ügynökök magas jutalék mellett és havifizetéssel alkalmaztatnak. 226—3

Kérje a The Continental Bodega Company. világhirü spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb füszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók: Budapest IV. Kossuth-Lajos és Ujvilág utcza sarkán, a Gentry-Casinoval szemben.

Kapható:

Neu és Klein füszerkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

A világhirü Steyeri

FEGYVERGYÁR WAFFENRAD KERÉKPÁRJAINAK

képviselete és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpározikkekben

Továbbá: raktár és képviselet ugyanezen területekre

a láncnélküli GRAZIOSA

kerékpárokban.

Kevésé használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartatnak raktáron.

Az amerikai pneumatik védőanyag „SENSLESS" raktára. Nélkülözhetetlen minden kerékpárnál, miután szegek által támadt lyukakat azonnal bersgasztja.

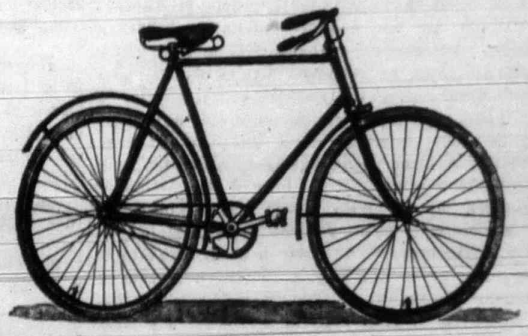

Kerékpár-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

Nagyobb és kisebb fajtáju szabad.

kénfuvót a lisztharmat ellen

permetezőt a szőlőmoly ellen

legolcsóbb

gyári áron szállit

Ig Heller

Bécs, II. Praterstrasse 49.

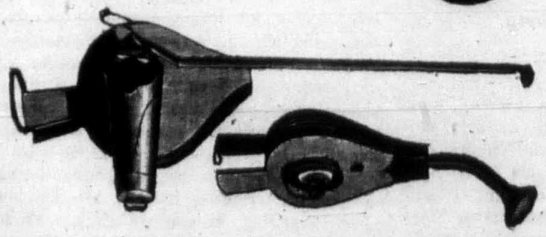

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok

BUDAPEST, Váczi-körút 63. sz.

által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép készletek 2½ egész 12 lóerőig, szalma-kazalozók, továbbá járgány-cséplőgépek, here-cséplők, tisztitó-rostók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyüjtők,

„COLUMBIA-DRILL"

„COLUMBIA-DRILL"

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, kukoriczamorzsolók, darálók, őrlő-malmok, egyetemes szélekék, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kivánatra ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.

Huszonötödik évfolyam. 63. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület. Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet napenkint d. u. 4—5 órá közt.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp, könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyiltér petitsora 10 krajczár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Bérmentetlen levelet csak ismert kezéből fogadnak el.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Vasárnap, augusztus 7.

Az uj államtitkár.

Az ujon kinevezett kereskedelemügyi államtitkár, dr. Schmidt József, ki a leköszönt Vörös László helyébe lépett a napokban foglalja el magas állását a kereskedelemügyi ministeriumban, nem homo novus a nemzetgazdászat terén

Jogi tanulmányainak elvégzése után a mezőgazdaság buzgó tanulmányozására adta magát és a Pálffy grófok pozsonymegyei nagy birtokait igazgatta, onnan a pénzügyi miniszteriumba kapott megbizást, hol Wekerle mellett mint annak legkitartóbb és legmegbizhatóbb munkatársa működött, aki az éjjelt is nappallá tette, csak hogy el tudja végezni az uj hivatalával járó sok munkát. Gróf Bethlen András kérelmére áthelyezték a földmivelésügyi miniszteriumba, a hol is mint Kozma Ferenc utóda, kitünően bevált a lótenyésztési osztály vezetésében. Nyilvános működésének zenithjét mint az ezredéves országos kiállitás igazgatója érte el, amely minőségében nemcsak Ő felsége a király legmagasabb megelégedését érdemelte ki, hanem a kormány, az érdekelt osztályok, valamint általában az egész bel- és külföld osztatlan dicseretét és elismerését is megszerezte magának. Az ezredéves kiállitás berekesztése után az ujan létesitett szabadalmi hivatal elnöke lett, mintilyen kidolgozta a szövetkezeti törvényjavaslatot és az országos központi hitelszövetkezett elnöki állására volt kiszemelve, mikor a kormány és különösen a kereskedelemügyi miniszter bizalma a kereskedelemügyi miniszterium államtitkárának felette fontos állására hivta meg őt, amely állására dr. Schmidt a rendesnél nagyobb kvalifikációt hoz magával, mert alaposan ismeri az összes közgazdasági tényezőket, azok hiányait és szükségeit és törekszik az érdekellentéteket kiegyenliteni.

Mint politikus a legtisztább liberális dr. Schmidt, mint államtitkár az első munkás lesz miniszteriumában és az első hivatalnok a kartársak közt, a ki a kereskedelemügyi miniszter politikáját becsületesen, őszintén és határozottan követni és a megvalósulnshoz segiteni fogja.

E hó 2-án tartotta az uj államtitkár beköszöntőjét a kereskedelmi miniszterium tisztikaránál, ennek szives jóindulatába és barátságába ajánla magát.

(—) ***A politikai helyzet.*** *A politikai helyzet egyik nap olyan bizonytalan, mint a másikon. Az illetékesnek nevezett férfiak fölötte hallgatagok — egymásval szemben is. Az osztrák kormány nem értesiti a magyar kormányt elhatározásairól és nem tesz érdemleges javaslatokat. Csak arról van szó, hogy a legközelebbi napokban Thun gróf és Kaisl dr., pénzügyminiszter Budapestre érkeznek. Ennek a találkozásnak ugyan már eddig is meg kellett volna történnie, tekintettel azonban az osztrák állapotokra elhalasztották. Bécsi jól értesült körökben hangsulyozzák, hogy az osztrák kormány még mindig reméli, hogy az ősz elejéig olyan állapotokat létesithet, melyek a kiegyezési javaslatok elintézését, vagy legalább a tárgyalások megkezdését lehetségessé tennék. Az osztrák kormány azt hiszi, hogy ha sikerül a javaslatokat a bizottságokban letárgyaltatni, akkor a magyar kormány ujabb, rövid provizóriumba bele fog egyezni. A bizottsági tárgyalások megkezdése azért conditio sine qua non, hogy ezzel bebizonyittassék az a tény, hogy Ausztria munkaképes parlamenttel rendelkezik. Más verzió szerint az osztrák kabinet csak annyit kivan a magyar kormánytól, hogy a kiegyezési javaslatok bizottsági tárgyalásait az osztrák parlamentben október helyett novemberben kezdhesse.*

TÁRCA.

Mefisztó.

(Életkép)

Irta: **Mészáros István.**

Nem tudom hol olvastam, elég az hozzá, olvastam egy bizonyos növényről, melyből a régiek a hires boszorkány-kenőcsöt készitették; s ha e kenőcscsel valaki magát bekente, álmokat látott, melyek a regiek lelkületének megfelelőleg, fantasztikusak voltak és ezeket a fantasztikus, rémes álmokat ébredés után is valóknak hitte.

Nem tudom, vajjon megvan e a recept e kenőcsről, s ha megvan, hát Mefisztó barátunknak van-e alkalma azt használni, csak annyit tudok, hogy ő igen gyakran olyan állapotban van, mintha az előző estén a boszorkány-kenőcsöt használta volna.

Mefisztónak hivják, különben zenész. Hogy mért kapta ezt a gonosz nevet, azt ma sem tudom kiszelni, hiszen olyan jámbor gyerek, hogy még a légynek sem vét. Ha csak orrának hajlása, pergamen szinü sárga lencsével behintett arca (nem tudom, ha az igazi Mefisztónak voltak-e lencsei) aztán éjjelenkinti kóborlások alkalmával az a mefisztó-szerü sántitás, — melylyel különben bizonyos állapotot akart maszkirozni, midőn t. i. a láb tántorog — gunyos mosolya és sátáni kacagása, nem szerezték meg neki e nevet.

Mefisztó barátunk szintén a „Fehér kakas" törzsvendégei közé tartozik és ez tán legnagyobb érdeme. Hogy vetődött oda, azt ő maga sem tudja. Különben is olyan kompánia sincs a világon, mint ez a nemes társaság. A főtörzsvendégek alig vannak négyen-öten (azok is kidülöben); de aztán mindig jönnek ujak, ismeretlenek, s a jó szerencse ugy hozza, hogy az ujak, majd mind igen derék, jovális, őszinte cimborák, a'kik beleolvadnak, egyek lesznek a társasággal. A kik nem érdemlik meg, azok hamar elszakadnak, belátván, hogy a „fehér kakas" számukra idegen talaj, vagy pedig kinézetnek onnan.

Mefisztóval is ternőt csinált a társaság. Először érdekes ember; igaz, hogy nem sok vizet zavar, de érdekes ember, nem igen bőbeszédű (egy cigányanekdótát elmondott éppen 179-szer) de érdekes ember; egy kissé nagyon lusta, de érdekes ember; a nőknél nincs sok szerencséje, de érdekes ember; magára semmit sem ad, de érdekes ember; sok, sok rossz tulajdonsága van, de érdekes ember.

Miben áll ez érdekessége? kérdik önök. Hja, erre nehéz felelni. Nem voltak önök is ugy, mikor egy csinosan öltözött fiatal hölgyet láttak, melyen semmi szép nem volt; haja igen közönséges gesztenyebarna, szeme bizonytalan szinü, vonásai éppen nem szépek, orra nem szabályos, szája nagy, fogai bár fehérek, de éppen nem „gyöngysor fogak", termete igen közönséges, lába kezei nagyok és — és mégis volt egész lényében valami, tekintetében, mosolyában, mozdulataiban, de hogy mi, azt nem tudták önök megmondani, csak felkiáltottak: „ej de érdekes asszony!"

Ilyen érdekes ember Mefisztó is.

Szépnek nem szép; jó arca van, igy szokták magukat a lányok kifejezni; haját hosszan hordja, de nem à la Schweida, ki tudvalevőleg Liszt utánozta és nem is művészi szeszélyből, hanem csupán azért, mert lusta lenyiratni. Lustasága példabeszéddé vált. Gyakran annyira lusta, hogy még felkelni is lusta, sokszor estig feküdnék, ha ebéd után a háziasszony fel nem kergetné és ha délelőttönkint egy pár pohár sört megiszik, lusta ebédelni menni, pedig a gyomra olyan hangosan korog, hagy azt hiszi az ember, ki akar szakadni. Éhes, mint a farkas, de nem megy ebédelni, mi annál inkább csodálatos, mivel a kifőzőben nagy hitele van. Pénze ritkán van, mert rendesen egyszer-kétszer nap alatt elveri a havi pénzt. Notabene, még ő is az édes apja szárnyai alatt van, akár a Szél báró.

De leglustább a dologban. Hanem ő is azok közé a lusták közé tartozik, a kik ha egyszer nagynehezen munkába fognak, lusták abbahagyni igy aztán elvégzik azt is, a mit fel nem tettek magukban, a mit nem akartak.

Ilyen lustaság szálhatta meg, mikor egyszer egy szerencsétlen drámairó népszinművéhez a dalokat szereste. És milyen szép dalokat! Mikor ő azokat a dalokat a zongorán elveri, aztán meg kiséri a Rokkant dalnok énekét, ki a Mefisztó szerzette népdalokat annyi hévvel, odaadással, lelkesültséggel és szinezéssel énekli, akkor, óh,

Bicykli Bambus, és eredeti angol ugyszintén jó karban levő használt Kerékpárok legjutányosabban kaphatók: Friedman K. és Günsberger bútorgyárában Nagy-Kanizsán, Német-utca a

Egy jó házból való fiu kárpitos tanoncnak felvétetik.

Közegészség és köztisztaság.

Nagy-Kanizsa város rendőrkapitányi hivalala közegészségi szempontból alanti végzést illetve felhivást bocsátotta ki. A *köztisztaság követelményeit* tárgyaló miniszteri rendelet »*nélkülözhetlennek*« mondja, *hogy minden italmérési helyiség a köztisztaság által feltételezett külön mellékhelyiségekkel (árnyékszék) legyen ellátva.*

Ezen követelménynyel a *pénzügyminiszter* lép föl és a hatósági közegek bizonyára szigoruan fognak őrködni, hogy a szeszes italok kimérésével és kismértékbeni való elárusitásával foglalalkozó *magánosok* a miniszteri követelményeknek megfeleljenek. De a *hatóság* maga ezen rendelettel szemben igen ferde helyzetbe jutott. Ugyanis a hatóság maga az, aki a fenti irányban a legnagyobb mulasztást követi el. Evek óta sürgetjük a közillemhelyek felállitását, de bizony hiába. Már pediglen, ha egy pálinkás putikánál »nélkülözhetlen« az illemhely, még inkább nélkülözhetlen olyan helyen, hol naponként sok száz ember jő össze, mint például a piacon.

Évek előtt már láttunk a Főtéren egy nagyon csinos pavillonszerü alkotmányt, melyet — ugy tudjuk — a Magyar Tőzeg- és Műtrágya Ipar Részvénytársaság állitott fel próbakápen. Igen jól festett, de tán azért egyiknek másiknak még sem tetszett, és a tárgyalások eredménye az lett, hogy a Részvénytársaság összeszedte sátorfáját tovább állott, mi azonban megmaradtunk a régi állapotban és ugy látszik meg is maradunk mindaddig, mig a *belügyminiszter*, kollegájának példáját követve, rá nem parancsol a hatóságra, hogy a közegészségügyi követelményeknek megfelelendő, haladéktalanul közillemhelyeket állitson fel.

* * *

ad. 3978/898. sz.

Kivonat.

A magyar királyi pénzügyminiszternek 1892. évi 53.236 sz. alatt a szeszes italoknak kimérésénél és kismértékben való elárusitásánál követendő egészségügyi rendszabályok és azok áthágására kiszabandó büntetések, valamint a rendőri és orvosrendőri felügyelet iránt kibocsátott körrendeletéből:

20. §.

A köztisztaság követelményeiről.

Különös figyelem forditandó az összes italmérési helyiségekben a köztisztaság követelményeinek megtartására. — E figyelem kiterjesztendő nemcsak az italmérési helyiség és mellékhelyiségeinek tisztán tartására, hanem ugy a kimérésre, mint a vendégek használatára rendelt eszközöknek valamint különösen az italok kezelésére szolgáló helyiségeknek és végre magának az italkezelésnek tisztán tartására is.

Nélkülözhetetlennek mutatkozik e tekintetben hogy minden italmérési helyiség a köztisztaság által feltételezett külön mellékhelyiségekkel (árnyékszék) legyen ellátva s hogy azok időnkint fertőztelenittessenek. E végből a fertőtlenitő szerek az engedélytulajdonosok által folytonosan kellő készletben tartandók.

Járvány esetében fokozottabb mérvben ügyeljen a hatóság, hogy az italmérési helyiségek és azok udvarai tisztán tartassanak, mindennemü szerves hulladékok és rothadó állományok haladéktalanul eltakarittassanak, hogy az árnyékszékek, emésztő gödrök stb. a szokottnál gyakrabban tisztittassanak és fertőtlenittessenek, továbbá, hogy egyátalában a járványok alkalmával, kiadott minden különleges intézkedések az italmérési helyiségekben, mint a melyek sok idegen elem érintkezése folytán a járvány terjesztésére különösen alkalmasak, a legszigorubban végrehajtassanak.

Az, a ki az italmérési helyiségek tisztán tartására, mellékhelyiségekkel ellátására és fertőtlenitő szerek készletben tartására vonatkozó fentebbi rendelkezéseket megszegi, kihágást követ el, és husz forintig, járvány esetében pedig száz forintig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Végzés.

A fentebb hivatkozott min. rendelet 20. prg. egész szövegének közlése mellett felhivom a város területén levő összes italmérséssel foglalkozó üzlettulajdonosokat, hogy az abban foglalt köztisztasági követelményeknek mindenekben annál is inkább eleget tegyenek, mert az időközönkint elrendelendő felülvizsgálatnál lapasztalt rendellenességeket kellő szigorral fogom büntetni.

Nagy-Kanizsán 1898. julius hó 30-án.

Deák Péter s. k.
rendőrfőkapitány.

5110/899. sz.

Felhivás.

A közegészségügyi I. foku hatóságtól 4792/898. sz. alatt nyert utasításból kitolyólag és a közegészségügyi 1876. évi XIV. t. c. 141. §-a alapján a gyümölcs elárusitást városunk területen következőleg szabályozom:

A főtér illetve zöldség piacon kivül csupán az alább következő, e célra hatóságilag kijelölt helyeken engedem meg.

1. Magyar utca és Árpád utca sarok.
2. Arany János és Magyar utca sarok.
3. Magyar utcán a Gutmann féle ház előtti liget éjszaki oldalán.
4. Sugárut meghosszabbitását képező ujonnan nyitott utca torkolatánál. (Rákóczy utca.)
5. Honvéd utca bejáratánál a kut oldalán.
6. Petőfi és Atilla utca sarok.
7. Petőfi utcai községi népiskola melletti üres területen.
8. a) Eötvöstér, Oroszváry és Szegő ház között behajlás
8. b) Eötvös tér Ollop ház sarkán a járda és kocsiut közötti téren a villam oszlop mögött.
9. Eötvös tér a Szentháromság szobor mellett a gymnásium kert déli sarkán.
10. Sasvendéglő átelleni Vörösmarty utcai sarok.
11. Szentgyörgyvár-tér Kisfaludy utca végén.
12. Deák-tér és főut közt elvonuló fasorban a fák alatt.
13. Kölcsey utca bejáratánál a régi egylet épület előtt.
14. Kisfaludy utca és Csengery utca sarok a járda és szekérut közötti fák alatt.
15. Csengery és Szemere utca sarok.
16. Zrinyi utca és Zárda utca sarok.
17. Casino sarok.
18. Kazincy utca és Fürdő utca sarok a szentferencrendi kert oldalán a fák alatt.
19. Kazincy utca a Bubik féle házban levő korcsma közeli fasorban.
20. Vasuti indóház.

A kik ezen itt kijelölt helyeket már régebb idő óta használják és arra igényt tartanak, tartoznak e felhivás kibocsátásától számitva 8 napon belül a kapitányi hivatalnál ezt bejelenteni, hol a jogosultak erről igazolványt nyernek. Ily igazolvány nélkül a város bármely területén (a zöldség piacot kivéve) mindennemü gyümölcsárulás büntetés terhe alatt tilos.

Végre a gyümölcscsel való házalás csakis hatósági engedély mellett eszközölhető; azok tehát kik gyümölcsöt házhoz hordva elárusitani óhajtanak, tartoznak ebbeli szándékukat az elárusitandó gyümölcs bemutatása mellett a kapitányi hivatalnál bejelenteni, hol a házalás utjáni eladásra igazolási bárca adatik részükre.

Ily engedély nélküli gyümölcsházaláson ért egyénektől a gyümölcs elkobozatik és ezenkivül 1—5 frtig terjedő pénzbüntetéssel fognak sujtatni.

Nagy-Kanizsán 1898. julius hó 30-án.

Deák Péter s. k.
rendőrfőkapitány.

---

akkor nem csoda, ha az ember lelkében is tüzet fog valami, s ugy ujjong ott belül, mintha ezer apró koboldok táncolnának végig az agyon, kéjes zaibbadás vesz erőt idegeinken és a vége az, hogy a Kakasba megyünk és iszunk. Iszunk a szerzők, az előadók és a hallgatok egészségére.

Ő is szeret vándorolni, mint a Szél báró, kit multkor volt szerencsém bemutatni. De nem egyik helyről a másikra, hölgyek után. Ha a Kakasból kikergetik, elmegy a Károlyba, ott megeszik — éjélután 3 órakor — egy savanyu vesét és iszik reggelig. Ebben különbözik Szél bárótól. Ennek nem ártanak meg az éjjeli csavargások, mert nem korhelykedik, csak virraszt, nem iszik, csak udvarol, de Mefisztó iszik, iszik — s a mámor ránehezedik lelkére, s a mámor után az álom leteriti szárnyát szemére, s akkor aztán ez a kettő olyan revolucióit csinál az agyban, hogy szegény Mefisztó másnap azt sem tudja, ki ő, Wagner-e, vagy Serly? Ilyenkor vannak azok az álmai, melyeket a régiek a boszorkány-kenőcsnek tulajdonitanának, midőn összeálmodik operatárgyat, szerelmi kalandot, párbajt, — a mitől pedig fél nagyon — fényes jövőt, tücsköt-bogarat, s reggel felébredve, azon tünődik, nem ma van-e operájának premierje, melyet különben még meg sem irt, csak mikor lakótársa felzörgeti s rákiált s a *részeg* jelző mellett oly jelzett névvel titulálja, melyet egy kövér állat visel, akkor aztán leül a zongorához s eljátszsza Beethoven gyászindulóját.

De még mindig nincs tisztában azzal, mit tett azelőtt este. Az álomképek még mindig betolakodnak a valóságba, s ő fél attól a férjtől, — az álombelitől — kinek nejét el nem csábitá, retteg attól az apától, a kinek a leányát el nem szöktette, a szabótól, kinél nem csináltatott ruhát, de legjobban a házasszonytól, azon hiszemben, hogy rossz fát tett a tüzre. Egy reggel hozzámentem. Aludt. Nem maga feküdt ott. Egy kis zongoraszék volt mellette, melyre egy hálóinget huzott. Azon volt a paplan is, neki nem jutott, pedig ugyancsak csikorgó hideg volt. Felköltöttem. Mormogott. Kérdeztem, micsoda bolondot csinált megint? Azt felelte, hogy az éjjel egy zenész barátját, ki nagyon szegény s nem volt hajléka, megvendégelt, s magához hitt hálásra, de mivel csak egy ágya volt, megosztotta vele, sőt még hálóinget is adott reá, mert barátja nagyon részeg volt. Most is részeg, még mindig alszik. Kicsoda, kérdém én. Hát barátom, felelt ő. Ő erre felrántom a paplant, s ott feküdt, igen — a zongoraszék. — Azt hitte a jámbor, hogy barátját hazahozta, aki nagy be volt kapva. Aki nagyon be volt kapva!!!!! Azóta egy hétig mindig szidja magát, mikor reggel fölkel, a tükör elé áll, s jól lehordja magát. „Te ilyen, te olyan, a kit az isten oly szép tehetséggel áldott meg, igy pazarolod erődet, eszedet, igy gyöngited testedet és lelkedet.“ Este mondogatja, hogy csak még ma, de magában hozzáteszi, meg holnap meg azután. Ha pedig volna valaki, a ki megintené, azzal vág vissza, hogy születés napja van, igy van neki egy évben 365-ször születésnapja. Ilyenkor aztán kezével homlokára mutat, s ujjait kecsesen billegeti; széles szája mosolyra nyilik, orra lenyúl az alsó ajkáig, szemei pislog, egyetegyet és e jelentős mosoly után e szavakat suttogja: „Mefisztó ur, már ismét?“ Aztán ráfelel önönmagának: „Sziutén!“

Könnyelmü, mint minden művész. És jószivü, mint minden művész. És hirtelen haragu, mint minden jószivü, könnyelmü ember. Egykor hirtelen haragból-e, vagy könnyelmü meggondolatlanságból majd felgyujtotta a házat. Azt felesleges mondanom, hogy akkor is be volt kapva. Nos, tehát ilyenkor az a szokása, hogy midőn hajnal felé hazamegy, lakótársát, a jámbor énekest egy pohár vizzel „felköszönti.“ A felköszöntés abban áll, hogy egy kancsó friss vizzel az édesen álmodót nyakon önti. A jólelkü dalos eleintén csak fürte; később rámorgott, utoljára ő benne is felforrt a vér, felugrik és az egész mosdótállal viszonozza a »felköszöntést.« Erre Mefisztó, kit e váratlan válasz felbőszitett, a második kancsó után nyul, s ezzel ledönti az égő lámpát. A petroleum kifolyt s a lámpa égett. Jó szerencse — csak részeg embereken eshetik meg, — hogy a lámpának több esze volt. A cilinder és a golyó dirib-darabra zuzott, de az üveg, melyben az olaj állt, éppen ugy esett, hogy megállt kicsiny, kerek talpán, s bár az oldala törést szenvedett, s a petróleum kifolyt, az olajos bél égett tovább bágyadtan, szomoruan. — Egy hétig nem lehetett Mefisztónak vendégeket fogadni.

Másnap volt mit hallani házasszonyától, ki lehordta, s ugy megmosta, hogy Mefisztó ur kényelen volt röstelkedését egy pár literrel leöblögetni. Sokat ingerelték társai, hogy ilyen olyan gyáva, szájhős stb. Erre felkerekedve, elkiáltn magát: »Na, majd fellépek én erélyesen. Várjatok csak!«

Az alkalom nem soká késett. Megint valami csinyt tett Mefisztó ur — talán valamely bútort locsolt le, vagy elfelejtett tiszta inget rávenni — és a házasszony ugyancsak szidja. Persze künn

HIREK.

— **Zászlószentelési ünnepély.** A „Nagykanizsai Mozdonyvezetők" zászlószentelési ünnepélye — mint már közöltük — folyó hó 14-én tartatik meg a következő sorrenddel: 1. Gyülekezés és menetrendezés Polgári Egylet kertjében reggel 7 órakor. 2. A menet indul reggeli 8 órakor az egyletkertből, végig vonul a főtéren, Király-, és Zárda-utcákon és megállapodik a szentferencrendiek temploma terén. A zászlóanya megérkezte után: 3. Énekes szent mise az alsó templomban, melyhez a helybeli kántor vezetése alatt a székesfehérvári műhely dalárdája az egyházi dalokat énekli. A mise végén felszenteltetik a zászló. 4. A zászló szentelése után a meghivott hatóságok, egyesületek, valamint a közönség egyéb része elfoglalják a téren kijelölt helyeiket, mire a székesfehérvári műhely zenekara és a többi egyleti zenekar a magyar himnuszt játszszák, miközben kihozzák az uj zászlót a templomból és a zászlóanya diszsátrával szemben felállitják. 5. Ezután a zászlóikkal résztvevő egyletek sorban elvonulnak a zászlóanya előtt, meghajtják a zászlóikat melyeket a zászlóanya megkoszoruz. Az egyletek erre ismét visszatérnek előbbi helyeikre. 6. Mikor már az összes zászlók megkoszoruztattak, az Irodalmi és Művészeti kör dalárdája alkalmi dalt énekel, ezt követőleg az iskolás leánykák a szózatot éneklik. 7. Az ünnepség után a menet a Nádor (ovóda) utca és Csengeri-utcákon át a Sugár-utra a zászlóanya: *Bogenrieder* Józsefné urnő lakása elé vonul és tiszteletére a zenekarok egymásután egy-egy darabot játszanak. Végül a menet az egyletkertbe vonul és ott szétoszlik. 8. Délután 3—8 óráig a székesfehérvári műhely zenekara és dalárdajának hangversenye az egyletkertben. 9. Este 9 órakor táncmulatság a Polgári Egylet nagytermében. A táncmulatságra a rendezőség a következő meghivót bocsátotta ki: Az 1898. évi augusztus hó 14-én *Zászlószentelés alkalmából* a »Nagykanizsai Mozdonyvezetők« által a Polgári Egylet disztermében zártkörü táncestély tartatik. Jegyek árai: Személyjegy 1 frt. Családjegy (3 személyre) 2 frt. Karzat 1 frt. Kezdete este 8 órakor. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Práger Béla és Belus Lajos gyógyszerész uraknál. A zenét Horváth Laci zenekara szolgáltatja. A hölgyek kéretnek mennél egyszerübb öltözetben megjelenni. (A kik meghivót tévedésből nem kaptak és ilyenre igényt tartanak forduljanak *Perger* János fütőház: alfőnök urhoz Nagy-Kanizsán pályaudvar.)

— **Ellenőr választás.** A nagykanizsai kerületi *Betegségélyző Pénztár* a lemondás folytán megüresedett ellenőri állásra *Klein* Ödön déli vasuti nyugalmazott állomásvezetőt választotta meg.

— **Elmentek a katonák.** Pénteken reggel a cs. és kir. 48. gyalogezred 4. zászlóalja eltávozott Nagy-Kanizsáról. A »virtigli infanteristak« »lotái« szomoruak, busak voltak, sok arcon végig peregtek a könnyek és kitudja hány kis bakfis ártatlan rejtett regényének szakadt el ezzel a fonala. Legyetlen hadügyminiszter, igy sopánkodnak tán sokan, mikor olyan szép az uniformis csillogó aranysárga gombjaival, keményrevasalt, sötétzöldes hajtókájával. Hja, szép, uraś élet a katona élet, csakhogy a parancs. a parancs, mégis a legnagyobb ur. A 4. zászlóalj négy éven át állomásozott városunkban és a legjobb egyetértésben élt a katonák által különben annyira lenézett cibil népséggel. A polgárság és a katonaság között fennálló jó egyetértést itt nem konvencionalis udvariaskodásból emlitjük fel, nem akar ez bók lenni, de ép mert ez oly ritka helyen áll fenn, kell hogy megemlékezzünk róla. A tisztikar ép érzéke teremtette meg ezt a szép helyzetet mert ők maguk sem idegenkedtek, nem zárkóztak el a polgári elem elől. A 48. gyalogezred 4. zászlóalja tisztikarának távozását sajnálattal veszik tudomásul társadalmunk legelőkelőbb osztályai, melyeknek szivében látott, kedvelt vendégei voltak mindenkor. Pénteken reggel a közöslaktanya udvarán állott fel a 4. zászlóalj. Ünnepélyes hangulat uralkodott, harsányan csengett fel egyszerre a zászlóaljparancsnok vezényszava: imához. Mintha egy test lett volna, oly kimért, biztos mozdulattal hajtott térdet az egész zászlóalj. A tüzoltó zenekar egy egyházi darabra zenditett. Volt ebben a jelenetben valami csodálatosan megható. De csak kevés ideig tartott, mert a hogy a zenekar befejezte a darabot, megindult a bucsuzó zászlóalj, élén a tüzoltó zenekarral, mely egész az állomásig kisérte ki. És mig a legénységet elhelyezték a nagy kocsikban, sok sok mama nézte ezt könnyes szemmel és még akkor is ott álltak a posta alacsony rácskapujánál, mikor a vonat már rég kirobogott...

— **Hangverseny Keszthelyen.** *Hugonai* (Hukstedt) Irén szerdai hangversenye Keszthelyen erkölcsileg a legszebben fejeződött be. Sovány vigasz ez, mert hiába tagadni, a művészetnek — gyomra is van. De ennek a közepes látogatottságnak részint a mi széphangu földink maga az oka, ki a reklámgyártás forrásait nem ismeri, ki még tele idealizmussal bizonytalanul tapogatózik a művészet reális oldalának első utján, de fő — nemcsak másutt, — nálunk is már a reklám. Egy kissé elhamarkodva, gyorsan csinálták meg ezt, mindössze nehány rossz helyen alkalmazott falragasz hirdette a hangversenyt, ugy hogy a keszthelyi közönség alig szerezhetett tudomást róla. Dacára, hogy elég szép számu közönség gyült össze a „Hullám" szálló nagytermében, az anyagi siker mérlege csak nehezen billent meg. *Hugonai* Irénnek mindazonáltal fényes sikere volt, mert oly szépen, oly brilliánsan épekelt ez alkalommal, a hogy eddig csak kevesszer tette, mintha a sértett művészi ambició tüze sarkalta volna, hogy minden egyes számmal magával ragadja a hallgatóságot. Ezt el is érte. Csak ugy rengett a „Hullám" négy fala a zúgó tapsok alatt. — *Salgó* Sándor kollegánk két költeményt szavalt el szépen, a közönség zajos tetszése mellett. — Hugonai Irént *Bischitzky* Miksa zenetanár kisérte zongorán, az ő előnyösen ismert precizitásával és könnyed játékával.

— **Névmagyarositás.** *Weisz* Károly nagykanizsai illetőségü, pécsi lakos belügyminiszteri engedélylyel vezéknevét *Polgár*ra változtatta.

— **A tüzoltóság köréből.** A julius hó 31-én tartott ünnepély jövedelméről a rendezőség a következő kimutatással szolgál: *Bevétel*: 740 drb. belépőjegyért à 20 kr. = 148 frt, Felülfizetésekből frt 5.90, confetti és szerpentin eladásból 13 frt 98 kr; összes bevétel 167 frt 88, levonva 55 frt 41 kr. kiadást, maradt mint *tiszta jövedelem* 112 frt 47 kr. A felülfizetésekhez járultak: Bogenrieder Józsefné, Knortzer György, Weisz L. és F. 1—1 frttal, Unger Ullmann Elek 80 krral, Blau Lajos 60 krral, Mergenthaler Lajos 50 krral, N. N. és Rosenfeld Ede 30 krral, N. N. 20 krral, N. N. és N. N. 10—10 krral.

— **Államsegély.** A sümegvidéki gazdakörnek a földmivelésügyi ministerium f. é. jul. 23-án kelt 21208|VI. I. számu leiratával a szőlőtelep céljaira a jövőre 200 frt államsegélyt engedélyezett azzal a kikötéssel, hogy vegyes Rupestra tőkéinek a tapolcai vincellériskola igazgatója által kijelölendő részét kiszedesse és fajtiszta Rupestra monticola és Metallika veszőket ültesse be. A szükségletet az ősszel vagy a jövő tavaszszal ingyen fogja a ministerium kiosztani.

— **Lapkiadók kongresszusa.** A magyar lapkiadók országos kongresszusa e hó 20-án ül ősze Budapesten. A kongresszus főtárgya a hirdetés- és falragaszbélyeg eltörtésének ügye lesz. Eddig több mint 200 vidéki lap csatlakozott a mozgalomhoz. Az előkészitő bizottság a kongresszus elnöki tisztének viselésére Zilahi Simont kérte fel, a ki az elnökséget el is fogadta.

— **Vadászat.** Augusztus elsején megkezdődtek a mezei vadászatok, azóta kevés nyugtuk van a fogoly csapatoknak. Az idén van elég fogoly, de az uj költések aprók, kár rájuk lövöldözni. Fácán is sok van az idén; a tenyészdékből elszármaztak már mindennüvé. A magas

---

a konyhában. De behallatszottak a pattogó szavak. Mefisztó csak türte volna, ha maga lett volna. De a legármányosabb cimborái voltak a szobában Egy darabig fel s alá járt feltürt ingujjal. Káromkodott, kezét öklébe szoritva, s csak ugy dobta ki szájából a »majd megmutatom«, erre arra azt a kutya...« „megrugom" stb. ékes szavakat. Aztán midőn cimborái fél óra hosszat ingerelték, elkiáltja magát: «Majd föllepek erélyesen!» kiszakitja az ajtót — barátai hüledezve állnak — itt vihar készül — vér fog folyni... Jó Mefisztó kiál, de dühöngő háziasszony hős szempillantására lesüti szemét és csengőleg igy szól: „Kérem, kérem!" Aztán bejön, becsapja az ajtót, káromkodik egyet s megkönnyebbülten igy sóhajt föl: „Ugy-e hogy megmutattam a vén boszorkánynak! Hja, mikor én erélyesen föllépek!..."

Ilyen az ő «erélyes» föllépése. De már erélyesen futni, azt komolyan képes. Egykor, mikor az a szomoru emlékü csetepaté volt egy hirlapszerkesztő és képviselő párbaja alkalmával s a budapesti csőcselék bezuzta a mágnás-kaszino ablakait hogy katonaságnak kellett föllépni, mert a rendőrség csak rontott, s csak jobban elmérgesité a kedélyeket otromba fellépése által: ekkor mondom Mefisztó is az utcákon ügyelgett. Kiváncsisága még félénkségét is legyőzte. Éppen akkor lépdegél egy rossz, korbely cimborájával a kerepesi uton, mikor az első lövés eldördül s egy boldogtalan bérkocsis a bakon halva rogy össze, mig egy másik golyó egy szépreményü jogász szivébe furódott.

Elképzelhetni Mefisztó remülését. A nép fut, eszeveszetten a bakák szuronyai elől. De legelől volt Mefisztó. A nép megállt, lecsendesült; a kerepesi uton egyre kevesebben jártak, végre elmaradtak, egy lélek sem járt az üres, kongó utcákon és Mefisztó egyre rohant, azt hitte, hogy üldözik. Hallotta a mögötte futó katonák hangos lépteit, látta a mögötte ásitó puskacsöveket, és villogó szuronyokat. Végre kimerülten a lakásához ér, a Terézváros egyik fő-reeső utcájába. Cimborája a kapuban várja, ki a rendes uton jött, mig Mefisztó megkerülte a fél várost. „Honnan jösz?" kérdi barátja. »Csak be, be, sarkamban vannak!« „Kik? »Kik?... hát a katonák! Nem hallod lépteiket?« »Ej, ej, hiszen egy lélek se jár az utcán. Saját lépteidtől ijedtél meg, ez uj cipőd kopogott olyan hangosan a kövezeten (igaz, a cipész már háromszor itt volt a számlával) s te gyáva, azt hitted, hogy a katonák üldöznek. Hahahaha!!...« „Biz az meglehet", — szólt Mefisztó s betért a legközelebbi csapszékbe.

Akkor még nem volt a Kakas-kör tagja, mert azóta ő is megemberedett, ugy a hogy.

Javult is azóta. Most nem fél tizennyolckor jár haza — néha ugyan megesik — hanem csak fél tizenhatkor. Legujabban otthon vacsorál, de Kakast nem mulasztja el, naponta felkeresi a társaságot, melynek annyi élvezetes órát szerez gyönyörü zongorajátékával, melynek ő is egyik büszkesége, eredeti, nagy tehetsége folytán. Ezért néznek el neki egyet mást...

A nőknél nincs sok szerencséje. Komoly viszonya nincs. Ebben merő ellentéte Szél bárónak.

De hol van az a husz esztendőt alig átlépett ifju, kiben meg ne mozdulna a szív, kiben titkos vágyak ne támadnának és e vágyak ne rajongnák körül az imádottat? Mefiszkó ur is hasztalan igyekezett elbujni Amor nyila elől a mámor szeszélyes palástjába, odaférkőzik a hamis kis isten s bele dőfte nyilát. Nem ment nagyon mélyen. Talán elfáradt már az a hamis kis isten, hiszen a társaság többi tagjaival annál gyakrabban kelle foglalkoznia. De éppen elég mélyen találta, hogy az első csinos főbe bele szeressen Mefisztó ur. Első csinos főt mondtuk, mivel Mefisztó ur nem igen forgolódott hölgyek körül, s eddig csaknem olyanokkal volt érintkezése, a kikhez a kis szivány Amor urfi nem mer férkőzni, félve, hogy szárnyairól lehull a himpor, s mamája, a ki pedig elég kacér teremtés, meg találná szidni a kis kotnyelest. Ezeknek körében Mefisztó nem sok épületest látott, azért hát nemes érzéke elfordult tőlük. De hogy családi köröket, lányos házakat keresett volna föl, azt nem tette, elég botorul. Egy szép női társaság, müvelt leányak — hamisak, kacérok is lehetnek egy kissé — és józan mamák köre ezerszerte többet ér, mint ezer férfi társaság... legalább bizonyos időkben. Az volt az oka, hogy Mefisztó ur ügyetlenül viselte magát s látva, hogy minden incificí sihedertől legyőzetik, idegenkedése még nagyobb fokra hágott.

De a szív, a szív!...

Igen, a szív! Szóltunk az agyról, melynek olyan gyakran halucinácioi vannak, s melyet ébren is felkeresnek a bolondos látományok; a kézről, mely gyakran reszket s csak immel-ámmal veri a zongorát a nagy korbelykedés utáni napokon: a lábakról, a melyek igen jó tudnak futni: szóljunk a szivről, melynek szintén vannak látományai, a mely szintén igen gyakran szokott remegni, s ha futni nem is tud, dobogni annál

kukoricákban mindenfelé van most fácán s estefelé kiszállanak a tarlókra. A hónap második felében már süldő nyulakra is érdemes lesz vadászni.

— **Iskolai értesítés**. A zala-egerszegi felső kereskedelmi iskolába, melynek fentartását a magas minisztérium f. 1898. évi 23.741 sz. a. kelt rendeletével kimondotta, az 1898/9. tanévi beiratások szeptember hó 1., 2., 3. napjain lesznek. Egész évi tandij 15 frt, felvételi dij 5 frt. Szegénysorsu, jó viseletü, szorgalmas tanulók tandijelengedésben részesülnek és segélyegyesületből tankönyveket kapnak. Teljes ellátás havi 10—20 frtért kapható. Levélbeli megkeresésre a szükséges felvilágositást megadja *Udvardy* Ignác felső kereskedelmi iskolai igazgató.

— **A bucsu vége**. A kies Zala völgyében fekvő községek közül leghiresebb Szent-Gröt-Polgárváros nemcsak azért, mert itt vannak a legdélcegebb legények és legbájosabb lányok, hanem azért is, mert az Anna napi bucsut, nem mint másutt a községben, hanem a védszent tiszteletére épitett kápolnánál a hegyen tartják. — Annyira nevezetes a bucsu, hogy még a tizedik határból is eljönnek ide a legények, lányok és ritka jó kedvvel mulatnak itt virradtig. Megtartják a bucsut minden évben ha szakad is az eső, viszont nem marad el soha a verekedés. 90 éves emberek laknak a jómódu faluban s hitökre állitják, hogy még sohasem maradt el hogy egy-két koponyát be ne vertek volna. És hivek maradtak a régi traditióhoz az idén is, mert a legnagyobb mulatság közben Tóth Vince, Barát József, Forintos Kálmán s Nagy Lajos óhidi legények összekaptak, miközben Tóth Vincét ugy megszurták, hogy életben maradásához kevés a remény. A kés a tüdőt is érintette.

—x **Fontos mindenkinek**. A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomorbajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Mindezen bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalzsamát Fragner B. gyógyszertárából. (Prága 205, III.) Kapható minden nagyobb gyógyszertárban is.

— **Hirdetmény. Helyben a Teleky-utcában egy üzlethelyiség és gabonaraktár 1899. február 1-ére kiadandó 11 év ota a legjobb forgalmu üzlet és gabona kereskedés az utcában Toch Zsigmond üzlethelyisége. Bővebb felvilágositást ad Rathmann Lajos ur. A ház szabad kézből eladó.** 235—4

Törvényszék.

Végtárgyalások és itélethirdetések:

1898. augusztus 8.

1. Zsarolás vétségével vádolt Récsei József elleni bünügyben végtárgyalás.
2. Lopás büntettével vádolt Kunics Ferenc elleni bünügyben végtárgyalás.
3. Lopás és orgazdaság büntettével vádolt Mrázovits György és társai elleni bünügyben itélet hirdetés.
4. Csalás és közokirat hamisitás büntetteivel vádolt Kremsler Sámuel és társai elleni bünügyben itélet hirdetés.
5. Lopás büntettével vádolt Schwarc Albert elleni bünügyben itélet hirdetes.

1898. augusztus 10.

1. Rágalmazás vétségével vádolt özv. Táncos Vendelné elleni bünügyben végtárgyalás.
2. Lopás büntettével vádolt Kiss István elleni bünügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntettével vádolt Palics József elleni bünügyben végtárgyalás.
4. Lopás büntettével vádolt Horváth Jánosné elleni bünügyben végtárgyalás.
5. Magánokirat hamisitás büntettével vádolt Márcsécz Pál elleni bünügyben itélet hirdetés.
6. Csalás vétségével és közegészség elleni kihágással vádolt Horváth (Bari) Rozi elleni bünügyben itélet hirdetés.

1898. augusztus 12.

1. Szándékos emberölés büntettével vádolt ifj. Varga Jánosné elleni bünügyben végtárgyalás.
2. Lopás büntettével vádolt Csöndör János elleni bünügyben végtárgyalás.
3. Lopás büntettével vádolt özv. Koscut Miklósné és t. elleni bünügyben itélethirdetés.
4. Csalárd bukás büntettével vádolt Kohn Náthán és Reich Salamon elleni bünügyben itélethirdetés.

A gabonaüzletről.

Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 7-én.

Csütörtökön nagyobb kinálat folytán az árak csökkentek, de a lanyha irányzat alig tartott 24 óráig. Külföldi szilárd tudósitások és a csekély hozatalok a vételkedvet fokozták és mai áraink néhány krajcárral magasabbak, mint a szerdaiak. A hozatal még mindig majdnem kizárólag uradalmi árura szoritkozik.

Helyi áraink:

Buza	frt	8.80—9 frt
Rozs	„	6.80—7 frt
Tengeri	„	5.40—60
Zab	„	6.—6.20
Árpa	„	5.30—7.50

A határidőüzletben a budapesti távirati jelentések szerint a hangulat szilárd.

Közgazdaság.

A jó sörárpa ismertető jelei.

A sörárpa kiállitások bebizonyitották, hogy finom fajtiszta sörárpa ára — és szakszerü gondos mivelés mellett termés hozama is jóval magasabb, mint a kétes eredetü és a különböző fajták elegyéből álló közönséges árpáé. Ha vékony és vastag héju, korán és későn érő árpa van összekeverve, ezek egyenlőtlenül dagadnak és csiráznak, s igy egyáltalán nem elégitik ki a sörfőző igényeit. A sörárpa jóságának megbirálásánál a következő szempontok a mérvadók:

Az összes árpaféleségek között legnagyobb termést a tisztán tenyésztett nemes Chevalier-árpa adja, a neki megfelelő talajon; ez egyszersmint sörgyártási célokra is a legjobb. Annak megbirálására, hogy az árpa fajtiszta-e, hogy tehát nincs-e közönséges árpa, imperial, hatsoros árpa stb., ismernünk kell annak jellegét. A Chevalier árpának vastag, gyengén és röviden szőrölt tőszálkája van, mig a paraszt árpáké rendszerint feltünően látható hosszuszőrü. Az imperiál-árpánál a mag alapjának egy jellegzetesen kiemelkedő türemlése van, mig a Chevalier-árpánál e helyen egy kis lapocska látható. A hatsoros árpánál a füzér két oldal magja némileg görbült és tengelye körül erősen hajlitott mig a középső mag ér alaku. Kiválóan fontos, hogy a szemek nagyságra, szinre, lisztességre, vékonyhéjjuságra a lehető legnagyobb egyformaságot mutassák, mert ezektől függ az egyforma csirázás. A havas, nehézszemü árpa több keményitőt, a karcsu sovány árpa több rostot és fehérnyét tartalmaz. A kifogástalan vetőmag hektoliter sulya legalább 6—8 kg. és 100 mag sulya 4—5 gramm legyen.

Minél finomabb héja van az árpának, annál kisebb százalékát teszi az a magnak s annál több extract adó anyag van a magban. A finom héját a finom fodros foklász mutatja. Az árpa szine világos halvány sárga és nem szürkés.

Ha az árpa nincs jól megérve, akkor több, kevesebb zöldes szint mutat. A szem szétharapásakor annak belső szerkezete iránt tájékozódunk; megérezzük, hogy az kemény-e, vagy könnyen törhető; ize tisztán édeskés legyen, ne pedig dohos savanykás. Az árpa szaga tiszta szalmaszerü a dohos szagu árpa gyakran csak felerészben csirázik. A vetőmag ment legyen minden gyommagtól és törött szemtől. A cséplőgép — különösen ha a dob szükre van állitva, — a szemek csucsát letördeli, miáltal a csira megsérül vagy el is pusztul. A cséplésnél beálló repedéseken penész szokott mutatkozni, miért is a kézi cséplés a vetőmagra nézve előnyösebb.

A sörgyáros nem szereti, ha az árpában 8%-nál több protein van s azt óhajtja, hogy az árpa minél lisztesebb legyen; ezt megfelelő miveléssel vagy a talajnak célszerü trágyázásával lehet elérni, nevezetesen az árpa talajokat nem szabad nitrogéndús trágyákkal tulbőven el-

---

jobban s a mely, ha egyszer megáll, nincs az a kompánia, édes Mefisztó ur, nincs az a bakasereg, mely meginditsa.

Igen a sziv, a sziv!

Az első szerelemnek ábrándja, mely a legfényesebb. Az első szerelemnek vágya, mely a legtisztább. Az első szerelem képzelete, mely a legmerészebb!

Mefisztó urat bemutatták barátai egy tudós professzor családjánál egy igen szép tavaszi délután. Az ablakokban virágok virultak, a virágok közt két szemei belopóztak Mefisztó ur szivébe. Azt sem tudta, mit zongorázik, csak játszott egész délután, egész este. Elragadott mindenkit játékával, s a kis süldőleány melegebb pillantást vetett reá, s jobban megszoritá a kezét, mint jövet alkalmával. Mefisztó boldog volt. (Akkor éjjel örömében háromszor teleszivta magát; éjfélig borral a Kakasban, éjfél után sörrel, hajnal felé egy kávéházban palinkával!)

Azóta minden vasárnap fölkereste a tudós professzor családját. Zongorázott, epedő pillantást vetve a kis leányra, kinek egy tucat jókedvü udvarlója volt. Zongorázott, s csak hébe-hóba beszélgetett, s akkor is beleizzadt, mig három szót mondott a kis Lottinak.

Szerelméről a világért sem mert volna szólani, a kis leány, az az ábrándos bohó fő pedig nagyon várta. Zongorázott és epekedett, ebből állt Mefisztó első szerelme.

Végre aztán a leányka sem nézett reá olyan melegen, s nem szoritotta meg oly hévvel kezét. Udvarlói közül voltak merészebbek, s a ki mer, az nyer.

Kedves Mefisztó barátom, a pesti lányok nem élnek müvészettel és Chopinnel; a pesti lányok reálisak.

„Szeretsz?“ — „Igen!“

„Nem elég! Elveszesz?...“

Ha elég merész vagy kimondani, hogy „el“, akkor a papa vesz gondozása alá és megkérdi: „Kedves öcsém, mennyi jövedelme van?“

De mivel Mefisztó ur azt sem rebegte, hogy »Nagysád, nagysád, én szeretem önt...« hát a lányka sem mondhatta: »elvesz feleségül?« s mivel pedig a lányka nem mondta, a papa sem kérdezhette: »kedves öcsém, mennyi jövedelme van?«

És ez szerencséje Mefisztó urnak, mert, mint afféle őszinte fickó, abban az esetben csak ezt válaszolhatta volna reá:

— Jövedelmem, az nagyon csekély, hanem a kiadásaim, — azok annál nagyobbak,

De jó is az, én istenem, mikor az embernek olyan áldott lelkü, jószivü (s tegyük hozzá: jómódu) édes apja van!

Mefisztó ur, megbecsülje!

A modern therapiában az orvosok mindinkább a természetes gyógyvizek használatát, ezek között különösen a maga nemében páratlan **Ferencz József keserüvizet** ajánlják. A Ferencz József keserüviz már több mint husz év óta van használatban s egy családban sem szabadna annak hiányozni.

Kapható:

Marton és Huber és **Rosenfeld A. és fia** cégeknél.

Plüss-Staufer Ragasz, Doboz és Üvegekben

Arany és ezüst éremmel többször kitüntetve. — Tiz év óta elismert legtartósabb ENNÉLFOGVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm cégnél Nagy-Kanizsán.

látni, tehát sem istállótrágyával, sem chilisalétrommal, hanem inkább foszforsavdus ásványi trágyákkal, nevezetesen pedig szuperfoszfáttal, a mely nemcsak a termést fokozza, jelentékényen de az árpa minőségét is lényegesen javítja.

A sörárpa termelés igen jövedelmező, ha megfelelő viszonyok közt gazdálkodunk; a jó sörárpának mindig van piaca s többnyire igen jó áron értékesíthető, de termelése a kedvező talaji és égalji viszonyokon kívüli szakértelmet, sok utánjárást és kiváló gondozást igényel.

CSARNOK.

Novellák és novellairók.

Irta: **Baboss László.**

(7) (Folytatás.)

A romanticismus, a beteges idealismust kiirtani s a való élethez közelebb hozni a költőit, s nemzeti talajon építeni fel s abban keresni tárgyát, a modern realismus feladata, és valamint a modern szinművekben nem az a tendencia, leírni a mesét s megrajzolni, mi történik a személyekkel és személyeken, hanem az, hogy a jellem mivé fejlődik, mit tesz, mint viselkedik a beállott körülmények között, ugy a beszélyirók is ez aximából kiindulva, az események legombolítása alatt domboritják ki a jellemeket, bizonyos morális cél vagy alapeszme érdekében, legyen ez akár a családi élet bensősége, nyárspolgári eszmék kiirtása, bigotíság, fanatismus elitélése.

Nem lehetne mondani, hogy ebben a célban a realisták s idealisták nem találkoznának, csak az igaz, hogy az idealisták nem barátjai a tulságos realismusnak.

Lássuk azonban egyenként:

Björnson 1832-ben született Norvégiában, szinházigazgató, majd iró lett, irói hirnévét falusi történetei, idilljei: „Synnöve", Solbaken", „Arne" 1857—58-ban alapitották meg. Björnson határozott realista, tele egyszerűséggel, természetességgel. Az utca, a hűség, a medvevadász, a sasfészek, a feszélyes leánykérés, jeles képességre vallanak.

Mellé sorakozik a komor, alaphangu, de szintén norvég realista és elbeszélő Jacobsen Jens Peter (1847—1885), kinek Mogens, lövés a ködbe, két világ, Föns asssony, jeles beszélyei emlitendők.

„Föns asszony"-ban remekel Jacobsen, s az egész beszély azt az alapeszmét uralja, hogy a nagy szeretet ha megváltozik, nagy haragot szül. Föns asszony szereti gyermekeit s ezek viviszont imádják anyjukat, aki apjuk is, ehalt apjuk helyett, de midőn régi idealjához készüli férjhez menni, akkor kitör a harag, a nő nem tudja feláldozni szerelmét, a gyermekek pedig nem akarják megosztani szeretetüket, s azok, kik eddig a legjobban szerették egymast, elválnak, csak a sir fölött nyujtanak jobbot egymásnak. Megható történet, élethű, mert sokszor látjuk az életben is, hogy a jóság, mert igen jó volt, szenvedt érte, csupán mert az önzetlen szív magára gondolt.

Smidt Rudolf jeles dán; iró, 1836-ban született, apjáról német, anyjáról francia vér folyereiben. Elsőbben ő is kereskedő volt, s ezidő alatt tanulta ismerni a német s francia, angol költőket, mig felhagyván a kereskedői pályával, az irodalomnak élt csupán, ugy, hogy ma a dánok legjelesebb dráma, beszély és ujság-irója. Párisban léte alatt irta két első elbeszélését, „a francia templomszolga", és a „Svarcvaldi falusi történeteket". 1881-ben adta ki beszélygyüjteményét e cím alatt: „Kézi rajzok", s ezt követték 1883-ban az ujabb kézirajzok.

Smidt realista, a szó legnemesebb értelmében, fest s rajzol a való élet után, az életből vett alakokat szerepeltet nehézkes előadás mellett is, ismeri a környezet befolyását, mely az ember lelkületére, benső életére hat, de kizárólagos uralmat nem enged neki.

A dán beszélyirodalom a nagy meseiró Andersenen kivül, jeles beszélyirói közé sorozza Bergsöet, a Delila és a kisértet beszélyek szerzőjét, a humoristikus Bögh-öt, a tengeri és tengerparti történetek iróját, Drachmant, Etlar Carit „a szegény emberek", Evald; Blanka Schandorpot, Az özvegység jeles beszélyiróit.

Kielland Sándor jeles norvégiró, és 1879-ben Stavangenben született s mert annak közelében téglagyára van, üde és bájos, lehet mondani az idylli festéseivel vivta ki nevét. A remény zöld, Szerelem és idyll, Báli hangulat, Egy ebéd, Két barát, A vaterlói ütközet, s más jeles elbeszélései kitünőek a realismus irodalom terén.

A finnek Päivärintát tartják a legjobb elbeszélőjüknek, kinek finom lélektani megfigyelései, egyszerű és megkapó előadása, élethű alakjai, kevés vonással élesen jellemezik, mily nemesen s önfeláldozóan küzdenek a létért — klassicus, typusokat teremt, Az országos vásár, Az utitárs, Penti és Inka, A büvesz, Az öreg koldusasszony, ezt igazolják.

A svédek leghirnevesebb regényirója, egyszersmind beszélyiróik: Gumälius, Carlen s Bremer Friderika, Svartz Zsofia

(Folytatása következik.)

Szerkesztői üzenet.

M. Keszthely. Becses levelezőlapja sajnálatunkra megérve érkezett, különben köszönet és üdvözlet.

NYILTTÉR.*)

Nyersselyem 65 krtól

42 frt 75 krig teljes öltönyhöz való kelme — Tussors é hastung-Pongé s, valamint fekete és színes **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdiszesebb szövés, szin és mintázatban. **Privat-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállitva, — **mintákat pedig póstafordulattal** küldenek

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállitó) **Zürichben.** (3)

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

*) Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

mint

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legjobban ajánlva.

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészségügyi és betegápolási kiállitáson 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a köszönő levelek ezrei szerint kitünőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált és ártalmatlan szer, sürü és gazdag hajnövés előmozditására hölgyeknél és uraknál, s haj kihullása és a korpa képződés meggátlására; egészen fiatal embereknél erőteljes bajuszt létesit. — Jótallás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien.** I. Wipplingerstrasse 14. 165—26

Épitészek, épitőmesterek, és háztulajdonosok

figyelmébe ajánlja gyártmányát az

ELSŐ MAGYAR

„SCAGLIOL" ÉPITŐ-LEMEZ GYÁR

TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott épitőlemez, *nyaralók, lakóházak, gazdasági és gyári* épületeknél vagy ezek átalakitásánál kiválóan alkalmas.

Tűz és *fagymentes*, teljesen *szárraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak válaszfalak, kémény* és *szellőztető csövekhez* alkalmas, *gomba féreg* és *salétrom* mentes anyag.

Uj, gyors és a *legolcsóbb* épitkezési rendszer.

Magyarázó füzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

20—41 **Savoboda Gyula**, épitész.

GLOBUS

Élet és Járadék Biztositó Társaság

elfogad élet- és járadék biztositásokat a legkülönbözőbb módozatok szerint.

Nyeremény a részesedési kötvényeiben **40%** nyereményt biztosit.

A kötvényeket **75%** erejéig visszaváltja.

Felvilágositást ad:

a „GLOBUS"

élet- és járadék biztositó társaság pécsi vezérügynöksége

Nyitrai Andor.

Ugyanott ügyes ügynökök magas jutalék mellett és havifizetéssel alkalmaztatnak. 226—3

A világhirü Steyeri

FEGYVERGYÁR **WAFFENRAD** KERÉKPÁRJAINAK

képviselete és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpárczikkekben.

Továbbá: raktár és képviselet ugyanezen területekre

a láncnélküli

graziossa

kerékpárokban.

Kevésé használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartatnak raktáron.

Az amerikai pneumatik védőanyag „**SENSLESS**" raktára. Nélkülözhetetlen minden kerékpárnál, miután szegek által támadt lyukakat azonnal beragasztja.

Kerékpár-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

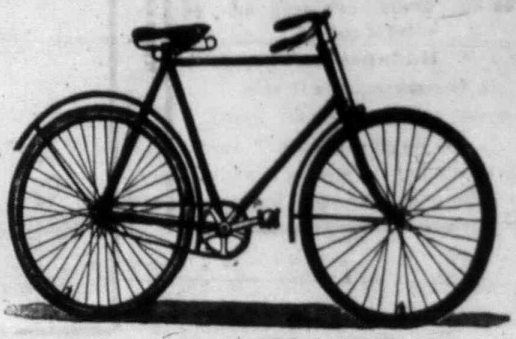

A **szőlőpenész** ellen a legegyszerűbb és legpraktikusabb **fuvókészülék raktára.**

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás vérelkatrészt eltávolítja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu fölböfögést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömörgörcsöt, a gyomor túlterheltségét étellel, nyálkásodást, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-féle életbalzsam

Minden gyulladás, seb és kelés gyógyítása biztos sikerrel jár, a női mell gyulladásánál, tejrakedés- és kemányedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és láb ujjakon, kemányedésnél, daganatoknál mirigydaganatoknál, holttestem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját uj életre serkenti egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön hires, bevált háziszer.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

A gyógyulás fáydalom nélkül halad a kenőcs hűsítő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készitményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszertárából és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen: a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletü védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésére állanak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszertárban, Egger A. gyógysz.-ban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódai.

Főraktár a készitőnél B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler" in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 281—26

Nagyobb és kisebb fajtáju szabad.

kénfuvót a liszharmat ellen

permetezőt a szőlőmoly ellen

legolcsóbb gyári áron szállit

Ig. Heller

Bécs, II. Praterstrasse 49.

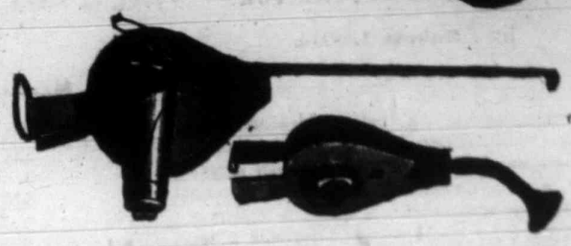

Hirdetés

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában

Nagy-Kanizsán

Hirdetmény.

A bagolai földeken, az ugynevezett Kisfakos mellett a vadászati jog **f. augusztus hó 13-án d. u. 3 órakor,** a helyszinen nyilvános árlejtés utján hat évre terjedő időre bérbe adatik.

Kelt Bagolán, 1898. aug. 5.

Kotnyek József,
megbizott.

943—1

Specialista Sérvkötőkben.

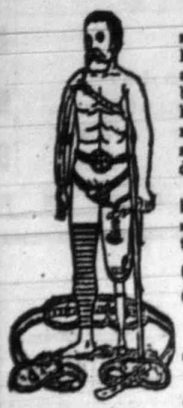

A Keleti-féle cs. és kir. szab. Sérvkötő orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtökéletesebb ezen nemben, nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávolitja célszerü szerkezetánál fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A Keleti-féle gummi sérvkötő idomitható pellottával, szarvas bőrvédővel és biztonsági övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsselben aranyéremmel, diszokmánnyal.

Árak: egyoldalu 6 frt. kétoldalu 12 frt.

Gyáramban készülnek ezenkivül: mülábak, mükezek, járó- és nyujtó-gépek, egyenestartók (Hessing féle rendszer), orthopádiai fűzők, haskötők, görcsérhárzmyák és mindenféle gummiárak nők és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkréten eszközöl

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mü- és kötszer gyáros

Alapit. 1878. Budapesten. Alapit. 1878.

IV. Koronaherczeg-utcza 17. szám.

Sebészeti müszergyár gázmotor erővel:

IV. Rostély-utca 15. 240—14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötőszerek készeggel becserélttetnek.

Ezen hirdetés tulajdonosának vétele mél 10% engedélyeztetik.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a Zala-Drill

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Kisbéren rendezett nemzetközi vetőgépversenyen a legelső dijjal, az állami aranyéremmel és az 1897 szept. hóban Léván megtartott vetőgépversenyen a legelső dijjal: „nagy üzemre" aranyéremmel tüntettetett ki.

Ajánlja szab. kiváltható kapacsuklyókkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmulhatatlanok az egyetemes és kétvasu acélekék, az egyetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvények, összes talajmivelő eszközök, szénagyüjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

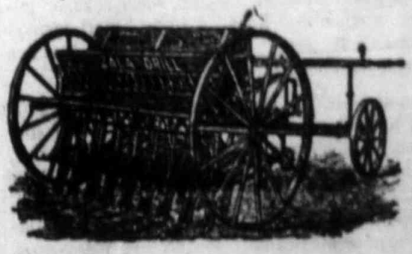

Felhivom a n. é. gazdaközönség figyelmét a legujabb amerikai „Planet jr" rendszer egykerekü kézi répakapáló és töltögető eszközökre, melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriási megtakarilás érhető el.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának vétele mél 10% engedélyeztetik.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.

Huszonötödik évfolyam. 64. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület. Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponkint d. u. 4—5 óra közt.

Minden intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedéséhez intézendők.

Bérmentetlen levelet csak ismert kezekből fogadunk el.

Egyes szám ára 10 kr./jcár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Csütörtök, augusztus 11.

A diszkréció.

Ez a kifejezés az élet nagyon sok körülménye között alkalmazható. Eme változó körülmények szerint változik a fogalomnak megfelelő magyar szó is.

Maga a fogalom minden körülmény között a társadalmi érintkezésben, az emberek között különböző formákban megnyilatkozó viszonyoknál tapasztalható finomságot fejezi ki. Valaki lehet diszkrét a társaságban, lehet diszkrét a hallgatásban, lehet diszkrét az irásban, szóval mindenben és mindenütt, ahol egyénisége a társadalomhoz való viszonyában megnyilatkozik.

Ahhoz, hogy valaki a diszkreció fogalmát megérteni tudja, már kétségtelenül bizonyos foku müveltség kell; ahhoz pedig, hogy azt egyéniségébe olvassza olyképpen, hogy az gondolkozásával, érzésével egy legyen: már a lelki emelkedettségnek nagy foka kell. Azért van az, hogy az életben éppenséggel nem találkozhatunk oly sürün a diszkrécióval, mint ahogy azt emlegetni halljuk. Akárhányszor megtörténik, hogy olyan egyének, akik értelmesek, tanultak és előkelőbb társadalmi állásban vannak — egyes esetekben helyrehozhatatlan indiszkreciót követnek el.

Vegyük csak a legközönségesebb, a nap nap után előforduló eseteket, amik rémegesen szolgáltatják a bizonyitékot ahhoz, hogy még az ugynevezett müvelt osztályban is mily kevés sulyt fektetnek a diszkrecióra.

Mindennap ezerszámra történik, hogy egyik társadalmi egyén a másiknak valamely dolga, eljárása fölött itéletet alkothat magának. A diszkreciónak legmagasabb, tehát legtiszteletreméltóbb foka az volna, ha az igy magunkban megalkotott itéletek — hacsak valamely magasabb, általános érdek azoknak közlését nem kivánja — eltemetve maradnának lelkünkhen.

No de ez már igazán valami rendkivüli magas foka volna a diszkreciónak; ennyit nem is várunk, nem is követelünk mástól.

Az emberi közlékenység szüksége a legtöbb embert arra készteti, hogy mások irányában formált itéleteit valamely bizalmas egyénének elmondja, abban a hitben, hogy annak diszkreciójára, hallgatására számithat. Mi szokott azonban történni? Az, hogy ez a bizalmunkkal megajándékozott egyén a vele közlötteket tovább adja egy harmadiknak, ez egy negyediknek, mig el nem jut annak füléhez, akire az a bizalmas közlés vonatkozik. Az ilyenképpen érintett egyén részéről elkezdődik a kutatgatás, hogy: ki mondta? kitől hallotta? Végre a fonál elvezet az eredeti forráshoz, amiből azután keletkezik (a legártatlanabb megjegyzés esetén is) a kérdőrevonás és egyéb kalamitás láncolata.

Ha az ilyen dolog közvetlenül attól keletkezik, akivel valaki megjegyzését, itéletét elsőbben közölte, akkor azt mondjuk rá, hogy „besugta", vagy (amint átkozott magyarsággal mondják) „visszamondta". Ha pedig egész körutat tesz, akkor azt mondjuk, hogy „pletykálkodott".

Mindkettő a diszkreciónak nagy hiányosságából származik és forrását képezi sok társadalmi békétlenségnek és elhinti magvát a társadalmi érintkezést rideggé tevő bizalmatlanságnak. Az olyan egyén ugyanis, akinek van érzéke a diszkreció iránt, egy vagy két ilyen tapasztalat után zárkózott emberré lesz s teljesen végét veti mindenkivel szemben az ugynevezett bizalmas beszélgetésnek.

Ez pedig csak az ártatlanabb módja

TÁRCA.

Egy cipócskáról.

Irta: **Benedek Elek.**

Hüvös őszi szél fujt, de még hangos volt a mező. Az ugart ellepték a szántóvető emberek, nagyokat rittyentek-csattantak a szijjostorok, behallott a faluba a mélán mendegélő ökrök biztatása: hé-elé Daru, Virág! Öregebb rend emberek lassan lépegettek elébb, elébb a felhasogatott földeken, a nyakukba vetett zsákból hintegették a piros buzaszemet, a következő esztendőnek a reménységét. És szállt az égbe sürü fohászkodás ahhoz a jó Istenhez, ki adja az esőt, az elvetett buzaszemnek életre keltőjét; a hóakarót, a gyönge vetésnek tél hidege ellen védőjét s a meleg napot, a rengő-ringó kalász megérlelőjét.

Ott tipegett-tapogott nagyapó is, gyönge, törékeny teste ingadozott, mint szélben az elkorhadt fa; az ő nyakában is zsák volt, mint a többi embereknek, akik meg-megálltak, csudálkozva néztek feléje, fejőket csóválgatva: no lám, a „vén huszár" még maga veti el a buzáját. Mellette lépdelt az unokája s unszolta egyre: adja ide a zsákot, nem magának való már a vetés; de nagyapó szeliden elháritja: hagyjad, fiam, hagyjad, inkább nézzed a kezem s lábam járását, tanuld meg a vetést. Mert ez is tudomány, fiam, de olyan tudomány, hogy könyvből meg nem tanulod. Vannak szántóvető emberek, kik soha meg nem tanulják, de azoknak aztán meg is ismered a földjét messziről: olyan szép tarka-barka virágos!

Hosszan elmélázott nagyapó, aztán folytatta: Engem is a nagyapám tanitott szántásra, vetésre. Akkor még a vasekének hire sem volt. Hát annak a sok mindenféle csodamasinának ki hallotta hirét? A nagy urak földjét is faekével szántották, most ám, a legutolsó embernek is vasekéje van. Számolom, számolom, hány esztendeje lehet, mikor engem a nagyapám szántani, vetni tanitott. Tizenöt éves fickó legény voltam.. Akkor éppen hetven esztendő mult el azóta, ugy-e? Jól számitottam?

— Jól, nagyapó, jól.

Akkor értek a föld végére. Ott megállott nagyapó s az unoka vállára támaszkodott. Föltekintett az égre, nézte sokáig a lemenő napot s aki látta, csudálhatta, a nap sugarai tündöklő koszorut fontak az öreg szántó-vető fejére. És mintha hallatszott volna mennyei szózat: eredj haza a te öreg társadhoz, hü szolgám. Im, koszorut fontam az áldott nap sugaraiból hófehér fejedre: megérdemelted te, ki egy hosszu életen át szántottad, vetetted földjeidet s este-reggel énhozzám fohászkodtál, a láthatatlanhoz.

Ha hallotta a nagyapó a szózatot, ő megértette Istennek a beszédjét s könybe lábadt szemmel rebegte: Áldott legyen a te szent neved Uram. Megértettem a te intelmedet, az utolsó buzát hintettem az én földembe. Legyen meg a te akaratod.

Jaj, az olyan hosszu ut volt mégis, mire a nagyapó végig botorkált a földjén. Vissza-visszatekintett s bucsuzott a földiől. Isten veled édes jó földem, mit annyiszor megszántottam; kinek a kebtét annyiszor telehintém maggal. Többet nem szántlak, nem vetlek, öreg testem kivánja a pihenőt.

S odahaza a vén házban, ha látnátok, bizony velük könnyeznétek: két öreg ember sirdogál, egymást vigasztalják s vigasztalván, sirnak, mert az olyan jól esik öreg szivüknek. Isten, Isten, de nagy jót cselekedtél, a legnagyobbat, mikor a könnyet adtad, bánatos szivüknek leghivebb enyhitőjét!

— Igen, igen, nannyó, mennyei szózat volt, bizonyosan az volt, aki beszélt én hozzám. A fiatalok kinevetnének, ha mondanám, hogy éreztem a fejemen a koszorut: hetven esztendő jutalmát. De te hiszed ugy-e nannyó? Ó csak a jó Isten megáldana utolsó munkámat. Nekünk talán elég is lesz halálig az a buza, ami az én vetésemből terem... Egy esztendő, kettő, lehet-e már több idő a mi számunkra?

De im, eltelt egy esztendő, eltelt kettő. Isten még nem küldötte el a halál angyalát s sprankénti fogy, fogyogat a nagyapó vetette buza. Hiszen ha zsugorgatnák, ha senkinek sem adnának belőle; de Istenem, megtudná e állani az ő aranyszivök, hogy az idegent is meg ne kinálják, ha hozzájok vetődik, bár egy karéj kenyér-

Bicykli Bambus, és eredeti angol ugyszintén jó karban levő használt Kerékpárok legjutányosabban kaphatók: Friedman K. és Günsberger butorgyárában Nagy-Kanizsán, Német-utcza

Egy jó házból való fiu kárpitos tanoncnak felvétetik.

enyhébb megnyilatkozása a társadalmi életet megrontó indiszkréciónak.

Van még veszedelmesebb faja is. Az, mikor valaki a bizalmas közlést fegyverül is felhasználja mások megrontására. Az, mikor egy ilyen bizalmas közlésből ásót kovácsol valaki, egy harmadik egyén becsülete sirjának megásásához. Mikor ily módon valakit a háta mögött, orozva, a kimondott vagy leirt szavak mérges tőrével ölnek meg. Az ilyen indiszkréció rettenetes, pusztító és kiméletlen, mert gyáván, az ismeretlenül maradás biztosságával dolgozik. Nem szent előtte semmi, még a női becsület sem.

Ha komolyan beletekintünk a társadalmi élet különböző viszonyaiba, a küzdelmek örvényeibe s az emberi kapcsolatok rejtett mélységeibe: megdöbbenve állunk meg, megrendül bizalmunk; mert a létnek ebben az iszonyu kavargásában minden lépten-nyomon a társadalmi élet békéjét összetartó diszkréciónak megkuszált, megtépett szálaival találkozunk.

Majdnem kitör belőlünk a kiáltó szó: »Ne beszélni, hanem nemesen hallgatni tanitsátok meg ezt a nemzedéket!«

Igen! Ez a titka a társadalmi diszkréciónak: megőrizni, lelkünkbe temetni mindent, amit valaki a saját lelkéből kivéve, bizalmasan ránk bizott.

Nem tudomány ez, nem kell érte rengeteg könyveket keresztültanulni; csak a szivet, lelket nemesiteni; csak gondolkozásban érzésben a durva, müveletlen tömegek fölé emelkedni. A diszkreció mindenkinek tulajdonává lehetne.

És mennyivel boldogabb lenne a társadalmi élet, mily gyönyörüen megaranyozná együttlétünket a bizalom, ha mindenütt, minden körülmény között a diszkréció uralkodnék mindnyájunk egyéniségén.

Balatoni Muzeum Egyesület.

Még a mult év nyarán történt, hogy a Balatoni Muzeum ügye iránt érdeklődő 21 lelkes férfiu a nevezett intézmény megteremtése szempontjából a keszthelyi város-ház nagytermébe népes értekezletet hivott össze, a mely a Balatoni-Muzeum-Egyesület megalakulását kimondta. Ez az alakuló ülés 12 tagu végrehajtó-bizottságot delegált azon megbizással, hogy az alapszabály tervezetét dolgozza ki s a taggyüjtést inditsa meg s az első rendes közgyülést annak idején hivja össze. A bizottság élén dr. *Lovassy* Sandor gazd. tanintézeti tanárral és *Csák* Árpád szolgabiróval, mint a Balatoni Muzeum lelkes apostolaival — az előmunkálatok befejezése után az első rendes közgyülést f. hó 8.-ára hivta össze.

A közgyülésen, a mely a keszthelyi városháza nagytermében folyt le, igen nagyszámu tag és vendég vett részt. Először dr. *Lovassy* Sándor, mint a végr. bizottság elnöke, számolt be a feladatát immár befejezett végrehajtó bizottság működéséről, bemutatta az alapszabály tervezetet s jelentette, hogy a még be nem fejezett taggyüjtés eredménye már is negyedfélszáz tagot mutat fel, közöttük 5-alapitó tagot. A tagok sorában főuraink s főpapjaink nevével is találkozunk. A taggyüjtés körül az érdem oroszlán része *Csák* Arpád szolgabiróé. Ezután a közgyülés elnökéül dr. Lovassy Sándort, jegyzőjéül pedig Csák Arpádot választotta meg.

Tárgyalás alá vette a közgyülés az alapszabály-tervezetet, a melyet mint kellőképen átgondolt tervezetet egyhangulag elfogadott s a záradékkal való ellatás, majd kinyomatás s a tagoknak való megküldés céljából teendő intézkedés végett a megválasztandó igazgató-választmányhoz utasitotta.

Következett ezután az egyesület tisztikarának és igazgató-választmányának alapszabályszerű megválasztása a következő eredménynyel: elnök lett dr. *Lovassy* Sándor, alelnök: *Hencz* Antal, titkár *Csák* Árpád, pénztárnok *Lehrmann* Ferenc. Muzeumi szakosztály: az archelogiai osztályban: *Csák* Arpád, a természetrajziban: dr. *Vutskits* György, a tájrajziban: dr. *Illés* Ignác. Az alapszabályszerü 36 igazgató-választmányi hely közül csak 29-et töltött be a közgyülés, hogy a még folyó taggyüjtés alapján körébe vonhassa a jövő évi pótválasztáskor mindazokat, a kiket a létesitendő Muzeum érdekében szükségesnek vél. Igazgató tagokká választattak: gróf Festetics Tassiló, gróf Széchenyi Imre, gróf Jankovich László, Tállián Béla, Beck Sándor, Bezeredy Lajos, dr. Burány Gergely, dr. Csanády Gusztáv, Darnay Kálmán, dr. Dezsényi Arpád, Grünhut Fülöp, Győmörey Gáspár, Györffy Endre, Hertelendy Ferenc, Hoffmann Soma, Huszár Károly, Imrik János, Kránitz Kálmán, Lénárd Ernő, Nagy István, Oltay Guidó, dr. Ováry Ferenc, Rainprecht Antal, Reischl János, Schreiner János, dr. Schwarz Zsigmond, dr. Szukits Nándor, Takách Imre és Ullmann Vencel.

Viharos éljenzést eredményezett az inditványok során Csák Árpád azon kijelentése, hogy a Balatonvidéken évek óta folytatott archealogiai ásatásának immár nem csekély eredményét az emelendő Muzeum oltárára teszi, mivel annyira előrevitte az intézmény ügyét, hogy az, bár egyelőre ideiglenes helyiségben, a jövő tavaszra már a nagyközönség számára megnyitható lesz.

Ugyancsak éljenzéssel fogadta a közgyülés dr. *Illés* Ignácnak azt a kijelentését, hogy a keszthelyi csónakázó egyesület 150 koronával az alapitó tagok közé lép. Miután elnök jelezte, hogy a muzeum ügyében ugy a muzeumok orsz. bizottsága, mint más magas tényezők erkölcsi és anyagi támogatást helyeztek kilátásba, s hogy a minden oldalról tapasztalt érkeklődés alapján az ügy nemcsak ideális eszme, de a megvalósulás stádiumában levő kulturális intézménye a Balatonvidéknek, Keszthely városának, a melyhez a további érdeklődést kéri: a közgyülést berekesztette.

Szőlőszeti tanulmányut.

Az „Országos Magyar Gazdasági Egyesület" szőlőmivelési és borászati bizottsága szeptember hó 11-től 18-ig terjedő időközben szőlőszeti tanulmányutat rendez.

A tanulmányut az alábbi szőlőtermelő vidékre terjed ki:

a) *A tokaj-hegyaljai kirándulás.*

A tállyai mádi, tarcali, tokaji, liszkai, tolcsvai, bodrogh-zsadányi, sárospataki, kistornyai és szőlőskei állami, községi és magán szőlőbirtokok megtekintése. Sátoralja-Ujhelyen szőlőszeti értekezlet.

b) *A beregszász-vidéki kirándulás.*

A beregszászi, beregszász-vég-ardói, benei, nagy-muzsalyi magán és községi szőlőbirtokok megtekintése.

A kirándulás 9 napot venne igénybe, beleszámitva szeptember hó 10-ét, az összejövetel napját.

A tanulmányut Szerencsről indul ki szeptember 11-én és Beregszászon záródik szeptember hó 18-án.

A tanulmányut részletes tervezete a „*Köstelek*" 51. számában jelent meg.

Részvételi dij.

A tanulmányutnak összes költségei maximálisan 50—70 frtot tesznek ki, bele nem szamitva a Szerecsenre való utazást és a Beregszászról való hazautazás költségeit.

---

rel? És a sok unoka, a dédunoka, akiknek mind a nannyó kenyere izlik legjobban, mert nannyó »kakas tejjel s varju vajjal« süti. Egyetek, aranyos csirkéim, egyetek.

S telik, mulik az idő, uj Isten áldása hullámzik a mezőn, arany-kalászok hivogatják a népet: jertek, arassatok le. Ragyogó arccal tódul ki a buzahatárba mind, aki épkézláb ember, az ég csillagai a földre kerülnek buzakeresztek képében; aztán egyszerre csak zugnak, bugnak a cséplőgépek is, megtelnek a hombárok; nem látsz bánatos arcot, akinek kevés lett, az is örül. Kevés, de jó. A [illegible]malom, felső malom éjjel-nappal zug, zakatol, nem győzi a molnár számba venni a temérdek zsákot. Ha igy tartana egész esztendőn át!

Mindenkinek van uj buzája a malomban, csak nagyapóéknak nincs.

— Mig tart a régiben, nem kell az uj, mondá nagyapó.

— Nem, nem, mondja nannyó is. Az ujat már nem maga vetette... Nem kell, nem.

Mindenféle hiányosságot találnak az uj buzában. Látszik, hogy cselédember vetette. Mit bánja az, ha konkoly is a fele. Lám a nagyapó buzája olyan, mint az arany. S milyen tiszta, pedig nem rostálták. Ez meg kuporodott szemü, szinfelen, szemetes.

Meg-megkérdi nagyapó: — Van-e még a régiből nannyó? Eltart-e bár karácsonyig? Nannyó megrezzen, de a nagyapó nem veszi észre, olyan vidáman mondja: ó hogyne! Eltart az még tavaszig is.

— Akkor engem kiszolgál... mondja nagyapó s megnyugtatja ez a gondolat, bár a halál jár nyomában.

Csak a nannyó s a jó Isten tudja, hogy a hombár, amelyben a régi buza volt — üres. Hogy e héten kaparta föl a fenekéről az utolsó vékányit. Mily szerencse, hogy nagyapó nem tud lölmenni a lépán és sejtelme sincs arról öreg szivének, ami ott a hombár mellett történt. Amikor az öregasszony kisöpörte az utolsó szemet is s ráborult a zsákocskára: az utolsó! az utolsó! Nem lesz többet i yen buzám soha, soha! O áldott jó öreg gazdám, az utolsó buza, amit a te kezeddel vetettel!

Mint egy drága halottat, ugy siratja szegény öregasszony az utolsó véka buzát. Könnyezve adja át a molnárnak, könyezve veszi át a lisztet, könnyeivel dagasztja a tésztát — az utolsót a nagyapó buzájából.

— Nannyó, maga sirt, mi lelte?

— Akinek sok gyermeke s unokája van, mindég van siratni valója s kegyes hamisággal elámitja nagyapót.

Hanem... hanem, amikor az utolsó cipó kerül az asztalra nem tud tovább uralkodni öreg szive nagy fájdalmán, zokogva borul nagyapó kezére és csókolja sokáig: áldott jó kezem, áldott jó kezem!

— Nannyó... no, no, nannyó, csendesüljön. Ez az utolsó ugy-e? Az, ugy-e? Érzem. Megéreztem... Isten akarta igy, hogy hosszura nyuljon életünk. No, no, ne sirjon, nannyó. Szeljen az utolsó cipóból nekem is. Kicsit, kicsit... hadd maradjon holnapra is...

Az életből.

Irta: **Tritoma Uvária.**

A felkelő nap aranysugarai játszi pajkossággal szürődnek át a kis lugast árnyaló vadszőlő levelei között... jól eső érzés szállja meg a szivet körülnézve, midőn tapasztaljuk, hogy az egész ház folytonos tevékenységben, minden zugában dolgos kéz működik.

*

Tevékenység egyik legfőbb erény, ez az élve a családnak.

Dolgozni nem szégyen!

Hányan mérlegelik egymást, egyik a másik fensőbbségét a szerint, amint parancsolni tud és jól imponálni minden tekintetben!

Nem-e tapasztalták k. olvasóim, hogy bizony parancsolni könnyü dolog, mig a munka kimeriti a szervezetet, de azért egészségére válhat...

*

Vannak az életben körülmények, a midőn a legkényesebb üvegházi virágként felnőtt lénynek is munkához kell fogni, a midőn minden akarata

A tanulmányozó társaság Sátoralja-Újhelytől Beregszászig külön megrendelt ugyanazon osztályu kocsikban utazik s igy nevezett utra nézve a részvételi dij mindenkire nézve egyformán vettetik ki.

Jelentkezés.

A tanulmányutban a résztvevők száma maximálisan 60-ban lett a rendező-bizottság által megállapitva, miután a nagyobb számu társaságnak a vidéken való elhelyezése és kocsikon való továbbszállitása nehézségekbe ütközik, másrészről a nagyon látogatott tanulmányuti kirándulások rendesen az egyesekre kevés eredménynyel szoktak járni.

A tanulmányutban való részvételre szóló jelentkezések határideje augusztus hó 20 ika. A jelentkezési határidő ezen korai bezárását az teszi szükségessé, hogy a pontos utiprogramm, valamint a meglátogatandó szőlőtelepek ismertetését tartalmazó füzet még idején el legyen készithető és a résztvevők közt szétoszthető; nemkülömben azon érdekelt városi hatóságok, gazdasági egyesületek, szőlőojtványtelepitő részvénytársaságok és egyes szőlőbirtokosok a résztvevők számáról idejében és pontosan értesithessenek.

A tanulmányutban való részvételre a jelentkezések az »OMGE« titkári hivatalahoz intézendők, mely jelentkezésekkel egyidejüleg az előirányzott költségek fele azaz 30 forint az OMGE. pénztárára cimezve beküldendő. Oly jelentkezések, amelyekkel ezen összeg egyidejüleg az OMGE pénztárába be nem küldetik, figyelembe nem vétetnek. A részvételi dij második részlete a jelentkezések leirása s a költségek végleges megállapitása után lesz befizetendő.

Minden esetben kérjük a tanulmányuti kirándulásban résztvenni szándékozókat, hogy bejelentéseikkel ne késlekedjenek, mert minél előbb zárhatók le a jelentkezések, annál pontosabban és biztosabban állapitható meg az utiprogramm.

Tollfuttában.

Ujabban meggyőződtem, hogy a betegség ellen sem kell kifakadni. Valamire az is csak jó!

A magamféle nyugalmas arabusnak például arra volt jó, hogy kimozditott fészkemből.

Szinte bámulatos elszakithatatlansággal ragaszkodtam ehhez a mi poros fészkünkhöz, ahol pedig olyan sok a csacska szajkó és a fecsegő veréb.

Az én lelkem csendes nyugalmát azonban nem igen zavarja soha sem a szajkók rikácsolása, sem a verebek csiripelése; mert ugy mérem ki rendesen a távolság közeit, hogy inkább csak látom mint hallom őket. Azért aztán sem a csacska szajkókra, sem a fecsegő verebekre nem haragszom. Igy őrizem meg szeretetem egyensulyát ebben a mi poros fészkünkben.

Sokszor megsajnáltam már azokat az atyámfiait, akik igy nyaranta szinte lázas nyugtalansággal járnak-kelnek és mindenáron menekülnek innen. Én naiv lélekkel mindig azt hittem, hogy a por elől. Csak később tudtam meg, hogy a szajkók és verebek társaságától.

Miattam bizony élhetnek és uralkodhatnak, felőlem rikácsolhatnak és fecseghetnek; jóravaló lelkü, kissé emelkedett szellemü emberekre nézve ugyis elvesző hangok azok; még nem akadt olyan bolond muzsikus, aki hangjegyekben örökitette volna meg.

Ezek az én világom harmoniáját nem zavarják, mert meg sem hallom; ezek miatt sohasem mozdultam volna ki a mi poros fészkünkből.

Hanem hát betoppant hozzám a körülöttem sokáig lappangó betegség; megtépázta, megmarcangolta tüdőmet, légzőcsövemet; megkinzott kegyetlenül; kikergetett belőlem minden jóravaló virtust.

Féltem a széltől; bujtam a por elől; a meleg bágyasztott; a hideg ijesztett. Szóval: kizyómart ember voltam, a ki már a gyiktól is reszket. Sőt (ami az én finánc-miniszterem szerint végzetes baj) az ételben és italban is kezdtem aggodalmasan válogatni.

Hanem azért csak gubbasztottam erős megadással, bolondosan ragaszkodó hüséggel ebben a mi poros fészkünkben.

Hadd gyönyörködjenek csendes pusztulásomban a néppárti szajkók és verebek.

Egyszer azonban magához karol egyik liberalis athleta jóbarátom (aki igazán athletájok a liberálisoknak testileg és szellemileg is) s azt mondja:

— Eh, nem ér semmit ez a gubbaszkodás. Neked pompás, illatos alpesi levegő kell. Elviszlek én Karinthiába. Ott egy hét alatt meggyógyulsz.

És az ige testté lőn.

Kisurrantunk szép csendesen, zajtalanul ebből a mi fészkünkből: a szajkók hazájából. Fölszállottunk az Alpesek magasába, tiszta légkörébe, emberzajtalan templomi csendjébe ahol imádsággá magasztosul az ember lelkében minden gondolat.

Ott, 1500 meter magasságban, ahova az egymást orozva maró emberek bántó morajlásának még elhaló hangja sem jut, — beletemetkezett lelkem az isteni, fenséges alkotások költészetébe és imádkoztam csak egy parányi sugárért a mi itthoni fészkünk számára abból az Istenhez emelő *világosságból*, mely a fenséges hatás alatt szivünket beragyogta.

Feledhetetlen, lélekemelő hatások képeivel telett meg ott az én sóvárgó lelkem.

Milyen boldogság lesz nekem majd papirra rónj ezeket az emlékeket!

Elfeledtem bajomat. Megint a régi ember lett belőlem. Ki maradhatna ott betegen, a hol életet, erőt lehel minden!

A tiszta, erős, fenyü-illatos levegő uj életerőt árasztott belém; ujjá születtem. Most már folytathatom megint az életet ebben a mi poros fészkünkben...

A tollukat hullató alpesi madaraktól is tanultam valamit. Azt, hogy az alpesi madár is csak addig csendes, addig hallgat, mig meg nem *tollasodik*. Éppen, mint a mi szajkóink.

No, és az alpesi viperák sztrategiájából is tanultam. Azt hogy a kigyó az Alpesekben is kigyó. Mindig hátulról támad, orozva mar, éppen mint a mi poros fészkünk kigyói.

Egyébként egészen más világ az. Derűsebb az ege. Tisztább a levegője. Áthatóbb a fénye. Világosság árad mindenfelől.

Hogy is gyógyulhattam volna meg ott különben?!

—y.

A város házából.

Hirdetmény.

15918. v. t. 296. a. ü./98.

Felhivjuk Nagy Kanizsa város közönségét, hogy a mult év végével fenmaradt, valamint az 1883. évi 44. t. c. 39. §-a alapján a folyó év III. negyedére esedékes adótartozásukat f. évi augusztus hó 15-ig annyival is inkább befizessék, mert ezen idő elteltével késedelmi kamatok felszámitásaival végrehajtás utján fogna az tőlük behajtatni.

A városi adóhivatal.

Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 9.

NEU ALBERT, v. ellenőr. LENGYEL LAJOS h. polgármester.

---

dacára sem képes parancsszóra rendet tartani először: mert nincs ki megfogadja (mert nincs kinek) a többi okot hallgassuk el...

Akkor érzi szegényke, hogy ki fog merülni, s mint a megtört virág összeroskad a munka szokatlan terhe alatt.

*

«Imádkozzatok és dolgozzatok!» — Bizalom az égiek iránt vezet nemes célhoz. Lelki megnyugvást csak ugy lelünk, ha szivünk lelkünk Isten felé fordulva, küzd a léttel... Mert küzdelem az élet... s annak terhe csak ugy viselhető el könnyen, ha bizni tudunk... s remélni egy szép jövőben, a mely oly kecsegtetőn mosolyog minden fiatal lélek felé..... kit édes vágyak tölteuek be — s megrezzen ama szivből fakadt mondásra:

«Jaj de hamis a maga szeme, a maga szeme, talán bizon megigéz vele» stb. szokatlan mondásokra — melyek hallatára lángbaborul, s égő arcának jól esik a legyező idézte játszi szellő...

*

Azt mondják, születni kel mindenre. Legforróbb óhaja minden lénynek, hogy tökéletes, kifogástalan legyen... A mire nem születünk, iparkodjunk szorgalom, törekvés, igen erős akarat által elérni, hogy boldogulhassunk. A szeretet édes ölén ne merüljön fel keserü panasz s elégedetlenség, mert kiöli a lángoló szerelmet is. Az elégedetlenség a boldogság mételye, mint buzán az üszög, s közte a konkoly; mint virágon a féreg, mely apránkint teszi tönkre a legnemesebb virágot.....

*

A szív nemessége, mely minden jónak kutforrása, erőt ad a törekvés kivitelére, s lelkesít minden jóra és szépre; azért:

«Hallgass a szív szavára,
S mindent utána tégy.
Szeresd, a kit szeretheted,
Csak hűtelen ne légy.»

*

„Boldogság a földi cél, melyet kincs nem biztosit"..... Ha van sok pénzed, örülj neki, hogy Isten adott, használd fel jól, adj hálát, hogy kiválasztott ember vagy, kinek nem kell küzdeni a létért, — de jaj annak, kinek szivéből kiölte a nemesebb szenvedélyeket a kincsvágy, mert csupán gazdaggá lenni nem lehet a főcél.

Nem mindig boldog az, a ki gazdag... Gazdag az, kinek szive nemes; szenvedélye mérsékelt; vágya szerény...

*

Féld az Istent, az emberektől óvakodj... mert ha érzelmeidet barátság, tisztelet vagy szánalom vezérli, félreértenek, — s akkor csupán a tiszta s nemes öntudat adhat megnyugvást rosszabb napjaidban.....

Emberek közt élni csak az tudhat, a ki érezvén, szenvedni megtanult.....

*

Kicsike voltam még, midőn egy bánatos arcu ifju jegyzetei között lapozgattam.

Azt mondta: »nekem szabad megnézni, másnak nem.»

Az első lapon ez állt: »Ki a szenvedést nem tudja, tanuljon én rólam.»

Azóta folyton fülemben csengett ez a mondás.

Nagyon szerettem volna megtudni: mi bántja, de nem akartam, hogy ezt érdeklődésre magyarázza...

Bizonyára az elégedetlenség önmagával, szülte azt az elkeseredést...

Ezt abból magyaráztam, hogy egy papirkára következő sorokat vetve, egy virágra kötötte s átadta nekem:...

„Oh! miért van, hogy közeledben
Oly kicsinynek érzem magam,
Habár olykor vágyaimnak
Olyan merész szárnyai van?!
Csak azért van, csak azért, mert
Olyan igen hőn szeretlek,
S reszketés nélkül a napba
A napimádó sem nézhet."

Azért azt ajánlom: „ne Nézz hát vágyaid távolába, egész világ nem a mi birtokunk; a mennyit a szív felfoghat magába, sajátunknak csak annyit mondhatunk."

HIREK.

— **Eskövök.** *Bun* Samu a nagykanizsai ker. iskolák igazgatójának leányát, Szabin kisasszonyt folyó hó 7-én délelőtt vezette oltárhoz *Hajnal* Ignác fővárosi tanitó. A fényesen kivilágitott templomba ez alkalommal — sokan eljöttek, hogy tanui lehessenek a szép családi ünnep ezen magasztos pillanatának. Dr. *Neumann* Ede főrabbi méltatva Bun Samu örömapa, valamint a vőlegény nemes hivatását, szép beszéddel üdvözölte a mátkapárt. — *Drenyovszky* Mihály, a Varasdon állomásozó 10. honvéd huszárezred főállatorvosa f. hó 10-én délután 5 órakor esküdött örök hűséget *Magyar* Katalin urhölgynek, a helybeli ág. hitv. ev. templomában, miután már előzőleg a helybeli anyakönyvi hivatalban a polgári kötés eszközöltetett.

— **Eljegyzés.** *Weisz* Izidor a Weisz Jakab butorkereskedő cég üzletvezetője Nagy-Kanizsán eljegyezte *Winterstein* Gizella kisasszonyt, Winterstein Zsigmond elökelö kereskedö leányát Nyitrán.

— **Megbizatás.** *Oestreicher* Jenő alsódombori községi orvos halálával megüresedett állás betöltésével *Fuchs* Mór dr. bizatott meg.

— **Anyakönyvi kinevezések.** A belügyminiszter Zalamegyében a *sárszegi* kerületbe *Győry* Elek, a *bucsu-szent-lászlói* kerületbe *Székely* József és a *kiskomáromba* *Lévay* Endre jegyzőirnokokat anyakönyvvezető helyettesekké nevezte ki.

— **Halálozás.** *Ledofszky* Antal, a városi fogyasztási adóhivatal ellenőre, *Ledofszky* Armin nagykereskedő testvéröccse, f. hó 6-án éjjel hosszas szenvedés után, életének 45-ik évében elhunyt. A legjobb férj és atya, kötelességét hiven teljesitö tisztviselö szállt a korán elhunytban sirba. Emlékét mindazok kegyelettel fogják megőrizni, kik ismerték és barátságos előzékenységéért szerették. Özvegye szül. *Scheiber* Regina és öt árvája gyászolja.

— **Vasuti katasztrófa.** A gmündi rémes vasuti katasztrófáról leadott hirek között a fővárosi lapokban *Friedmann* Károly helybeli butorgyárost, a Friedmann Károly és Günsberger cég beltagját szintén a sulyosan sebesültek közé sorozták. Szerencsére e hirt *Friedmann* Károly maga cáfolta meg egy táviratban, melyet hétfőn reggel küldött Francensbadból lapunknak. — Friedmann Károly Francensbadba fürdőző feleségét ment meglátogatni, azon a gyorsvonaton, melybe az utána jövő személyvonat Hocheneich és Gmünd között beleütközött. Csak kisebb sérülést szenvedett a kezén s alig észrevehető kis horzsolást a fején, dacára, hogy annak a fülkének a teteje, melyben ő és még vagy hatan ültek beszakadt, a többiek szintén csak kevésbé sérültek meg, közöttük egy fiatal asszonykának lett sulyosabb baja, aki a nagy ijedtség pillanatában elajult. — *Friedmann* Károly egy részletes levelet küldött tegnap cimünkre, melyben a borzasztó vasuti szerencsétlenség főbb mozzanatát irja le. — „Szombaton este 9 óra 47 perckor — irja — indultunk el Bécsből. Egy budapesti ösmerős családdal találkoztam itt, kik szintén Francensbadba akartak utazni, de az egyes szakaszok annyira tömve voltak, hogy nem kaphattak helyet és igy lemaradtak. Ott az állomás főnökségnél jelentést is tettek e hanyagság miatt, pedig ki tudja, milyen nagy tragédiától menekültek meg, melyről akkor még halvány sejtelmünk sem volt. Vonatunk a legnagyobb rendben hagyta el a bécsi állomást. Én alig egy negyed óra multán már álomba merültem és ugy ébresztettek fel. Félálomban nem értettem meg az utasok lázas kapkodását, egy fiatal asszonyka, ki szintén velem ült, rémülten mereven állt egy helyen, nem birt mozdulni, és egyre jajgatott. Kinezek az ablakon, nyilt pályán állunk, áthatlan sötétség mindenfelé, alig láttam 15 lépésnyire. Kivül a pályatest mellett ugyanaz a rémült jajgatás, szaladgálás. Ekkor figyelmeztetett valaki, hogy siessek, mert a személyvonat, melyet *Schwartzenau* mellett elhagytunk, itt van már a sarkunkban, a mi vonatunk pedig nem bir tovább menni, mert a gépben baj esett. Azonnal utána durranás hallatszott, majd egy második, harmadik is, közelből hallatszik az utánnunk jövő vonat tompa zakatolása, prüszkölése. Mindenki az ajtó felé igyekszik. Ebben a pillanatban élesen velötrázóan sikoltott fel az a kis asszonyka, ki szemben ült velem. Összesett. Néhányan utána kapunk és ebben a pillanatban hatalmasat zökken kocsink és teteje roppanva besszakadt. Egy lecsapó rész fejemen talált. Az összeütközés bekövetkezett. Mindez oly gyorsan történt, hogy a vonaton sokan nem is tudtak a közelgő veszélyről. Aludtak. Az ájult asszonykát kiemeltük a fülkéből és férje vette ápolás alá. Nagy volt a rémület, sikoltoztak, sirtak, kiabáltak, nevek hangzottak itt is, ott is, fejvesztetten rohantak fel és alá a kavicsos töltésen. Szerencsére néhány orvos volt a vonaton, ugy hogy a sulyosabban megsebesültek azonnal segélyben részesülhettek. A megállás, a géprongálás részleteit csak később tudtam meg másoktól. Az utolsó kupé fa-részletei, melybe a személyvonat belerohant, szilánkokban pattant szét, a nehéz tengelyek meggörbültek és a roncsok alól egy tehetetlen embert vonszoltak elő: a személyvonat gépészét, kinek a nevét azonnal nem tudhattam meg. Nem is gondoltam akkor erre. Az összeütközés zajára az összes utasok felébredtek és sokan harisnyában, ingujjban ugráltak le a vonatról. — Csak reggeli szürkületkor láttuk: mily iszonyu, rémes pusztitást vitt véghez az összeütközés. A mentővonat Francensbad felöl vasárnap 11 órakor érkezett meg és ezzel elutaztam."

— **Boris herceg a Tátrában.** *Tátrafüredről* irják nekünk, hogy a bolgár fejedelem gyermekei vasárnap odaérkeztek és a nyár egy részét azon a vidéken töltik. A kis hercegek *gelsei Gutmann Vilmos ujtátrafüredi nyaralójában* fognak lakni, amelyet a bolgár fejedelem már több héttel ezelőtt kibérelt. Alkalmasint nemsokára odamegy a fejedelmi pár is.

— **A ferencrend reformja.** A „*M-g*" irja a következőket. A magyarországi ferencrendieket erőszakkal igyekszik megreformálni Róma. Mikor itt járt P. Flemming Dávid, a római generális követe, a rendtagok 96 százalékban ellent mondtak a reformoknak. Akkor engedékenységről, szelid bánásmódról beszélt a generális követe és ékes szavakkal biztatta a szorongó rendtagokat, hogy Róma sohasem fog erőszakoskodni. Most azonban, hogy ott beszámolt utja eredményéről, uj rendelet jött Rómából és ez megfosztott állásától minden szerzet-főnököt s helyettük ujakat nevezett ki s azokat, kik nem fogadták el a reformokat, olyanok főnhatósága alá helyezte, akik rajongó hivei az ujitásnak. Az Üdvözitőről nevezett magyar szerzetes-tartományban csak egy szerzetes fogadta el az ujitást és ezt székesfehérvári házfőnökké nevezte ki Róma, a tartomány élére pedig egy tót gvardiánt állitott, hogy ez puhitsa meg a magyar barátokat. És mégis azt mondják, hogy nincs nemzetiségi háttere ennek az ujitásnak.

— **Közgyülés.** A Nagykanizsai Kereskedők Társulata (Kereskedelmi testület) szombaton, aug. hó 13 délután 6 órakor a városház tanácstermében tartja ez évi rendes közgyülését. Napirend: 1. A választmány jelentése. 2. A zárszámadás és 3. a költségvetés előterjesztés 4. Netáni inditványok tárgyalása, a melyek azonban augusztus 10-ig az elnöknél irásban benyujtandók. 5 Uj választás és pedig választandó: a) a sorrend szerinti kilépés folytán hat választmányi tag: Hirschel Ede, Fesselhoffer József, Loewy Ödön, Löwinger Ignác, Stolcer Gusztáv és Halphen Mór választmányi tagok helyett, akik azonban ujból megválaszthatók; b) három tagból álló számvizsgáló bizottság. vál.

— **Dezentor.** *Hernáth* János 32. gyalogezredbeli közlegény nehéznek találta a katonaéletet s hogy megszabadulhasson ettől, jelentés és engedelem nélkül ott hagyta *bécsujhelyi* állomáshelyét: megszökött. Bolyongása közben f. hó 3 án Sümegre érkezett és mint puskamüves beállott *Kondor* Lajos lakatosmesterhez. Szombaton reggel azonban megjött Sümegre a katonai papancsnokság átirata, hogy a szökevényt tartóztassák le. A dezentort idehozták Kanizsára és innen fogják Bécsujhelyre vinni.

— **A hódoló diszfelvonulás.** A főváros vasárnap óta egy látványossággal gazdagabb. Ekkor nyilt meg a Körképtársaság palotájában *Eisenhut* nagy körképe, mely a hódoló diszfelvonulást örökiti meg. Az álomszerü szép napok felejthetetlen emlékét állitja fel a kép, melynek művészi kivitele elragadja a nézőt. A hatalmas nagy képen a veszprémmegyei banderium után az uj országház irányába vonul aranyrojtos fehér lobogó alatt *Zalavármegye* bandériuma, a lobogó vivője *Batthyány* Ernő gróf; a banderium tagjai közül le vannak festve: Batthyány *József* gr., Bezerédy Lajos és László, Dervarits Ákos, Hajós Kálmán, Hertelendy Ferenc, Malatinszky Ferenc, Somogyi Gyula, Szentmihályi Dezső, Tarányi Ferenc.

— **A tüzoltóság körében.** A *Zalamegyei Tüzoltószövetség* választmánya f. hó 14-én Keszthelyen ülést tart.

— **Sikkasztó kéményseprösegéd.** *Mantuano* József kéménysepromester csak rövid idő előtt alkalmazta *Fischer* Henriket, ki nagy ügybuzgalommal járt gazdája dolgai után, még pedig ugy a belvárosban, mint a VI.—VII. kerületekben. A belvárosban beszedett gazdája számláival 8 forint 50 krajcárt, melyet megtartott magának; Kis-Kanizsán 21 háztulajdonostól beszedett mintegy 30 forintot saját elismervényei ellenében, de turpisága kiderült és letartóztatták.

— **Az általános munkásképző nyári mulatsága.** Szép volt, tele a tiszta nyári éjszakának szelid hangulatával. *Hanem!* — ez a végzetes hanem, nem maradhat el soha nálunk. Ugylátszik nálunk nemcsak a felső tizezrek, hanem azokon valamivel alább is fürdőn vagy tudj' isten hol van most mindenki. Hogy itthon nincsenek, ezt onnan sejtjük, mert a munkásképző egyesület sikerült szép mulatságán nagyon házagosan ültek körül a »Polgári Egylet« kertjében, a kellemes levegőn az asztalokat. Nem a fiatalság ellen szól ez, nem. Kerestük városunk iparőseit, de hiába. Ez azért a szép mulatság sikerét nem csorbitotta. — A munkásképző nyári mulatsága ez alkalommal is fényesen bevált. Kedélyes vidámság, pezsgő hangulat, zavartalan jókedv uralkodott ott mindvégig. Tüz volt a zenében. A tanchely hosszu sor lámpionokkal volt szépen dekorálva és gyakran egy-egy szépen perdülő, örülten pergő rakéta csillagszikrái fejezték be a táncot. Egy hatalmas durranás, vége. Minden egyes tüzijáték szépen sikerült. A mulatság csak a reggeli órákban ért véget. A végső csárdás utolsó akkordjait már a hétfői országos vásár ébredő zaja nyelte el. — Szép volt ez a mulatság, tele a tiszta csillagos nyári éjszaka szelid hangulatával.

— **A vörös kakas.** Innen-onnan külön rovatot kell nyitnunk a mindenfelöl jelentett temérdek tüzesetnek. Az a határtalan gondatlanság, mely népünk jellemvonása, mindegyre megboszulja magát, mert egy egy család egész életének fáradsága, munkája vész kárba s mint legutóbb olvastuk a hivatalos kimutatást, az elégett ingatlanoknak alig két-ötödrésze van biztositva az országban s három ötödrésze örökre elvesz. Évenkint igy 20 millió forint értékü jószág hamvad el, a nélkül, hogy a kárvallottak bárminő segitséghez fordulhatnának. Mult hó 29-én Türjén *Schlesinger* Zsigmond lakóháza kigyuladt és a tető rövid negyed óra alatt elhamvadt. Elégett a padláson volt takarmány, szecskavágó s egyéb gazdasági s konyhai eszközök. — *Sümegen Rédi* Istvánné alig távozott el minap hazulról, a szomszédokat a felcsapó, gomolygó fekete füstfelhő tette figyelmessé, mely Rédiné házából szállott magasra. Betörték az ajtót és rémülve látták, hogy a konyha belseje lángokban áll. Nyomban hozzáfogtak az oltáshoz és szerencsére sikerült is ez, s ezzel nagy veszedelemtől óvták meg a községet. — *Felső-Véghegyen* a mult héten Oletics Mihály pajtája égett le, melyben az összes idei termése volt felhalmozva. — *Karosban* pénteken éjjel pusztitott a vörös kakas, több lakóházat és melléképületet hamvasztottak el a lángok.

— **Rablás egy postahivatalban.** A *zalabaksai* postahivatalt — mint levelezőnk irja — julius 31-dikére virradó éjszaka kirabolták. A rablók nem mindennapi vakmerőséggel követték el tettüket. A postahivatal ajtaját ugyanis nagy feszitő vasakkal betörték, fölkutatták az egész hivatalt, *majd pedig kocsira rakták a Wertheim-szekrényt meg az egyik irásztalt* és a közeli erdőbe vitték; itt azután a legnagyobb nyugalommal törték föl mind a kettőt. A rablást csak reggel négy óra tájban vették észre, mikor a posta indulni szokott. A csendőrség azonnal megindította a nyomozást, a melynek már másnap volt is eredménye, a mennyiben az egyik időbüntet *Zadravec* Vince gépészt, elfogták. Zadravec már két izben volt büntetve betörésért. A csendőrség megtalálta nála az összes feszitő vasakat, azonkivül pedig egy kétcsövü pisztolyt is. Most társait keresik.

— **Keszthelyi csendélet.** A restelkedés egy nemével emlékeznek meg a keszthelyi lapok egy ott lefolyt véres verékédesről, mely könnyen végzetessé válhatott volna a csinos kis ejjeli botrány egyik rendezőjére nézve. A verekedés szemtanui másként adják elő ugyan a dolgot, sőt határozottan az ott uralgó potitikai viszályokra vezetik vissza. — Bizonyos pártok ugyanis jól tudják, hogy a durva erő minő nagy befolyást gyakorolhat a nézeteltérések legegyszerübb elsimitására és igy nem átalják a müveletlen, durva tömeget a munkásnépet saját céljaikra felhasználni és ezek az emberek rögtönöznek olykor-olykor egy kis csetepatét. A kőmives és csizmadia legények például valósággal üldözik a prakszikat és ezek az intelligens fiatal emberek rendőri oltalmat alig nyerhetnek *Keszthelyen*, mert ez ott nagyon gyarló és igy a nyilt összetüzést ritkán kerülhetik el. — A legutóbbi verekedést ugyan egy gazdász provokálta. — *Bárány* Dezső marcali adótiszt és öcscse Bárány Ferenc gazdász összevesztek a Kenyeres-féle vendéglő pincérjével, kit alaposan helyben hagytak a markos testvérek. *Zsohár* pincér azonban nem hagyta ennyiben a dolgot, hanem egy hosszu konyhakéssel utánuk szaladt. Az utcán több kőmives legény csatlakozott hozzá. Elérték a két Bárányt, akik nevöket megcáfoló bátorsággal védekeztek a tulerő ellen. De egy váratlan pillanatban Zsohár pincér a hosszu konyhakést az adótiszt mellébe szurta és ezzel elmenekült. A vér láttára a többi legények is megugrottak. De egy óra mulva a késelő pincért a csendőrség vette gondjaiba, azonkivül nehány kőmives- és csizmadia-legényt tartóztattak le. *Bárány* Dezső sulyos sebe alig nehány milliméter távolságra szivétől, de az erős atleta termetü fiatalember már tul van minden veszélyen. Ilyen éjszakák esnek meg a csendes szép Keszthelyen, ott a Balaton partján.

— **Csodabogár.** Egy vidéken megjelenő heti lap elparentálván Bismarckot a következő kis bevezetéssel látja el cikkét:

»Európa legnagyobb fiainak egyike s talán legnagyobbja, Bismarck herceg, a szedáni hős I. Vilmos császár hü szolgája folyó julius 30-án estvéli 11 órakor örökre lehunyta — a dologban, a jövőben oly messze belátó — szemeit *s szemei örökre lett lehunytával megszünt az egész világ által bámult agynak a kultura s főleg Németország egységének megteremthetésére szükséges további müködésének lehetősége s hatást nem ismert vas akaratának végrehajtásához nélkülözhetetlen életereje.«*

Szegény Bismarck! Ezt bizony nem érdemelte meg.

— **A nem engedélyezhető szerencsejátékok.** A belügyminiszter a nem engedélyezhető szerencsejátékok tárgyában a következő általános rendeletet bocsátotta ki az összes törvényhatóságokhoz: „Több törvényhatóságtól beérkezett jelentésekből meggyőződés szereztetvén arról, hogy egyes mutatványosok a belügyminiszteriumtól nyert mutatványi engedélyekkel visszaélve, országos és hetivásárokon, valamint korcsmai, kávéházi s egyéb ily nyilvános helyiségekben oly szerencsejátékokat üznek, amelyek a szegényebb sorsu, tudatlan nép kizsákmányolására irányulnak, értesitem a törvényhatóságot, hogy alább felsorolt játékokra engedély egyáltalán nem fog kiadatni. Ezen szerencsejátékok a következők: 1 báb (hordozható) tekebáb; 2. baba, szinesbaba, (ide nem értve az u. n. «Paprika Jancsi» előadásokat); 3. golyó, szines golyó; 4 monacó; 5. mariandli; 6. birbics; 7. céldobás, kör, vagy karika; 8. szin (Farbenspiele), számozott szin, lemez céldobás és egyáltalán minden olyan játék, a melynél valamely nyereménytárgy kilátásba helyezésével keltetik fel a közönségben a játékszenvedély. Felhivom ennélfogva a törvényhatóságot, hogy jelen rendeletemet a legkiterjedtebb módon közhirré téve, a jövőben hozzáérkező oly folyamodványokat, melyekben a felsorolt játékok valamelyikére kéretik engedély, hozzám fel se terjessze, hanem az ilyenekért folyamodókat — jelen rendeletemre való hivatkozással — kérelmükkel saját hatáskörében utasitsa el.

— **Védekezés a tüdővész ellen.** A pénzügyminiszter a hatáskörébe tartozó hivataloknak rendeletet küldött, melyben meghagyja, hogy azokban a hivatalokban, melyek az ő fenhatósága alatt állanak, az eddig haszuálatban levő köpőládákat cseréljék ki olyan köpő csészékkel, melyekben viz van. Ez az egyszerü változtatás, mint példaadás, kétségen kivül sokat fog használni Magyarország közegészségügyének, kiváltképp, ha a többi hivatal részéről is követésre talál.

A belügyminiszter a tüdővész terjedésének meggátlása céljából már eddig több rendeletet bocsátott ki. Legujabb rendelete igy hangzik: »76453/98. b. m. sz. Valamennyi törvényhatóságnak. Tudomásomra jutott, hogy az ország számos részében még mindig uralkodik azon téves közfelfogás, hogy a tüdőgümőkórban szenvedő betegek a tehénistállóknak kigőzölgésekkel telt levegőjében gyógyulást találnak s e célból az ily istállókban országszerte sok tüdőgümőkóros beteg fordul meg, sőt ott hosszabb időn keresztül tartózkodik. Tekintettel arra a körülményre, hogy az ilyen betegek által gondatlanul szerte kivetett köpet az istállók légkörének fertőzése által a tejgazdaságban alkalmazott embereket s a takarmány fertőzése által az istállóban levő tejelő állatokat is betegekké, továbbá különösen az istállóban tartott edények szennyezése utján az onnan elhordott tejet és tejterméket fertőző képességüekké teszi, amint erre a körülményre már mult évi 49851. szám a. a tüdővész terjedésének korlátozása tárgyában kiadott körrendeletemben rámutattam s tüdővészes embereknek a tejgazdaságokban való alkalmazását eltiltottam; tekintettel tehát mindezekre, a tüdőbetegeknek a tehénistállókban való tartózkodását, azokban való alvását, mint ami a tüdővész terjedését jelentékenyen elősegitheti, a közegészség szempontjából fölötte káros következményünek s igy meg nem engedhetőnek kell tartartanom s ezért fölhivom a törvényhatóságot, hogy a mennyiben törvényhatósága területén e káros szokás még most is divatban volna, annak megakadályozására minden lehetőt elkövessen, a tüdőbetegeknek a tehénistállókból való kitiltását elrendelje s e rendelet végrehajtását saját hatáskörében szigoruan ellenőrizze.

— **A gabonaüzletről.** A hangulat naponként váltakozik, egy nap lanyha, másnap szilárd; a vevők olcsóbb, a termelők magasabb árakra számitanak és igy midkét fél egyaránt tartózkodó. Minthogy azonban a termelők előbb fogják tartózkodó álláspontjukat elhagyni, a közeljövőben olcsóbb árakra lehet kilátásunk. Mai áraink azonosak a vasárnapi árakkal.

— **Hirdetmény. Helyben a Teleky-uteában egy üzlethelyiség és gabonaraktár 1899. február 1-ére kiadandó 11 év ota a legjobb forgalmu üzlet és gabona kereskedés az uteában Toch Zsigmond üzlethelyisége. Bővebb felvilágositást ad Rathmann Lajos ur. A ház szabad kézből eladó.** 235—4

Kalandjaimak Pestön.

Irta: **Kala Pál.**

I.

Az Csuka koma fiát möghitta még tavaly pöcsétös levélben az biróság, hogy vögye használatba az foghászban az ingyenös kovártélt. Mán rég elkövetközött, hát a zaptya egy sunkát küdött velem. Asszongya ugyis fömegyek Pestre, hát nézzek bé az Marczin körösztfijamhol is, a ki jelönleg ott szörkeszti az böcsületit a kóterban. Mögcseleködtem az fogdai utat. Rögvest az kapunál mögállit egy téeur.

— Hova, hova? — adja ki az szóllást.

— Az Csuka koma fiját keresöm; öffalat harapnyivalót hoztam neki.

Átvötték tülem az bögyi töteléköt, oszt nassokára hozták vissza. Asszongya a zögyik öri szömélizet, hogy mögnézték, nincs-e benne szerelmetös levél, mög kütörö-szerszám. Mondok: ki látott az sunkában csonton küllü ögyebet!? Küszóllija az: Kend nem tudi azt, Kala Pál ur; naon szerelmetös ittendék az lebegő. Itt váltogattyák föl az raburak az rabbilincsöket az rúzsaláncsokke; az dutyit az szabadságvel. Talán az gyerök is kasszát tört?

— Dehogy tört; nem piszkállódott ü a kászliba, csak ögypár fejet tapogatott mög szölidedön. Az falcserünk kétségbe van esejtközve, mijóta az Marcin itt van: nöm akad egy csöpp foltozás se azóta a zembőri testülötön.

Hát aminközt ott csevegek, nagy ruharopogással tolakodik felém egy szöm fegyházi fruska. Szömrevaló vót a kicsike, mér az börtönyör ur is akkorát nyelt, mint valamelles gyönge csethal. Mosolygott a zeszemadta; ugy képön nézett hogy oda löttem: az szerelöm rabja löttem.

A zudvaron, mög a tekenyő mellett szapulták szájjel, kézvel az fögyelmezett vászoncselédök. Tyű, jaz villogéját, sz vót ám paradicsony! Tsakugy fehérödtek az gömbölded karzatok, mind ölelésre teremtéve!!

— Nézze, figyelmeztet ódalba az börtönőr ur a zöklivel, az a szöke a Papakoszta téésuré. Az a vöröseség az Mamakosztájé. Amaz mög az Affendekli, emez mög az Papondekli hires betörö uraké.

— Egy csöppöt se csodálom, hogy ebbe az hajlékba bétörtek.

— Ide mán csak ugy hozták üket, szól ki az ör ur.

Valami néki botlott a zeszömnek Mondok: irok az „Zala" téésa szörkesztő urának, hogy lögyék kögyes-szüves ságüm béségélyözni az mellé az göndör haju szölke virágszál mellé az pestvidéki fegyeldébe. A szükségös pallifikációt mögszörzöm: kászlit bontok ....

II.

Másnap oszt mögtróbáltam az bétörést, hogy béjuthassak az fegyencz-testület szölke fruskája mellé a zárdába. Vöttem egy nagy furót, mög egy vadon uj ráspolyt.

Azon kezdögettem az dógot, hogyaz Wajszglancz füszörös bótja elött lejtöttem el egypárszor, oszt csörgettem az szerszámokat. Az boltoslegénység nagy ijedelömvel pislogott rám, oszt megkérdezték: hogy mi az forgó szellő kavarog bennem, hogy egész nap itt csavargom?

— Ne kószáljon ittendék, szavasitja ki a zögyik bonfu. Mit akari kend?

— Csak hokke! — mondok — ökkis bétörés az szándékom. Estére ne csukják bé az boltot. Ha mögléptetök valamit, hát majd otthagyom helyötte az tariszynyámat, akirül fölösmérnek Görbeszögön, vagy Kanizsán.

Miglen felesülünk, hát törtet ám felénk két szöm rendör ur. Egész bizalommal mögfogtak, oszt tisztölettel mondták upre!! Egy kicsit vonakodtam, mire a zegyik a zöreg apám terömtésére vót kiváncsi, az másik a zöreganyám szentjeiröl rebesgetett egyet-mást.

— Hova vüsznek a zurak? — kérdöm végtire.

— Az bolondok hásába; mér ott sem öttek még olyan egyszömélyü betörőbandát, a ki elárulja a szándéktyát.

— Eb lögyék bolond, tolakodik ki belülem az gondolat, — mikor még nem is boldog az magyar. Ha Görbeszögön megtudik, hogy möglépött az eszöm, hát kicsöppenök az eskolaszékbül.

— *Árvapénzt sikkasztottam, mint az Krisány koma,* — **szóllok kü köserűen.**

— Mért nem szólt elöbb? nyilatkozik meg egyszerre az kettö rendör ur. Mostég eoki ki az vasutra.

Ott esög egy kártyát vátottak, oszt meghagyták, hogy Hamburgig meg se álljak, ott majd vár az hatóság. Mire onnajt visszatranszfertálnak, az röndéri gényzégbül ögypár százan adzig parádéba csaptyák magukat Pestön, ugy kisérnek bé az főkappitányságból. Igy mögy az sikkasztók sora.

Én ott a pályaházban odaadtam ögy nagykalapu tótnak az szabadjegyet. Ámörikába készült szögény; én mög Görbeszögre lódultam. Az a szögény slovák-náczió sose övött még röndörségi diszkürukkolást; megest az tót gyomornak jó esik az állami koszt is ....

Igyen esetköztek meg a zén kalandjaimak Pestön.

CSARNOK

Novellák és novellairók.

Irta: **Baboss László.**

(8) **(Folytatás.)**

Carlent (1807—1892) a való élet hü rajza, tősgyökeres alakjai, Bremer Friderikát (1801—1865) a családias és polgári élet hü festése. (*Rajzok a mindennapi életből, Uj rajzok*) Schwartz Zsófiát pedig a lelemény jellemzi.

A holland beszélyiró Cremer és Keller Gerard, akinek „A titkos tanácsos, Napjainkból, Hogy élvezik", a legélénkebb mind végig, érdekes kis elbeszélései, sőt az első, azt is megismerteti velünk, milyen nyomoruságos tengődés még egy magasabb hivatalnoknak élete is, és mily nehézségekkel kell küzdenie az életben, hogy felnevelhesse leányait, s hogy kell eladni, ha már férjhezmenők.

V.

Nem mondunk ujságot, ha azt állitjuk, hogy a realismus, Ibsenismus a német irodalmat is forrongásban tartja. Nem ugyan a modernismus, mint a hogy a naturalismust jelöljük, de az a realismus, melyet nem francia realismus alatt értünk, az a realismus, mely távol áll Balsactól, Flaubarttól.

A német beszélyirodalom, mely a romanticus Tieck-kel kezdődik — ki kora izlésének megfelelő elbeszélésekkel mulattatta az irodalmi világot — Hoffmann Ernő a csudálatos és borzasztó dolgok megrajzolásával vitte tovább a fejlődést, s „Meister Martin der küfer", „Doge u Dogressa", „Scudory kisasszony" megnyerték a közönség tetszését, Kleist Henrik következett, ki a természettől már beteges lélek volt s ez korától is előmozdittatott.

E kor erkölcsi világa telve volt misticismussal, kéjelegtek a betegség hangulatában s a bukást vélték egyedüli erénypróbának. Egy álomvilág ez, hol a személyek abbó ébrednek vagy abban tünnek el. Ilyen elbeszélés „Hohlhaas Mihály. Kitünő elbeszélők e korból Mörike (Mozart auf Reise nach Prag) és Hauff Vilmos, továbbá Chamisso, a francia származásu német költő, aki 1813-ban, midőn kitört a háboru, s ő nem harcolhatva, a nyarat botanizálva Kimersdorfban töltötte, irta meg a világhires Schlemil Péterjet, az árnyéktalan ember történetét, hazatlanságának rajzát (l. Érdekes könyvtár).

A német irodalom lassankint azonban, a romanticust felcserélte irányeszmékkel, s helyet kért lélektani és társadalmi tanulmányoknak s a regény mellett az elbeszélés is ezáltal érdekesebb lett, mert a társadalmi. családéleti viszonyok, állapotok, bonyodalmak, társadalmi képek — a legerdekfeszitőbbek. Ezek megszabaditották a német irodalmat a romanticismus tulzásaitól s megállapitották a népies elbeszélést (Dorfgesehichte) s ez az irodalmi kör az ifju Németország: Kühne Mundt.

1848 után novella és regényirodalom átalán virágzásnak indult. Gerstecker Frigyes, Stifter Adalbert (költői vázlatok), Aeurbach Berthold, „A schwarzvaldi történetek, „Auf der Höhe" c. beszélyeivel arattak sikert.

Uj tárgyak, uj eszmék, uj irányok harcosai: Suderman, a német naturalismus meginditója, a legujabb nemzedék: Bleibtreu, Kretzer Miksa, Suderman Henrik, Nordau Miksa, Heyse Pál, Storm Tivadar, Eckstein Ernő, Ossip Schubin, Ganghoffer Lajos (Fliegender Sonne), Wernen E. Jensen, s a Turgenjeffet követő, helyesebben utánzó Sacher-Masoch és Dettleff.

Ezek között azonban a legkiválóbb mégis Heyse Pál, aki halhatatlan érdemeit, mint elbeszélő vivta ki.

Kitünő Werner E. „Miért" c. kis elbeszélése, mely két fiatal embert állit elénk a harc küszöbén, kik közül az egyik, Konrád, boldog, mert neje, szép 2 gyermeke van, s ki vissza is akar térni boldog családi tüzhelyéhez. Erik nem törődik az élettel, mely neki már boldogságot nem ád, miután kedvesétől megtosztotta, számüzte.

A csatában Konrád esik el s Erik hazamentében meglátogatja az özvegyét, nagyszerü jelenete a találkozás s ez mutatja a jeles elbeszélő erejét, midőn Erik, az özvegyben régi ideálját ismeri fel.

Kitünő, kimagasló két jellem, megérdemlik boldogságukat.

VI.

Egy nép története, s éghajlata rendesen nagy befolyással van annak irodalmi viszonyaira, de tán egy népnél se tapasztalható ez jobban, mint a spanyolnál, melynek története valóságos önképző intézet szellemi világára, eredetére, velszületett tehetségeire.

Spanyolföldön kezdetben az iberek, kelták, majd a romaiak ütnek tanyát, ezeket kiszoritják a vandalok, góthok, a germán elem, majd felép a kereszténység, s a latin nyelv elveszti jelentőségét s a konyhalatinság német szavakkal átszürve, irodalmi nyelvvé válik. Ekkor törnek be az arabok Afrikából, s megdöl a gótok uralma s a keresztény-spanyol szikla-országból kezdi a harcot hitéért, hazájáért, hogy 700 évig Tolosa-alatt fölszabaditsa. A történet a spanyol irodalom története is. Király, haza, hit, lovagi erény szigoru erkölcs, büszkesség, merészség, nyakasság becsületre való feltékenység, mely előtt a szerelemnek is el kell némulni, felvirágoztalta a nőtiszteletet, a házasságot, a legszebb családi béket, hol a harcos kipihente magát, s idylli életet élt. A spanyol irodalom igy tekintve, elején megfosztva meséitől, mondáitól, harcaiból, jelenéből, regényes világából meritette tárgyait; majd a Cidromancok után következtek a lovagregények, a papság, az inquisitio terjedésével, az áhitatosság, bigottság, szenteskedés a 17-ik században.

(Folytatása következik.)

Laptulajdonos és kiadó:
FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések.

GLOBUS
Élet és Járadék Biztosító Társaság
elfogad élet- és járadék biztositásokat a legkülönbözőbb módozatok szerint.
Nyeremény a részesedési kötvényeiben 40% nyereményt biztosit.
A kötvényeket 75% erejéig visszaváltja.
Felvilágositást ad:
a „GLOBUS"
élet- és járadék biztosító társaság pécsi vezérügynöksége
Nyitrai Andor.
Ugyanott ügyes ügynökök magas jutalék mellett és havifizetéssel alkalmaztatnak. 226—3

Kérje a The Continental Bodega Company
világhiru spanyol és portugál borait
Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.
Kaphatók az összes finomabb fűszer és csemege kereskedésekben, valamint poharankánt az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.
Saját fiók: Budapest
IV. Kossuth-Lajos és Ujvilág utca sarkán, a Genby-Casinoval szemben.
Kapható:
Neu és Klein füszerkereskedésében
Nagy-Kanizsán.

Hirdetések
felvétetnek
FISCHEL FÜLÖP
könyvkereskedésében
Nagy-Kanizsán.

Egy doboz ára:
1 forint 20 krajcár.
Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására
szépitésére és finomitására
Puder
Legtökéletebb öltözéki, bál és társalgó PUDER.
— Fehér, rózsaszin. és sárga —
vegyileg analyzált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Cs. Kir. tanár által Bécsben.
Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6
TAUSSIG GOTTLIEB
ir. udvari toilette-szappan és illatszer-gyár Bécsben.
Főraktár: BÉCS, I., Wollzeile 3.
Kapható a legtöbb illatszer- gyógyszerkereskedésben és gyógyszertárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknél.

Millenniumi kiállitás 1896: Nagy millenniumi érem.
STAHEL és LENNER Budapest,
Trieur és lemezlyukasztó gyár.
GYÁR: Katona József-utcza 8. szám, Margithid és nyugoti pályaudvar közt.
Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü
Trieurök: a konkoly és bükköduak a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.
Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.
Lencsetisztitó és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és lencse osztályozására.
Osztályozó-Trieurök.
Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Guthjar és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökké átalakitását.
Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.
Lyukasztott vagy hasitott lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra
Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.

Huszonötödik évfolyam. 65. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület. Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponkint d. u. 4—5 óra közt.

Ide intésendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajczár.

Előfizetések, valamint a hirdetések vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtunk el.

Egyes szám ára 10 krajczár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZÁLAY SÁNDOR. | Vasárnap, augusztus 14.

A magyar álláspont.

Kényes, természetü, életbevágó fontosságu ügyben magyar kormányférfiaknak ritkán volt tisztább, korrektebb és minden irányban becsületesebb álláspontja, mint a milyen a Bánffy-kabineté a kiegyezési kérdés jelen stádiumában. És a nemzetnek csaknem osztatlan egésze még ritkábban csatlakozott oly imponáló egyetértéssel a a kormány felfogásához, mint ugyancsak mostanában. Mit óhajtanak, mire törekszenek, mit nem akarnak, mit p rhorreszkálnak Bánffyék és velük az ország óriási többsége, röviden jelezve ennyi:

Uj provizorium Ausztriával nem köthető, mert tiltja ezt az év elején hozott ugynevezett provizorium-törvény határozott rendelkezése. Vám- és kereskedelmi szövetség az osztrák inség-szakasz (14. §.) alapján szintén nem köthető, mert ellene szól az 1867-iki kiegyezési törvény szava és szelleme. E törvény megváltoztatását a kormány legtávolabbról sem óhajtja, mert ilyesmi ebben a pillanatban ugyanis nehéz és veszedelmes volna. Az osztrák parlamentáris alkotmány normális működése a jövőre nézve is főfeltétele marad a közös ügyek szabályozásának, mely szabályozás lehetőségét egy nem alkotmányos Ausztriával a kiegyezési törvény határozottan kizárja. Minthogy azonban a gazdasági különválás erőltetése Magyarország mezőgazdaságának legnagyobb veszélyeztetése nélkül egyáltalán tanácsos nem volna, az iparfejlesztés jámbor óhajtása vagy jobban mondva: utópiája pedig a mezőgazdaság válságáért az országot éppenséggel nem rekompenzálná, kell, hogy a két kormány közös egyetértéssel oly módozatot találjon, mely a fennálló törvényes intézkedéseken belül tranzakciót hozzon létre a harminc év óta kipróbált és üdvösnek bizonyult közös gazdasági viszony zavartalan fentartására. — E tranzakció pedig alighanem kereskedelmi szerződés lesz, Magyarország önálló rendelkezési joga alapján.

A Bánffy-kormány álláspontja szigoruan törvényes és első részében a nemzet osztatlan tetszésével, konkluziójában az ország óriási többségének óhajával és törekvésével találkozik. Ennyit a törvényhozás *egyik* faktoráról.

A *másikról*, a koronás fejedelemről szólva, a leghatározottabban tiltakoznunk kell oly felfogás ellen, mintha a magyar kormány akcióját ez egész ügyben a *király* akarata vagy parancsa kötné meg. A korona alkotmányos viselőjének nincs és nem is lehet a törvényesnél más álláspontja, a törvényes álláspontot pedig ez esetben a legfényesebben épen a kormány képviseli.

Elhibázott dolog egyáltalán, ez ügybe a koronát belekeverni. De minthogy ellenzéki oldalról már megtörtént, nem árthat elfogulatlanul e dolog mélyére tekinteni.

Ország-világ tudja, hogy ő felsége a legkomolyabban akarja a kiegyezés létrehozását, még pedig akként, hogy a kiegyezés odaát is teljes alkotmány mellett, a béke és kölcsönös bizalom helyreállításával jöjjön létre. A koronának ezen föltétlenül korrekt és alkotmányos akaratnyilvánitása pedig praecise találkozik a magyar nemzet törvényes többségének fentjelzett óhajával és törekvésével, mely többség — ismételjük — a monarchia két állama közt fennálló kötelékek tágitásáról, ha másért nem: hát a mezőgazdaság jövője érdekében mit sem akar tudni. Ennyit az igazság kedvéért.

TÁRCA.

Alpesi emlékek.

Édes hazám határát még sohasem léptem át. Éjszakra: Budapest, délre: Varasd-Toplica, nyugatra: Alsó-Lendva, keletre: Debrecen volt a végső határa világjárásomnak.

Valami megmagyarázhatatlan érzés rezgett át idegeimen arra a gondolatra, hogy most tul fogok lépni a „Szent-föld" határán.

Egyedül talán nem is birtam volna ráadni fejemet; de volt mellettem két világlátott honfitárs, akik erősen animáltak, különösen mikor látták, hogy tul-erősen szivemre bogozódtak a tészekszeretet aranyszálai.

Dr. *Szabó* (Rauch) *Zsiga* barátom igy biztatott:

— Ha igazán élvezni és üdülni akarsz, el kell felejtened mindent. El kell szakitani minden köteléket, ami az otthonhoz fűz. Másként nem élvezet, nem üdülés, hanem lélekfekvő aggódás lesz egész utazásod.

Hát jól van, majd megpróbálom lassanlassan kibontogatni lelkemet a ragaszkodás aranyszálaiból.

A gyorsvonat repült velünk. Uj, ismeretlen vidékek tárultak elém.

E közben Zsiga barátom, hogy minden gondolatomat a reánk váró dolgokra irányitsa, erős vonásokkal kezdte festeni az alpesi képeket.

Fantasztikusan megrajzolt képeiből azonnal felismertem, hogy ő az utleirók között a «sulyokvetők» iskolájához tartozik.

Ezt a véleményemet dr. *Lőke Emil* barátom egy-egy csendes mosolygással hitelesitette. Sőt egy-egy merészebb sulyokvetéskör már jóizű kacagással is megpecsételte.

Egyszer csak átrobogtunk a határon és megszünt a magyar szó.

— Fertig! Fertig! — hangzott a kalauzok kiáltása.

A magyar vasuti tisztek aranyzsinóros dolmánykája eltünt és a tengerésztisztekéhez hasonló egyenruhában forgolódtak s ropogtatták a német szót a vörössapkás osztrák vasuti tisztek.

Prágerhotnál már feltüntek az Alpesek felhőkbe vesző magassi.

Marburgból néhány kilométernyire aztán berohant vonatunk a hatalmas hegyláncolatok közé.

Egyfelül égbemeredő hegyek, melyekről szakadatlan zugással rohannak le a hegyi patakok; másfelül tajtékos habokat vetve, sziklákat mosva, haragos robajjal fut édes hazánk felé a bércek közé szorult *Dráva* folyó rónavágyó vize.

Közöttük haragosan kattogva, nagyokat prüszkölve, a többszörös visszhang erejétől szinte félelmetessé növesztett zajjal, kanyarogva siklik, robog a füstölgő vonat, mint valami bérceket furó-kigyó óriás.

Körülbelül másfélórai haladás után Ünterdrauburgban vagyunk.

Kiszállunk és csendesen lépegetünk be a város felé.

Pár száz lépésnyire már *Kalcher Rudolf*, az alsódomborui Hirschlerek unterdrauburgi urodalmának „*Forstmeister*"-je fogad bennünket barátságosan mosolygó képpel. Törülmetszett karinthiai. Csupa szív. Művelt, emelkedett szellem, a mi europaiaskodásunk minden pózza, legkisebb hazugsága nélkül. Igazi alpesi ember. Szeme minden sugarából őszinte, tiszta szeretet ragyog; minden szava a szivéből fakad. Belső világa átlátszó, kristálytiszta, mint a hegyi forrás vize, és derűs, mint az alpesi ég.

Ugy fogadott bennünket, mintha édes-testvérek érkeztek volna hozzá.

Emil már régebben ismeri őt, bizalmas jóbarátja. Zsigára es reám pedig olyan delejes hatással volt az ő rendkivül rokonszenves egyénisége, hogy mi is csakhamar leráztuk magunkról a konvencionális tartózkodás nyügét s olyan otthonosan voltunk, mintha egész Ünterdrauburg a miénk volna.

Különben maga a városka is nagyon kedves, nagyon barátságos. Tulajdonképpen csak egy széles s nem igen hosszu utcából áll, többnyire emeletes épületekkel, melyeknek minden másodika egy-egy vendéglőtagadó. A földszinten kisebb-nagyobb üzletek. És azért van, mert idejönnek heti-vásárokra, itt szállnak meg az alpesi lakók.

A vendéglőtulajdonosok közül került ki a postamester is, *Domingo* ur. Az ősei bevándorolt spanyolok voltak. Ő már igazi karinthiai. Csak a

Az egyedül elismert kellemes izü, természetes hashajtószer a

Ferencz József keserűvíz,

miért is általánosan kedveltté és rendkivül népszerűvé vált. A biztos és tartós hatásu Ferencz József vizet 10 világkiállitáson 10 aranyéremmel tüntették ki és egy háztartásban sem szabadna hiányoznia.

Kapható:

Marton és Huber és **Rosenfeld A., és fia** czégeknél.

GRAPHIE IRÓGÉP

a legjobb, legegyszerübb, legtartósabb és legkönyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fényezett dobozban. — Kizárólagos képviselet és főraktár:

Fischel-Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

Prospectussal szivesen szolgálok.

***** Báró Bánffy miniszterelnök aug. 11-én d. u. Ő Felségéhez Ischlbe utazott, honnan jövő kedden, esetleg szerdán érkezik vissza Budapestre.**

„Spitalspolitik."

A támadások, melyek a monarchia osztrák államából mindennap nagyobb vehemenciával zudulnak le báró Bánffy miniszterelnökre, szinte izléstelenek kezdenek lenni. De még furcsább a magyar ellenzéki sajtó egy részének üzelme, a mely az osztrák támadásokat magáévá teszi és pusztán a támadás kedvéért hűtlenül elhagyja a nemzeti álláspontot és elárulja a magyar érdeket. Kajján szemrehányásnál egyebet nem jelent e cikk céljául választott ékes német szó sem, — bocsásson meg érte a szives olvasó! — mely szót gyorsan felkapott és büntetést érdemlő önmagáról való megfeledkezéssel terjeszt néhány magyar lap is, melyek pedig ugyancsak nagy hangon állitják, hogy egyedül ők vettek bérbe minden hazafiságot.

A kiegyezés kérdésében ugyancsak báró Bánffy miniszterelnök a törvény alapján áll és az osztrák presszióval szemben azzal a kijelentéssel védelmezi meg álláspontját, hogy az érvényben levő törvény értelmében sem ujabb provizorium nem lehet, sem az osztrák alkotmány 14. szakasza alapján végleges szerződést nem köthet Magyarország. Ez törvény és igazság és ezen az alapon Magyarország egész hazafias közvéleménye támogatja a miniszterelnököt.

Gróf Thun osztrák miniszterelnök és gróf Goluhovszky közös külügyminiszter utalt a monarchia érdekére, mely nem enged meg tartós szakitást Magyarország és Ausztria közt. Hivatkoztak továbbá arra, hogy az Ausztriában uralkodó helyzetnél fogva báró Bánffynak bizonyos előzékenységet kellene tanusitani még akkor is, ha az kellemetlenségekkel lenne összekötve. Ezzel szemben báró Bánffy a törvényre hivatkozik és a magyar parlament szine előtt tett nyilatkozatára, és követeli gróf Thun igéretének teljesitését, a ki kötelezte magát, hogy a kiegyezési javaslatokat szeptemberben tárgyaltatni fogja a reichsrath által. Gróf Thun ezt az igéretét nem képes teljesiteni és igy immár nem lehet más tárgyalásokat folytatni, mint azokat, melyek a külön vámterületre vonatkoznak.

Ezt a politikát nevezik »Spitálspolitik«-nak és akadtak magyar lapok, melyek az osztrák támadásokat nemcsak lenyomatták, hanem még élesebb kifejezésre juttatták. Magyarország ezen ellenségeinek és ezeknek a politikai ellenfeleknek legyen elég annak kijelentése, hogy ha nekik Bánffy miniszterelnök politikája «spitalspolitik», ezt a politikát Magyarország támogatja és hogy ebben az esetben nemcsak a nagy és kompakt szabadelvű párt, hanem az ellenzék minden hazafias és higgadt eleme is készségesen követi a miniszterelnököt.

Báró Bánffy miniszterelnök határozott fellépése és megtéveszthetlenül törvényes eljárása egy táborban egyesitette egész Magyarországot, mely mint egy ember áll e politika vezetője mellett és nem törődik a rövidlátók önhittségével.

Frázis nélkül.*)

(Nyilt szó a gazdákhoz a kiegyezés kérdésében.)

Irta: **Agrárius.**

A kiegyezés kérdése Ausztriával, reánk, gazdákra nézve é etkérdés. Életkérdéseknél pedig nem szokás, de nem is szabad taktikázni és kerülgetni a dolog lényegét. Bátran és elszántan belé kell markolni a kérdés velejébe. Egyenesen és őszintén kell gondolkodni, beszélni és cselekedni.

Ha fáj is némelyeknek és épp azoknak, a kiket mi tekintélyeknek ismerünk el, akiknek szava és politikája sulyiyai bir előttünk, de ki kell mondani, hogy a kiegyezés kérdésében nem hallottuk tőlük azt a nyilt, őszinte, moodhatnám megváltó szót, amelyet pedig elvárhatnánk azoktól, akiket a gazdasági érdekek vezérférfiainak ismer el az egész ország. Mintha fé nének levonni bizonyos konzekvenciákat, mintha megkerü ni szeretnének bizonyos hangzatos jelszavakat s visszariadnának attól, hogy szembeszálljanak bizonyos politikai irányzatokkal!

Nos uraim, a taktikázásnak, a kerülgetésnek s a félénkségnek ideje letelt. A tizenkettedik órában vagyunk s ha most nem jövünk tisztába azzal, hogy mit akarunk, mire kell törekednünk, akkor a magyar gazdáknak — beharangozva. Most végre nyiltan szint kell vallani, s vagy jobbra, vagy balra, de határozott állást kell foglalni. Az állásfoglalásra pedig az utmutatást, a bátoritást és a vezérszerepet épp önöktől várjuk, akik nevükkel, vagyonukkal, politikai és társadalmi befolyásukkal sulyt, még pedig döntőt tudnának adni a gazdák kivánságainak.

I.

Hát mit akarhatunnk mi gazdák? Mi a mi érdekünk, mi a kivánságunk?

Feleljünk egyenesen és nyiltan: a gazdasági kiegyezés fentartása, a közös vámterület Ausztriával.

Ne sandítgassunk balra, ne csábittassuk magunkat a szélsőbali jelszavak által. Magyarország önállóságának és függetlenségének a kérdése nem a gazdasági kiegyezésben gyökerezik, s ha ráléptünk arra az ingoványos talajra, a hol gazdasági érdekeinket politikai ábrándok talajára fektetik, minden lépés közelebb visz bennünket az elsülyedéshez.

*) E czimmel érkezett hozzánk egy röpirat, mely az agráriusok álláspontjából foglalkozik a kiegyezés kérdésével, teljesen a mezőgazdasági érdekeket téve előtérbe s ügyesen kivül hagyva a többi nagyfontosságu szempontokat. Közöljük a röpirat tartalmát, mert egyoldalusságban is elég érdekes.

---

vendéglőjén kivül ismer idegeneket. Akik annak küszöbét átlépték, azokat már ugy fogadja, mintha régi-régi ismerősei volnának. Ez a patriarchalis melegség néhány pillanat alatt el is feledteti veled, hogy idegenben vagy. Ha a „*Herr Papa*" vagy a »*Frau Mama*« (minden eséleő igy szólitja urát és urnőjét) barátságos, szelid tekintettel feléd közeledik, szinte várod, hogy megszólitanak .....magyarul. Annyira egy a szivök a tieddel.

Meg is szerettük a kedves városkát ugy, hogy szinte nehezünkre esett a válás, mikor másnap fölszállottunk az Alpesre.

Ha Zsigától és tőlem függött volna, talán a félutról — vissza is fordulunk. Mert nem kis dolog ám oda a bércek tetejére felszállani.

Emil barátunk, a ki már trainirozott alpesi vadász, oda se nézett igen a három órai hegymászásnak. Egy tiszteletreméltó turista-botot vett a kezébe és ugy mérte hatalmas lépteivel a meredeket, mintha már egy tucat „*bergsteigert*" nyüt volna el az Alpeseken. Minket azonban a podgyászos kocsira ültetett.

— Ti még, fiaim, gyöngék vagytok az alpesi tarlóra! — mondta és vissza-visszanézett, hogy nem zöldülünk- kékülünk é, mikor a lovak szivet megejtő kinlódással kapaszkodnak az istenkisértő ut-meredeken.

Egyszer-másszor már ki akarunk ugrani a kocsiból, mert azt hisszük, hogy a lovak abban a pillanatban hanyattvágódnak. Végre aztán ki is tör belőlünk a a siktöldi bátorság és jobbra, balra kiugrunk az ülésből.

Vigye ördög az ilyen utat! Ezen még lő-halállal halhat meg az ember.

Emil hátrafordul.

A kocsi üres. Csak a kocsis gyalogol a lovak mellett és biztatja őket valami venddel kevert karinthiai-nyelven, de emberséges szelidséggel.

— Hol vagytok?

— Itt e! — kiáltjuk a fenyves közől.

— Miért száltatok le?

— Sajnáljuk a lovakat. Rettenetes az ut.

— Ne okoskodjatok! Üljetek föl! Lesz még ennél rosszabb is.

Pompás biztatás.

Megint csak felülünk és versenyt kinlódunk a kapaszkodó lovakkal.

Itt ott széditően meredek öblök mellett vezet az ut. Nem jó ilyen helyeken lefelé tekinteni. Kőnnyen tengeri betegséget kaphat tőle a siktöldi ember a hegyek között is.

Lassan-lassan elmaradoznak az alpesi „*Hubek*" az elszórtan álló emberlakta hegyi tanyák, és megérkezünk a *Csárdához*. Innen már mindahárman gyalog folytatjuk utunkat.

Mire a „*Forsthaus*" elé érünk, már én is verejtékkel öntözöm a földet.

Ugy mondták, hogy ilyen kis trainingre szükségevan annak, aki alpesi kirándulásra készül.

Igazuk volt.

Másnap, mikor hatalmas turistabotokkal fölfegyverkezve, nekivágtunk az első hegymászásnak, éreztem, hogy az a kis szoktatás nem volt rossz.

Négyen indultunk utnak. Hozzánk csatlakozott a „*Forsthaus*" állandó lakója, *Zobot*, az erdővéd. Prototypusa az alpesi vadászoknak. Vidám, jókedvű fickó; tele humorral; bátor a vakmerőségig és elszánt a halálig.

Ő teljes vadász felszereléssel lepkedett mellettünk a pusztithatatlan bergsteigerjében. Neki nem kellett afféle turista-bot.

Lassan lépkedtünk föl a „*Grosshüttére*". Ez volt utunk célja. Tágult a tüdőnk, gyorsult a szivverésünk, amint egyre magasabbra haladva, ritkább-levegőrétegbe jutottunk. Néha egész önkéntelenül olyanforma szaporasággal vettünk lélekzetet, mintha levegő után kapkodtunk volna. Tényleg a tüdőnk kapkodott is levegő után.

Nyakizmaink ugyancsak kifeszültek, mire a Grosshüttére fölértünk De azért nem elégedtünk meg ezzel a magaslattal. Mindenképpen belemelegedtünk a turistaságba.

Előttünk magaslott a „*Jankeckogel*", a legszebb kilátási pont.

Egy kis pihenés után nekivágtunk s fölkapaszkodtunk az 1472 meter magas csucsra.

Itt azután a lelkünk még magasabbra szállott, föl, föl a csodás alkotásu mindenség nagy és hatalmas Urához, mi pedig leborultunk az előttünk elterült földdarab fönséges hatása előtt.

Az Alpesek elágozó hegyláncolatának egy része alattunk huzódott el. A bércek között alattunk kavarogtak, usztak a fellegek.

Ködbevesző messzeségben felhők fölé emelt hatalmas fővel sötétlettek a havasok, mint megannyi éghez szegezett felleg-óriás.

Lent mélyen, nagyon mélyen kigyózott a Lawant folyó völgye. A folyó hullámai ezüstfénynyel csillogtak, amint rájuk ragyogtak a delelő nap sugarai.

Megnémitott bennünket a kilátás fönséges hatása. Nem lehet ott mást tenni, csak hallgatni és némán imádkozni.

Delre járt az idő, mikor leszálltunk a sziklákról és szinte áhitatos némasággal lépegettünk hazafelé a suttogó fenyves árnyékában.

Ajkaink bezárultak. Szivünk megnyilott. Ilyenkor — azt mondják — Isten van közel.

—y.

Magyarország földmivelő állam. Az is marad még hosszu ideig. A mezőgazdasági érdek a legfőbb erdek Magyarországon s a ki annak érdekét alárendeli elemer érdekeknek, az vagy nem tudja mit cselekszik, vagy nagyon jól tudja, de akkor hazája érdeke ellen cselekszik.

Magyarország mezőgazdasága évek óta sulyos válsággal küzd. A világverseny és a vasuti hálózat óriás kiterjedése folytán a termények ára oly alacsonyra sülyedt, hogy a gazdaosztály alig tudja magát fentartani. Financiális helyzetünk egyre romlik, csuszik alólunk a föld s ha mi nem tudunk fizetni, ki fogja tartani az országot, melynek szükségletei napról-napra fokozódnak? A kereskedelmi szerződések megkötésénél rést ütöttek a vámvédelmen, idegen buza — szerb és orosz — özönlött be hozzánk s lenyomta a mienknek a piaci árát.

Ma tehát ugy állunk, hogy termelünk igen csekély hasznonra való kilátással, de legalább fentarthatjuk mezőgazdasági kulturánkat addig, a mig termékeinknek piaca van. Piacunk pedig, a hol az idegen gabonával konkurrálhatunk, csak egy van, a mely biztos: Ausztria. Az idegen, olcsón termelt gabona a szállitás és a vám költségeivel terhelten jut be monarkiánkba s mi szembe állithatjuk vele a mi gabonánkat, a melyet a szállitás csekély mértékben, a vám meg éppen nem terhel. Hasonóképpen vagyunk marháinkkal s egyéb gazdasági nyersterményeinkkel. Biztos fogyasztónk Ausztria, mert — vámmentes piacunk. Ezt az egy, biztos piacunkat elveszitení, egyértelmü lenne a mezőgazdaság tönkjével.

Mert ne áltassuk magunkat! Bármi formában, bármily eszközzel próbáljuk meg a mi gazdasági önnállóságunkat érvényesiteni, abban a pillanatban a mikor Ausztria gazdasági érdekeivel kollizóba jutunk, biztosan számithatunk a retorzióra. S mi nem védekezhetünk anélkül, hogy még sulyosabb helyzetet ne teremtsünk, sem kárpótlást másutt nem szerezhetünk. — Bennünket öt esztendeig — 1903-ig— kötnek a kereskedelmi szerződések. Mi addig nem mozdulhatunk, semmiféle közgazdasági akciót a mi előnyünkre meg nem indithatunk. Igaz, hogy Ausztria sem részesithet más államokat nagyobb kedvezményben a nyerstermény-behozatalnál mint Magyarországot; csakhogy ha az osztrák-piacon mi ugyanazzal a vámmal terhelten jelennénk meg nyersterményünkkel, mint az amerikai orosz stb. termékek, akkor a magyar mezőgazdaságnak ugyancsak befellegzett. Évtizedekig sinlenők meg azt az óriási megrázkódtatást, mely ezzel járna.

A mint megbolygatjuk az Ausztriával fennálló gazdasági viszonyt, tisztában kell lennünk azzal a helyzettel, a mely előáll reánk gazdákra nézve. Körülbelül 100 millió frt értékü gabonát, 70 millió frt értékü lisztet s ugyanannyi értékü állatokat tehát körülbelül harmadfélszáz millió frtnyi produktumot értékesitettünk eddig évenként, javarészt Ausztriában. Hol és mily uton fogjuk ezt az óriás anyagot értékesiteni, ha Ausztria vámsorompót állit? Egész mezitelenségében, igy és csakis igy áll előttünk a külön vámterület kérdése, az a hangzatos jelszó, a melyet a szélsőbal most oly nagyban propagál.

Megengedem, hogy az osztrákok rá vannak szorulva a mi nyersterményeinkre. De ha a külön vámterület életbe lép, Ausztria meg fogja nyitni vámsorompóit a román és orosz nyersterményeknek s ezt a konkúrrenciát mi magyar gazdák meg nem birjuk. Ha mi, pláne gazdaságilag, külföldnek deklaráljuk Ausztriát, attól bizony nem várhatjuk, hogy előzékenyebb lesz irányunkban, mint pl. Oroszország irányában s ha még tetejébe a magyar ipart védővámokkal akarjuk lábraállitani, Ausztria egy pillanatig sem fog habozni a legkiméletlenebb vámháboruval.

Egyáltalán nem tudom megérteni, mire számitanak a külön vámterület lelkes szószólói? Csak annyit tudunk tőlük, hogy a külön vámterületet még áldozatok árán is ki kell vivnunk. Ugyan ugy-e? De hát ki hozza azokat az áldozatokat és miért? Hozzuk ugy-e mi gazdák — a magyar ipar kedveért. Mert a gazdasági különválásnak egyéb eredményét nem tudom elképzelni. Azok az urak persze tovább mennek csöndes óhajaikban. Arról ábrándoznak, hogy ha a külön vámterület meg lesz, majd csak meg lesz valahogy a külön hadügy, a külön külügy is, szóval elérjük az ő politikai ideáljukat: a perszonális uniót.

Hát csak lassan a testtel! Azok, a kik a közjogi reviziót tüzik ki zászlajukra, legyenek oly szivesek és válaszszák külön a pozitiv, aktuális kérdést a fellegeket járó politikától. Distingváljanak közgazdaság és közjog között. A mai, ugyis sulyos helyzetet a 67-es kiegyezés teljes reviziójával komplikálni, határos az őrültséggel. Oly utvesztőbe kerülnénk, a melyből a jó Isten tudja, hogy birnánk kijutni.

Ma csakis és kizárólag a gazdasági kiegyezés van napirenden. Azt kell eldöntenünk: megmaradjunk-e vámközösségben Ausztriával, vagy felállitsuk-e a vámsorompót? A ki becsületesen, hazafiasan akar e kérdésben véleményt formálni, annak óvakodni kell mindentől, a mi ezt a kérdést komplikálja, vagy annak sulypontját máshová helyezi át. Annál a kérdésnél pedig, hogy vámközösség vagy külön vámterület, csak az a szempont döntő: melyik használ nekünk, mitől várhatunk előnyt? A vámközösség előnye az, hogy mi gazdasági nyersterményeinket vámmentesen vihetjük a közvetlen szomszédságunkban fekvő osztrák piacra; hátránya az, hogy az osztrák iparcikkeket vámmentesen bocsátjuk be a mi piacainkra s ezért mi nem fejlődhetünk iparállammá. Az előnyt és hátrányt kell tehát higgadtan mérlegelnünk, hogy a gazdasági kiegyezés kérdésében helyes itéletet alkothassunk magunknak.

A körmendi polg. fiu- és leányiskoláról.

(Tájékoztató a szülők számára.)

F. é. szeptember hó első napjaiban nyilik meg Körmenden a m. kir. állami polgári fiu és leányiskolának első osztálya. A fiuiskola VI. esetleg VII osztályu, a leányiskola IV. esetleg V. osztályu lesz.

A polgári iskola célja.

„A polgári iskola a népiskola fölé szervezett oly magasabb foku intézet, melynek célja a gazdasági, ipari és kereskedelmi pályára készülő ifjaknak a foglalkozások észszerü vezetéséhez megkivántató értelmi képzettséget és az okszerü munkálkodáshoz mulhatatlanul szükséges gyakorlati irányu tudományos ismereteket megadni; tehát mint ilyen, értelmes gazdákat iparosokat és kereskedőket — szóval gyakorlati élethivatásu polgárokat nevel. Célja továbbá a vezetésére bizott leánynövendékeket szellemileg kimüvelni és mindazon ismeretekkel ellátni, a melyek okvetlenül szükségesek arra, hogy felnőtt korukban hármas hivatásukat — mint élettárs, mint a gyermekek nevelője és a háztartás vezetője — sikerrel betölthessék. Különös figyelemben részesül továbbá a női kézimunka alapos elsajátitása.

A polgári fiuiskola négy alsóbb osztályainak sikeres elvégzése után átléphet a tanuló:

1. Gymnasium vagy reáliskola V. osztályába, ha a latin illetőleg francia nyelvből sikeres fölvételi vizsgát tesz;
2. Tanitóképezdébe;
3. Felső kereskedelmi iskolába ill. keresk. akadémiába:
4. Közép ipartanodába;
5. Országos mintarajztanodába;
6. A mechanikai tanmühelybe;
7. A cs. és kir. hadapród (kadét) iskolába;
8. A m. kir. honvéd főreáliskolába;
9. A m. kir. honvéd hadapród iskolába;
10. A cs. és kir. haditengerészéti akadémiába;
11. A m. kir. tengerészeti akadémiába;

A polgári fiuiskola hat osztálynak sikeres elvégzése után átléphet tanuló:

1. A gazdasági intézetekbe;
2. Az állatorvosi tanintézetekbe;
3. Az erdészeti tanintézetekbe:
4. A cs. es kir. hadapród (kadét) iskola és a haditengerészeti akadémia III. évfolyamába.

Továbbá mindazon hadkötelesek, kik a főgymnasiumot vagy főreáliskolát nem végezték, a nm. honvédelmi miniszter ur 1877. évi 15728. sz. a. kelt rendelete folytán az egyévi önkéntességi jogot is elnyerhetik, ha ahhoz megkivántató tudományos képzettség igazolása külön felvételi vizsga letételével igazoltatik. — Miután ezen tudományos ismeretek a polgári iskola hat osztályán át egész terjedelemben amugy is tanittatnak, a hat polgári osztályt sikerrel végzett ifjak minden aggodalom nélkül alávethetik magukat az önkéntességi vizsgálatnak.

A VI. polgári osztályt sikerrel végzett ifju előtt nyitva állanak még a következő utak:

1. Alkalmazhatja magát állami hivatalokra, vasuti gyakornokságra, postai- és távirda szolgálatra, számtiszti hivatalokra a minisztériumoknál, vámi, pénzügyőri, fogyasztási, pénz- és adóőrségi, dohánybeváltási, gyártási és eladási lottó-, bélyegző és sóhivataloknál, a megyéknél segéd és kezelői állomásokra.

2. Ipari- és kereskedelmi biztositó társulatoknál, pénzintézeteknél

A tisztviselők minősitéseről szóló törvény 6. § ának 4. pontja ertelmében jegyzői vizsgára bocsátható.

Ha a közoktatási tanács szakbizottságának javaslata — mely szerint a polgári iskola hétosztályuvá fejlesztendő — a közoktatásügyi kormány által elfogadtatik, akkor a hétosztályu polgári iskolát végzett ifju, az egyéves önkéntességi kedvezmény biztositása mellett, képesitve leend egyetemi tanulmányokhoz nem kötött mindennemü közigazgatási és kezelési közpályákra.

A polgári iskola négy osztályát sikerrel végzett leány növendékek átléphetnek:

1. Felsőbb leányiskola V. osztályába;
2. Tanitónői- és kisdedóvónő képezdébe;
3. Női kereskedelmi tanfolyamba;
4. Női kézimunka tanfolyamba.

A leány polgári iskola 4-ik osztálya fölé szervezve leend egy kézimunka tanfolyam, mely egy vagy két évig tart, melyben a növendékek a fehérnemü és felsőruha szabáson és varráson kivül még elméleti oktatásban u. m. lélek és és neveléstanban, legnevezetesebb a magyar és német irodalmi müvek ismertetésében is részesittetnek.

Iskolai illetékek.

Az egész évi tandij	6 frt	— kr.
Beiratási dij	—	50 „
Könyvtári dij	—	60 „
Tanitói nyugdijjárulék	—	15 „

A tandij a beiratás napján fizetendő. Megengedtetik, hogy a tandij fele része a beiratás napján, fele része pedig január hó első napjaiban fizethető.

Megjegyzendő, hogy szegénysorsu tanulók tandijmérsékléséért vagy az egész tandijnak elengedéseért folyamodhatnak, ha ebbeli kérelmüket családi és vagyoni körülményeikkel támogatják. Ily esetben a szegénysorsu tanulónak szülője, vagy ennek helyettese a kérvényt a nm. kir. miniszterhez cimezve, a községi hatóság által kiállitott szegénységi bizonyitványnyal felszerelt folyamodványt mindjárt a beiratás napján az iskola igazgatójánál adja be. Tanitók, tanárok, valamint állami tisztviselők gyermekeinél a szegénységi vagy vagyontalansági bizonyitvány csatolása mellőzhető.

Ha a kérvény mellé hiteles szegénységi bizonyitvány van csatolva, ugy a folyamodvány valamint annak mellékletei bélyegmentesek: ellenkező esetben azonban a létező szabályok értelmében látandók el bélyeggel.

Teljes tandijmentességben főleg csak azon vagyontalan szülék gyermekei részesithetők, kik az előző tanévről legalább jó osztályzatu azaz olyan bizonyitványnyal birnak, melyben — szépirást, éneket és tornát nem számitva — egynél több „elégséges" osztályzat nem foglaltatik. Ilyen bizonyitványnyal nem biró tanulók szülei legjobban cselekszenek, ha csak féltandijelengedésért folyamodnak.

A tanulók felvétele.

A körmendi m. kir. állami polgári iskolába a tanulók f. é. szeptember hó 5—10. napjaiban a városi gyülésteremben vétetnek fel d. e. 9—12 óráig.

A beiratásra a tanulók szüleik vagy azok helyettesei kiséretében tartoznak megjelenni. A polgári iskola első osztályába szabályszerüen csak oly tanuló vétetik fel:

a) ki legalább 9. évét betöltötte,

b) kinek az elemi (nép) iskola negyedik osztályáról elegendő jártassága van s ezt vagy bizonyitványnyal vagy pedig e végre elrendelt felvételi vizsga alapján igazolja.

A beiratásnál bemutatandók a következő hiteles okmányok?

1. A tanuló keresztelő levele, illetőleg születési bizonyitványa.

2. Elemi (nép) iskola negyedik osztályáról szóló bizonyitvány, vagy a népiskola utolsó évi bizonyitványa.

3. Himlőoltási bizonyitvány. Ha a tanuló a 12. életévet betöltötte, ugy ujraoltási bizonyitványt köteles benyujtani.

Végül szolgáljon a t. c. szülék tudomásául, hogy Körmend városa egészséges levegővel és vizzel bir, fekvése, égalja minden tekintetben megfelel az egészség követelményeinek. A városi hatóság az áll. iskola gondnoksággal egyetértőleg összeirta azon szállástadóknak névjegyzékét, kiknél olcsó és tiszta ellátásban részesitettetnek a vidéki tanulók.

Latin nyelv, nemkülönben hegedülés tanitásról gondoskodva lesz.

Körmend, 1898. évi augusztus hó.

A körmendi áll. polg. fiu- és leányiskolának gondnoksága.

Egy csodás jelenség.

Egy csehországi városban történt, hogy a gazdatiszt cselédjének egy este több konyhaedény utánaröpült a konyhán, sőt mig az öblögetéssel foglalatoskodott, a polcról — minden ok nélkül — lerepült egy nagy konyhakés és közvetlenül a leány orra előtt ment a földbe. A cseléd kezdetben nevetett a furcsaságon, később azonban a mosogatórongy is kilépte magát a kezeiből s a mosogatótál is le akart táncolni az asztalkáról. Ekkor már sirásra fogta a dolgot és bement a szobájába. Ettől fogva egész éjszaka nem történt semmi.

Reggel, mikor a konyhába lépett, megismétlődött az esti jelenet. Először is egy skatulya gyufa és egy bádogfödél röpültek a leány fejéhez. Erre már a gazda is komolyan vette a dolgot és véletlenül a házánál lévő öcscsével megfigyelték a leányt, hogy nyomára jöjjenek a boszorkányságoknak. Látták, hogy nehezebb tárgyak megmozdultak, sőt le is estek, ha a leány közelükbe ment, a könnyebb dolgok meg utána is röpülnek. Ha azonban leült a leány és mozdulatlan maradt, akkor nem történt semmi.

Az egyes esetek közül érdemes megemliteni, hogy egy söröshordó amelyben husz liter sör volt, táncolni kezdett a cseléd közeledésekor; hogy a vizes sajtár ledőlt s a viz elöntötte a konyhát; hogy a mikor a konyha lépcsőit sikálta, a gyerekek szánkója a hátára mászott, később meg a fejsze nyele esett ki a kezéből. Aztán lement a leány az istállóba, ott az üres abrakos tarisznyák kezdtek táncolni, majd meg, mikor a pincébe ment, hogy burgonyát és kalarábét vigyen föl, a pajkos főzelékek sehogysem akartak a kosárba bujni; elbengeredtek, széttutottak inkább.

Ez már sok volt. A leány sirva panaszolta el a dolgot gazdájának, a ki aztán megparancsolta neki, hogy hagyja abba a munkát, menjen a szobájába.

Öt órakor ujra dolgai után látott a cseléd, s akkor megint elölről kezdődtek a boszorkányos históriák. De már ekkor elhivatták az orvost. Az orvos eljött s megvizsgálta a leányt. Konstatálta, hogy teljesen egészséges, erős testalkatu és rendesen táplálkozik. Érverése rendes, percenkint hetvenhat verés s a leány sem panaszkodott semmi rendetlenségről.

Az orvos az egész dolgot nevetségesnek mondta és igyekezett sikerült tréfának minősiteni, ami ellen a cseléd tiltakozott. Mivel a gazda maga is komolyan vette a dolgot, az orvos megigérte, hogy másnap is eljön.

A következő napon, mikor az orvos megjelent, a gazda éppen a szomszédházban járt a leánynyal, hogy lássa, idegen helyen is ismétlődik-e az a boszorkányság. A leány körülbelül félórahosszat sürgölődött a konyhán, de nem történt semmi különös sem. A pékmester ezután átment velük a házba. A leány be akart menni a kamrába, s az ajtó magától megnyilt előtte. Alig hogy belépett, iszonyu lárma keletkezett bent. Az orvos utánamegy, hát látja, hogy egy nagy bádogfödél, amely egy hatalmas kampósszegre volt akasztva, egyszerre lerepül. Innét a lakásba mentek. Az első szobában nem történt semmi különös, bementek hát a másikba, ahol a leány a nyitott ajtóval szemben a gyermekkocsihoz támaszkodott. Két percre rá, miközben az orvos mindig ezekről a különös dolgokról beszélt és a mellékszobába nézett, észrevette, hogy valami tárgy lábrakapott. Rögtön odaugrott. A leány a fejéhez kapott és sirni akart. Az a repülő tárgy egy nádfonatu, sulyos gyermekszék volt, a mely hatalmas ivben röpült be a mellékszobából abba a szobába, ahol a leány volt, egyenesen feléje és egy lábával a fejét is érintette a cselédnek. Az orvos fölemelte a széket, aztán vizsgálgatta, de nem tudott rajta semmi különöset felfedezni. Mivel dolgai másfelé szóllitották, otthagyta a csodálatos leányt. Meg volt róla győződve, hogy a dolog természetellenes, de nem tudta megérteni, nem tudta magának megmagyarázni.

Délutánra magához rendelte a leányt az orvos, hogy valahogy mégis rájöjjön a rejtély nyitjára. A leány meg is jelent nála a kitűzött időben a gazdájával. Az orvos erre ujból megvizsgálta a leány állapotát, s ekkor fölfedezte, hogy a leány testén időnkint ideges rángatózás huzódik végig. Faggatásaira elmondta a leány, hogy már néhány nap óta érzi ezeket a rángatózásokat, a melyek azonban semmi fájdalmat sem okoznak.

Mikor az orvos szobájában forgolódni kezdett ott kimozdultak helyükből a nagyobb tárgyak. Az orvos erre valami csillapitószert adott be neki és ráparancsolt, hogy menjen haza az anyjához és néhány napig egyáltalán semmit se tegyen.

Néhány napig otthon maradt a leány. Mikor visszatért gazdájához, semmi különöset nem lehetett rajta észrevenni, nyugodt maradt és elvégezte dolgáit, ugy mint azelőtt. Az orvos feljegyezte mind e különös dolgokat és a szemtanukkal aláiratta, mert fel akarta olvasni az orvosi egyesületben.

Ez a történet, bármily csodás és rejtélyes is, éppenséggel nem hihetetlen. A legujabb kor tudományos kutatói rájöttek, hogy titkos müködésü idegeinknek bizonyos időkben villamos erejük is van, amelyek sok mozgás következtében igen magas fokra fejlődhetnek. A különös csak az ebben a dologban, hogy ez a villamos erő fejlődő fiatal leányoknál nem szokott nyilvánulni, ebben a leányban pedig tulságos erővel müködött. Ennek tulajdonitható, hogy azokban a szobákban, a melyekben tartózkodni szokott, jelenlétével megvillamozta az ott levő tárgyakat is, már tudniillik azokat, amelyek megfogják a villamosságot, ellen ben idegen helyen, kivéve az orvos szobáját, nem volt semmi hatása sem villamos erejének.

Itt tehát az emberi villamosság mint hajtóerő áll előttünk. Hogy ezenkivül világitó ereje is van az emberi test villamosságának, az tudvalevő dolog, hiszen még ma is sok esetben csalják vele a dolgot nem ismerő emberiséget. A spiritiszták-nak is ez a leghathatósabb eszközük; ők ugyanis médiumokat mindenféle praktikákkal a legmagasabb foku extázisba hozzák, hogy az elsötétitett helyen világitson fejükön az elektromosság, amelyet kifejlesztettek bennük.

A fönt elmondott esethez igen hasonlit egy másik, amely szintén mostanában történt meg. Egy fiatal cselédleány nem közeledhetett az asztalhoz anélkül, hogy rögtön le ne repült volna minden. Ha az ajtóhoz lépett, kinyilt magától; ha fejni akart, egy csöppet sem bocsátott a tehén s ha más fejte, bőven ontotta a tejet.

Mindezek a csodás esetek, mint már emlitettük, az emberi villamosság okozatai. Aki csak egy kicsit is foglalkozott a természettudománynyal, az nem fog kételkedik igaz voltukban.

(»*Országos Hirlap.*«)

HIREK.

— **Személyi hir.** *Vécsey* Zsigmond polgármester folyó hó 11-én éjjel megérkezett.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Péterffy* József okleveles tanitót a zalaegerszegi állami elemi népiskolával kapcsolatos gazdasági ismétlő iskolához rendes gazdasági szaktanitóvá nevezte ki.

— **Előléptetések.** A helybeli posta- és távirda-hivatal derék tisztikarában ujabban előléptek: Marton Vilmos főtiszt a IX. fizetési osztály 1-ső fokozatába, Babics Lajos a X. osztály 3-ik fokozatába; a mozgóposták hivatalánál: Hikády István és Méhes János a X. osztály II-ik fokozatába.

— **Házasság.** *Dobrin* Richard, nagykanizsai nagykereskedő, aug. 17-ikén délután 2 órakor köt házasságot Spitzer Janka kisasszonynyal Kazsokon. (Pataki-puszta.)

— **Királyunk születésenapja.** Ő felsége születése napjának évfordulója alkalmából f. hó 18-án *csütörtökön* d. e. 11 órakor az izr. templomban ünnepélyes, háladó istentisztelet tartatik.

— **Bérmálás.** A veszprémi püspök e hó végén *Somogy*vármegyében bérmálási körutat tesz. A bérmálás szentségét a kaposvári és igali esperességi falvakban osztja ki.

— **Végre.** Mint teljesen megbizható forrásból értesülünk, a nagykanizsai tárházak ügye végre dülőre került. A tárgyalások az Országos Tárházak Részvény Társasággal megszakittattak és a tárházakat *a Nagykanizsai Tárházak Részvény Társaság* fogja létesiteni, mit a Déli Vasut rendkivül concilians magatartása tett lehetővé. A bérleti szerződés a Déli Vasuttársasággal igen előnyös módon megköttetett és a tárházak részére szükségelt hely e napokban kijelöltetni és a Tárházak Részvénytársaságának átadatni fog, mely az épitkezést nyomban meg is kezdi, ugy hogy a tárházak még ez év folyamában átadatnak a forgalomnak.

— **Kettős párbaj.** A keszthelyi városerdőben — mint tudósitónk irja — két párbaja volt egymásután Hody Jenő elsőéves gazdásznak. Egy tánomulatságon szólalkozott össze Gling József gazdászszal és Csorba Elemér orvosnövendékkel és igy karddal, pisztolylyal kellett megreparálni a megsértett becsületet. Először Hody és Gling verekedtek és e párbajban Hody a jobb karján nyolc centiméter hosszu sebet kapott. A másik párbajnak sulyos feltételei voltak, amint az a sértés nagyságához illett: pisztolypárbaj, háromszori golyóváltás, huszonöt lépés távolság, öt lépés avance. A sulyos feltételek dacára sem volt eredménye a pisztolypárbajnak és igy a kardokat vették elő. A második összecsapásnál Hody jobb arcára, a harmadiknál mellére és hátára kapott lapos vágást, a negyedik összecsapásnál azonban 10—12 centiméter hosszu éles vágást mért Csorba fejére. A segédek ezekután az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánitották.

— **Hirlapirodalom.** *Fuzionáló lapok.* A főváros két legfiatalabb napilapja, az »Országos Hirlap« és a »Budapesti Napló«, szeptember hó elsején „*Országos Napló*" név alatt fuzionál. Az erre vonatkozó szerződést a minap kötötték meg Marienbadban. Az uj lap főszerkesztője *Vészi* József, felelős szerkesztője *Braun* Sándor lesz, mig *Mikszáth* Kálmán, mint „lapvezér" fog szerepelni az »Országos Napló«-n. — *Uj hetilap. Szombathelyen* csütörtökön uj politikai heti lap indult meg *Geszner* Imre szerkesztésében. *Geszner* Imre neve nem ismeretlen a vidéki zsurnaliszták között. Egy ideig a volt »*Dunántul*«-t is szerkesztette és igy Vasvármegye hirlapirodalma egyik kitünő fiatal harcosát nyerte vissza. Az uj lap minden csütörtökön jelenik meg és az országgyülési ellenzék Kossuth frakciójának hive.

— **Népünnepély.** A nagykanizsai *katonai Hadastyán-Egylet* augusztus hó 20-án vagyis Szent István napján a Polgári-Egylet kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben saját árva- és segélyalapja javára a katonai Hadastyán-Egylet és Horváth Laci zenekara közremüködése mellett *sétahangverseny-* és *tombolával* egybekötött népünnepélyt rendez a következő sorrenddel: 1) Reggel 5 órakor ébresztő a katonai Hadastyán-Egylet zenekara által. 2.) Délelőtt 9 órakor istentisztelet a szentferenciek templomában. 3) Délután 3 és fél órakor a népünnepély kezdete. 4.) Délután 4 órakor sétahangverseny, közben mulattató tréfás jelenetekkel. 5) Este 8 órakor folytatása a népünnepélynek. 6) Alkalmi költemény, irta *Tuboly* Victor, szavalja *Horváth* István egyleti jegyző. 7) Tombola. 8) Tánc. Belépti dij személyenkint 40 kr. Minden belépő ingyen tombolajegyet kap. A délután váltott jegyek az estélyi ünnepélyre és táncra is érvényesek. 1 tombolajegy ára 10 kr. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Gyilkosság féltékenységből.** Egy fiatal szerelmes szivet fúrt át a boszuálló, féltékeny feleség csillogó kése, egy szeretni, élni vágyó fiatal szép kis menyecskét, kinek egyszerü, tudatlan lelke fázott, didergett családi fészkében. Didergett és félt, huzódott az ura mellől, kinek egy nagy hibája volt — *az öregség.* Bolondul hozzá ment; félig ugy beszéltek rá, félig maga az élet kényszeritette, a szegénység, a megélhetés. Próbálkozott simulni, de nem sikerült; sokan az apjának nézték az urát, oly nagy volt közöttük a korkülönbség. Huszonhat és hatvannévy. Aztán megszánta valaki és lassan szétszaggatta lelke a terhes erkölcsi kötelékeket, fiatal szive, zakatoló vére hajszolta. Bünös volt az első gondolat, kétszeresen bünös az első lépés, mert két világot rombolt szét az ő vágya, de nem tudott ellenállni. Ráléptett az utra, melynek ösvenyén ott incselkedett a gyalázat, a halál. És mikor kibugyant szivének meleg vére, nem szólt semmit, csak odabukott a mellé, kit szeretett, az utolsó bünös csóknak kéjével. — *Szalai* Jánosné kiskanizsai menyecske már évek óta viszonyt folytat *Varga* (Penec) Jánossal, egy hozzátartó fiatal házasemberrel, ki az utóbbi időben elváltan élt öreg *ötvennyolc* esztendős feleségétől, *Kiss* Rozáliától. Varga az édes apjához ment és itt látogatta meg őt gyakran szomszédja, *Szalai* Jánosné. Éjszakának idején kilopódzott a menyecske az ura mellől és átment a szomszédba. — *Kiss* Rozáliát, ha nem a szerelem, de valami asszonyi virtus sarkalta, hogy csuffá tegye az ura szeretőjét. Kileste, mikor ez az urához ment. Ez évi junius hó 16. elhatározta, hogy végét szakitja a viszonynak. Kilenc óra után elment az ipja házához. Sötét haragos volt az éjszaka, senkisem vette észre, nesztelen lopódzott be az udvarra. Bekerült az istálloba. Az ura horkolva, mélyen, nyugodtan aludt az illatos szénában — egyedül. A szerető még nem volt ott. Betette halkan az ajtót, várt. Lépések, csoszogó lépések hallatszottak nemsokára. Nyilott az ajtó. Kendőbe burkolt alak lépett be, egyenesen alvó ura felé tartott. Hallotta, mikor megcsókolta és szerelmes szavakat sugdosott a fülébe. A féltékeny asszonyt elfogta a féktelen düh, kezében szorongatott egy hosszu konyha kést, nem gondolt már semmire, felemelte a karját és kegyetlenül hátulról belevágta a szerelmes menyecskébe. *Szalai* Jánosné hörögve, szónélkül vágódott hanyatt: meghalt. A kés ketté vette a szivét, és hosszan belemélyedt a tüdőbe. A gyilkos asszony sarkon fordult és hazament. Lefeküdt. De még az éjjel felzörgették a rendőrök. Másnap az ügyészségi fogházba kisérték el a rendőrségtől. — Ebben az ügyben tartotta meg pénteken a kir. törvényszék a végtárgyalást. Szorongásig megtelt a nagy tárgyalási terem hallgatósággal. A tárgyaláson *Mikos* Géza kir. táblabiró elnökölt. Szavazó birák voltak: Kiss István dr., és Neusiedler Antal dr. A tanácsjegyzői tisztet *Csolosz* Jenő törv. jegyző végezte. A vádhatóságot Kendy dr. alügyész képviselte. A vádlottat *Remete* Géza védte. — Kilenc órakor szuronyos fogház-őr vezette be a vádlottat. Hosszu, csontos asszony, kisirt arc, mélyen benülő szemekkel, a melyek benne csillan a megadás, a bünbánás fénye. Hiányzik róla minden jellemző vonás, a melyet olyan nagy élénkséggel szeretne leolvasni róla a kiváncsi hallgatóság. Nyugodtan felelt minden kérdésre, egy kissé reszketett a hangja, csak ott öltött egy kissé keményebb szint a hangja, a mikor az ölés szándékáról szólt. „Nem, nem akartam megölni azt az asszonyt, csak megcsufitani.“ A tanu kihallgatás hosszan tartott. Egy órakor félbeszakitották a tárgyalást és három órakor folytatták ujból. Özönével tolongott a közönség a terembe. Alig jutott már elég hely. A tanuk padján ott ült a vádlott fiatal ura, ennek a tragediának egyik főszereplője, okozója. A megölt szerelmes asszony férje összetörten, magába mélyedve ült és olykor-olykor végig simogatta tenyerébe szürke fejét. Nem nézett sem jobbra, sem balra, érezte a nagyon érezteté hogy ebben a szomoru játékban övé a legnagyobb gyalázat. Mikor bevonult a törvényszék, az elnök szeme kutatva keresett a hallgatóság között és itt egy kissé vidámabb jelenet folyt le. A bajusztalan urakat küldözgették haza. Egy meg nagyon is fiatal borbély-legény erre nagy erőlködéssel kezdte pelyhesedő, alig látható bajuszát pödörgetni, de őt is elérte azért az elnök sujtó fiálma, kénytelen volt távozni. A távozók között azonban egy idősebb férfiu is kisompolygott szégyenkezve, mert neki sem volt — bajusza. Csak néhány ujonnan beidézett tanut hallgatták még ki és négy órakor már a perbeszédekre került a sor. Egy félórával később már kihirdették az itéletet. *Vargáné* Kis Rozáliát *két évi fegyházra* és öt évi hivatalvesztésre itélte el a törvényszék. Szalai János, kiskoru gyermekeinek kártérítési igényét 200 forintban állapitották meg, azonkivül még 15 frt kártérítési összegben Szalai János részére és az eljárási és rabtartási költségben marasztalták el a vádlottat, ki az itéletben megnyugodott. A vizsgálati fogsággal *egy hónapot* a büntetésből kitöltöttnek számitottak. A vádhatóság és a vádlott ügyvédje fellebbeztek.

— **Kereskedők Társulata közgyülése.** Szombaton folyó hó 13-án délután tartotta a nagykanizsai *Kereskedők Társulata* évi rendes közgyülését, melyen *Ebenspanger* Lipót kir. kereskedelmi tanácsos, társulati elnök elnökölt. Az elnök a tagok üdvözletével megnyitotta közgyülést, minek utána *Schwarc* Gusztáv a társulat fáradhatatlan tevékenységű titkára előterjesztette a választmány jelentését, melyből adjuk a következőket: A választmány lefolyt évben több ülésben foglalkozott a társulat ügyeivel, melyek ez évben nemcsak administrativ, hanem részben a kereskedők érdekeit előmozditó ügyek voltak. A társulat választmánya tevékenységének köszönhető a tárházak létesitése, mert ez penditette meg az ezmét, melyből kiindulva a Tárházak Részvénytársasága alakult. Foglalkozik a választmány az interurbán telefon ügyével és ha a felállitandó Budapest—Fiumei vonal nem is fogja városunkat közvetlenül érinteni, biztositotta magának a választmány azon igéretet, hogy városunk ezen relatióval össze fog köttetni, mi által közvetlen érintkezkezik a budapest—fiumei vonal összes közbeeső állomásaival. A Déli-Vasutnál a helybeni gabona-forgalmat érdeklő több tarifás kérdést hozott szóba, elintézte a pécsi posta- és távirda igazgatóság, valamint a soproni kerületi ipar- és kereskedelmi kamara megkereséseit. A társulat figyelme a lefolyt évben is az általa létesitett és fentartott alsófoku, kereskedelmi iskolára irányult, mely két osztályu intézet a magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 1897. évi május hó 24-én 25314. szám alatt kiadott rendelete folytán legközelebb egy harmadik osztálylyal lesz kibővitendő, a heti órák száma pedig szaporitandó. A közgyülés a választmány jelentését tetszéssel, a zárszámadást helyeslőleg tudomásul vette, jóváhagyta az előterjesztett költségvetést. A választás eredménye az volt, hogy a sorrend szerint kilépő 6 választmányi tag ujból megválasztatott, szemkülönben az eddigi számvizsgáló bizottság.

— **Megszökött elmebeteg.** A kaposvári közkórház elmebeteg osztályából vasárnap megszökött egy *Nógrádi* Gyula nevü elmebeteg. Valahonnan egy kulcsot keritett és azzal felnyitotta az elmebeteg osztály ajtaját. Kórházi ruhában szökött le az utcára és azóta nyoma veszett. A kórház igazgatósága a szökésről jelentést tett a rendőrségnek. A kaposvári rendőrség pedig elrendelte a szökevény elmebeteg körözetését.

— **A koldusok.** Olyan téma, melyet minden pillanatban elő lehet rángatni, különben a közönségnek mindenütt eleget kellemetlenkednek ezek az alakok, de tán sehol annyira, mint nálunk. Maholnap alig birunk szabadulni tőlük. Ennek a kérdésnek a rendezése városunkban már rég vajudik a nélkül, hogy helyes megoldást találtak volna rá. A kik közelebbről ismerik ezt az ügyet, tudják: hogy nagyon sok az olyan szegény, kiket nem lehet és nem is szabad a koldulástól eltiltani. Abban éppenséggel nincs köszönet, ha néha egy-egy sereg koldust össze fogdoz a rendőrség. Hisz csak nem valamennyie munkaképtelen, vagyontalan. Most már mit csináljanak velük. Ha teljesen lehetetlenné teszik a a koldulást, ugy nem marad egyébb hátra, minthogy lopjanak. Az ilyen szerencsétlen emberek nagyon sokán vannak Nagy-Kanizsán és bizony bajos a helyes középutat megtalálni, hogy kegyetlenek ne legyünk és egyuttal megmentsük a közönséget is a zaklatástól. A polgármester megtette az előintézkedéseket, hogy a szegényügy rendeztessék és lapunk is több cikkben foglalkozott már ezzel a fontos ügygyel. De mindeddig nyomát nem látta a közönség ennek, mert a hosszas intézkedések nem szüntetnek meg semmiféle bajt. — De végre mégis vége szakadt a sok tervezgetések huza-vonájának. A belügyminiszter ugyanis körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben felszólitja őket, hogy a szegényügy állásáról részletes jelentéseket tegyenek neki és tudassák vele, hogy ezen a téren mennyire haladtak már. A belügyminiszter, — ugy látszik — akciót akar inditani, hogy az egész országban szanáltassanak a pauperizmus bajai. Az a kár, hogy csak ily későn vették észre a bajt, hogy csak most látták be, hogy koldusaink száma már-már megközelíti a lazzaroniket. Most, hogy maga a belügyminiszter figyelme is kiterjedt erre a kérdésre, ujból aktualissá válik ez az ügy. — Annyi bizonyos, hogy a szegényügy rendezésénél a praktikus szempontok lesznek az irányadók. Viszonyaink olyanok, hogy itt gyökeres, a mostani állapotokat teljesen megszüntető reformokra számithatuk. A rendezést már az is nagyban fogja előmozditani és megkönnyebbiteni, hogy városunk több jótékony egyesületiel diésekedhetik, sőt ugy mondhatnók: e tekintetben első helyen áll talán az egész országban, és igy a közönség terhei a jótékonyság dolgában a mai állapotok mellett szinte tarthatatlan lenne.

— **A siófoki kerékpárversony halottja.** A Budapest és Siófok között a minap megtartott kerékpárversenynek egész csomó rokkantja van. Ki kezét, ki lábát, ki meg az oldalbordáját törte az uton. Az egyik sebesült versenyző, sajnos, belehalt sérüléseibe. Holzspach Ferenc gépész, ki Kelenföldnél leesett a gépről és oldalat bezuzta. A szerencsétlen kerékpárost eszméletlen állapotban szállitották Budapestre, a hol napokon át vivódott szörnyü kinjaival. Az orvosi segitség hiába volt, Holzspach kiszenvedett.

— **Ölgyilkossági kisérlet.** *Kovács* Ferenc 53 éves kiskanizsai földmives szombaton délelőtt elmezavartságban borotvával felvágta a hasát. A mentőkocsival beszállitatott a közkórkórházba; az ejtett seb nem életveszélyes.

— **A vonat kerekei alatt.** Borzalmas szerencsétlenség történt a napokban *Kaposvár* közelében. A Zákány-felé tartó gyorsvonat darabokra szakgatta egy hat éves kis gyermek testét. Kovacsev Markó kaposvári földmives kis darab földje egész a vasuti töltésig huzódott. Ott dolgozgatott hétfőn. A kis gyermek, ki délután kijött utána a mezőre, játszodozott egy ideig körülötte, majd felkuszott az emelkedő vasuti töltésre az oldalban vadvirágot szedegetni. Mikor beleunt, a szétpattant csillogó kavicsokkal kezdett játszani, ezeket veregette egymáshoz és a kicsiholt kipattanó szikrákban gyönyörködött. Minél lejebb ereszkedett az est sötét fátyolával, a kis fiu annál nagyokb erővel csapkodta egymáshoz a köveket. Egészen belemélyedt ártatlan játékába ott a veszedelmes helyen. Sötét volt. Arra jött, nyilsebesen zugott tovább Kovacsev földje mellett a gyorsvonat. Egy percre letette kapáját, elbámult a hosszan kivilágitott repülő vonat ablakain, mely mint egy eszeveszett, idomtalan fantom, örülten siklott tova az éjszakába. Nem is gondolt kicsi gyermekére. Csak mikor haza akart menni, kiáltotta a nevét. Mind többször és mindig erősebben kiabálta, de nem jött rá felelet. A szomszédok is figyelmessé lettek. Kérte őket, segitsenek neki keresni, hátha elaludt valamerre. Valaki elkiáltotta magát fen a vasuti töltésen: — *Nini itt véres, milyen hosszan!* Mind felkusztak. Egyik puhára lépett, megsiklott. Egy véres rövid karocska volt, összeszoritott, merev ökölbe: benne egy csillogó kavics. Nem messze onnan megtalálták a kis fiu ronos testét, melyet sokáig tolt maga előtt a gyorsvonat gépe. A kétségbeesett apa ott állt mellette, kezében a fiu kicsi kabátjával, a melyet már nem lehetett többé feladni reá...

— **Megmérgezett disznók.** *Beke* Ferenc zalaszántói erdőőrnek a mult hétén három darab hizott serülése hullott el egy nap alatt. A megejtett állatorvosi vizsgálat kideritette, hogy az elhullásnak phosphor mérgezés az oka. A dolgot a káros feljelentette a csendőröknek, kik nemsokára a zalaszántói határban két cigányasszonyt *Kolompár* Polát és *Kolompár* Márit elfogtak s rövid vallatás után beismerték, hogy ők követték el a mérgezést, arra számitva, hogy a disznókat elhullás után elkérik az erdőstől. Ámde tervük nem sikerült egészen, mert a számitott disznópecsenye helyett a csendőrség még idejében a keszthelyi járásbiróság tömlöcébe juttatta őket.

— **A budapesti m. kir. állami felső ipariskolába** (VIII. Népszinház-utca 8. szám) a beiratás szeptember hó első napjától 5-ik napjáig tart. Az intézetnek négy szakosztálya van, u. m. a gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari szakosztály. Rendes tanulókul felvé-

1. A tanuló keresztelő levele, illetőleg születési bizonyitványa.

2. Elemi (nép) iskola negyedik osztályáról szóló bizonyitvány, vagy a népiskola utolsó évi bizonyitványa.

3. Himlőoltási bizonyitvány. Ha a tanuló a 12. életévet betöltötte, ugy ujraoltási bizonyitványt köteles benyujtani.

Végül szolgáljon a t. c. szülék tudomásul, hogy Körmend városa egészséges levegővel és vizzel bir, fekvése, égalja minden tekintetben megfelel az egészség követelményeinek. A városi hatóság az áll. iskola gondnoksággal egyetértőleg összeirta azon szállástadóknak névjegyzékét, kiknél olcsó és tiszta ellátásban részesitettetnek a vidéki tanulók.

Latin nyelv, nemkülönben hegedülés tanitásról gondoskodva lesz.

Körmend, 1898. évi augusztus hó.

A körmendi áll. polg. fiu- és leányiskolának gondnoksága.

Egy csodás jelenség.

Egy csehországi városban történt, hogy a gazdatiszt cselédjének egy este több konyhaedény utánaröpült a konyhán, sőt mig az öblögetéssel foglalatoskodott, a polcról — minden ok nélkül — lerepült egy nagy konyhakés és közvetlenül a leány orra előtt ment a földbe. A cseléd kezdetben nevetett a furcsaságon, később azonban a mosogatórongy is kiépte magát a kezeiből s a mosogatótál is le akart táncolni az asztalkáról. Ekkor már sirásra fogta a dolgot és bement a szobájába. Ettől fogva egész éjszaka nem történt semmi.

Reggel, mikor a konyhába lépett, megismétlődött az esti jelenet. Először is egy skatulya gyufa és egy bádogfödél röpültek a leány fejéhez. Erre már a gazda is komolyan vette a dolgot és véletlenül a házánál lévő öccsével megfigyelték a leányt, hogy nyomára jöjjenek a boszorkányságoknak. Látták, hogy nehezebb tárgyak megmozdultak, sőt le is estek, ha a leány közelükbe ment, a könnyebb dolgok meg utána is röpülnek. Ha azonban felült a leány és mozdulatlan maradt, akkor nem történt semmi.

Az egyes esetek közül érdemes megemliteni, hogy egy sörösbordó amelyben husz liter sör volt, táncolni kezdett a cseléd közeledésekor; hogy a vizes sajtár ledőlt s a viz elöntötte a konyhát; hogy a mikor a konyha lépcsőit sikálta, a gyerekek szánkója a hátára mászott, később meg a fejsze nyele esett ki a kezéből. Aztán bement a leány az istállóba, ott az üres abrakos tarisznyák kezdtek táncolni, majd meg, mikor a pincébe ment, hogy burgonyát és kalarábét vigyen föl, a pajkos főzelékek sehogysem akartak a kosárba bujni; elbengeredtek, szétlutottak inkább.

Ez már sok volt. A leány sirva panaszolta el a dolgot gazdájának, a ki aztán megparancsolta neki, hogy hagyja abba a munkát, menjen a szobájába.

Öt órakor ujra dolgai után látott a cseléd, s akkor megint elölről kezdődtek a boszorkányos históriák. De már ekkor elhivatták az orvost. Az orvos eljött s megvizsgálta a leányt. Konstatálta, hogy teljesen egészséges, erős testalkatu és rendesen táplálkozik. Érverése rendes, percenkint hetvenhat verés s a leány sem panaszkodott semmi rendetlenségről.

Az orvos az egész dolgot nevetségesnek mondta és igyekezett sikerült tréfának minősiteni, ami ellen a cseléd tiltakozott. Mivel a gazda maga is komolyan vette a dolgot, az orvos megigérte, hogy másnap is eljön.

A következő napon, mikor az orvos megjelent, a gazda éppen a szomszédházban járt a leánynyal, hogy lássa, idegen helyen is ismétlődik-e az a boszorkányság. A leány körülbelül félórahosszat sürgölődött a konyhán, de nem történt semmi különös sem. A pékmester ezután átment velük a házba. A leány be akart menni a kamrába, s az ajtó magától megnyilt előtte. Alig hogy belépett, iszonyu lárma keletkezett bent. Az orvos utánamegy, hát látja, hogy egy nagy bádogfödél, amely egy hatalmas kampósszegre volt akasztva, egyszerre lerepül. Innét a lakásba mentek. Az első szobában nem történt semmi különös, bementek hát a másikba, ahol a leány a nyitott ajtóval szemben a gyermekkocsihoz támaszkodott. Két percre rá, miközben az orvos mindig ezekről a különös dolgokról beszélt és a mellékszobába nézett, észrevette, hogy valami tárgy lábrakapott. Rögtön odaugrott. A leány a fejéhez kapott és sirni akart. Az a repülő tárgy egy nádfonatu, sulyos gyermekszék volt, a mely hatalmas ivben röpült be a mellékszobából abba a szobába, ahol a leány volt, egyenesen feléje és egy lábával a fejét is érintette a cselédnek. Az orvos fölemelte a széket, aztán vizsgálgatta, de nem tudott rajta semmi különöset felfedezni. Mivel dolgai másfelé szólitották, otthagyta a csodálatos leányt. Meg volt róla győződve, hogy a dolog természetellenes, de nem tudta megérteni, nem tudta magának megmagyarázni.

Délutánra magához rendelte a leányt az orvos, hogy valahogy mégis rájöjjön a rejtély nyitjára. A leány meg is jelent nála a kitüzött időben a gazdájával. Az orvos erre ujból megvizsgálta a leány állapotát, s ekkor fölfedezte, hogy a leány testén időnkint ideges rángatózás huzódik végig. Faggatására elmondta a leány, hogy már néhány nap óta érzi ezeket a rángatózásokat, a melyek azonban semmi fájdalmat sem okoznak.

Mikor az orvos szobájában forgolódni kezdett ott kimozdultak helyükből a nagyobb tárgyak. Az orvos erre valami csillapitószert adott be neki és ráparancsolt, hogy menjen haza az anyjához és néhány napig egyáltalán semmit se tegyen.

Néhány napig otthon maradt a leány. Mikor visszatért gazdájához, semmi különöset nem lehetett rajta észrevenni, nyugodt maradt és elvégezte dolgáit, ugy mint azelőtt. Az orvos feljegyezte mind e különös dolgokat és a szemtanukkal aláiratta, mert fel akarta olvasni az orvosi egyesületben.

Ez a történet, bármily csodás és rejtélyes is, éppenséggel nem hihetetlen. A legujabb kor tudományos kutatói rájöttek, hogy titkos működésü idegeinknek bizonyos időkben villamos erejük is van, amelyek sok mozgás következtében igen magas fokra fejlődhetnek. A különös csak az ebben a dologban, hogy ez a villamos erő fejlődő fiatal leányoknál nem szokott nyilvánulni, ebben a leányban pedig tulságos erővel működött. Ennek tulajdonitható, hogy azokban a szobákban, a melyekben tartózkodni szokott, jelenlétével megvillamozta az ott levő tárgyakat is, már tudniillik azokat, amelyek megfogják a villamosságot, ellenben idegen helyen, kivéve az orvos szobáját, nem volt semmi hatása sem villamos erejének.

Itt tehát az emberi villamosság mint hajtóerő áll előttünk. Hogy ezenkivül világitó ereje is van az emberi test villamosságának, az tudvalevő dolog, hiszen még ma is sok esetben csalják vele a dolgot nem ismerő emberiséget. A spiritisztáknak is ez a leghathatósabb eszközük; ők ugyanis médiumokat mindenféle praktikákkal a legmagasabb foku extázisba hozzák, hogy az elsötétitett helyen világitson fejükön az elektromosság, amelyet kifejlesztettek bennük.

A fönt elmondott esethez igen hasonlit egy másik, amely szintén mostanában történt meg. Egy fiatal cselédleány nem közeledhetett az asztalhoz anélkül, hogy rögtön le ne repült volna minden. Ha az ajtóhoz lépett, kinyilt magától; ha fejni akart, egy csöppet sem bocsátott a tehén s ha más fejte, bőven ontotta a tejet.

Mindezek a csodás esetek, mint már emlitettük, az emberi villamosság okozatai. Aki csak egy kicsit is foglalkozott a természettudománynyal, az nem fog kételkedik igaz voltukban.

(*«Országos Hirlap.»*)

HIREK.

— **Személyi hir.** *Vécsey* Zsigmond polgármester folyó hó 11-én éjjel megérkezett.

— **Kinevezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter *Pétterffy* József okleveles tanjtót a zalaegerszegi állami elemi népiskolaval kapcsolatos gazdasági ismétlő iskolához rendes gazdasági szaktanitóvá nevezte ki.

— **Előléptetések.** A helybeli posta- és távirda-hivatal derék tisztikarában ujabban előléptek: Marton Vilmos főtiszt a IX. fizetési osztály 1-ső fokozatába, Babics Lajos a X. osztály 3-ik fokozatába; a mozgóposták hivatalánál: Hikády István és Méhes János a X. osztály II-ik fokozatába.

— **Házasság.** *Dobrin* Richard, nagykanizsai nagykereskedő, aug. 17-ikén délután 2 órakor köt házasságot Spitzer Janka kisasszonynyal Kazsokon. (Pataki-puszta.)

— **Királyunk születésnapja.** O felsége születése napjának évfordulója alkalmából f. hó 18-án *csütörtökön* d. e. 11 órakor az izr. templomban ünnepélyes, hálaadó istentisztelet tartatik.

— **Bérmálás.** A veszprémi püspök e hó végén *Somogy*vármegyében bérmálási körutat tesz. A bérmálás szentségét a kaposvári és igali esperességi falvakban osztja ki.

— **Végre.** Mint teljesen megbizható forrásból értesülünk, a nagykanizsai tárházak ügye végre dülőre került. A tárgyalások az Országos Tárházak Részvény Társasággal megszakittattak és a tárházakat *a Nagykanizsai Tárházak Részvény Társaság* fogja létesiteni, mit a Déli Vasut rendkivül conciliáns magatartása tett lehetővé. A bérleti szerződés a Déli Vasuttársasággal igen előnyös módon megköttetett és a tárházak részére szükségelt hely e napokban kijelöltetni és a Tárházak Részvénytársaságának átadatni fog, mely az épitkezést nyomban meg is kezdi, ugy hogy a tárházak még ez év folyamában átadatnak a forgalomnak.

— **Kettős párbaj.** A keszthelyi városerdőben — mint tudósitónk irja — két párbaja volt egymásután Hody Jenő elsőéves gazdasznak. Egy tánemulatságon szólalkozott össze Glig József gazdászszal és Csorba Elemér orvosnövendékkel és igy karddal, pisztolylyal kellett megreparálni a megsértett becsületet. Először Hody és Glíng verekedtek és e párbajban Hody a jobb karján nyolc centimeter hosszu sebet kapott. A másik párbajnak sulyos feltételei voltak, amint az a sértés nagyságához illett: pisztolypárbaj, háromszori golyóváltás, huszonöt lépés távolság, öt lépés avance. A sulyos feltételek daczára sem volt eredménye a pisztolypárbajnak és igy a kardokat vették elő. A masodik összecsapásnál Hody jobb arcára, a harmadiknál mellére és hátára kapott lapos vágást, a negyedik összecsapásnál szonban 10—12 centiméter hosszu éles vágást mért Csorba fejére. A segédek ezekután az ügyet a lovagiasság szabályai szerint befejezettnek nyilvánitották.

— **Hirlapirodalom.** *Fuzionáló lapok.* A főváros két legfiatalabb napilapja, az »Országos Hirlap« és a »Budapesti Napló«, szeptember hó elsején *„Országos Napló"* név alatt fuzionál. Az erre vonatkozó szerződést a minap kötötték meg Marienbadban. Az uj lap főszerkesztője *Vészi* József, felelős szerkesztője *Braun* Sándor lesz, mig *Mikszáth* Kálmán, mint „lapvezér" fog szerepelni az »Országos Napló«-n. — *Uj hetilap. Szombathelyen* csütörtökön uj politikai heti lap indult meg *Geszner* Imre szerkesztésében. *Geszner* Imre neve nem ismeretlen a vidéki zsurnalisztákközött. Egy ideig a volt »*Dunántul*«-t is szerkesztette és igy Vasvármegye hirlapirodalma egyik kitünő fiatal harcosát nyerte vissza. Az uj lap minden csütörtökön jelenik meg és az országgyülési ellenzék Kossuth frakciójának hive.

— **Népünnepély.** A nagykanizsai *katonai Hadastyán-Egylet* augusztus hó 20-án vagyis Szent István napján a Polgári-Egylet kerthelyiségében, kedvezőtlen idő esetén a nagyteremben saját árva- és segélyalapja javára a katonai Hadastyán-Egylet és Horváth Laci zenekara közreműködése mellett *sétahangverseny- és tombolával* egybekötött népünnepélyt rendez a következő sorrenddel: 1) Reggel 5 órakor ébresztő a katonai Hadastyán-Egylet zenekara által. 2.) Délelőtt 9 órakor istentisztelet a szentferenciek templomában. 3) Délután 3 és fél órakor a népünnepély kezdete. 4.) Delután 4 órakor sétahangverseny, közben mulatható tréfás jelenetekkel. 5) Este 8 órakor folytatása a népünnepélynek. 6) Alkalmi költemény, irta *Tuboly* Victor, szavalja *Horváth* István egyleti jegyző. 7) Tombola. 8) Tánc. Belépti dij személyenkint 40 kr. Minden belépő ingyen tombolajegyet kap. A délután vált jegyek az estélyi ünnepélyre és tánczra is érvényesek. 1 tombolajegy ára 10 kr. — Felülfizetések köszönettel fogadtatnak és hirlapilag nyugtáztatnak.

— **Gyilkosság féltékenységből.** Egy fiatal szerelmes szivet fúrt át a boszuálló, féltékeny feleség csillogó kése, egy szeretni, élni vágyó fiatal szép kis menyecskét, kinek egyszerü, tudatlan lelke fázott, didergett családi fészkében. Didergett és félt, huzódott az ura mellől, kinek egy nagy hibája volt — *az öregség*. Bolondul hozzá ment; félig ugy beszéltek rá, félig maga az élet kényszeritette, a szegénység, a megélhetés. Próbálkozott simulni, de nem sikerült; sokan az apjának nézték az urát, oly nagy volt közöttük a korkülönbség. Huszonhat és hatvannégy. Aztán megszánta valaki és lassan szétszaggatta lelke a terhes erkölcsi kötelékeket, fiatal szive, zakatoló vére hajszolta. Bünös volt az első gondolat, kétszeresen bünös az első lépés, mert két világot rombolt szét az ő vágya, de nem tudott ellenállni. Rálépett az utra, melynek ösvenyén ott incselkedett a gyalázat, a halál. És mikor kibuggyant szivének meleg vére, nem szólt semmit, csak odabukott a mellé, kit szeretett, az utolsó bünös csóknak kéjével. — *Szalai* Jánosné kiskanizsai menyecske már évek óta viszonyt folytat *Varga* (Penec) Jánossal, egy hozzáillő fiatal házasemberrel, ki az utóbbi időben elváltan élt öreg *ötvennyolc* esztendős feleségétől, *Kiss* Rozáliától. Varga az édes apjához ment és itt látogatta meg őt gyakran szomszédja, *Szalai* Jánosné. Éjszakának idején kilopódzott a menyecske az ura mellől és átment a szomszédba. — *Kiss* Rozáliát, ha nem a szerelem, de valami asszonyi virtus sarkalta, hogy csuffá tegye az ura szeretőjét. Kileste, mikor ez az urához ment. Ez évi junius hó 16. elhatározta, hogy végét szakitja a viszonynak. Kilenc óra után elment az ipja házához. Sötét haragos volt az éjszaka, senkisem vette észre, nesztelen lopódzott be az udvarra. Bekerült az istállóba. Az ura horkolva, mélyen, nyugodtan aludt az illatos szénában — egyedül. A szerető még nem volt ott. Betette halkan az ajtót, várt. Lépések, csosszanó lépések hallatszottak nemsokára. Nyilott az ajtó. Kendőbe burkolt alak lépett be, egyenesen alvó ura felé tartott. Hallotta, mikor megcsókolta és szerelmes szavakat sugdosott a fülébe. A féltékeny asszonyt elfogta a féktelen düh, kezében szorongatott egy hosszu konyha kést, nem gondolt már semmire, felemelte a karját és kegyellenül hátulról belevágta a szerelmes menyecskébe. *Szalai* Jánosné hörögve, szónélkül vágódott hanyatt: meghalt. A kés kettévette a szivét, és hosszan belemélyedt a tüdőbe. A gyilkos asszony sarkon fordult és hazament. Lefeküdt. De még az éjjel felzörgették a rendőrök. Másnap az ügyészégi fogházba kisérték el a rendőrségtől. — Ebben az ügyben tartotta meg pénteken a kir. törvényszék a végtárgyalást. Szorongásig megtelt a nagy tárgyalási terem hallgatósággal. A tárgyaláson *Mikos* Géza kir. táblabiró elnökölt. Szavazó birák voltak: Kiss István dr., és Neusiedler Antal dr. A tanácsjegyzői tisztet *Csolosz* Jenő törv. jegyző végezte. A vádhatóságot Kendy dr. alügyész képviselte. A vádlottat *Remete* Géza védte. — Kilenc órakor szuronyos fogház-őr vezette be a vádlottat. Hosszu, csontos asszony, kisirt arc, mélyen benülő szemekkel, a melyek benne csillan a megadás, a bünbánás fénye. Hiányzik róla minden jellemző vonás, a melyet olyan nagy élénkséggel szeretne leolvasni róla a kiváncsi hallgatóság. Nyugodtan felelt minden kérdésre, egy kissé reszketett a hangja, csak ott ölött egy kissé keményebb szint a hangja, a mikor az ölés szándékáról szólt. „Nem, nem akartam megölni azt az asszonyt, csak megcsufitani." A tanu kihallgatás hosszan tartott. Egy órakor félbeszakitották a tárgyalást és három órakor folytatták ujból. Özönével tolongott a közönség a terembe. Alig jutott már elég hely. A tanuk padján ott ült a vádlott fiatal ura, ennek a tragediának egyik főszereplője, okozója. A megölt szerelmes asszony férje összetörten, magába mélyedve ült és olykor-olykor végig simogatta tenyerébe szürke fejét. Nem nézett sem jobbra, sem balra, érezte s nagyon éreztette hogy ebben a szomoru játékban övé a legnagyobb gyalázat. Mikor bevonult a törvényszék, az elnök szeme kutatva keresett a hallgatóság között és itt egy kissé vidámabb jelenet folyt le. A bajusztalan urakat küldözgették haza. Egy meg nagyon is fiatal borbély-legény erre nagy erőlködéssel kezdte pelyhesedő, alig látható bajuszát pödörgetni, de őt is elérte azért az elnök sujtó tilalma, kénytelen volt távozni. A távozók között azonban egy idősebb férfiu is kisompolygott szégyenkezve, mert neki sem volt — bajusza. Csak néhány ujonnan beidézett tanut hallgattak még ki és négy órakor már a perbeszédekre került a sor. Egy félórával később már kihirdették az itéletet. *Vargáné* Kis Rozáliát *két évi fegyházra* és öt évi hivatalvesztésre itélte el a törvényszék. Szalai János, kiskoru gyermekeinek kártéritési igényét 200 forintban állapitották meg, azonkivül még 15 frt kártéritési összegben Szalai János részére és az eljárási és rabtartási költségben marasztalták el a vádlottat, ki az itéletben megnyugodott. A vizsgálati fogsággal *egy hónapot* a büntetésből kitöltöttnek számitottak. A vádhatóság és a vádlott ügyvédje felebbeztek.

— **Kereskedők Társulata közgyülése.** Szombaton folyó hó 13-án délután tartotta a nagykanizsai *Kereskedők Társulata* évi rendes közgyülését, melyen *Ebenspanger* Lipót kir. kereskedelmi tanácsos, társulati elnök elnökölt. Az elnök a tagok üdvözletével megnyitotta közgyülést, minek utána *Schwarc* Gusztáv a tarsulat fáradhatatlan tevékenységü titkára előterjesztette a választmány jelentését, melyből adjuk a következőket: A választmány lefolyt évben több ülésben foglalkozott a társulat ügyeivel, melyek ez évben nemcsak adminisztrativ, hanem részben a kereskedők érdekeit előmozditó ügyek voltak. A társulat választmánya tevékenységének köszönhető a tárházak létesitése, mert ez penditette meg az eszmét, melyből kiindulva a Tárházak Részvénytársasága alakult. Foglalkozik a választmány az interurbán telefon ügyével és ha a felállitandó Budapest—Fiumei vonal nem is fogja városunkat közvetlenül érinteni, biztositotta magának a választmány azon igéretet, hogy városunk ezen relatióval össze fog köttetni, mi által közvetlen érintkezkezik a budapest—fiumei vonal összes közbeeső állomásaival. A Déli-Vasutnál a helybeni gabona-forgalmat érdeklő több tarifás kérdést hozott szóba, elintézte a pécsi posta- és távirda igazgatóság, valamint a soproni kerületi ipar- és kereskedelmi kamara megkereséseit. A társulat főfigyelme a lefolyt évben is az általa létesitett és fentartott alsófoku, kereskedelmi iskolára irányult, mely két osztályu intézet a magy. kir. vallás és közoktatásügyi miniszter 1897. évi május hó 24-én 25314. szám a'att kiadott rendelete folytán legközelebb egy harmadik osztálylyal lesz kibővitendő, a heti órák száma pedig szaporitandó. A közgyülés a választmány jelentését tetszéssel, a zárszámadást helyeslőleg tudomásul vette, jóváhagyta az előterjesztett költ égvetést. A választás eredménye az volt, hogy a sorrend szerint kilépő 6 választmányi tag ujból megválasztatott, nemkülönben az eddigi számvizsgáló bizottság.

— **Megszökött elmebeteg.** A kaposvári közkórház elmebeteg osztályából vasárnap megszökött egy *Nógrádi* Gyula nevü elmebeteg. Valahonnan egy kulcsot keritett és azzal felnyitotta az elmebeteg osztály ajtaját. Kórházi ruhában szökött le az utcára és azóta nyoma veszett. A kórház igazgatósága a szökésről jelentést tett a rendőrségnek. A kaposvári rendőrség pedig elrendelte a szökevény elmebeteg köröztetését.

— **A koldusok.** Olyan téma, melyet minden pillanatban elő lehet rángatni, különben a közönségnek mindenütt eleget kellemetlenkednek ezek az alakok, de tán sehol annyira, mint nálunk. Maholnap alig birunk szabadulni tőlük. Ennek a kérdésnek a rendezése városunkban már rég vajudik a nélkül, hogy helyes megoldást találtak volna rá. A kik közelebbről ismerik ezt az ügyet, tudják: hogy nagyon sok az olyan szegény, kiket nem lehet és nem is szabad a koldulástól eltiltani. Abban éppenséggel nincs köszönet, ha néha egy-egy sereg koldust össze fogdoz a rendőrség. Hisz csak nem valamennyie munkaképtelen, vagyontalan. Most már mit csináljanak velük. Ha teljesen lehetetlenné teszik a koldulást, ugy nem marad egyébb hátra, mint hogy lopjanak. Az ilyen szerencsétlen emberek nagyon sokan vannak Nagy-Kanizsán és bizony bajos a helyes középutat megtalálni, hogy kegyetlenek ne legyünk és egyuttal megmentsük a közönséget is a zaklatástól. A polgármester megtette az előintézkedéseket, hogy a szegényügy rendeztessék és lapunk is több cikkben foglalkozott már ezzel a fontos ügygyel. De mindeddig nyomát nem látta a közönség ennek, mert a hosszas intézkedések nem szüntetnek meg semmiféle bajt. — De végre mégis vége szakadt a sok tervezgetések huza-vonájának. A belügyminiszter ugyanis körrendeletet intézett az összes törvényhatóságokhoz, melyben felszólitja őket, hogy a szegényügy állásáról részletes jelentéseket tegyenek neki és tudassák vele, hogy ezen a téren mennyire haladtak már. A belügyminiszter, — ugy látszik — akciót akar inditani, hogy az egész országban szanáltassanak a pauperizmus bajai. Az a kár, hogy csak ily későn vették észre a bajt, hogy csak most látták be, hogy koldusaink száma már-már megközeliti a lazzaronikét. Most, hogy maga a belügyminiszter figyelme is kiterjedt erre a kérdésre, ujból aktualissá válik ez az ügy. — Annyi bizonyos, hogy a szegényügy rendezésénél a praktikus szempontok lesznek az irányadók. Viszonyaink olyanok, hogy itt gyökeres, a mostani állapotokat teljesen megszüntető reformokra számithatuk. A rendezést már az is nagyban fogja előmozditani és megkönnyebbiteni, hogy városunk több jótékony egyesülettel dicsekedhetik, sőt ugy mondhatnók: e tekintetben első helyen áll talán az egész országban, és igy a közönség terhei a jótékonyság dolgában a mai állapotok mellett szinte tarthatatlan lenne.

— **A siófoki kerékpárverseny halottja.** A Budapest és Siófok között a minap megtartott kerékpárversenynek egész csomó rokkantja van. Ki kezét, ki lábát, ki meg az oldalbordáját törte az uton. Az egyik sebesült versenyző, sajnos, belehalt sérüléseibe. Holzspach Ferenc gépész, ki Kelenföldnél leesett a gépről és oldalat bezuzta. A szerencsétlen kerékpárost eszméletlen állapotban szállitották Budapestre, a hol napokon át vivódott szörnyü kinjaival. Az orvosi segitség hiába volt, Holzspach kiszenvedett.

— **Öngyilkossági kisérlet.** *Kovács* Ferenc 53 éves kiskanizsai földmives szombaton délelőtt elmezavartságban borotvával felvágta a hasát. A mentőkocsival beszállitatott a közkórkórházba; az ejtett seb nem életveszélyes.

— **A vonat kerekei alatt.** Borzalmas szerencsétlenség történt a napokban *Kaposvár* közelében. A Zákány-felé tartó gyorsvonat darabokra szakgatta egy hat éves kis gyermek testét. Kovacsev Markó kaposvári földmives kis darab földje egész a vasuti töltésig huzódott. Ott dolgozgatott hétfőn. A kis gyermek, ki délután kijött utána a mezőre, játszodozott egy ideig körülötte, majd felkuszott az emelkedő vasuti töltésre az oldalban vadvirágot szedegetni. Mikor beleunt, a szétpattant csillogó kavicsokkal kezdett játszani, ezeket veregette egymáshoz és a kicsiholt kipattanó szikrákban gyönyörködött. Minél lejebb ereszkedett az est sötét fátyolával, a kis fiu annál nagyokb erővel csapkodta egymáshoz a köveket. Egészen belemélyedt ártatlan játékába ott a veszedelmes helyen. Sötét volt. Arra jött, nyilsebesen zugott tovább Kovacsev földje mellett a gyorsvonat. Egy percre letette kapáját, elbámult a hosszan kivilágitott repülő vonat ablakain, mely mint egy eszeveszett, idomtalan fantom, őrülten siklott tova az éjszakába. Nem is gondolt kicsi gyermekére. Csak mikor haza akart menni, kiáltotta a nevét. Mind többször és mindig erősebben kiabálta, de nem jött rá felelet. A szomszédok is figyelmessé lettek. Kérte őket, segitsenek neki keresni, hatha elaludt valamerre. Valaki elkiáltotta magát fen a vasuti töltésen: — *Níni itt véres, milyen hosszan!* Mind felkusztak. Egyik puhára lépett, megsiklott. Egy véres rövid karocska volt, összeszoritott, merev ököllel: benne egy csillogó kavics. Nem messze onnan megtalálták a kis fiu roncs testét, melyet sokáig tolt maga előtt a gyorsvonat gépe. A kétségbeesett apa ott állt mellette, kezében a fiu kicsi kabátjával, a melyet már nem lehetett többé feladni reá...

— **Megmérgezett disznók.** *Beke* Ferenc zalaszántói erdőőrnek a mult héten három darab hizott sertése hullott el egy nap alatt. A megejtett állatorvosi vizsgálat kideritette, hogy az elhullásnak phosphor mérgezés az oka. A dolgot a káros feljelentette a csendőröknek, kik nemsokára a zalaszántói határban két cigányasszonyt *Kolompár* Polát és *Kolompár* Márit elfogtak s rövid vallatás után beismerték, hogy ők követték el a mérgezést, arra számitva, hogy a disznókat elhullás után elkérik az erdőstől. Ámde tervük nem sikerült egészen, mert a számitott disznópecsenye helyett a csendőrség még idejében a keszthelyi járásbiróság tömlöcébe juttatta őket.

— **A budapesti m. kir. állami felső iparískolába** (VIII. Népszinház-utca 8. szám) a beiratás szeptember hó első napjától 5-ik napjáig tart. Az intézetnek négy szakosztálya van, u. m. a gépészeti, vegyészeti, fém-vasipari és faipari szakosztály. Rendes tanulókul felvé-

tetnek: a) kik a polgári iskola, gymnásium vagy realiskola négy első osztályában jó osztálysatu bizonyitványt nyertek a magyar nyelvből, a számtanból s algebrából, a mértanból és méréseni rajzból; b) a kik az ipari szakiskolák második évfolyamát jeles eredménynyel végezték; c) iparosegédek és mindazok, kik a megjelölt tantárgyakból a felvételi vizsgálatnál kellő készültségei tanusitanak. A vegyészeti, fémvasipari és a faipari szakosztályba az iparostanonciskola harmadik osztályát jó sikerrel végzett iparossegédek is felvétetnek rendkivüli tanulóknak. A beiratkozásnál bemutatandó iratok: a keresztlevél vagy születési bizonyitvány, — az elvégezett középiskolai osztályokról szóló bizonyitványok, — a hitelesitett gyakorlati bizonyitvány. A beiratási dij egész évre 2 frt, a tandij féléventként 10 forint. Az igazgatóság készséggel szolgál bővebb felvilágositással.

— **Nevelőnő.** A tanitónőképző-intézet három évfolyamát jeles sikerrel végzett tanitónőjelölt ajánlkozik valamely családhoz nevelőnőnek. Igényei szerények. Részletesebb értesülés nyerhető lapunk felelős szerkesztőjénél.

— **Szülők figyelmébe** ajánljuk Röser tan- és nevelőintézetét. (Alapittatott 1853-ban.) E kitünő hirnévnek örvendő intézet magában foglal 3 osztályu kereskedelmi iskolát, mely teljesen egyenragu a kereskedelmi akadémiákkal, érettségi bizonyitványai az egyéves önkéntességre képesitenek és négy osztályu polgári iskolát. A tanulók kivánatra az iskolákkal kapcsolatos nevelőinternátusba is felvétetnek. Bővebb értesitést szivesen küld Röser János igazgató Budapesten.

—x **Fontos mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomorbajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észleltetnek. Mindezen bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalzsamát Fragner B. gyógyszertárából. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszertárban is.

— **Hirdetmény. Helyben a Teleky-utcában egy üzlethelyiség és gabonaraktár 1899. február 1-ére kiadandó 11 év óta a legjobb forgalmu üzlet és gabona kereskedés az utcában Toch Zsigmond üzlethelyisége. Bővebb felvilágositást ad Rathmann Lajos ur. A ház szabad kézből eladó.** 235—4

— **Egy jó házból való fiu kárpitos tanoncnak felvétetik Friedmann Károly és Günsberger butorgyárában Nagy-Kanizsán.**

— **Az Arany János utcában egy magányosan álló ház, mely áll 3 utcai, 1 udvar, szép előszoba, konyha, éléskamra, pince, mosókonyha és parkérozott udvarból, f. évi okt. hó 1-ére kiadó. Bővebbet a lapkiadónál.**

A gabonaüzletről.

Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 13-án.

A jelzett lanyha irányzat bekövetkezett. A buza ára két nap óta 20 krajcárral hanyatlott és további árcsökkenés várható.

Helyi áraink:

Buza	frt	8.70—8.90
Rozs	„	6.70—6.90
Tengeri	„	5.30—5.50
Zab	„	5.70—6 frt
Árpa	„	5.50—7.50

Csáktornya 1898. aug. 13-án.

Az időjárás hirtelen fordulta kezdetben megszilárditotta az üzlethangulatot, de utóbb ismét gyenge vetélkedv jutott érvényre és az árak csökkenő irányzatot követtek. Az itteni piacra kerülő gabonafélék különböző minőségüek azért az árak is különbözők.

Piaci árak:

Mercantil buza	frt	8 50—75
Rozs	„	6.50—60
Zab	„	5.40—50
Árpa	„	6.50—70

métermázsánként.

Esetkötés.

Irta: **Kala Pál.**

Görbeszögön is megesött az sikkasztás.

Az lopás nőm az göcseji árvák érdekében történt, hanem az salyát képesielem mappáját tüntette el egy csinos, ösméretlen ifijur, akinek az képi beretvált vót, a nyomát mög még mast is üti az Czopák baktör.

Kiszóll az minap a feleségöm, születött Domboru Vicza:

— Aptyuk, máma meszelés lészön; helyhöz köjdék félre az utból, mér küpingálluk kendet is.

Mögkezdődött az képek, essög a többi hummi vándulássa. Én mögjelönleg az Csuka komámhol lejtöttem, ahun szintőst tisztogatási cseleködés vót. A komát is ippejg akkor noszogatta künek az oldalbordája. Összüszövetközve lépködtünk az Wejszbergöl csárdájja felé, hogy bévárjuk az meszelési egzekuczijónak az végit.

— Száli, szóllok kü lágymelegön az csaplárosnénak, szörkesszön nékünk ögy kis kiegyezési röggelit. De előbb tegyen ide némilegös foladékot, hadd csiráztassuk kü az közös-ügyes kedélünket, úgy osztrák-magyarosan.

Az Csuka helybesitötte az intézködéseimeket. Héjjába, tálentom kölletik mindünhöl. Rosszul kezelik a zügyet Pestön is: mér egyszerre akarik fogyasztani az küögyezést, aki amugy is nehéz étel. Nem csoda oszt, ha mögbomlik tüle a magyar honfi-bendő.

Estefelé mán egész ankett vót összütt; a Száli libafertálgyát is elfogyasztottuk küögyezés képiben. Jól mönt mindön egész röggelig, mikor is haza ténferegtünk. Alig kukkanok bé az szobába, a zágyam fölött lóngó képre esnek a szömeimek. A rámában a zén ábrázatom mappája vót még tennap, oszt most mög egy fene nagy füles szamár fityögött a helén. Juhász-paripává tett éngöm az csikkasztó ur kézi ügyességi. Ez még csak hitfány másolata sem a zeredeti arcképletömnek; mér tecczik tunnyi ekkorka szamár tán még se vónék most.

Mán béjelöntöttem az Czopák baktörnek a zesetöt; aki ünnepélösen küszavasétotta, hogy amintőst a töttös jelöntközik, ű rögvest elfogi.

Mögpenészlődött az kedvem is; csak a zanynyukom vigasztalgat.

— Sohse busuljon, löhet kendből még naobb szamár is, ha a zisten mögtarti.

Soha se szólt ki igazabban az asszony; ez az egy mögvigasztal: Kü se cserélem az képet... Majd csak hozzáformálódom idővel.....

CSARNOK.

Novellák és novellairók.

Irta: **Baboss László.**

(9) (Folytatás.)

A mi minket érdekel, az összefüggésben azzal áll, ami a modern regény s beszélyhez nyujtott anyagot: a lovagregények Diago Hurtado de Mendoza: Lazarillo de Tormes c. munkája, mely egy kalandor életét festi, ki arany és hőstett után tör. A másik Mateo Ateman: Guzman de Alfarache, akit Andreas Perez es Vicente Espineil, Quevedo követnek. Felvirul mellettük a pásztor-regény is Sannazar-ral, Montemayor-ral (szerelmes Dionna), akinek követői ismét Polo Montolvo, Balbukna Figueora. Elmondható, hogy a spanyolok folytonos harc és küzdésben a való, a tények, a realis téren teremtettek legszebbet, s átvillámlik bármely realista müvén, s az a nemzeties, ami jelemző, kitör a legutolsó rajzon ugy mint, a formák szépsége, mely a müvet költőivé teszi. (Szalay Imre)

A vallásosság kiüt Gonzales Caballeri müveiv, valamint a humor, mely különösen Marcou novelláit jellemzi.

A spanyol beszélyirodalom azonban a 19. század érdeme, midőn uj irány fészkelte be magát Emilio Castellárra'. Arzom Cecilia német szülőktől származva, Caballero név alatt a realis irányt követte. Alarcon »halál barátja« elmult dolgokban a classicus előadást páratlan humorral egyesitette, de igazi érdeklődésünket Inan Valera, Leopaldo Alas, Emilia Tardo Bazán; Armando Palacio Valdés; Teodora Guezzero fogják megnyerni, mint akik korunkhoz, szellemünkhöz legközelebb állnak, akik amellett, hogy realisták, aprőznak, részleteznek, mindig a lelket s nem a estet boncolják. Margareta, Tarsondes: Valerától Isten veled Riska: Alastól; a gyilkos a szentlélek nevében: Bázántól, Clotilde szerelme, a puritánok: Váldéstől; a holt asszony szerelme Guezzetrotól; a hős költemény egy cigányasszonyról Dicentától; Pepito Frontanrától; a muzsikus meséje Pedro Antonia Alarcontól; a mire az idő megtanit: Rafael Torronétól; Káprázatok: Sellés Eugeniától, a spanyol elbeszélő irodalom remekei.

Legutoljára szólunk a magyar beszélyirodalomról, nem azért, mintha utolsó helyet érdemelné, de mivel a magyar beszélyirodalom volt az, mely legutóbb indult fejlődésnek, virágzásnak.

A jelen századot megelőzőleg magyar beszélyirodalomról nem szólhatunk, ismerünk beszélyirókat, beszélyeket, de beszélyirodalmat alig.

Kármán »Fanni hagyományai« c. kis regény, melyet mi beszélynek ismerünk fel, ez nyitja meg a magyar beszélyirodalmat, meleg, tiszta, őszinte hangjával, finom, lélektani rajzával. Fanni természetessége elbájol, szomoru végzete meghat, s az érzékenység meginditja, megnemesiti kedélyünket.

A „Tihamér" Sulyosdi Simon (rajz) novellák irója: Kisfaludy Károly, a második e téren, ki a szép prózа ez elhanyagolt földjét is müvelni kezdte, s az idegen kiszoritását célba vette. Tihamér a történeti beszélyek uttörője, mert tárgya történeti éle: a jellemzés, még igen szintelen, s a költői igazságszolgáltatást felejti.

Vig elbeszélései a humort viszik be a magyar irodalomba, s igy Kisfaludy, Jókai, Mikszáth valódi megelőzője s utmutatója; amint az ő utmutatója volt e téren Fáy András. „A különös testamentum", Kedvecsapongások" jeles irója aki a nőnevelést a házi, a családi életet s igy társadalmi kérdéseket fejtegetett.

Kovács Pál győri orvos Beszély-füzérében szintén a humoros, derült elbeszélések nyomán halad; a városi és falusi élet elbeszélője.

Az akkori novellairók közül azonban kiemelkedik Csató Pál, az érzések, indulatok, szenvedélyek festője s a társadalmi élet, rang, osztálykülönbség s életviszonyok, társadalmi eszmék megpendidője.

A költői kisebb elbeszélések terén a koszoru Vörösmarty Mihályt illeti, kinek Szép Ilonkája, a költői nyelvmegujjitónak legszebb beszélye.

1831-ben léptek fel azonban a novella irodalom igazi mivelői Vajda Péterben, Kuthy Lajosban. Vajda e beszélései számot tévők, benne a természet, a szabadság vannak megdicsőitve, s a reformeszmék megpenditve.

Kuthy Lajos novellái részint a történetből, részint a társadalomból meritvék, de telvék Hugo féle romanticismussal, a képzelet csapongásával. Cleopatra, Egy éj a fővárosban, A szerelemféltő, A szinésznő, Nő és ferj, Szeszély, a Sensatió hatásvadászat benyomását teszik ránk, nyelve virágos.

(Vége következik.)

NYILTTÉR.

Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Foulard-selyem 65 krtól

3 frt 25 krig méterenként — japáni, chinai stb. legujabb mintázatok és szinekben, valamint fekete, fehér és szines **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatban, **Privátfogyasztóknak** póstabér és vámmentesen valamint házhoz szállitva — **mintákat pedig pártafordulattal** küldenek,

HENNEBERG G. selyemgyára

(cs. és kir. udvari szállító), **Zürichben.** (3)

Magyar levelezés Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

KLYTHIA a bőr ápolására szépítésére és finomítására

Pudér

Legtökéletesebb ötvözési, ből és árnyalat PUDER. — Fehér, rózsaszín, és sárga. —
vegyileg analizált és ajánlva Dr. Pohl J. J. Ch. Kir. tanár Ajtai Béczben.
Ellismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

Ir. udvari toilette-szappan és illatszer-gyár Bécsben.
Főraktár: BÉCS, I. Wollzeile 2.

Kapható a legtöbb illatszer- gyógyszerkereskedésben és gyógyszertárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknél.

Egy doboz ára: 1 forint 20 krajcár.

Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

A világhirű Steyeri

FEGYVERGYÁR **WAFFENRAD** KERÉKPÁRJAINAK

képviselete és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpárczikkekben.

Továbbá: raktár és képviselet ugyanezen területekre

a jánemélkülli

graziossa

kerékpárokban.

Kevésé használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartatnak raktáron.

Az amerikai pneumatik védőanyag „SENSLESS" raktára. Néhányhetetlen minden kerékpárnál, miután szegek által támadt lyukakat azonnal beragasztja.

Kerékpár-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

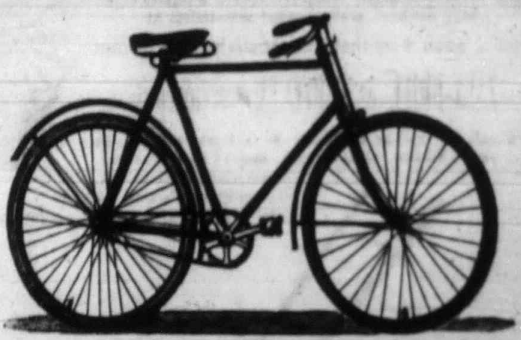

A **szőlőpenész** ellen a legegyszerűbb és legpraktikusabb **fuvókészülék raktára.**

Különlegesség poloska- bolha-, konyhárovar- molyr-, és bástálatok tetve ellen.

Kapható:

Nagy-Kanizsán:
ifj. Fesselhofer József
Deutsch Lajos
Marton és Huber
Neu és Klein
Pauk Jakab
Rosenfeld Adolf és fia
Schlesinger Izidor
Schwarz és Tauber
Strém és Klein
Weiss és Schmidt

Baros:
Dorner S.

Kis-Komárom
Rotter Bernát

Pacsa:
Schleiffer M. G.

Perlak:
Kramarits Victor
Sosterics Pál.

Sümeg:
Bodis Mátyás
Darnay Kálmán
Márkus Salamon fia

Barcsfelep:
Szabó Sándor
Weiss Sándor

Csurgó:
Kreissler Géza
Schwarz R.
Fischer Simon

Nagy-Récse
Dedinszky J. gyógysz

Nagy-Atád
Berger Miksa

Zacherlin

csodálatra méltó a hatása. Megöl mindenféle rovart. Meglepő biztossággal és kiirtja a sok férget biztosan és gyorsan ugy, hogy semmi nyoma sem marad. Azért dicséretik is az egész világon. Millók és millók veszik is.

Ismertető jele: 1. A lepecsételt üveg. 2. A ZACHERL név.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a milleniumi nagy éremmel kitüntetve.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a **Zala-Drill**

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Kisbéren rendezett nemzetközi vetőgépverseny a legelső díjjal, az állami aranyéremmel és az 1897 szept. hóban Léván megtartott vetőgépverseny a legelső díjjal: „nagy üzemre" aranyéremmel tüntettetett ki.

Ajánlja szab. kiváltható kapacsuklyókkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmulhatatlanok az egyetemes és kétvasu acélekék, az egyetemes ekékhez alkalmaszható összes felszerelvények, összes talajmivelő eszközök, szénagyűjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

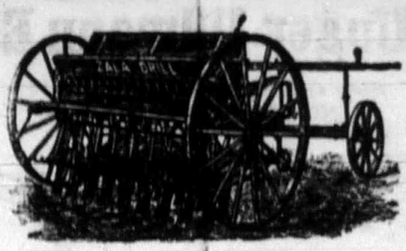

Felhivom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legujabb amerikai

„Planet jr" rendszer

egykerekü kézi répakapáló és töltögető eszközökre,

melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriási megtakarilás érhető el.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészségügyi és betegápolási kiállitáson 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a köszönő levelek ezrei szerint kitünőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált és ártalmatlan szer, sürü és gazdag hajnövés előmozditására hölgyeknél és uraknál, a haj kihullása és a korpa képződés meggátlá-ára; egészen fiatal embereknél erőteljes bajuszt létesit. — Jótallás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien.** I. Wipplingerstrasse 14. 165—26

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételnél 10% engedélyeztetik.

és

halhólyag

elsőrangu orvosi tekintélyek nyilatkozatai szerint a legmegbizhatóbb és feltétlenül ártalmatlan óvszer urak és hölgyek számára.

Ára tucatonként eredeti párisi csomagolásban:

Gummi, elsőrendü gyártmány	0.80	6. frtig
Halhólyag kiváló finom minőség	2.—	8.— „
Capottes americans (rövid)	2.—	5.— „
Gyüjtemény uraknak igen célszerűen dobozokban összeállitva	3.—	10.— „
Suspensorium	0.50	3.— „
Párisi női szivacska (Safety Sponges)	2—	6.— „
Irrigator teljesen felszerelve	1.80	5.— „
Eredeti pessarium occlusivum (Peliporus) Menzinga tanár szerint	1 80	2.50 „
Vezető hozzá külön		1.50 „
„Diana-ův", szab. havibaj el. köt.	3.50	5.— „

(minden hölgynek nélkülözhetetlen.)

M-grendeléseket pontosan és discrétan eszközöl:

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mű és kötszer-gyáros. 241—14

(Alapit. 1878.) **Budapesten,** (Alapit. 1878.)

IV. Koronaherczeg-utca 17.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Ezen hirdetés tulajdonosának a vételnél 10% engedélyeztetik.

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolitja (a mi az egészség főfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu fölböfögést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömörgörcsöt, a gyomor tulterheléséét ételtől, nyálkásodást, vértolulást, hámorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-féle életbalzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyitása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és láb ujjakon, keményedéseknél, daganatoknál, mirigydaganatoknál, holttetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-tól Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját uj életre serkenti egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön híres, bevált háziszer.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs húsitő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával.

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készitményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszertárából és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletü védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszertárban, Egger A. gyógysz.-ban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódai.

Főraktár a készitőnél B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler" in Prag, Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 231—26

Hirdetések

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában

Nagy-Kanizsán

Bérbe adandó vendéglő.

Nagy-Bakónak község közbirtokosságának tulajdonát képező korcsma-helyiség, u. m.: lakóház, gazdasági épületek, mészárszék, vágóhid, konyha és takarmányos kert, továbbá ¼ urbéri telek, mégis 4 hold jó minőségü szántóföld a jövő **1899. évi január hó 1-től** kezdődőleg 3 egymást követő évre **folyó 1898. évi október hó 2-án** Nagy-Bakónakon, a községházánál — hol is az árverési feltételek megtekinthetők — nyilvános árverés utján a legtöbbet igérőnek haszonbérbe fog adatni.

Kelt Nagy-Bakónakon, 1898. augusz. 7.

Tótmárton József
pénztárnok.

239—1

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.

Huszonötödik évfolyam. 66–67. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet naponkint d. u. 4—5 óra közt.

Minden intezendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésére intézendők.

Bérmentetlen levelet csak ismert kezekből fogadunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Szombat, augusztus 20.

Az igazi halhatatlanság.

Ma már minden világosan gondolkozó ember tudja, hogy a történetirás szelleme az események tárgyalásának hosszuhosszu sorozatán át nem ölelkezett az emberiség magasabb rendeltetésének szellemével.

A történetirás egész az ujabb korig, az emberi méltóság és nagyság helyes mérlegelésének koráig ugyszólván egyes emberek egyes családok hatalmi törekvéseinek, különböző parcialis érdekek terjeszkedési, hóditási és védelmi céljainak és az ebből származott emberirtó vérengzéseknek méltatásával foglalkozott. Ugy hogy méltán irhatta meg halhatatlan Petőfink, midőn a történetet végiglapozá, hogy: »Mi az emberiség története? Vérfolyam, amely ködbevesző szikláiból a hajdannak, — ered ki«

Háboru, vér, öldöklés, vérontás, — mely patakokat, folyókat fest véresre, — ez dominál mindenütt. Azok a nagyok, azok a hősök, akiknek nyomában pirosra festi a földet a vér. Azok, akiknek agyában az emberiség igazi boldogsága, békéje, valódi haladása érdekében izzanak a gondolatok; akiknek szive fölött hatalommá lesz az emberiség nemes rendeltetésének tudata és ennek a valóban magasztos rendeltetésnek szentelik életöket: vagy ott maradtak a névtelenség homályában, vagy csak annyiban emliti nevöket a történetirás, hogy ennek és ennek a hadverő királynak a korában éltek. Szóval a történetirás szelleme az emberiség egyetemes történelméből is, — amelyben pedig az emberiség boldogságának, tökéletesedésének céljáért munkáló tényezőknek kellett volna korszakalkotó jelentőséget szentelni — politikai és hadi történelmet csinált, amelyben az igazi hősöknek, az igazi halhatatlanoknak szinte csak kegyelemből jutott egy kis parányi hely. Mintha félreismerhetetlen célzatossággal főleg a hatalomnak tömjénezett volna a történetirás.

A történetirás az ujabb korban már rá lépett arra az ösvényre, ahol szelleme az emberiség igazi rendeltetésének szellemével mindig bensőbben fog ölelkezni.

A mai történetirás szelleme előtt a régi történelem nem egy istenitett alakja elenyésző kicsinységgé zsugorodnék már össze, sőt tényleg össze is zsugorodik; mig ellenben azok a kegyelemből beigtatott egyének feljutnak az igazi halhatatlanság piedesztáljára.

A tisztán látó, világosan itélő történetiró lelkében ma már a humanizmus eleven lángja, igazsága ég, s ennek sugarainál vizsgálja az eseményeket, az emberi tetteket, és e sugarakból fonja a halhatatlanság gloriafényét.

Elmondtuk pedig mindezt a Szent-István első magyar királynak tiszteletére szentelt nemzeti ünnep évfordulója alkalmából, mely ünnep nemzet-történelmi és egyetemes emberi vonatkozásaiban egyaránt azt bizonyitja, hogy a történetirás halhatatlanjai közöl csak azok az igazi halhatatlanok, csak azokat fonja körül a halhatatlanság örök fényével a nemzet lélek emlékezete, a kik koruk szellemében gyökerezett hadviselésen és hatalmi terjeszkedésen kivül a haladás, a tökéletesedés magasabb érdekeit szolgálták és biztositották egy-egy hatalmas alkotással.

Szent István királynak ilyen hatalmas alkotása a nemzeti alkotmány szervezése volt. Azon a szilárd alapon, melvet őseink bámulatos bölcsesége az »Atelközi szerződés« pontjaiban rakott le, a nagy és szent király messze jövőbe látó lélekkel szervezte alkotmányunkat, melynek csodás prófétai szemekkel megvont kereteiben egyuttal századokra biztositotta alkotmányos alapon való

TÁRCA.

A hol a vendég az utolsó.

Irta: **Schwarczel Adél.**

Nyomtatásban áll, hogy K. fürdőn a saison szeptember 15 ikéig tart. Örültünk ennek nagyon, mert csak augusztus közepén kelhettünk utra egy kedves betegünkkel. Alkonyatkor álltunk meg a fürdői sétahely elején hintószekereinkkel, szekérhintóinkkal. Ez különben egy praktikus székely találmány. Áll pedig abból, hogy összebarátkoztatnak egy hintót, a mely ha nem is antik, de ócska, egy megfelelő nagyságú, tehát képzelni lehet, hogy jó széles szekérkassal. Ugy néznek együtt ki, mint valami uszályhajó. Az utas bennök nyugodt lehet, mert mig maga hintóban ül, legyen még oly sok és nagy böröndje, vissza nem marad a székely fővárosban, hanem vele utazik a tárkasban. Meg fér ott együtt mind: konyha, éléskamra, hálószoba és ruhatár.

E kis tanulmányi kitérés után: tehát megérkeztünk. Föltünt nekünk, hogy a fürdő közönség nemcsak megbámul minket, mint általában szokás, hanem arcukon amolyan mosolygó kérdőjel ül. Mi lehet ennek oka? Körülnézzük magunkat, egyéb rendkivüli nincs rajtunk, mint a jó vastag székelypor, a miről azt tartja a fáma, hogy szépit. A fürdő személyzet is jött elő innen-onnan, a sétahely felől is futott egy szolgáló leány s szörnyülködve kiáltott: „Most!! vendég?! Ugyán man ne bolondits!" — Talán nincs üres lakás? kérdeztük ijedten. »De hogy nincs, van elég, egyik legszebben: a Sz.-villában is.«

Két, puritán egyszerüséggel re dezett, de tiszta szobát foglaltunk el A székely házak falát, ha azok villák is, ugy látszik nem épitik fölötte vastag fallal: annyira nem, hogy a családi örömök gyermek-symfoniái több helyről áthallatszottak, a mi pedig nem mindig olyan szép, mintha Wagner irta volna. Másnap uj lakás után néztünk Különösen megtetszett a hegyen magánosan álló „P. villa". Verandával; régi nagy udvar-házhoz hasonlitható, udvar nélkül, rétség, szántóföld közepén. A hegy alatt, mint egy szép nagy liget különböző fával, terül el a fürdő telep Társaságunk 3 ta ja a Sz.-villában maradt.

Annyira szeretem a fenyőerdőt, hogy nem is nyár nekem, ha bár egyszer végig nem sétálhatok egyen. Mikor egy turistától olvastam, hogy a különböző fákból álló erdő a legkellemesebb, csodálkoztam fölötte. Itt igazat adtam neki. Egy kis csoport fenyő ritka szépségü füz-, cs r- és harsfával vegyül s valami finom balzsamos lehelettel egyesül illatuk.

Különösen reggel és este. Oly kedves volt ezeket a vadszőllős veranda előtt, a nagy, szabad ég alatt tölteni. Az első vizitet egyik este kaptuk. Józsi bá volt. Oda telepedett velünk szemben a gyepre s „ahajt" belefogott egy mesébe, mely igy szólott: »az ezüst begyről s az arany völgyről«, melyekkel a furfangos székely asszony becsapta az ördögöt.

Különben Józsi bá nemcsak diszmesélő és fürdői sétatér seprő, hanem tudakozó-intézet is. Például ő világositott fel, hogy e helyt szobaleány nem járja, hanem meg kell fogadni bejárónőnek Évát, a hideg fürdőnél, ha a savanyu vizet inni nem tudnók, meg kell fogadni Éva urát (ugy látszik mint valami nagy művésznőről róla nevezik a férjét) az talán hoz pompás forrásvizet. — Aztán messze az a forrás? — De messze ám, egészen »Agyba falva dereka eránt«. Arra nézve is fölvilágositott Józsi bá, hogy miért bámulták ugy megérkezésünket, mert innen ilyenkor már elmenni szokás. — De hiszen még csak augusztus közepe, — vetem ellen — s nyomtatásban van, hogy szept. 15-ikéig tart a fürdő időszak. — »Hát immán oda nyomtatnak a mit akarnak.«

Kora reggel a zene és kecske-kolomp hivta a vendégeket a sétatérre. Öt tagu társaságunk elhatározta, hogy betegünk kedveért iszunk kecske-tejet mindnyájan. Részemről erős elhatározásra volt szükség, még sem ment. A sétahely végén vásárolt két kiflit a zsebembe loptam, s titokban egy egy falással segitettem a tej haladását. Tényleg ugy találtam, hogy e tejet jobb enni, mint inni. Mindazonáltal pár nap mulva ugy vettem észre, hogy gyülölettel nézek a kecskére. Az állatvédő egyesület tagja lévén, ily

Gyomorbélburut és elhájasodásnál a **Ferencz József keserüviz** gyógyhatása páratlan. Ajánlatos csakis Ferenc József vizet kérni és nem budai vagy egyéb elnevezést használni, mert több csekély értékü viz csalódásig hasonló vigvetékkal jön forgalomba. 3

Kapható:

Marton és Huber és **Rosenfeld A. és fia** czégeknél.

Plüss-Staufer Ragasz, Doboz és Üvegekben.

Arany és ezüst éremmel többször — Tiz év óta elismert legtartósabb kitüntetve. ENNÉLFOGVA ragasztóanyag.

Törött edények ragasztására a legajánlatosabb.

Kapható Alt és Böhm czégnél Nagy-Kanizsán.

fejlődésünket. És ezzel biztositotta nemzete létét is.

A történelmi folytonossággal fejlődött magyar alkotmány nemzetőrző kincsünkké lett; bűvös talizmánná, mely a széthuzás, az egyenetlenség legviharosabb korszakaiban is csodás hatalommal egyesitette a nemzet milliióit, mikor annak megvédéséről volt szó. És egyesiti most is.

Pártokra szakadozott nemzet vagyunk most is. Egyik rész ilyen, a másik amolyan uton keresi nemzete boldogságát. A pártok fenekednek egymással erősen; igen sokszor kegyetlenül, doronggal mérik egymásra az ütéseket a politikai elvküzdelmek hevében. A szelidebb, békésebb, higgadtabb rész jámbor megadással, sok lemondással várja és fogadja a fejleményeket, melyek hazája sorsát intézik. Aki nem ismeri azt a legyőzhetetlen ragaszkodást és elszántságot, melylyel Szent-István nagy örökét, a történelmi alapokon kifejlődött alkotmányt még a leghiggadtabb elemek is őrzik, azt hinné, hogy nem is volna nehéz egy kicsit letörni abból a drága kincsből. De a ki a magyart igazán ismeri, nagyon jól tudja, hogy azt a drága nemzeti kincset, első szent királyunknak örökségét csak a nemzet holttestén át lehet megrabolni.

Nem kell messze multba menni példáért. A magyar nemzet minden politikai pártjának mostani viselkedése, állásponja is fényesen igazolja, hogy köztünk van Szent-István szelleme.

Ez az igazi királyi halhatatlanság!

Frázis nélkül.

(Nyilt szó a gazdákhoz a kiegyezés kérdéséről.)

Irta: **Agrárius.**

II.

Hangoztatják s hangoztatták csak nemrég is hogy mi gazdák, vagy ha ugy tetszik, mi agráriusok, egyoldalúan biráljuk ezt a kérdést. Kereskedők és iparosok, politikusok és nem politikusok szemünkre hányják, hogy a közös vámterület hivei vagyunk. Hát bevalljuk, azok is vagyunk. Van rá politikai okunk, de főleg mezőgazdasági érdekeink azok, a melyek a közös vámterület szószólóivá tesznek bennünket.

S voltaképen nem is vagyunk annyira egyoldalúak, a minőknek bennünket hiresztelnek. A nemrég tartott vámankéten az agráriusok konstatálták valamennyien, hogy egy ország boldogulásának egyik feltétele az ipari fejlődés. Ennek semmi gátat vetni nem kivántak, sőt ellenkezőleg az iparnak mindenütt a legteljesebb védelmet kivánták minden téren, a hol arra a már létező, vagy hasznnal létesitheto iparnak komolyan szüksége van.

Nem mondhatnám, hogy az ipar képviselői ép ily objektivitással szóltak volna a mezőgazdaságról. Az ő részükről nagyobb foku elfogultságot és kifejezettebb egyoldalusságot találtunk. Nem szemrehányásképpen emlitem ezt, hanem csupán azért, hogy elháritsam az agráriusokról az egyoldalusság vádját.

Mi igenis helyeseljük azt, hogy az ipar, a vállalkozás, a kereskedelem kedvezményekben részesüljön, hogy ami életképes és alkalmas arra, hogy nemzetgazdaságunk tényezőjévé váljék, támogatásban, pártolásban részesüljön; hogy amit jogosan kérnek, a mi kivánságuk méltányos és teljesithető, azt teljesitsék. A mezőgazdaság nem kér semmit, igaz, hogy nem is kap semmit, de legalább ne vegyék el tőle azt, ami létfeltétele, a mi természetszerűleg megilleti. Fenn akarjuk tartani biztos piacunkat; értékesiteni akarjuk produktumainkat; élni akarunk s a földet, melyet mivelünk, megtartani. Amig ezt a mi existenciahatárunkat békén hagyják, addig s azon belül mi az iparnak és kereskedelemnek szivesen megadjuk a fejlődés és virágzás föltételeit. De arra az öngyilkos politikára nem vagyunk kaphatók, hogy a mi existenciánk veszélyeztetésével teremtsünk egy konkurrenciaképes nagy ipart.

Hát igazán hiszi azt valaki Magyarországon, hogy rövid időn belül ipari állammá lehetünk?

Vessük már egyszer félre az üres jelszavakat, a hazafiaskodó frázisokat s nézzünk bele ennek a kérdésnek a magvába: Magyarországon a közel jövőben, de bátran mondhatjuk a távol jövőben is, legalább 20—30 esztendeig nincs kilátás arra, hogy a külföldet az általa elfoglalt piacaiból kiszoritsuk. Egyes iparágakban tán lépést tarthatunk a külföldi fejlett konkurrenciával, ugy a belföldi, mint a külföldi piacon, de hogy az elvesztett mezőgazdasági piac helyébe ipari piacokat tudjunk magunknak szerezni, hogy mi az iparból pénzeljünk, az oly illuzió, a melyet csak a tudatlanság vagy a naivitás tud megmagyarázni.

Naiv illuzió az, hogy mi emancipáljuk magunkat Ausztria és a külföld iparától, a mint majd a fejlődő iparunkkal emelkedni fog az ország fogyasztó képessége, s hogy majd idővel a nyersterményeket itthon fogjuk elfogyasztani s feldolgozni. Ha csak egy évtizedig tart is az átmenet, a mig ennyire jutnak, — pedig hát egy emberöltő is a ig elég ahhoz, — ez a tiz esztendő is teljesen elegendő arra, hogy az ugy is sulyos viszonyok közt levő mezőgazdaságunkat teljesen tönkretegye. S ki lesz vajjon az ipari cikkek fogyasztója, a melyeket az önálló vámterület által megteremtett ipar fog produkálni? Mert az bizonyos, hogy Magyarországban, ebben a földmivelő államban, az ipari cikkek legbiztosabb s állandó fogyasztója a gazdaközönség. Ha ezek nem birnak a földjük után megélni, honnét lesz a vásárlóképességük iparcikkekben?

És kivel és mivel akarnak ipart teremteni. Nagy ipart, olyant, a milyenről a külön vámterület-hivei ábrándoznak, a mely a mezőgazdaság helyett gazdasági alapja lesz Magyarországnak, eleget és jót produkál a belföldnek s exportál a külföldre annyit, hogy egy kis pénz folyjon be az országba kivülről?

Kivel? Van-e Magyarországnak annyi és olyan vállalkozója, a ki a saját tőkéjével ezt a nagy ipart megteremti? S van-e Magyarországnak ipari munkásra való törzskara?

Nincs egyik sem. Se tőkéje, se munkása. Idegen tőkével, idegen munkásokkal kellene megteremteni ezt az ipart. S ez lenne aztán a *magyar* ipar?

Eszembe jut, a mit közéletünk egy kitünősége mondott nemrég, a mikor Budapest óriási haladásáról, a házak tömeges épitéséről beszéltek. Arról volt szó, hogy Budapesten a háziurak a bankok, mert a legtöbb ujonnan épült ház bankkölcsönnel van megterhelve.

— Szó sincs róla, — jegyezte meg az illető ur. — A bankok záloglevelei legnagyobbrészt a külföldön vannak, osztrák, belga, holland urak zsebében. A bankok a budapesti háziurak.

Nos, szakasztott ilyen lenne a magyar ipar, a melyet külföldi tőkével teremtenének meg.

S a munkások?

A mezei munkások Magyarországon idegenkednek a gyári munkától. Generációkon át kell nevelni iparra a munkást, mig oly törzs válik belőle, a

---

érzelmeket keblemben felburjánozni nem engedhettem; gondoskodnom kellett tehát valamely politikáról, a mely mellett a kecsketej is, de határozottságom jó hirneve is megmaradjon. Kijelentettem, hogy csak azon esetre folytatom a tejivást, ha fogyasztó kura gyanánt használhatom. Az ám, csakhogy a fürdő tizedmérlege finkusabb nálamnál, mert a ki itt fogyni akar, annak már egy pár napra vagy két kilóval kevesebbet mutat, a viszont többet annak, a ki önsulyában nyerni szeretne. Nem maradt tehát számomra más fen, mint a nyilt visszavonulás.

Különben e helyen a visszavonulás szelleme kisértett. Legelőször a pincéreket szállotta meg. Egy szép reggel bucsu nélkül eltüntek. Szerencsére Figáró itt! Figaró ott! akad mindenütt. Felcsapott tehát a fodrász pincérnek. Csak azt kértük ki a vendéglőstől, hogy ne szólitsa borbélynak, mert ő az uj állásba bevált, ne romoljék tehát a gusztus.

Minden reggel egy-egy bucsu induló, s egy-egy csilingelve távozó kocsi jelezte, hogy fogy a fürdőközönség, pedig az idő gyönyörü volt, Nekünk itt kétszeres élvezet jutott ki. Lenn a sétálón a kis, de kedves fürdői életkép, fenn lakásunkban a kedves falusi élet. A megérett gabonát rakták kazalokba, a széles veranda egy részét is kévék töltötték be, nem volna ez ellen sem kifogásunk, ha a fürdőtelep majorsága nem itt tartotta volna bankettjét hajnalban. De a társaság lovagja szakadatlanul koppantott csörével a padozatra s mondta kakas nyelven: »ez a jobbik, ez a jobbik« A tyukok meg hálásan felelgettek: »a biz a, a biz a.« Az ifju nemzedék pedig, bár garmadával állott, egy egy szép buzaszem fölött mégis összekaptak. A helyzeten Józsi bá protekciója segitett, mert a szárnyas társaság szomoruságára elhordta a gabonát.

Egy napon igen kellemes meglepetés ért, hála a fürdő kitünő levegőjének, jó vizének, na meg tán a kecsketejnek, mert az, a kinek kedvéért a fürdőre jöttünk, hegyi lakásunkban meglátogatott, holott előbb a sima uton tett néhány lépés is fölötte fárasztotta. Ennek örömére pár nap mulva kirándulást tettünk.

Olyan ez a bérces Erdély, mint a mesebeli tündérkert, minden kis zugában uj és uj megragadó képet tár a vándor elé. Ime itt az augusztusi forró kocsizás után sötét erdő koszorozta havas hegyoldal vár, lábánál kriszálytiszta tótükörrel. Milyen jó lesz ott hüsölni. Hüsöltünk is, nem ugyan a hótól, mert az bizony vakitó fehér só-szikla-oldal, de hüs volt az erdő s a szovátai sóstó-fürdő. Fürdőzés után sétáltunk tovább fel a hegyre. — Csend, némaság mindenfelé. A tetőn ismét egy tó tükrében nézi magát a sötét erdő. Egy-egy fát hatalmas vágy szállhat meg, mert mint öngyilkosok vetik magukat a tó vizébe. A moha sötét-zöld fátyolt von a merev fahalottra, a nagyfoku simpathia kölcsönös lehet s tán ez heviti a tó vizét csaknem forróvá. A méla csendben „mint nyögdelő sóhajtás repül a légen át“ a hegytetőn álló kis kápolna déli harangszava.

Vissza vissza, a természet költészetéből az élet prózájához, a teritett asztalhoz. Nagyobbára kirándulók társasága foglalta el a vendéglő éttermét. Innen tekintve két oldalt, két alacsony földszintes ház huzódik egymással szemben. Mint valamely gyártelep munkás lakásain váltakoznak kis, sötét, barnára festett: egy ablak, egy ajtó, egy ablak ijesztő egyhanguságban Bizonyos megdöbbenés nélkül nem lehet kiejteni, hogy ezek a vendégszobák. A berendezés egy festett ágy, asztal és egy fa-pamlag (bocsássák meg nekem az ő névrokonai, mert hát pricsoset csak nem irok). Azonban van Szovátának egy pár erdőszélre épült, kerttel körülvett kedves villája is.

Estére visszaérkezve kirándulásunkból fürdőhelyünkre, elragadtatással emlékeztünk és beszéltünk Szováta természeti szépségeiről, de lakásunk elegánsabb berendezésünek tetszett most, mint azelőtt.

Egyik napon panaszkodott egy fürdő-vendég, hogy physicumában a jó közérzet megbomlott. »Hja! vigasztalta egy kedves asszonyság, azon itt mindenki keresztülmegy, mig a vizet megszokja«, — Igen! — méltatlankodott a szemben levő padon ülő hölgy, kit maga a fürdő közelről érdekelt — „mert eszik a gyümölcsöt s isszák reá a vasas, szénsavas vizet“.

Ijedve néztünk össze, hogy hol van hát megirva, vagy kihirdetve ez az összeférhetetlenségi törvény, mely ellen — tudatlanságban hagyatva — mi is vétettünk. Nem hallottuk, sőt nem is láttuk a tiltakozást az ellen, annyira nem, hogy éppen a kut körüli téren, mely itt piacul szolgál, árulgatták ártatlan képü székely leanyok a gyümölcsöt. Igaz, hogy egyszer egyik székely város főterén láttam egy városi hajdut pipázni, de legalább annak a feje fölé volt irva, hogy tilos a dohányzás.

Megnyugtatásul legyen mondva, a betegnek meg kellett gyógyulnia, mert a fürdő-orvos kijelentette, hogy másnap elutazik, hogy innen tul

melyre számitani lehet. Idegen munkásokat idecsődítni, nemcsak azzal a veszedelemmel jár, hogy importálják azokat a socialisztikus tanokat, a melyeknek hatásait kicsiben már mi is tapasztaltuk, hanem nagyon kétes, hogy azok megtudnának-e szokni nálunk. Beletalálnák e magukat az itteni viszonyokba s nem ugy tennének-e mint a mi tótjaink, a kik Amerikába mennek dolgozni, de keresetüket hazaküldik, s ha egy kis pénzt gyüjtöttek, maguk is hazajönnek földet vásárolni?

S vajjon, ha már a külföldi tőke idejönne gyárakat alapitani, az idegen munkás otthagyná-e megszokott környezetét, otthonát, ha itt nem kapna magasabb béreket? Már pedig az ipari termelésben igen nagyfontosságu tényező a munkabér s ha itt magasabb munkabéreket fizetnének, miképpen konkurrálhatna az uj vállalat a régiekkel, a melyek jóval alacsonyabb béreket fizetnek?

Száz meg száz ily detail kérdés merül fel, a mikor a magyar ipar megteremtéséről tesznek említést, de a kik oly könnyedén dobálóznak ezzel a szép frázissal, bezzeg, megakadnának, ha ezekre a kérdésekre választ követelne tőlük az ember.

Azaz, hogy tán nem is akadnának meg. A mily merészek a politikában, a jelszavak gyártásában és hirdetésében, elég könnyelmüen válaszolhatják, hogy — hát szenvedjük az átmenet minden nehézségeit. Vért és életet az önálló vámterületért! Csakhogy ismerjük azt a reservatio mentalist: sed avenam non. Mert vér és élet nem ér ám semmit az ipar megteremtésénél. Pénz óriási sok pénz kell hozzá, még fölébe türelem, kitartás és idő. És mindez az áldozat kinek a nyakaba hárulna?

Ott vagyunk megint a kiindulási pontnál: a gazda fizesse meg az önálló vámterületnek, a magyar iparfejlesztésnek az árát.

Nem vagyunk annyira pesszimisztikusak, hogy a magyar ipar lehetőségét kétségbe vonjuk. Vérbeli agráriustól hallottuk, éppen a vámankét alkalmából, hogy idővel ipari államma akarunk lenni, azzá is leszünk, mert hisz minden állam azzá lesz idővel, hogyha hosszu éveken át ily irányban halad. Mi azonban ettől még messze vagyunk, mert a mi jövedelmünknek alapja a föld és az, a mi a földmiveléssel összeköttetésben van. Mi nem szerepelhetünk ma és a közel jövőben, mint ipari, hanem csakis és pusztán mint földmivelő állam. Ennek ismer bennünket a külföld s ezt az érdeket nem szabad nekünk kockára vetnünk.

Igen is, iparunkat fejleszteni kell, de nem a földmivelés rovására, hanem oly módon, hogy a pari passu haladjanak mindketten. Nekünk, mint földmivelő államnak, pártolnunk és támogatnunk kell azoknak az iparágaknak a fejlődését első sorban, a melyek a mezőgazdasággal szorosabb összefüggésben vannak. Ezeket s azt a egynéhány más iparágat, a melyet eddig sikerült kifejleszteni s a melyek továbbfejlődése érdekünkben áll, ápolnunk kell s ápolni is fogjuk, de nem fektethetünk sulyt oly iparágak megteremtésére, melyek ma még nincsenek meg legcsekélyebb nyomukban sem Magyarországon s a melyeknek feltételeit előbb nagy áldozatokkal, nagy nehézségekkel kellene megteremtenünk.

Hagyjunk fel már egyszer a szemfényvesztéssel s ne beszéljünk az ipar érdekeiről ott, a hol az még nincs és belátható időn belül nem is lesz, mert hiányzik annak létfeltétele: az olcsó munkaerő, a nagy tömegfogyasztás.

Van aztán még egy oldala az iparfejlesztés kérdésének: a viszony a belfogyasztás és az iparfejlesztés közt.

Magyarországon a fogyasztás egészen más e birálás alá esik, mint a külföldi fogyasztás. — Körülbelül 14 millió ember közvetlenül a mezőgazdaságból veszi nálunk a megélhetés forrását. Ezekre nézve nem lehet közönyös az a kérdés, hogy mi lesz a mezőgazdasággal, ha a külön vámterület révén hozzálogunk az iparfejlesztéshez? Ezekre az átmeneti idő sem közönyös, ha az még oly rövid is lehetne, holott, — mint már emlitettem, épp ellenkezőleg, csaknem egy emberöltőre terjedne.

Egy szangvinikus szélsőbali kapacitás, a kit szerencsénk volt a vámankét alkalmával hallani, azt mondta, hogy a magyar mezőgazdaságnak, ha a hazafiság jelszójére igényt tart, el kell készülve lennie arra, hogy a magyar iparért áldozatot hozzon.

Nagyon szép dolog ez: egyike azoknak a jelszavaknak, amelyekből a politikai notabilitások élettogytiglan eltengődhetnek. Oly gyönyörüen hangzik: a hazafiság, az áldozatkészség!

De kérem, szivesskedjék egy kissé körülnézni a gazdák közt; tessék bekopogtatni a kuriákra, tessék betekinteni a telekkönyvbe s kissé érdeklődni a gabonaüzlet praktikuma iránt. S akkor méltóztatik majd alaposan meggyőződni, hogy a magyar mezőgazdaság éppenséggel nincs abban a kellemes helyzetben, hogy áldozatokat hozhasson. Vannak kétségkivül olyan vidéki hazánknak, egyes jómódu rétegei a mezőgazdáknak, a kik elég kellemes helyzetben vannak s némi áldozatokat kibirhatnak, de a magyar mezőgazdaság egészben véve erre nem képes. Abból, hogy az utóbbi két évtized alatt a mezőgazdasági kultura intenzivebb lett s hogy a gazdasági gépek folytán az egyének munkaereje is fokozódott, még nem következik, hogy a földmivelő lakosság helyzete általánosságban is javult s jóléte emelkedett volna. Előttem fekszik egy kis illusztráció ehhez; néhány számszerinti adat.

Magyarországon volt birtokátruházás 1875-ben 190.000 esetben, 166 millió forint értékben; 1893-ban, tehát nem egészen két évtized mulva az átruházási esetek száma 377.000-re azok értéke 445 millió frtra emelkedett.

A végrehajtások eseteinek száma 1875-ben volt 9600 és 1893-ban 14.000 rel több.

Hát még a földbirtok megterheltetése! 1892-ben 55, 1893-ban 92 millió frttal több terhet tábláztak be a magyar földbirtokra, mint a menynyit törültek; az utóbbi években a betáblázás meghaladta a 100 milliót, sőt 1897-ben csupán a budapesti pénzintézetek ötven millió forintnál többet adtak a magyar földbirtokra jelzáloghitel gyanánt.

Hát biz' ezek nem oly tünetek, melyekből azt a következtetést lehetne levonni, hogy a magyar mezőgazdaság áldozatokat képes hozni az ipar megteremtésére.

S hogy képzelik az átmenetet a mezőgazdasági országról az ipari országra? Tán ugy, hogy az osztrák ipar áthelyeződik ide mihozzánk, feldolgozva a mi nyers anyagainkat s lassanként átalakul nemzetfentartó elemmé?

Ugyan ne komédiázzanak! Az osztrák ipar, mely évszázadok küzdelmei után jutott el mai fejlettsége fokára, rá van utalva a magyar fogyasztási területre. Még igy is nagy ott az ipari produkció, mert a külföldön halálos versenye van Németországgal, Angliával és Franciaországgal. S ez a verseny egyre fokozódik s az osztrák ipar versenyképessége a külfölddel egyre csökken. Hát ha Magyarországra jönne az osztrák iparos, hát magával hozhatná is az ipari munkásokat, ha meg is találná itt a ugyanazokat az anyagokat, melyekre ipari termelésében szüksége van, vajjon nem kellene e hosszu időre magára vállalnia a rizikót, amig teljesen üzemképes gyára lesz, amig az itteni viszonyokba beleéli magát? S vajjon — s ez a legfontosabb — számithatna-e oly fogyasztóképességre a mezőgazdaságában hanyatló Magyarországon, mint jelenleg, a mikor éppen a föld hozamából kerül ki legnagyobbrészt Magyarország ipari vásárlóképessége?

Arra ugyan ne igen számitsunk, hogy mire Magyarország ipari állammá lesz, mezőgazdasági terményei a belföldön találnak elég fogyasztóra. Mert amig az iparral foglalkozó lakosság oly nagy lesz, hogy a mi gazdasági termékeinket itthonn elfogyaszthatja, a magyar mezőgazdaság

---

betegnek lenni nem szabad. Másnap reggel csakugyan az orvost iskimuzsikálták feleségestül. Távozásukat, mondhatom, nemcsak érdekből sajnáltuk.

A kereskedő is leszállitotta négyszeres árát portékáinak kettősre, ugy sem volt kellő kereslet, az is bezárta boltját s távozott. Minket azonban ez mind nem hozott ki sodrunkból. Fürdőztünk kedvünkre; habár arra nézve, hogy az igazán kitünő sósvizben, avagy a friss borvizben hány percig üljünk, miután a fürdőkben óra nincs, nem mérhettük ki az időt, arra pedig nem volt alkalmas hely, hogy saját kis óráinkat figyelhessük. A hideg fürdősné, Éva rendesen azzal biztatott, hogy „addig ül ahajt mindenki, a mig jól esik a természettyének."

Egyszer egy uriblőgy azt mondta nekem, hogy „hideg vizben fürdeni cigány-virtus, az előkellőség csak melegben fürdik." A tapasztalat azonban azt bizonyitja, hogy a cigányok e virtussa olyan közkedveltségnek örvend, akár csak a muzsikája, csak az élvező tudjon mértéket tartani. Egy jó néni aztán megnyugtatott. Ügyeljünk csak a vizre, mondta, mert van ennek magához való figyelmeztető esze, s a fürdőzőnek egy kis távozásra intő görcscsel szolgál, mikor gondolja, hogy a lubicskolásból elég. Mi aztán némi önzéssel követve azt a közmondást, hogy: más kárán tanul az okos, megelégedtünk azzal, ha a néni kapta a figyelmeztetést s haladtunk azonnal az ő nyomdokain. No hanem ez már borzasztó! Ime a cigányok is előállik, hogy alásán instálnak, engedjük el őket is, mert az (általunk is egész idényre fizetett) zenedij már juliusban elfogyott, holott akkor mi még tán nem is gondoltunk rá, hogy e fürdőre jövünk, de mindegy, ők ezt mondták, s hogy egész augusztusban csak a muzsikájukból éltek. Már ez csakugyan gyenge koszt lehetett, kegyesen megadtuk az elbocsátási engedélyt. Délben egymagam ebédeltem az étteremben. A társaság egy pár tagja kirándulóson volt, a többi lakására vitette ebédjét. A bevonuló zenekar primása reménytelen arccal kérdezte, hogy huzhat egy bucsu nótát? — Jól van, huzza egy korona erejéig.

Oda nyujtva a fényes koronát, gondoltam: most mulatok egyet. Egy kissé félre dőlve a széken, fejemét kezembe hajtám s hallgattam az édes-bus nótákat. De ugy vettem észre, hogy egy koronának igen nagy az ereje: mert a banda egyik dal után a másikba fogott: a primás mind lelkesebben huzta s mind veszedelmesebbb közelbe jutott: előttem a pecsenye egészen kihült. Gyorsan kijelentettem tehát, hogy mehetnek, nekem tökéletesen elég volt ebből a jóból. Másnap meg éppen bosszuságval vettem észre, hogy a pózolás egészen kárba veszett. — Előre kell bocsátanom, hogy különben a vendéglős nagyon udvarias volt. Például egyszer egyik vendég kérdezte: borju-, vagy marhahus ez a fricandeau? A vendéglős a terem közepén hatalmas bókot vágott, a kezeiben fölhalmozott edénynyel csaknem saltó-mortáleba átmenő lengést rögtönzött, mialatt a legudvariasabb hangján kiáltotta oda: „marha nagysága kérem!" És ez a vendéglős másnap panaszkodott, hogy tegnap egy lélek sem volt nála ebédelni. Hát én senki vagyok, mikor még muzsikáltattam is magam! — Hja, volt a felelet: „a nagysága abonáns." — Nem is tudtam, hogy az abonáns nem lélek.

Ugyancsak másnap vettük észre, hogy a cigányok elbocsátásánál valakiket kifelejtettünk a számitásból. A zene hivó hangjaihoz szokva, a kura-iváshoz nem akartak e nélkül a legelőről a sétálóra bejönni a kecskék. Csak egy párt — bizonyosan nem zenei hallásut — tudott a pásztor nagy nehezen bekényszeriteni. Már az sem lepett meg, mikor Éva és az ő Adámja szintén készült el a paradicsomból. Igen szerettük volna, ha betegünk közvetlen kisérőjével, tehát harmad magával maradhatott volna szept. 15-éig, mert a fürdő gyógyitó hatása napról-napra jelentkezett láthatóan. O érettük maradjanak még egy félhónapig, próbáltam rábeszélni Évákat, minket ugy is vár szeptember 1-én az iskola. „Ippeg mint az uramat a lovak!" Tette utánna Éva ragyogó arccal, mert hát az ura fuvaros a parajdi gyufagyárban s valószinüleg neki is akkor jár le a nagy szünideje.

A vendéglős is egyre gyakrabban emlegette, hogy 8—10 vendégért föznie nehéz. Azt pedig fölösleges is mondanom, hogy a tulajdonosi, fürdő-biztosi és irnoki lakások már régen mind üresen állottak. A fürdő-postás, egy ökölnyi fiucska is kijelentette, hogy már ő ezután csak minden 2—3 napban jön ki a faluból. Ez már a legerősebb elhatározást is meg kell hogy renditse, végre is ázsiai felfedező utra nem indultunk, s igy egy teljesen berendezett háztartást magunkkal nem vittünk. Aztán a világtól is elzáratni, akár csak a Kirgiz-pusztán, az még sem megy. Pedig a természet „mint marasztott esdeklő szavával," illatos, tiszta levegőjével, saphir-kék egével. „Mint ölelt át reszkető karával" s hordott valósággal a tenyerén az a kedvesen, puhán, hullámzó viz, mely a Hollókő oldaláról futott alá, ragyogó kristálylyal jelölve utja irányát. Az a pezsgő frissitő másik tükörfürdő, melyet az erdő-fürtös Firtoshegy küldött a völgy ellenkező oldaláról, mint egy büszke versenygésül. „Oh, ha előbb látok e világba" ha előbb tudjuk, hogy sok nyomtatásba adott igéret is csak irott malaszt, ha tudjuk, hogy sok nyomtatásba adott igéret is csak irott malaszt, ha tudjuk, hogy van fürdő a világon, a hol a vendég az utolsó már augusztus végén, akkor előbb jöttünk volna és akkor a bájos K. nem marasztott volna tán hiába."

már rég áldozatul esett a hőn áhitott külön vám területnek.

A mily mértékben csökken a magyar mezőgazdaság jövedelmezősége, épp oly mértékben csökken az ingere a külföldi tőkének, hogy Magyarországon ipari vállalatokba bocsátkozzék. Mert ha itt nem számithat biztos és jó fogyasztó piacra, arra nem igen számithat, hogy innét teremt majd magának — esetleg a keleten — uj fogyasztó piacokat. Ezeket a külföldi fogyasztó piacokat ugy is erősen vitássá teszi neki már most is a német, francia és angol konkurrencia. Az pedig, hogy az idegen tőkével itt létesitett ipari áldozatok árán mi tegyük versenyképessé, igazán nem lesz már módunkban.

Még abban a fölötte kedvezőnek látszó s csak hosszu idő mulva elérhető esetben sem nyerünk semmit, ha sikerül is ipart teremtenünk s a mi mezőgazdasági munkásaink átváltoznak ipari munkásokká. A mezőgazdasági munkáskérdés ugyis sulyos válság reánk gazdákra nézve. Mi lesz még, ha az ipari centrumok magukhoz vonzzák a mi munkásainkat s ezáltal a mértéktelenségig felcsigázzák a mezei munkabéreket? Tudunk-e akkor oly olcsón produkálni, hogy az ipari lakosság élettartása megmaradjon? Tudunk-e az ipari munkásoknak majd olcsó kenyeret adni? S ha nem, ha a kenyér és az élelmiszerek drágulnak, micsoda válságokra van kilátása a mi ujonnan keletkezett indusztriánknak?

A végtelenbe lehetne tovább fűzni ezeket az eszméket, a melyek önként kapcsolódnak egymáshoz, a mikor fölvetjük a külön vámterülettel kapcsolatban a magyar ipar megteremtésének kérdését. Mindig ugyanarra a pontra fogunk visszatérni. Ez az igazi circulus vitiosus: Önálló vámterület, ennek folytán mezőgazdasági termányeink árhanyatlása, a földbirtokos osztály gyengülése, ipari vásárlóképességének csökkenése s igy az ipari fellendülés lehetetlensége.

Zászlószentelés.

A *„Nagykanizsai mozdonyvezetők betegsegélyző egyleté"*-nek szép ünnepsége volt vasárnap. Egy kissé gyanus szemmel vizsgálták szombaton éjjel a komoran nekiterpeszkedett sötét felhőket az égen, mert a szeszélyes, nekivadult időjárás rendszerint a főszereplő egy-egy ily nagyszabásu ünnepségnél. Ha vasárnap reggel nem is okvetetlenkedett, de már délután nem állhatta meg, hogy egy kis boszuságot ne szerezzen. Hóbortosan kezdte, majd eszeveszetten neki dühödött a zápor és szétrebbentette, legalább egy órára szét, a legszebb, a legvidámabb hangulatban együtt ülő nagyszámu közönséget a „Polgári Egylet" kerthelyiségében.

A zászlóavatási ünnepség tulajdonképen már szombaton megkezdődött az ismerkedési estélylyel. Este nyolc órakor *Norden* L. Miksa, a cs. kir. szab. Ferdinánd császár éjszaki vasutak főellenőre, az *„Oest. ung. Lokomotivführer Zeitung"* szerkesztője, a rendezőség élén tisztelgett *Bogenrieder* Józsefné zászlóanyánál és szellemes, szép beszéd kiséretében remek virágcsokrot nyujtott át neki.

Vasárnap már kora hajnalban élénk élet uralkodott a városban. Szokatlan nagy volt a hérkocsiforgalom, itt is, o't is gyorsan ügető fiakkerrel találkozott az ember, fehér keztyüs, komoly arcu, császár kalapos urak ültek a párnákon. Hat órakor már fénn volt az egész város, fényes tanuságul, hogy társadalmunk élénk érdeklődéssel kisér már minden oly mozgalmat, mely a nehéz munka, a nagy munkásmühelyek szerszámai mellől indul ki. Nem zárkózik el, nem zárkózhatik el, mert az idők folyamán kicsiszolódott benne az iparmegbecsülés érzéke, mely nélkül ma már eredményes gazdasági élet el sem képzelhető.

Örömmel tapasztaltuk a nagyközönség érdeklődését a szép, fényes ünnepségen, és azt óhajtjuk, hogy a kibontott zászló ragyogó tisztaságát őrizze meg örökre, a vasutasok eddigi példás munkaszeretete, fényes, csillogó ezüstjét a komoly fekete alapon ne homályositsa el soha az egyenetlenség vészes felhője. Legyen vezérlő tiszta csillaguk a becsületes, őszinte munkában, legyen a remény a kitartásban, vigaszuk a csüggedés pillanatában.

*

A zászlóavatási ünnepség vasárnap pontban hét órakor megkezdődött. Derüs, tiszta volt az ég, zavartalan szép nyári napra volt kilátás. A »Polgári Egylet« kerthelyiségébe egymás után vonultak be a különböző egyesületek zászlóik alatt. Nyolc órakor már szép rendben felállottak a sorok a menethez. Az utcákat sürün belepte már a közönség, ezren és ezren tolongtak mindenfelé, merre a hosszu menet elvonult. Elül fehérruhás, mosolygó arcu koszorus leányok haladtak, utánuk a *székesfehérvári* vasuti műhelyek zenekara és dalárdája, utánuk hosszu sorban jöttek a különféle egyesületek és testületek. Felváltva, hol a fehérváriak, hol a nagykanizsai tüzoltók és a hadastyán egyesület ujonnan szervezett zenekara játszott. A hadastyánok zenekara most szerepelt először nyilvánosan. A menet a ferenciek temploma előtt, a nagy téren állott fel, hova hemsokára megérkezett *Bogenrieder* Józsefné.

Ezután kezdetét vette a szent mise, melyen a fehérvári műhely dalárdája énekelt igen szépen. A mise alatt künn a téren a diszsátor előtt nagy körben állást foglaltak az egyesületek és zenekarok.

Izzatt, szikrázott a nap, szinte perzselően tüztek le sugarai a nagy térségre, hol több ezren várták a mise végét. Tiz óra már elmult, mikor kürtharsanással jelezték, hogy menet jön a templomból.

Elül a tengerzöld szalagos fehérruhás koszorusleányok haladtak párosan, mindegyikük egy koszorut tartott a kezében, közepén hozták az uj zászlót, nehéz fekete selyemből, gazdag ezüst himzéssel, utána a zászlószalagot vitte két koszorusleány. Közbül esett a zászlóanya, a sort a vörösszalagos koszorusleányok zárták be.

A zászlóvivő szemben a diszsátorral állott fel, ott csoportosult a mozdonyvezetők betegsegélyző egylete.

A nagy diszsátor egyszerü kiállitása igen izléses, csinos volt. Halványkék és rózsaszinü széles kárpitszalagokkal volt fedve minden oldalán, a homlokzatán hullámosan piros-fehér zöld szövettel volt diszitve, közepén és a két szárnyán csipkés dekoráció között az ország cimere. A padlózatán nehéz szőnyegek voltak felteritve, közepén a zászlóanya bársonyszékével. A hogy a zászlóanya és a koszoruslányok elfoglalták kijelölt helyeiket, kezdetét vette a zászlószentelés ünnepélyes szertartása. A fehérvári zenekar ekkor gyönyörűen játszotta a hymnust, utánna *Weber* Vince h. plébános nagy és fényes segédlettel végezte a felavatási aktust. Hosszu beszédet tartott, melynek végeztével a felavatott uj zászlóra felkötötte a zászlóanya a gazdag himzésü széles zászlószalagot és megkoszoruzta. Most egymásután vonultak el a különböző egyesületek és a koszorusleányok odadtak koszoruikat, melyeket szintén a zászlóanya tüzött fel az egyes zászlókra. A vendéglősök zászló koszoruját *Bogenrieder* Mici, a hivatalszolgákét *Bogenrieder* Stefi, a tüzoltókét *Knortzer* Aranka, az épitészekét *Knortzer* Paula, a hadastyánokét *Knortzer* Anna, a szabómunkások szakegyleteét *Nyuli* Mariska, az agghárcsosokét *Szabó* Mariska, a mozdonyvezetők felavatott zászlajának koszoruját *Lichtfuss* Irma, a zászlószalagot *Szavári* Mari és *Holzheim* Lina vitték. Koszorut kaptak még az általános munkásképző egyesület és az irodalmi és müvészeti kőr dalárdája. A koszorusás előtt a fehérvári dalárda énekelt, a végén a helybeli irodalmi és müvészeti kőr dalárdája adott elő egy sikerült számot.

A felavatási ünnepség befejezésével a hosszu menet ismét a »Polgári Egylet kerthelyiségébe vonult a Városház és a Fő-utcán át.

*

Az ünnepség programmjának eddigi részletei a legpéldásabb rendben folytak le. A rendezőség figyelme mindenre kiterjedt és ebben legelül állott maga az elnök: *Perger* János, valamint *Wittenberger* Ignác fütőházi-főnök, kik nagy körültekintéssel intézkedtek mindenfelé.

A közönség már előre nagy elvezettel gondolt a délutáni hangversenyre, merí a fehérvári zenekar preciz előadásával hamarosan megnyerte a közönség tetszését. Műsorukon a modern zeneirodalom legkiválóbb darabjaival találkozunk, nem elégszenek meg néhány egyszerü csárdással, a melyek a fuvóhangszereken ugyszem érvényesülhetnek a maguk szépségében, az induló nem elégitik ki az ő ambiciójukat, hanem merészen válogatnak a legszebb operettek és operákból. De merész vállalkozásukat a legszebb siker koronázta, mert müvészi előadásuk meglepő, érvényre juttatnak mindent, a mi egy darabban szép és hangulatos. Az átmenetek sohasem mosódnak el, finoman, tisztán, összhangzatosan, szinte bravurral játszanak, karmesterük tüzzel-hévvel tudja vezetni a zenekart. A „Polgári Egylet" kerthelyisége egész zsufolásig megtellett és folyton meg-megujuló tetszésnyilvánitással buzditotta a közönség a zenekart. A dalárdisták, ha nem is akkora sikerrel, de elég jól megálltak helyüket. — A hangversenyt azonban a közbejött zivatar megrontotta. Öt óra után egyszerre csak megeredt az eső, a közönség hirtelen szétrebbent, néhány perc alatt üresek lettek az asztalok, de egy óra multán újból zsufolásig megteltek. A fehérvári zenekar méltán büszke lehet a sikerre, melyet nálunk aratott.

Az ünnepség müsorának utolsó száma: a táncmulatság. Alig kilenc óra s már is fehéren hullámzik, libben a sok sok könnyü batisztruha a „Polgári egylet" nagytermében. Az ajtónál egyre tolong a közönség. A fal mellett körülhaladó bordó bársonypamlagon habosfejü kicsi kisasszonykák szorongnak a mamák között. Kissé izgatottak, sápadtak, mereven álljják ki a férfiak kutató tekintetét, a sok sok hasonkoru leány láttára elszorul a szivök: vajjon?... Vajjon lesz-e elég táncos, merí a mozgó nagy fehérségből csak gyéren vál ki a fekete szalonkabát. De a hogy bevonulnak tömegesen, felragyognak az arcok. Szorongató zárkozottságuk felolvadt, meglágyult, könnyü mosoly játszadozott ajkukon. Egyszerre rózsaszin tekintetők lett azoknak, kik még az imént halványak, sápadtak voltak. Érezni lehetett a virágok intenziv forró illatát a levegőben. — A zenekar hangolt, átröpült egy-egy szétpattant hur éles recsegésése a halk zsibongáson. Várták, izgatottan, kissé nekihevülve várták a zászlóanyát. A cigányok hurjain végigszaladt az első dallam; az elnök karján vezette be *Bogenrieder* Józsefnét. Fenn, a két hatalmas tükör között, széles levelü délszaki virágokból, pálmaágakból, kedves, lugosszerü kis helyet csinaltak, csupán egy fotelnak volt benne kényelmesen helye. Itt foglalt helyet a zászlóanya. Aztán megindult a tánc és reggel szakadt vége. A legkedélyesebb, a leghangulatosabb mulatság volt ez, fesztelen jókedv, pezsgő vidámság uralkodott mindvégig. Ennek a napnak az emlékét igen sokan nagyon sokáig nem fogják elfeledni. A mozdonyvezetők sikerült szép ünnepsége bizonyságul szolgál arról a kedves egyetértésről, mely közöttük és a nagy közönség között fennáll. Ünnepségükön városunk társadalmának minden előkelő rétege képviselve volt. A táncmulatság, a nagyszabásu ünnepségnek e legszebb befejezése csak a késő reggeli órákban ért véget. A négyeseket több mint *100* pár táncolta. Jelen voltak:

Asszonyok: Baronné, Berger Jánosné, Bencsicsné, Briller Albertné, Cérna Ferencné, Emrik Gyuláné, Filipovics Nándorné (Zala-Egerszeg), Fabri Józsefné, Fehér Lajosné, Gulyásné, Golenckyné, Gradicski Györgyné, Horváth Józsefné, Holenczky Ferencné, Holzheimné, Harangozó Józsefné, Jobbágyné, Jbl Jánosné, Illésné, Koch Edéné, Kalovich Lászlóné, Kelemenné, Komlósyné, Keszler Lajosné, Kripác Józsefné, Kengyel Ferencné, Kanász Jánosné, Kohn Józsefné, Knortzer Györgyné, Kovács Pálné, Knedlich Alajosné, Lirheimné, Lichtfuss Józsefné, Moshammer Károlyné, Novák Józsefné, Noll Jakabné, Okosné, Péter Józsefné, Pavits Antalné, Próháld Károlyné, Petrics Odönné, Pillitz Gyuláné, Pasqualetti Gyuláné, Pitsch Jakabné, Pápainé, Rozs Józsefné, Radványi Emilné, Szabó Károlyné, Svetec Lajosné, Spitzkopf Jakabné, Szavary Sándorné, Szettler Jánosné, Szommer Ferencné, Schless Emilné, Schless Antalné, Schild Antalné, Strasser Antalné, Tizedesné, Tóth Károlyné, Török Ambrusné, Takách Jánosné, Taschner Józsefné, Vernigné, Vittmanné, Weisz Józsefné, Weinovics Edéné stb

Leányok: Ansterger Roza, Andris Mariska, Baron Cilike, Bogenrieder nővérek, Braun Evelin (Szabadka), Briller Ilka, Cérna Iren, Eywech Irma, Flaszák Tinka, Graf Erzsi, Goldfinger Gizélla, Gradiski Malvin, Holzheim Karolin, Horváth Klára, Horváth Gizella, Imker Paula, Kallovics Roza, Kelemen Margit, Komlosi Mariska, Kollarics Böske, Kollarics Rózsi, Kengyel Hermin és Ilona, Kovács Mariska, Kohn Katica, Kripác Margit, Knortzer nővérek, Keszler Iren és Malvin, Lirheim Teréz, Orzsi és Szidi, Lichtfuss Iren és Paula, Mészáros Annuska, Novák Szida, Noll Józsa, Pápai Anna, Pavits Ilona, Puschofszki Mari, Rózs Teréz, Runk Roza,

Roskos Ilona, Szabó Malvin, Spitzkopf Mari, Sanché Jolán, Szaváry Mariska, Szatnek Fanni, Szommer Anna, Steiner Etelka, Steinberger Sarolta és Janka, Schreiber Sarolta, Szenekovich Mariska, Török nővérek, Tancenberger Marcsa és Anna, Tóth Juliska, Taschner Juliska, Vernig Ludmilla és Anna, Wittmann Terka, Winkler nővérek, Weisz Szabin.

*

Tudósitásunk nem volna teljesen hü, ha az ünnepség rendezőségének fáradhatatlan buzgólkodását nem emlitenök fel. Példásszerü rend uralkodott az impozáns nagy ünnepségen, sehol a legkisebb késés vagy sietés, minden jó előrelátással a kellő időben pontosan történt ugy, hogy a szokott tejetlenségek árnya messze elmaradt ez alkalommal. Ez kiválóképen *Perger* János elnök, a fürdőházi alfőnök dicséretreméltó szép érdeme, ki buzgó tevékenységgel már hetekkel ezelőtt a legkisebb részleteiben foglalkozott az ünnepség lefolyásának minden egyes pontjával és felkiismeretesen, hüen intézkedett mindenben és ennek a nagy pontosságnak a hatása övezte át a vasárnapi felavatási ünnepélyt.

Az esteli táncmulatság alkalmával felülfizettek:

Jenő főherceg 25 frt, W. I. 10.80, Bogenrieder József 10 frt, Linzer Béla 10 frt, Ujlaky Hirschler és fia (Alsó-Domboru) 10 frt, Schubert A. (Budapest) 10 frt, Havas Imre 5 frt, Thomka Endre 5 frt, Pitsch Jakab 5 frt Áugust N. 4 frt, Franz Lajos 4 80, Koch E. 3 frt, Grossek József (Barcs) 3 frt, Breuer Mór (Bpest) 2 frt Komlóssy Lajos (Bpest) 2 frt, Járos Jaroslav (Bp.) 2 frt, Kreiner Gyula 2 frt Dr. Rác Károly 2 frt, Petrics Odőn, Tausz Ignác 1.50—1.50, Miltényi Sándor, Zimmermann G. Büchler Lipót, Sommer Ignác (Barcs), Ibl József (Barcs), Gillemot Ferenc (Bpest), Jakob Gusztáv, Klein József, Kalovich N., Focht János 1—1 frt, Rosenberg Paulina 2 frt. dr. Hauser János, Abrahám József 80—80 kr. Singer Sándor, Babics Antal, Puschofszky Sándor 50—50 kr., Kristofoletti József, N. N, Morgenstern N. 30—30 kr, N. N. 10 kr, összesen 134 frt 80 kr.

A zászlóalap javára adakoztak: Bogenrieder Józsefné 25 drb. 10 frc arany és 60 frt 178.75 frt, M. kir. Államvasutak nyugati fütőháza 50 frt, M. kir. Államvasutak keleti fütőház 33 frt, összesen 261 frt 75 kr.

A felülfizetések és adományokért legbálásabb köszönetét nyilvánitja a rendezőség.

A sógorék doktorai.

—y. barátom kölcsönőzd a tollad. Nem merek tárcát irni, nem, — mert félek. Félek bizonyos lapszerkesztők csipős nyelvétől, akik valahányszor én felkesedem valamiért, valahányszor megragadja valami a felkemet és ennek kifejezést adok — mindjárt azt mondják, hogy a sulyokvetők közé tartozom. — Pedig hát ez temperamentum dolga. En nem tudok csendesen bámulni, én nem tudok semmi szépet, semmi jót, semmi felségest magamba szállva élvezni, hogy ki ne törjön belőlem, hogy kifejezést ne adjak belső érzelmeimnek. Én nem tudok mást érezni belül, mint aminek kifejezést is adok. Es ezért vagyok sulyokvető. Az alpesi levegőt és alpesi természet csodás elragadó bűbáját nem tudtam ugy szó nélkül magamba szivni, hanem elragadott, beszédessé tett és dicséretre buzditott azért, mert féltem, hogy utitársaim nem élvezik azt ugy, mint én. Féltem hogy kevesebbet élveznek abból a panorámából, mert tán rosszabb a szemük, féltem hogy kevésbbé hallják az erdő susogását, mint én — mert rosszabb a fülük. De én rám nagy behatással vannak a természet csudái, a természet adományai *akkor is*, ha azokat a Teremtő a magyarnak adta. Akkor *is*... Akkor is? Igen, legalább annyit mondok, hogy akkor *is*. Mert sajna mi magyarok már ilyenek vagyunk. — Nekünk a magunké nem tetszik — az osztrák sógorék pedig vagy nem ismerik a mi természeti kincseinket vagy rosszakaratból nem akarják ismerni. Hogy én szinezve, mintegy panorámául látom magam előtt mindazt, ami megkapó, ami szép — és hogy valósággal elragad és elfogulttá tesz az, ami magyar földön szép: az az énfgyengém, erről nem tehetek.

De az csunya, irigy és buta dolog, hogy az osztrák sógoréknak feltétlenül nem tetszik az, ami magyar — legyen az bármilyen. Fürdőink — ázsiaiak — Balatonunk pocsolya, a Tátránk zord és kellemetlen — a bécsieknek s az osztráknak általában. Ha statisztikus volnék, ide jegyezném: hány osztrák fordul meg egy év alatt a mi fürdőinkben és viszont hány magyar keres üdülést osztrák fürdőkben. Azt hallottam, hogy egy nagynevü bécsi orvostanár egy betegnek, aki mikor a tanár őt a Wörthi tóra küldte, azt merészelte kérdezni a tanártól, hogy a Balaton nem-e feleine meg, a tanár igy felelt: „Csak nem akar sertésekkel közösen egy pocsolyában fürdeni, hisz a Balaton egy mocsarás pocsolya." Egy másik bécsi nagynevü orvos pedig tőlem kérdezte, hogy ugyan kérem a Balaton, ha ilyen nagy meleg nyár van — nem szokott egészen kiszáradni? Nohát engedelmet kérek, akiben van egy csöpp magyar vér, abban kell hogy felforrjon az ilyenekre, ha tisztességes magyar ember. Nézzük meg a többi magyar fürdőt. Kisérjük figyelemmel a vendégeket lakhelyük szerint. Porosz, francia, angol is még csak akad, de osztrák igen kevés — és olyan, akit bécsi tanár magyar fürdőre küldött, még kevesebb. Volt-e már Lipiken, Trencsén-Teplitzen, Hévizen — a Balatonon beteg — akit bécsi orvostanár küldött ide — még ha magyar volt is az illető? Nem hiszem. Es miért teszik ezt? Tán sovinismusból? Nem sovinizmus ez már, hanem határozott rosszakarat; és nem sovinizmusból, hanem tisztességből volna erkölcsi kötelessége minden magyar orvosnak, hogy lehetőleg minden betegét magyar fürdőbe küldje az ilyenek hallatára és ne legyünk legalább elfogultak a saját fürdőink iránt akkor, ha *előszeretettel* nem tudunk minden olyan iránt viseltetni, ami magyar. Természetes ha magunk suggeráljuk magunknak azt, hogy magyar fürdők drágák, kényelmetlenek és már bizonyos előitélettel megyünk a saját fürdőinkbe, akkor soha sem fognak azok nekünk tetszeni és igy használni sem. De egy kis jóakarat és egy kis hazafias érzése a magyar fürdővendégeknek és egy kis sulyokvető temperamentummal — nagyon fel lehetne virágoztatni azokat a szebbnél szebb fürdőket, amelyekkel a magyarok Istene bennünket megajándékozott.

Sigismundus.

Tollfuttában.

A vonat robog velünk Keszthely felé.

Kivülről senki se hinné, hogy milyen hatalmas háboru készül ott a II. osztály egyik kocsiszakaszában.

Ischlben Bánffy báró miniszterelnök talán éppen akkor kapacitálja Goluchovszkyt és Thunt; *Viosz Ferenc*, a mi kuruc-főbirónk pedig már a vonatban egész komolyan gyürközik az osztrák ellen. Villog a szeme; feszülnek az erei; tombol a vére.

Bizony szerencséje a német sógornak, hogy csak Mária-telepre és nem Bécsbe szól a vasuti jegye.

Dr. Lőke Emil is zászlóaljat toboroz az osztrák ellen. Vele se lesz jó találkozni a sógornak! Ő is nagysándori vágással akarja megoldani a kiegyezés kérdését.

Mig az osztrákverő magyarok a kupéban nagy tűzzel szervezik a hadsereget és szitják a szakadást, *Vécsey Zsigmond* polgármester csendesen, elmélázva bólintgat a klasszikus fejével és epeszti a nagykanizsai vizkérdés; *Varga* Lajos pedig kedélyes mameluk-nyugalommal gondol arra a pusztitásra, amit még ötven esztendő alatt az ő gyomorhurutja végez a fehér-asztal mellett.

Hogy *Viosz* Ferenc és dr. *Lőke* Emil kezében lobbot nem vet a háboru fáklyája; hogy *Vécsey* Zsigmondról le nem sorvasztja a beszterczebányai étkülős gyarapodást a nagykanizsai állandó vizkérdés; hogy *Varga* Lajoson még öt kilót nem gyarapitanak a gyomorgondok: egyedül a keszthelyi *halászlének* lehet köszönni.

Horváth Tóninak, a nagykanizsai „*Agrárbank*" pénztárosának szülőháza portáján, a hatalmas diófa árnya alatt már ugyanis minden magyar kebel rezignál; halászlé mellett mindnyájunkon erőt vesz a *kiegyezés*, a megnyugvás.

Még *Sümegi Kálmán*, a Szőgedébe szakadt nagykanizsai „*első magyar*" is megkompárélá erre a kiegyezésre, a hol pedig mamelúk-megadással kell hallgatni a leginkarnatusabb *negyvenyolcasnak* is, ha azt akarja, hogy torkán ne akadjon a szálka.

Mikor a hatalmas tálakban előttünk párolog már az illatos piros halászlé, *Sümegi Kálmán* ajkáról éppen valami politikai megjegyzés pattan le; de rögtön elhallgat és kijelenti, hogy nem fog politizálni.

Be is tartja hüségesen és csendes megadás-al olvad abba az „*emésztő*" hallgatásba, mely bámulatos erővel pusztítja a tálak tartalmát.

Majd egy-egy jóizü alföldi anekdotával fűszerezi azokat a pillanatokat, mikor olympusi nektár-csöppöket küldünk a balatonvesztett halak után. Mivel hogy csak igy nyugodhatnak békében.

Jóizüeket kacagunk és tele tüdővel szivjuk a felénk hullámzó hüvös légáramlatot, ami meglehet, hogy a Balaton felől ring ugyan felénk, de azért Sümegi Kálmán szerint ez az a hamisitatlan isteni, »*zsidi-völgyi*« levegő, a mi nélkül az üdülő emberiség Keszthelyt csak Zsiden találhatná meg.

Vidáman, gyorsan röppennek az órák.

Egyszer csak idétlen-hangu füttyentéssel siviť bele a „zsidivölgyi" levegőbe a keszthelyi »filloxéra«, a tüdő-asztmában szenvedő masina.

Horváth Tóni barátunk — a házigazda — *Osztráki* (Öszterreicher) urat is részesitvén Szent-János áldásában, — elkövetkezünk az immár monografiai jelentőségü diófától.

Félóra mulva Szent-Györgyön várjuk a negyven percet késő budapesti vonatot. (Ez a negyven perc Sümegi Kálmán meglogamzott átka, amiért tovább nem maradtunk Keszthelyen.)

Láttuk a közeledő vihart és vártuk türelmetlenül a vonatot. A vihar megelőzte. Mire az megérkezett, már fejünk felett tombolt a vihar.

Futva, rohanva siettünk a berobogó vonathoz.

Megtudtuk, hogy a távirói összeköttetést megszakitották a kanizsai vonalon. Megtudtuk azt is, hogy egy teher vonat előttünk megy, egy pedig szemközt jő velünk.

Itt még valami komédia lesz.

Elkezdtük felelevenitení a vasuti katasztrófákat.

— Ne fessük falra az ördögöt! — mondta *Ebenspanger* Ernő, aki szintén velünk utazott.

Alig mondta ki, megállott a vonat a nyilt pályán.

— Mi baj? — kiáltjuk ki a kalauznak.

— *Tilosra* áll a tárcsa! — nyugtat meg bennünket.

A tárcsa *szabadra* fordult.

Megindultunk.

Egyszerre vészjelt ad a kalauz kürtje...

A vonat rögtön megáll megint.

Kiabálást hallunk.

— Mi az? mi az?

A kalauz messze van. Csak mozgó alakokat látunk a kalauz csillogó lámpája körül, a tömlöcéjben.

Valami baleset történt bizonyosan.

Végre megindul a vonat s behalad a komárvárosi állomáshoz.

Itt tudjuk csak meg hogy egy nő, — azt hivén, hogy a megálláskor már Komárváros vagyunk — az indulás után, nehogy tovább vigyék, kiugrott a haladó vonatból.

A kalauz megnyugtatott bennünket, hogy egy kis ütődést szenvedett csak, meg az arany-karperece veszett el.

A vonat lassan, vigyázva haladott. A tilosra fordított tárcsánál meg-megállott.

Ez alatt az utasok izgalma szakadatlanul nőtt.

Csak akkor lélekzett föl mindenki, mikor a kanizsai állomás csarnoka alá értünk.

Az égi-háboru semmi kárt se tett bennünk. (Vajha minden *égi* háboru ilyen ártatlan volna a földön!)

Az a földi háboru, amit *Viosz* Ferenc és dr. *Lőke* Emil az osztrákok ellen vezettek, a halászlé mellett, ez az izgalmas égi-háboru pedig csak akkor simult el, mikor már az álom karjaiba bocsátkoztunk.

Vécsey Zsigmond polgármesterünk alhatott legnyugodtabban.

Negyvennyolcórára meg volt oldva az utcöntözés kérdése.

—y.

A város házából.

N.-Kanizsa város rendőrkapitányi hivatalától.

5419/1898. szám.

Hirdetmény

A helyben állomásozó m. kir. 20. honvédgyalogezred tartalékos állományu legénysége folyó évi augusztus hó 22-én reggeli 4 órától kezdve Kis-Kanizsa, Bajcsa, szepetneki major és a Principalis kanális által határolt lőtéren harczszerü czéllövészetet tart.

Felhivom a közönséget, hogy a jelzett területet 6000 lépés körületben ezen napon annál is inkább kikerülje, mert az ott tartózkodás életveszélyes.

Nagy-Kanizsán 1898. augusztus 16-án.

DEAK PÉTER s. k.
rendőrfőkapitány.

HIREK.

Az e hétre esett ünnepek miatt lapunk 66. és 67. számait összevontan jelentetjük meg, s igy mai kettős számunk 10 oldal terjedelmü.

— **A király születésnapja.** Ő Felsége születésnapján városunk ünnepi diszt öltött. Majd minden egyes házra kitüzték a nemzeti lobogót, jeléül annak, hogy ünnepel a magyar nemzet. Hálaadó istentiszteletek tartattak a szentferencrendiek és az izraeliták templomában, melyeken a polgári és katonai hatóságok képviselőin kivül igen nagy közönség vett részt. Diszmagyarban jelentek meg: *Vécsey* Zsigmond polgármester, *Mikoss* Géza kir. táblabiró és *Remete* Géza ügyvéd.

— **Kitüntetés.** A király *Csanády* Gusztáv dr. keszthelyi gazdasági tanintézeti igazgatónak a gazdasági szakoktatás terén szerzett érdemei elismeréseül a *Ferenc József rend lovagkeresztjét* adományozta.

— **Esküvő.** *Drenyovszky* Mihály, a Varasdon állomásozó 10. honvédhu-zárezred főállatorvosa, mult szerdan eskűdött örök hűséget *Magyar* Katalinnak a helybeli ág. evangelikus templomban.

— **Eljegyzések.** *Krippel Camilla* kisasszonyt, *Krippel József* délivasuti felügyelő kedves leányát, Nagy-Kanizsáról eljegyezte *Joász Hugó*, a »Magyar Leszámitoló és Pénzváltó Bank« tisztviselője, Budapestről.

Eckstein Mór, a helybeli izr. templomi kar elismert kitünő karvezetője, eljegyezte özv. *Meister* nét, szül. *Reichenstein* Rozát Bács-Petrovácról.

Holzer Soma Szombathelyről eljegyezte *Löwy* Gizella kisasszonyt Kis-Kanizsán.

— **Halálozás.** *Somogyi* Henriknek, a nagykanizsai izr. hitközség kiérdemesült titkárának nejét sulyos veszteség érte édes-anyja halálával, melyről a család a következő gyászjelentést adta ki: Alulirottak a maguk, valamint az összes rokonság nevében, mélyen szomorodott szivvel jelentik a szeretett, drága anyának, nővérnek, sógornőnek, anyósnak, nagyanyának és dédanyának özv. *Ditrichstein* Hermanné szül. Zerkovitz Netti asszonynak f. hó 12-én reggel 7 és fél órakor életének 84. évében, hosszas szenvedés után történt gyászos elhunytát, sat. Veszprém, 1898. augusztus 12-én. Örök béke hamvadó poraira! Ditrichstein Móric, Ditrichstein Szerafin férj. Somogyi Henriknő, Ditrichstein Paula férj. Löwenstein M. Jakabné, Ditrichstein Pál. Ditrichstein Izidor mint gyermekei. Özv. Hahn Józsefné szül. Zerkovitz Fanny mint nővér. Ditrichstein Móricné szül Fojth, Ditrichstein Pálné szül. Raditz, Ditrichstein Izidorné szül. Spitzer mint menyei. Somogyi Henrik Löwenstein M. Jakab mint vejei. Özv. Ditrichstein Miksáné mint sógornő. Löwenstein Gizella férj. Rechnitz Vilmosné, Sándor, Hermin, Lujza, Ditrichstein Elly, Egon, Ditrichstein Nelly, Ervin mint unokái. Rechnitzer Aranka, Zoltán mint dédunokái.

— **Megyei rendkivüli közgyülés.** Zalavármegye törvényhatósági bizottsága f. hó 9-én Csertán Károly alispán elnöklete alatt rendkivüli közgyülést tartott, amelynek egyedüli tárgyát a sümegi alreáliskola államositása tárgyában kötött szerződésnek jóváhagyása képezte. A törvényhatósági bizottság Sümegh város képviselőtestületének a vallás- és közoktatásügyi miniszteriummal kötött szerződését, amely szerint Sümegh város évenkint az állampénztárba négyezer forintot fizet, jóváhagyta. Ilykép most már mi sem állja utját, hogy az eddig az állam segélye mellett fentartott községi alreáliskola a küszöbön levő 1898|99-ik tanévben az állam kezelésébe menjen át.

— **Tanitók megyei közgyülése.** A „Zalamegyei Ált. Tanitótestület" elnökének hivatalos értesitése szerint a megyei tantestületi évi rendes közgyülés aug. hó 25-én d. e. 9 órakor, Balaton-Füreden a gyógyteremben fog megtartatni következő tárgysorozattal: 1. „A gazdasági tanfolyamokról", szabad-előadás Békely Elek, zalakoppányi igazgató-tanitótól. 2. „Az állami szakfelügyeletről" felolvasás Altmann Mór, nagykanizsai polgáriskolai tanitótól. 3. „A népi-tanitók egységes képesitéséről", szabad előadás Brauner Lajos, hodosáni áll. isk. igazgató-tanitótól. 4. »A szocializmus és a Vedegylet«, felolvasás Poredus Antal, nagykanizsai elemi iskolai tanitótól. 5. Folyó ügyek. 6. Inditványok. E közgyülésre a járaskör i. t. tagjait és a tanitásügy iránt érdeklődőket tisztelettel meghivja Nagy-Kanizsán, 1898. augusztus 10. *Hajgató Sándor* jkori elnök.

(Szives tudomásul: Augusztus 24-ikén délután 6 órakor lesz a közgyülést megelőző zárt értekezlet a gyógyteremben. A kik kedvezményes elszállásolásra igényt tartanak és az augusz. 25-iki társasebéden részt óhajtanak venni, sziveskedjenek ezt Kanovics György urral, az Erzsébet-szeretetház igazgatójával aug. 20-ig tudatni. A kik Siófoktól Balaton Füredig gőzhajón fognak utazni, szivesked jenek tagsági igazolványért a küsponti elnökséghez (Nagy-Kanizsa) fordulni. Ezzel az aug. 23-tól 26-ig tartó időközben II. oszt. menetdijjal az 1. osztályon utazhatnak oda és vissza. A Déli-Vasut vonalán utazó tagtársak legjutányosabban fürdői szezon-jegyzsel utazhatnak az üzletigazgatóság által erre megjelölt vonalrészen. Ezt illetőleg bármelyik vasuti állomásnál a jegyváltáskor is gyerhetnek felvilágositást).

— **Uj zenekar.** A mozdonyvezetők betegsegélyző egyletének zászlószentelése alkalmával szerepelt először a „*Hadastyán-egylet*" ujonnan szervezett zenekara. A zenekar, tekintettel a zeneoktatás nehézségeire, igen szépen megállta helyét. A hadastyán-egylet zenészei az egyesület szürke uniformisát hordják, kard nélkül, a galléron a tölgyfalevél mellett, lanttal. A zenészek csákótollu zöld helyett hófehér. — Az uj zenekar szerdán este tézenét adott és csütörtökön reggel a király születésnapjának 68. évfordulója alkalmából ébresztőt játszott.

— **Fegyvergyakorlat.** Szombaton 700 főnyi legénység 18 tartalékos tiszt es 7 tart. tiszthelyettes vonult be 35 napi fegyvergyakorlatra a helyben állomásozó 20. honvédgyalogezredbe. — Ezzel egyidejüleg az illetékes körök szives figyelmébe ajánlunk egy nagyon fontos és felette megszivlelendő határozatot, melyet a napokban hozott *Csanádmegye* közigazgatási bizottsága, mely bizonyára ugy vármegyénk mint az ország többi törvényhatóságai részéről pártolásra talál. A csanádmegyei bizottság ülésén ugyanis *Justh* Gyula, országgyülési képviselő részletesen megokolt inditványt terjesztett elő, hogy intézzen a megye föliratot a honvédelmi és kereskedelmi ministerekhez az *augusztus hónapra behivott tartalékos katonák szabadságolása érdekében.* A föliirat még azt kérné, hogy a *jövendőre egyáltalán ne hiják be a nyári mezei munka idejére a tartalékos katonákat*, mert különben lehetetlenné válik a szocializmus ellen való védekezés. Mert ha a nép — fejtette ki nagy lelszés mellett Justh — éppen a felsőbb hatóságok intézkedése következtében nem képes kenyeret keresni a télire, *ugy bizonyosan beáll szocialistának.* A közigazgatási bizottság erre *egyhanguan elfogadta* Justh Gyula nagyfontosságu inditványát.

— **Fölvétel felső-ipariskolába.** *A budapesti m. kir. állami felső (épitő) ipariskolában* (Budapest, VII. ker. Damjanich utca 28/b. szám alatt) a beiratás szeptember 1. napjától 5-ig tart. Az intézet rendes tanfolyamán a tanitás tartama 3 év. Az intézet végbizonyitványa legalább két évi gyakorlati működés igazolása mellett jogot ad a kőmives, a kőfaragó, vagy az ácsmesterség önálló üzésére, legalább három évi gyakorlat igazolása mellett jogot ad az épitőmesteri vizsga letételére. A végzett tanulók, a kik megelőzőleg IV. középiskolai osztályt végeztek, egyéves önkéntesek lehetnek. A felvételhez szükséges: a) legalább a 15. életév betöltése, b) legalább négy középiskolai (gymnasiumi, reál, vagy polgári) osztály jó sikerrel történt bevégzese, c) legalább 2 havi épitkezési gyakorlat igazolása, d) felvétetnek továbbá az épitő ipari szakiskolák első két évfolyamát jelesen végzett tanulók. A beiratási dij egész évre 9 frt, a tandij félévenként 10 frt. Az igazgatóság készséggel szolgál felvilágositással.

— **Előkészület tanulmányutra.** Megirtuk, hogy *Kálmán* Oszkár, a *bpesti kereskedelmi keleti tanfolyam* kitünően végzett hallgatóját, az állami nagy ösztöndijjal *Afrikába* küldik tanulmányutra. A miniszter a mult héten *Kálmán* Oszkárt a bpesti keresk. muzeum központjába két hónapi előtanulmányra berendelte, a hol már a hét elején el is foglalta állását. Afrikába október hó végén, vagy november hó elején utazik el a mi tehetséges fiatal földink.

— **Szent-József mint protektor.** A néppárt kortesei nálunk sokszor emlegetik a szentek protekcióját, melyben mindenki részesül, ki az ő hivőkül szegődik. A nagyhangu szónokok beledörgik a levegőbe, de nyomdafesték alá még a legdühöngőbb organumuk sem adott egy ily „*szent protekcióját*" magába foglaló beszédet. Pedig megtehették volna, hiszen a szentekkel a klerikálisok ma már szerződést is kötnek: *Feldkirchenben* (Vorarlberg) megjelenik egy „*Pelikán*" nevü katholikus heti folyóirat. — A „*Pelikán*"-nak kilencvenezer előfizetője van. Hogy mint jutott ehhez a nagy eredményhez, azt a szerkesztő-kiadó maga mondja el a következő cim alatt: *Szerződés szent József-fel.* Tudniillik igy: „A számos hálanyilatkozatból, melyet mindennap közlünk, láthatják olvasóink, hogy egy szent sem tud oly gyorsan segiteni, mint szent József. Ezt a mi lapunk saját magán tapasztalta. A lap alapitásakor kiadónk azt a fogadást tette, hogy ha a *Pelikánnak* 2000 előfizetője lesz, akkor 50 oly könyvet fog ingyen szétosztani, mely szent Józsefet dicsöiti. Még azon évben 2500 előfizetőt kaptunk. A következő évben azt mondtuk: „Szent József, ha kicsinálod, hogy 8000 előfizetőnk legyen, akkor 100 oly könyvet osztogatunk szét, mely téged dicsöit." Az év végén 12.000 előfizetőnk lett. A harmadik évben 30.000 előfizetőt reméltünk, s meg is kaptuk. Ez évben nem vonakodtunk 50.000 előfizetőt kérni, több száz könyvnek a szétosztását igérvén. Az eredmény 90.000 előfizető lett. — Mivel a kiadónak megtöbb pénzre van szüksége, Szent Józsefnek pedig még több földi dicséretre, a kiadó sohasem fog megszünni mind több és több előfizető után epedezni. Meg is fogja kapni, s az ingyen beküldött könyveket nagy önfeláldozással szét fogja osztani. — A lap másik cikkében szok a roppant előnyök vannak felsorolva, melyekben a lap minden olvasója részesül. Tudniillik: tétszáz és nyolcvan pap irásban kötelezte magát, hogy:

1. a mise alkalmával minden pap imádkozik a *Pelikán* olvasóiért és gyermekeiért; 2, megáldja őket; 3. Mikor aludni mennek, ismét megáldja őket. „Reméljük, — irja a fiait tápláló *Pelikán*, — hogy az esti áldás különösen a betegeknél fog jót tenni, a kiknek igy nyugodalmas éjszakájuk lesz. Azért tölkérjük minden olvasónkat, sziveskedjenek velünk közölni, hogy az éjszaka az áldás következtében tapasztalták-e megkönnyebbülést. Mert a tapasztalás azt bizonyitja, hogy már *egyetlen egy* papnak az áldása is hatásos. *Hát még ha egyszerre 780 pap áldja meg az embert!*" — De hagyjuk abba s bizzuk olvasóinkra, hogy a szent gseföről maguknak véleményt alkossanak. — Egyébként hazai klerikális lapjaink talán hasznot huzhatnak ebből a kis kivonatból, ha esetleg figyelmük elkerülte a „*Pelikán*" erre vonatkozó cikkeit.

— **Lefelé a lejtőn**. A szombathelyi csendőrség egy lerongyolt, züllött alakot fogott el a napokban. Sok hányódtatásnak volt kitéve e jobb sorsra érdemes embernek az élete — önhibájából. Alig foglalt el egy jó állást, már is kénytelen volt odahagyni és igy sülyedt fokról-fokra lefelé. Lopott, csalt, bezárták; a szélhámosság számtalan válfaját használta fel, hogy másokat rászedhessen, megkárosithasson. *Zinder* Edének hivják a szerencsétlen embert, egyidőben *itt Nagy-Kanizsán és Pécsett távirótiszt volt* — utóbb egy horvát mágnás jószágigazgatója lett, onnan örökös részegeskedése miatt elcsapták. Előkelő állását nem a legdiszesebb pozicióval cserélte fel: Zágrábban beállt omnibusz-kocsisnak, majd dijnok lett a vasutnál, később kerékpárüzletet nyitott és bezárták a kezére bizott áruk elsikkasztása miatt. Kiszabadulása után fürdőtitkár lett egy horvát üdülőhelyen, utóbb községi elöljáró Boszniában, majd meg kárpitos üzletet nyitott Szerajevóban, de megbukott, s miután félévig megint fogházban ült, neki adta magát a csavargásnak és koldulásnak. Időközben ismét felküzdötte magát és főerdész lett báró Ozsegovicsnál, hamis erdészeti oklevél alapján. Ezen állásából teljes képtelenség miatt csapták el, s ekkor valami gazdasági alkalmazott lett a zágrábi üzletvezetőségnél, hol használt távirda-drótot és slippereket sikkasztott s emiatt üldözőbe vették. *Zinder* ezek után elrongyosodott s több parasztot biribi-játékkal csapott be, végre sertésvásárlásra adta a fejét egyetlen rézkrajcár nélkül. Ezen minőségében került a csendőrök kezébe, kik Zágrábba fogják elszállitani.

— **Sirbolt a Mura fenekén**. *Csáktornyáról* irja tudósitónk, hogy ott, ahol a Mura folyó Stájert elhagyva, vármegyénk határát érinti, a pásztorgyerekek a sekélyes folyóban játszás közben a folyó medrének kavicsrétege alatt téglából egy kezdetlegesen épitett sirboltot találtak s abban egy férfi csontvázára akadtak. A hamvak közt egy lávából készült olvasó s két lapos felületü aranylapot találtak.

— **Faképnél hagyott zarándokok**. A mult évben történt. *Nyitrai* Gyula és *Beszedics* Iván volt vasuti hivatalnokok zarándoklatot terveztek Lourdesba, s nagy szóval hirdették, hogy olcsó pénzért mily nagyszerü ellátásban fogják részesiteni a vezetésük alá gyülekező zarándokokat. Jelentkezők akadtak is szép számmal. *Kanizsáról is jelentkeztek többen*. Papot is vittek magukkal: *Horváth* Honor volt nagykanizsai, ferencrendü szerzetest. Rómában azonban már elfogyott a vállalkozók pénze és itt az arándokokat a faképnél hagyták, ők maguk szépen hazaszöktek. *Horváth* Honor maga vezette az elhagyott társaságot Lourdesba. Genuában jelentkeztek az osztrák magyar konzulátusnál, kinek az esetet elmondották. A konzul megkeresésére *Beszedicset és Nyitrait* most sikkasztás cimén bünügyi kereset alá fogják. A csalók persze most ügyekszenek egymásra háritani a sikkasztás bünét.

— **Szerencsétlenség a cséplőgépnél**. *Gyékényes*ről irják, hogy ott mult szombaton végzetes szerencsétlenség történt. *Mikola* István gazdag földbirtokost ugyanis a saját cséplőgépe cséplés közben a ruhájánál elkapta s a lábát a bokájában eltörte.

— **Hadgyakorlat**. A helyben állomásozó 20. honvédgyalogezred folyó hó 26-án indul a hadgyakorlatra. A pécsi 19-ik honvéd gyalogezred 26-án Oroszlóról indulva 6-án Dombovár Konyi Felső Ireg a 20. honvéd gyalogezred Nemes Vid felől Nagy-Szokoly község irányában szabadon gyakorolva fog előre nyomulni. A Lepsény és Enying környékén gyülekezett m. kir. 41honvéd gyalog hadosztály törzsbadiszállás négy honvéd gyalogezred, három honvédhuszár század át egy cs. és kir. hadtest tüzérezred négy üteggel szept. 6-án indulva gyakorlatát Dégen és Sárbogárd és Simontornya irányában fogja megtartani.

— **Villámütés vacsora közben**. *Pálfi* János gyömörői földmives f. hó 9-én nyugodtan ült együtt családjával a vacsoránál. Künn csattogott a szélvész és zuhogva paskolta az eső háza tetejét, egyet-egyet mormolt a haragos sötét mennyboltozat. Szótlanul ettek, csak a kés villa zörrenése hallatszott a szobában. Egyszerre vakitóan nagyot villant, elnyelte a kis hajlék pislogó gyertyájának sápadt világát a hatalmas szikrázó fehér fény, utána közvetlenül iszonyatos recscsenés, roppanás süketitő zajába fulladt a nyugodtan vacsorázók váratlan jajkiáltása. A villám becsapott *Pálfi* házába. A család halálra ijedten sapadozott, a kicsi gyerekek leestek a székekről, a nagy félelem elvette a szavukat, csak maga a gazda, meg az asszony ültek helyükön. Percekig tartott, mig magukhoz tértek. Szerencsére senkiben nem tett kárt a villám, de a hajlék, dacára, hogy meglehetősen vizes volt az esőtől, egészenleégett.

— **A civakodás vége**. Örökké hangos volt *Kovács* István lesence-tomaji háza a perpatvartól. A napokban is addig fenekedett a feleségével, mig végre az asszony kikelve magából, megragadta a nagy bótörőt és néhányszor ráütött férje kezére. Kovács kikapta az asszony kezéből a sótörőt és sulyos ütéseket mért ennek fejére. Az asszony még birt annyi erővel, hogy a szobába vánszorogjon. Kovács erre rázárta feleségere az ajtót, kapta magát, bement Tapolcára, hogy a kapott ütésekről orvosi látletet vétessen föl. Mire azonban este hét órakor hazatért, szegény felesége kiszenvedett. Erre a kétségbe esett ember zsebkésével felakarta vágni saját ereit, de ebben a községbiró megakadályozta. Kovácsot elfogták a csendőrök.

— **Sötét bün**. Tömeges letartóztatás keltett szenzációt a napokban *Tapolcán*. A bünösök mind fiatal leányok, a kik letérve a becsület utjáról, két vén boszorka bünös tanácsára elhajtották magzataikat, hogy ekként megszabadulhassanak szégyenük gyümölcsétől. *Józsa* Ferencné és *Rajmon* Mari régóta rossz hirben állanak azon a vidéken, ők szolgaltatták a pokoli bünhöz kipróbált folyadékaikat. Eddig a két főcinkossal egyetemben letartóztattak öt cselédleányt: *Tóth* Marit, *Tóth* Annát, *Hujder* Annát, *Kalmár* Emerikát és *Németh* Reginát. A csendőrség a szükséges bünjeleket már megszerezte, az elfogottak beismerésben vannak, csak a két bestialis kuruzsló tagad állhatatosan. Még több letartóztatást várnak, kik a boszorkakonyha szereit használták. *Józsa* Ferencnénél és *Rajmon* Marival eszközölt házkutatás alkalmával a legveszedelmesebb házigyógyszerekre és mérgekre akadt a rendőrség.

— **Beleesett a kutba**. Hétfőn délelőtt könnyen végzetessé válható baleset történt a „*nagyudvarban*." Az udvaron ugyanis van egy használatlan kut, melynek csövét már évekkel ezelőtt leszedték. A mély üreget rendesen lefedték és óvatosságból négy oldalt korlátokkal elzárták. — Hétfőn délelőtt egy *Polgár* Sándor nevü nyolc éves fiu sokáig játszadozott ott a kut körül a korláton, később a kut fedelét kezdte feszegetni. Egyszerre az egyik nehéz lap leszakadt és a fiu alábukott a mély üregbe. Szerencséjére, hogy a nehéz tölgyfadeszkán rajta maradt, mert alig merült el a négy méter magas vizben, ujból felbukott a deszkán. A házmesterné lett figyelmessé a kiabálására. A gyereket csak egy óra mulva huzták fel a hüs helyről. A szinhelyen megjelent a rendőrség egyik tisztviselője; jegyzőkönyvet vettek fel vajjon nem terhel-e valakit vétkes mulasztás büne. De ez kizártnak látszik, mert az óvintézkedések miden balesetet kizártak. A kut üregét most kettős lappal szegezték le.

— **Gyermekhulla a kutban**. Alig egy hónapja adtunk hirt arról, hogy *Hedrahelyen* (Somogymegye) egy asszony a szeretője segitségével megfojtotta az urát, aztán felakasztották a mestergerendára. Most ismét szörnyü bünesetről értesitenek onnan bennünket. Egy fiatal leány feledkezett meg a legszentebb érzéséről; kicsi gyermekét beledobta a község nagy kutjába. A napokban találták meg teljesen oszlásnak indulva, hiányos végtagokkal. A kutból, melyben a hulla már hetek óta volt, egyre meritették a vizet, de baja nem esett senkinek. Hedrahelyen nagyon divatozik a magzatelhajtás. Telkes gazdának is ritka esetben van több egy gyermekénél. A menyecskék nagyon kikapósak s talán sehol sincs annyi urahagyott asszony, mint Hedrahelyen.

— **A három József**. A nagykanizsai állomás raktárfőnöke *Büchler* Lipót jelentést tett a rendőrségnél, hogy kirakásban levő kocsiból, — mely azonban lakattal lezáratott — éjnek idején több süveg cukor eltünt. A nyomozást a rendőrség nyomban foganatosiotta, még pedig meglepő sikerrel. *Horváth József*, *Schuch József* és *Farkas József* vasuti munkásoknál nemcsak a cukor egy részét találták meg, hanem több zsák lisztet is, melyet a három József a körmendi gőzmalom a nagykanizsai állomáson levő raktárából loptak el éjnek idején. A tettesek, kik beismerésben vannak, pénteken átadattak az ügyészségnek.

— **Kossuth Lajosnak 1848-iki leghivebb arcképe**. A fővárosi 1348—49-iki Kossuth muzeum évek óta foglalkozik annak megállapitasával, hogy a világ minden részéből összegyüjtött ezernél többféle Kossuth arcképek között, melyik a leghivebb kép. Az 1848-iki nyomtatott és festett Kossuth képek olyan sokfélék és egymástól annyira elütők, hogy e miatt a nagy közönségnek különösen az ujabb generationak alig lehet fogalma arról, hogy hát milyen volt, hogy nézett ki 1848-ban a mi dicső kormányzónk. Ez az ügy valóban méltó arra, az évek óta folyó nagy munkára, a melylyel a budapesti 1848—49-i és Kossuth muzeum megállapitani és elkésziteni törekszik a legnagyobb magyarnak tökéletes hü képét. Kossuthnak nyomtatásban megjelent legelső arcképét 1841-ben Eybel rajzolta, ki a bécsi Belvedernek képtárőre és hires arcképfestője volt. Eybel 1844-ben másodszor rajzolta köre Kossuth arcképét. Ez a két legrégibb nyomtatott kep igen szép, de a később készült nagyobb müvészek kepeiből, valamint az 1847-től 1853-ig készült Kossuth fényképek Daguerotypek nyomán egész biztosan lehet megallapitani, hogy az Eibel képeken Kossuthnak arca nem nem egész élethü. Nem rég elhunyt jeles festőnk, az öreg Barabás 1848—49-ben négyszer rajzolta meg Kossuth arcképét. Ezek közt van egy, a mely összes képekkel összehasonlitva igen sikerültnek mondható, de a másik három Barabás-féle Kossuth kép nem jó, épp ugy nem sikerültek mint a hogy Petőfit nem jól rajzolta meg a nagy mester. A legelső 1847-i Kossuth Daguerotyp arckép báró Helfert v. b. titk. tanacsosnak az 1848-ki események hires történészének birtokában van, ki erről másolatokat ajándékozott Gr. Kreith Bélának. Érdekes, hogy a másolatokat báró Helfertnek jó barátja Lobanoff herceg a meghalt bécsi orsz. nagykövet készitette. A báró Helfert-féle Daugerotyp, a Barabás-féle legjobb kép és az amerikai ötléle Daguerotyp, a fényképek után és emlékezete nyomán festette meg Kossuth Ferenc ajándékkép Gr. Kreith Bélának, 1848-iki leghivebb arcképét. Ugyancsak Kossuth Ferenc festette meg édes atyjának öregkori arcképét az élő Kossuthról oly hiven, hogy a kik a legnagyobb magyart Turinban szerencsések voltak láthatni, azok meggyőződhettek arról, hogy soha életükben hivebb arcképet nem láttak mint a minőt Kossuth Ferenc festett dicső atyjáról. Ezen eredeti és leghivebb képekről festettek most a budapesti 1848—49-iki muzeum öregkori és 1848-iki Kossuth arcképeket városok és egyletek számára 230 forintba kerül, szép rámával egy térdig festett életnagy Kossuth kép melynek magassága másfél méter, szélessége egy és egy harmad méter. Életnagy mellkép formában rámástólt 25, 50 frt, vagy száz forintba kerül egy-egy jól festett Kossuth vagy Petőfi kép, sőt tiz forintért ad a budapesti 1848-as és és Kossuth muzeum egy fénykép ut. életnagy Kossuth képet. Fenti árak mellett a festőnek és a muzeumnak is kevés a haszna, miert is ez a vállalkozás inkább az 1848—49-i é Kossuth kultusznak hoz áldozatot. A Bem-Petőfi körképnél, a mely a csatakép ma Budapestnek legérdekesebb látványa, r ki van állitva 1848—49-i muzeum egszebb. észe, s itt látható (Városliget Arena-ut 70, sz.) a Kossuth Ferenc által festett fent leirt két nagyszerü Kossuth kép is. Mielőtt a Kossuh Ferenc által festett 1848-i képet a Kossutth muzeum mint tökéleteset elfogadta volna, mutatta a képet Barabás Kovács Ernő

és más olyan jeles művészeknek kik Kossuthot 1848—49-ben és az 50-es években többször látták. Megnézték a képet a még élő 48-as jeleseink és Kossuthnak rokonai, barátai. Ezek után a kép addig lett javítva, míg egyhangulag kimondatott, hogy tökéletes.

— **A gabonafuzletről.** A héten majdnem naponkint változott a hangulat és a végeredmény az, hogy az árak változatlanok. Az irányzat, főleg későbbi szállitásra félreismerhetlenül lanyha.

— **Saját légszeszkészülék mindem házban!** Kitűnő és rendkivüli praktikus találmányról értesitjük t. olvasóinkat. Ugyanis Janisch és Társa gyára Budapesten forgalomba hozott egy légszeszfejlesztő gépet, mely által minden oly épület, mint nyaraló, kastély, szálloda, kávéház, vendéglő stb., ahová légszesz vagy villamos müvek bevezetve nincsenek, — világitó és fütő légszesszel ellátható. Tehát nemcsak világitásra, hanem fütési, sőt müszaki célokra is kiválóan alkalmazható. Máris nagy sikerrel használják lakások, irodák, vendéglők, szállodák stb. világitására; főző, vasaló, olvasztó vegy melegitő kályhák fütésére; motorok hajtására és általában minden oly célokra, melyekhez közönséges kőszéngáz alkalmazható. A gép kezelését bárki 1—2 óra alatt elsajátithatja, a fejlesztett légszesz teljesen ártalmatlan és nem robbanékony. Ezen gép által előállitva, a légszeszvilágitás nem drágább, mint a kőszénvilágitás. Ajánljuk az erdeklődőknek, hogy nézzék meg a technika ezen zseniális találmányát, kérjenek árjegyzéket és prospektust, melyet ingyen és bermentve küld Janisch János és Társa légszesz- és vizvezeték-berendezési gyára, Budapest, VI. Csengery-utca 74.

— **Keleti J.** hirneves budapesti orthopaediai müintézet-tulajdonos IV. Koronaherceg-utca 17. szám alatti üzlethelyiségét megnagyobbitotta és oly fényesen, mintaszerüen rendezte be, hogy az egész monarchiában az első helyet foglalja el. Elsőrangu orvosi tekintélyek is elismerik, hogy Keleti orthopaedai müintézete, — hol cs, és. és kir. szab. szerkötők, mülábak, mükezek, járó- és nyujtókészülékek, egyenestartók stb. mérték szerint jótállás mellett készittetnek, — a legkényesebb és legmagasabb igényeket is kielégiti.

—x **Fontos mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomorbajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Mindezen bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalzsamát Fragner B. gyógyszertárából. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszertárban is.

— Jó családból való 2 gyermek teljes ellátásra elvállaltatik. — Bővebbet e lap kiadóhivatalában.

— Egy jó házból való fiu kárpitos tanonenak felvétetik Friedmann Károly és Günsberger butorgyárában Nagy-Kanizsán.

Esetközés.

Irta: **Kala Pál.**

Senki se gondulná, hogy millyen fáin érzelöm lapit a görbeszögi kebelekben az tanügy eránt és mely ész lakozik az helybéli fejezetekben. — Aszongya az mestör ur, hogy mégis csak szép lönne, ha a dücső millényiom utólagos emlékire néki adnánk azt a darab földet, akit áröndába akarunk adni. Köllenék néki, mér családot alapit.

A mestör ur tunnyi illik legényembör bőrben létözött, mikor közénk keverődött. Naon okos ember vót; miután tölünk igen kevés pizt kapott, hát estenden a garasai helyött a csellagokat olvasgatta az égön. Elmutogatta nékünk is; mögmondta még a körösztnevit is mindőniknek. Ugy ösmérte üket, mintha csak ott született vóna köztük, abban a fényös kondignációban.

— Lássák, ezök mind hozognak odatönn, mondi ü.

A Csuka koma rámpeslogott, oszt azt gondutuk, hogy az eszi alighanön möglibbent. Majdnem ugy is lett, mér az mestör ur mikor egyszer az égnél lejebb tanált néznyi, hát egy szépségös szép fehérnépet látott mög. Nem nézött azután fölfelé többet; akár cigánykerekeket vetögethettek a csellagok ümánta! Mögigézte az a szölke és itt az sárgolóbicson kereste az eget.

Mindgyárt mondtam, most kőnék meglepni az mestör urat a kérdéses földvel. Az tanács némilegö-en huzódozott, halom a Csuka koma küvilágosétotta a dolgot.

— Ezelött én vótam az kigyelmetök kisbirája, vagy hat álló esztendőkig. Szántás közben el-elvöjögettem egy két ekehajtásnyit az mesterföldbül az község javára. Mán akkor gondoltam: hogy mögcselekszik az ezredös jubilérungot; sejtöttem, hogy lösz fijatal tanitónk, aki mögpárosodik, tehátlag az mágáét adik vissza neki.

Belé ögyeztünk, csak a Bőrbajusz sógor szájján bugyggyant ki némilegös aggodalom.

— Hát ha az urak Pestön mögint csinyának ezöredévet; hátha az mestör ur megözvegyül oszt mégegyször párosodik? mibül adunk akkor?...

— Ne féljön sógor, mindönkór nem lehet millemijozni; az mestörné se akari möghalni, De mög lögyék bárhogyan, reméllöm Görbeszög érdömös kisbirájja tunnyi fogja, hogy az község javáér mit tögyön, mikor az mestör tagját szántja! Tögyön ugy mint jelönleg én: akkor az mester ur is jól lakik, essög az káposzta is mögmarad.

Csakugyan mögtörtént az áti-adás; az Bőrbajusz sógor még könyvezett is, ugy mög vót hatval az mestör ur köszönő beszédére...

Ebbül az esetközésbül is külátszik, hogy kezdünk hervadhatatlan érdömöket szerezni jaz tanügy körül.

CSARNOK

Novellák és novellairók.

Irta: **Baboss László.**

(10) (Folytatás.)

Ezután már a felvirágzott beszély-irodalommal s iróival foglalkozhatunk. Remellay, Hazucha, Pompéry, Degré Lajos, Lauka, Kempelen, Tóth Riza, Beöthy László, Frankenburg Adolf, Gaál József, tartoznak képviselőihez.

A beszélyirodalom ezidőtől fogva, uj epochába lép, s átveszi az angol regényköltészet szellemét, ritkán csapva ki a francia sikamlós modorba. Josika elbeszéléseiben az érzelmesség, az érdekesség, lelemény köti le figyelmünket, az érzékeny Eötvösnél a pszikolog boncoló tehetsége.

Azok azonban, akik mint elbeszélők a legelső helyre helyezendők, azok ma is élő jeles beszélyiróink: a jellemfestő Kemény Zsigmond, Jókai, Gyulai Pál, Vadnay Károly, különösen Jókai.

Jókai müveiben a képzelem gazdagságát, a szellemességet, humort s elbeszélésének melegségét találjuk meg.

A „sárga rózsát" tartják legjobb elbeszélésének, melynek hőse egy csikós-bojtár, szinhelye Hortobágy, rájza a pusztai élet, mozgatója a féltékenység. A csikós jellemzése, nagy a maga nemében, amenyiben az egész nép jellemét adja vissza szilajságában, egyenes lelkében, lovagias magatartásában. A csataképek; a Decameron és számos elbeszélése a legjelesebb elbeszélőve teszik nemcsak hazánkban, de a világirodalomban is.

Az ujabb elbeszélők között kibontakozva a romanticismusból, már találunk hiveket minden irányból, de beszélyiróink zöme követve a régi nyomokat, csak elvétve lép a naturalismus jármába, megrajzolják, egyengetik, typusokat adnak nékik, helyi szinezetet, s a lélektani motivumot keresik. Kuthy és társai 40—50 évvel ezelött ezekkel mit sem törődtek s képzeletből érdekfeszitésert dolgozva, gyártották beszélyeiket, legujabb elbeszélőink értik a jellemzést, sulyt lekletnek az előadás művészetére és a képzelem mellett helyt adnak a megfigyelésnek is, a való után, élő képek után dolgozva, megteremtve az igazi elbeszélő költészetet, az érző és gondolkozó és e szerint cselekvő jellemü embert.

Abonyi Lajos, e jeles magyar regényiró, Balázs Sándor, a jeles humorista, Kazár Emil, Vértesi Arnold nyitják meg ez ujabb irányt, s követik Tolnai Lajos, Beöthy Zsolt, Mikszáth Kálmán, az első realis psychologiai alakjaival, a második kevesbbé érdekes meseszövéssel, mig Mikszáth teljes irói képességével. Mikszáth apró kis történetei, müvészi szerkezetben, leleményben felülmulják többi elbeszélőinket, szereti alakjait, ismeri embereit, beleéli magát világukba, hangulatukba, eljár velük falvaikba, hegyeikre, bucsuikra, s a természet ölében ugy mint a poros akták világában, látjuk, hogy csekély eszközökkel, melegséggel, érző szivvel, derült kedélylyel mit képes elérni a jó elbeszélő, talán nem is eszménytve, csak eltalálva, vonzóvá téve, mily érdekesek, igazak, költőiek. Érzi ő maga, éreznek emberei, vele a természet — s vele az olvasó. Ez érdemeinél fogva Mikszáth rövid, kerekded, eleven, szellemes költői elbeszéléseivel az első helyen áll. A Tóth atyafiak-ban, az arany kisasszony, fekete folt, Lapaj, kis remekek, kereshetjük mi ezekben az érzelgést, erőtetettséget, iszonyut, fantasztikust, nem, csak az életet, az igazságot, meleg szivet eleven kedélyt, közvetetlenséget találjuk.

Bret Harte orditó tanyáját közöltük ismertetésül. Nézzük Lapajt, a hires dudást, az egyszerü történetet, egy közönséges csőszről, mely páratlan elbeszélés a maga nemében. Dudája, bübájos szer, melytől meg nem is vána semmiért, midőn egy éjjel csecsemőt talál gunyhójában, kinek anyja, a Garamba ölte magát, s Lapaj, a hires dudás, aki semmiért sem vált volna el dudájától, most odaadja egy párnáért, egy kecskéért. Mily egyszerü, mily megkapó történet!

Bodon József „Utolsó kuruca", Petelei István érző szive, müvészi érzéke a „Keresztek"-ben, Jakab Odön jellemzetes alakjai a székely historiákban; Tóth Sándor szászai, románjai, a „jó erdélyiek"-ben: a romantikus Tóth József regényes epizódjaival, Gozsdu Elek, a külföldi minták követője, Ábrányi Kornél legjobb elbeszélőink között érdemelnek említést.

Nevesebb elbeszélők még: Benickyné Bajza Lenke, Sebők Zsigmond, Tóth Béla, Agai Adolf, Rákosi Vicktor, Hevesi József, Kazár Emil, Bródy Sándor, Berczik Arpád, Bársony István, Gyarmathy Zsigáné, Tábori Róbert, Lipcsey Ádám, Kozma Andor, Békefi Antal, Justh Zsigmond, Szabóné Nogáll Janka, Pekár Gyula, Muray Károly, Szomaházy István, Harmath Lujza, Malonyai Dezső, Madarassy László, Dóczy, ifj. Apáthy István, Kőrösi Lajos, Porzsolt Kálmán, Fanghné Gyujtó Izabella, Büttner Julia, Bede Kovács Dezső, Iványi Odön, Kompolthy Tivadar, Tewrewk István, Csemgey Gusztáv, Kóbor Tamás, Sikor Margit, Palotás Fausztin, Adorján Sándor, Sziklay János, Kálnoki Izor, Bodnár Zsigmond, Kabos Ede, Prém József, Scossa Dezső, Kisfaludy Atala, Kvassay Ede, Gárdonyi Géza, Márkus Miksa, Ambrozovitz Dezső.

A magyar novellairodalom legünnepeltebb elbeszélője ma Herczeg Ferencz, kinek »A gyurkovics lányok« c. beszélykötete őt csakhamar a legelsők közé emelte.

(Vége.)

Szerkesztői üzenetek.

I. K. 1. Nem tudjuk, vajjon dolgozik-e még ott. 2. Folyamodjék a pénzügyminisztherhez. 3. *Emerson* (Ralph Waldo) 1805-ben Bostonban született. Müvei igen előkelő helyet foglalnak el Észak-Amerika irodalmában. 1882-ben halt meg. 4. *Poe* Edgar Allan szintén Bostonban, 1809-ben január hó 19-én született. Delirium tremensben halt meg 1849. október 7-ikén. Alig volt negyven éves.

S. B. Kisértse meg még egyszer s ha nem nyer orvoslást, fordaljon panasszával az alispáni hivatalhoz. Fő hogy a bizonyitékok alaposak legyenek, különben saját magának szerez csak kellemetlenséget.

H. I. Köszönjük a további szolgálatokat, de azt sem használhattuk.

D. M. Eddig nem mondhatunk róla birálatot, mig nem láttuk.

G. G. Köszönet az érdeklődésért. Levelét átadtuk az illetőnek.

NYILTTÉR.

Az e rovatban közöltekért nem vállal felelősséget a szerk.

Henneberg-selyem 75 krtól

4 frt 65 krig méterenként — csak akkor valódi, ha közvetlen gyárunkból rendeltetnek, — fekete, fehér és színes, — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. **Privátfogyasztóknak** portabér és vámmentesen, valamint házhoz szállítva, — **mintákat pedig posta fordultával** küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállító) **Zürichben.** (1)

Magyarleveles és. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Köszönetnyilvánitás.

A f. hó 14-én rendezett zászlószentelési ünnepélyünk fényes lezajlása után nem mulaszthatjuk el, hogy a résztvett egyletek szives kivonulásáért, valamint az irodalmi kör dalárdájának sikeres közreműködéséért köszönetünket ki ne fejezzük.

A zászlószentelés rendezése körül Pongrácz Lajos torna tanár ur tényleg fáradságot nem ismerő buzgalmat fejtett ki, melyért a legőszintébb elismerésünket nyilvánitjuk.

Deák Péter rendőrfőkapitány ur személyes felügyelete alatt a kivonult rendőrség dacára az óriási néptömegnek, a rendet oly példásan tartotta fenn, hogy kötelességünknek tartjuk Deák Péter rendőrfőkapitány urnak, valamint a rendőrségnek legőszintébb köszönetünket kifejezni.

A rendezőség nevében

Szendrei Károly jegyző. *Perger János* elnök.

Kérdezzük meg a háziorvost!

KRONDORFI SAVANYÚVIZ

mint

GYÓGYITAL

minden hurutos bántalmaknál

legjobban ajánlva.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Kérje

a The Continental Bodega Company

világhirü spanyol és portugál borait

Sherry
Portbor
Malaga
Madeira
Tarragona stb.

Kaphatók az összes finomabb füszer és csemege kereskedésekben, valamint poharanként az előkelőbb szállodák, kávéházak és vendéglőkben.

Saját fiók: Budapest
É. szakis: IV Kossuth-Lajos és Ujvilág utcza sarkán, a Gambry-Casinoval szemben.

Kapható:

Neu és Klein füszerkereskedésében

Nagy-Kanizsán.

Millenniumi kiállitás 1896: Nagy millenniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur és lemezlyukasztó-gyár.

GYÁR: Katona József-utcza 8. szám, Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

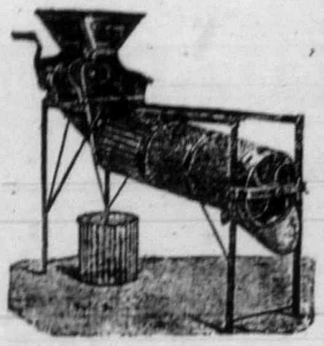

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségü

Trieurök: a konkoly és bükkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyü magvak kiválasztására.

Lencsetisztitó és osztályozó trieurök: az árpa kiválasztására és lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztitására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Guthjar és Müller, illetve Mayer rendszerü trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett szen szabadalmazott trieurökké átalakitását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasitott lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Árjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

Egy doboz ára:
1 forint 20 krajcár.

Utánvéttel vagy az összeg előleges beküldése után küldetik.

KLYTHIA a bőr ápolására szépitésére és finomitására **Puder**

Legelőkelőbb öltözéki, bál és társalgó PUDER.
— Fehér, rózsaszin. és sárga —

vegyileg analyzált és ajánlva **Dr. Pohl J. J.** Cs. Kir. tanár által **Bécsben.**

Elismerő levelek a legjobb körökből minden dobozhoz mellékelve vannak. 6

TAUSSIG GOTTLIEB

ir. udvari toilette-szappan és **illatszer-gyár Bécsben.**
Főraktár: **RÉCS**, I., Wollzeile 3.

Kapható a legtöbb illatszer- gyógyszerkereskedésben és gyógyszertárban. N.-Kanizsán: Alt és Böhm, Keleti M. Mór és Kreiner Gyula cégeknél.

A világhirü Steyeri

FEGYVERGYÁR **WAFFENRAD** KERÉKPÁRJAINAK

képviselete és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpárczikkekben.

Továbbá: raktár és képviselet ugyanezen területekre

a tánczélkülü

graziossa

kerékpárokban.

Kevésé használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartatnak raktáron.

Az amerikai pneumatik védőanyag **„SENSLESS“** raktára. Nélkülözhetetlen minden kerékpárnál, miután szegek által támadt lyukakat azonnal beragasztja.

Kerékpár-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

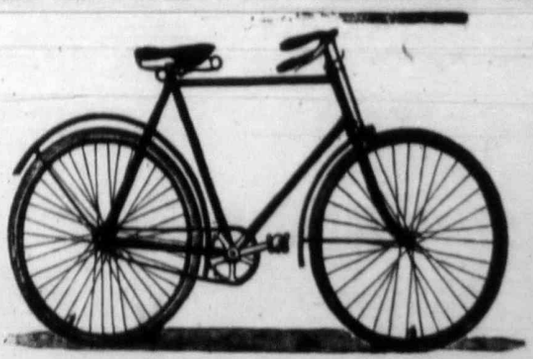

A szőlőpenész ellen a legegyszerübb és legpraktikusabb **fuvókészülék raktára.**

HIRDETESEK

felvétetnek e lap kiadóhivatalában

NAGY-KANIZSÁN.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztel és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a **Zala-Drill**

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Kisbéren rendezett nemzetközi vetőgépversenyen a legelső díjjal, az állami aranyéremmel és az 1897 szept. hóban Levén megtartott vetőgépversenyen a legelső díjjal: „nagy üzemre" aranyéremmel tüntettetett ki.

Ajánlja szab. kiváltható kapacsukfyókkal ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmulhatatlanok az egyetemes és kétvasu acélekék, az egyetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvények, összes talajmivelő eszközök, szénagyüjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

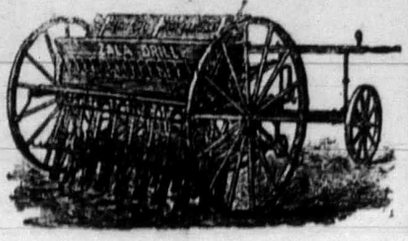

Felhivom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legujabb amerikai

„Planet jr" rendszer

egykerekü kézi répakapáló és töltögető eszközökre,

melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriási megtakarilás érhető el.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészségügyi és betegápolási kiállitáson 1890-ben érdemet nyert, orvosi vélemények és a köszönő levelek ezrei szerint kitünőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált és ártalmatlan szer, sürü és gazdag hajnövés előmozditására hölgyeknél és uraknál, a haj kihullása és a korpa képződés megátlá ára; egészen fiatal embereknél erőteljes bajuszt létesit. — Jótállás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien.** I. Wipplingerstrasse 14. 165—26

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölösleges tehát santal olaj vagy copaiva balzsammal kisérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyitják meg

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi föraktár:

Zoltán Béla gyógyszertára Budapest,

V., Nagykoronа-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszertárban.

24/29 25 Postai megrendelések cime:

Zoltán gyógyszertár Budapest

Főraktár Nagy-Kanizsán:

Práger Béla gyógyszertárában.

Házeladás.

Helyben a király-utcában a volt Tachaur-féle földszinti ház, kert, rét és nagy magtárral szabad kézből elado.

Bővebb felvigositással szolgál a

Nagy-kanizsai bankegyesület részvénytársaság.

Hirdetések

felvétetnek

e lap kiadóhivatalában

Nagy-Kanizsán

A legjobbnak bizonyult HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolitja (a mi az egészség föfeltétele), gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p étvágytalanságot, savanyu fölböfögést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömörgörcsöt, a gyomor tulterhelését stellel, nyálkásodást, vértolulást, hämorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-fele élethalzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyitása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyérmek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés az ugynevezett körömméregnél a kézen és láb ujjakon, keményedéseknél, daganatoknál mirigydagan toknál, holttetem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját uj életre serkenti egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön hires, bevált házszer.

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint Postán 20 krral drágább.

A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hűsitő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával.

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készitményt kérje a prágai Fragner B. gyógyszertárából és figyeljen arra, hogy a Dr. Rosa balzsam csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a prágai házikenőcs csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletü védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, dijat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésre állanak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszertárban, Egger A. gyógysz.-ban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódai.

Föraktár a kézitőnél B. Fragner Apotheke „zum schwarzen Adler" in Prag, Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 231—26

Cs. kir. szab. déli vaspálya társaság.

ad 10329|R sz.

Hirdetmény.

A kézbesithetlen és fölös szállitmányok a vasuti üzletszabályzat 70. §-a értelmében nyilvános árverezés utján f. évi augusztus hó 22-én d. e. 8 órakor, Kanizsa állomás teheráru raktárában kerülnek eladásra, melyhez a t. c. közönség ezennel meghivatik.

Nagy-Kanizsa, 1898. aug. 16.

247—1 Az üzletigazgatóság.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.

Huszonötödik évfolyam. 68. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztőnél értekezni lehet naponkint d. u. 4—5 óra közt.

Minden intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésénél fogadtatnak.

Bérmentetlen levelek csak ismert kezekből fogadtatnak el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Csütörtök, augusztus 25.

Törvényesség és ridegség.

Bánffyék a kiegyezési ügyek sokféle hullámzása közepette elejétől fogva szigoruan ragaszkodtak a törvény és alkotmányosság álláspontjához és most is az alapon érték el azt, hogy a korona alkotmányos viselője nem engedte az osztrák válságot átcsapni a Lajthán tul, hanem az osztrák pártok kalandos, önző kivánságaival szemben igazat adott Magyarország tulnyomó többségének, mely e kérdésben szorosabban mint valaha a Bánffy-kormány oldala mellett állott. A kormány győztes felfogása tudvalevőképen abban kulminál, hogy egy nem-parlamentáris Ausztriával szemben nem megyünk többé bele a status quó egyszerü meghosszabbitásába. A további modus procedendit az aug. 24 és 25-iki budapesti konferenciák állapitják meg.

A magyar kormány föltétlenül korrekt álláspontja korántsem tételezi föl a merev negációt mindennel szemben, ami a gazdasági közösség vagyis a vámegység fentartását célozza. Sőt ellenkezőleg. Törvény és alkotmány nekünk nemcsak a Deák-féle kiegyezésnek egy tiltó záradéka, hanem törvény és alkotmány s amellett életbevágó érdekünk a kiegyezési mü egészének szava és szelleme. A mig akár politikai, akár gazdasági érdekeinket merőben nem sérti, ha akár szövetség, akár szerződés alapján alapján fentartjuk a vámközösséget, mindaddig a szélsőbal ne hivatkozzék Deák Ferenczre, mint »mesterre«, melynek müvét ő, a szélsőbal, meg akarja — védelmezni.

Az ország óriási többsége ma a leghatározottabban azt a nézetet vallja és követi, hogy sem a nemzet gazdasági vagy politikai érdeke, sem a vele oly szorosan összefüggő monarchiai érdek nem kivánja a közösségi viszony fölbomlását, illetve azt, hogy mi az osztrák sógor belső bajait a magunk „függetlenitésére" aknázzuk ki.

A kormány álláspontja szigoruan törvényes, egyedül népszerü és az egyedüli hasznos is. A Kossuth-féle rideg álláspont, mely csak a felelősség abszolut hiányából keletkezhetett, lehet, hogy szintén törvényes és alkotmányos, de se nem népszerü, se hasznosságot nem rejt magában. Kiki érzi, hogy ott a „summum jus" egyértelmü volna a „summa injuriá"-val, t. i. legfőbb jogtalanság a monarchia és a magyar mezőgazdaság szempontjából.

Jogos és törvényes érdekeinket ma egy csöpdet sem sérti, sőt határozottan előmozditja, ha tekintettel vagyunk — Deák Ferencz jól értelmezett hagyatéka értelmében — a szövetséges államnak ugyancsak jogos érdekére a monarchia nagyhatalmi állására, mely a mi erős államiságunk biztos hátvédje és erős alapja.

Minden haszontalan kombinálgatás helyett ennyit jó lesz szem előtt tartani a budapesti konferenciák idejére.

Illetékes forrásból meritett értesülések alapján közöljük a következő cikket:

Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt a kiegyezés ügyében kezdettől fogva ama hazafias elv és törekvés vezette, hogy Ausztriával oly gazdasági megegyezést hozzon létre, mely teljesen megóvja Magyarország anyagi érdekeit. De sohasem zárkózott el egyszersmind ama föllogás elől sem, hogy miután kétoldalu szerződésről van szó, a kötendő kiegyezés és másik egyezkedő félnek, Ausztriának is kielégitse érdekeit. Egy szóval a miniszterelnök ugy közgazdasági, mint politikai szempontokból elejétől fogva nagy sulyt fektetett arra, hogy a monarchia két állama közt, a gazdasági érdeközösségnek megfelelőleg, oly kiegyezés éljöjjön létre, mely békés és reális alapon biztositsa mindkét állam népeinek gazdasági érdekeit és fejlődését.

De midőn báró Bánffy Dezső miniszterelnököt ily magas látkörü közgazdasági és politikai elvek vezették kiegyezési akciójában, egyszersmind a legteljesebb elismeréssel kell mindenkinek bevallani azt, hogy ő a kiegyezési kérdésben kezdettől fogva a szigoru jog és törvényesség alapján állott. S bármit is hirdet az ellenzék sajtója, a törvényes jogalapot mind e mai napig nem hagyta el a miniszterelnök. És ismerve az ő alkotmányos érzületét, erős alkotmányos felfogását, biztosan feltehetjük róla, hogy azt az alapot nem is fogja elhagyni. De midőn oly kitartó szivósággal ragaszkodik a törvényes jogalaphoz, ez egyszersmind nem zárhatja ki azt, hogy a kiegyezés létrehozása céljából tekintetbe ne vegye Magyar-

TÁRCA.

Egy hegymászás emlékezete.

Irta: **Xillef.**

Élvezettel olvastam a »ZALA« egyik legutóbbi számában az »y« alá rejtőző poéta-ember alpesi emlékeit. Tudjuk, hogy ki lappang e tulságosan szerény jelzés alatt, de miután szembe dicsérni nem tapintatos dolog, inkább elhallgatjuk, a mit róla mondani akartunk.

E jellemzésről eszembe jut egy »magas tűrám", melyet két esztendő-je követtem el az Adria mellékén, az Isztria keleti partján emelkedő »Monte Maggiore« hatalmas hátára.

Bizony mi — a kis turista-társaság, mely a a hegyre szándékozott — sajnos nem akartunk csak levegőt, csak mozgást, csak ujdonságot attól a hegymászástól. Többet kivántunk a „megerőltetés« jutalmául. A századvégi follogás szerint ellenszolgáltatás kellett nekünk.

Amolyan közönséges mászás nem ingerelt bennünket, hanem valami ujat kombináltunk össze, hogy fáradságunknak meglegyen a maga különös vonzóereje, s minket turistákat a többi átlagos hegymászó fölé emeljen.

Kiböngésztünk tehát a kalendáriumból egy „részleges naplogyatkozást", mely éppen vasárnap reggel 5 órára esett, tehát *éjszaka* fogunk nekivágni a hegynek, (ami önmagában is elég romantika) és ott lönn a szabad aetherben nézzük végig a csucsról a természet ritka játékát, a naphoz 1360 méterrel közelebbről, mint a többi földi-lény!

Mielőtt kalandunk lefolyását elmeséléném, a helyi körülmények-t kell kissé lerajzolnom. A „*Monte Maggiore*" Isztria hegyvölgyes keleti partján közvetlen a tengerből emelkedik, s a lábjában fekvő gyönyörüséges Abbazia babérligetének képezi marcona hátterét. Felhőktől koronázott kopár gerince Fiumeből nézve valamelyest hasonlit a magyar cimer hármas halmához. Tetejéről — szemtanuk szerint — egész a trieszti öbölig átlátni s a mögötte elterülő isztriai hegyvidék szeszélyes domb — s szikla képződéseit csodálhatja az ember.

...Folytassuk a kalandot.

Hallatlan nembánomsággal csak ugy általában csináltuk meg a programmot, bizván egymás turista talentumában és a videk ismert voltában. Annyit tudtunk, hogy ugy éjféltájban fenn leszünk a „Stefánie Schutzhausban" ahol két három órát alszunk hogy 3 órakor ujult erővel kapaszkodhassunk föl a 3—400 méterrel magasabb csucsra. Ugy félőt tájban fönn lennénk és éppen összetalálkoznánk a maga fogyatékosságában megje enő nappal.

Aztán egy órai napbámulás és kilátás-élvezés u'án szépen vissza, ugy hogy a 10 órai hajóval Abbaziából már visszatérhetnénk Fiumébe. Szombaton gyönyörü derült idő lévén, vérkes könnyelműséggel csak ugy öltözködtünk, mintha akár Kanizsán a „Szentgyörgyvár" tőkedus magaslataira szándékoztunk volna. Könnyü turista ing, világos ruha, fe öltő és — szalmakalap, támaszkodóul pedig sétabot.

Este félkilencre járt, midőn a szomszados Mattuglie állomásról »in dulce jubilo« nekiindultunk a hegynek. Meg kellett kerülnünk hátulról Abbaxia illatos ültetvényit, s a magason fekvő országutról még a távol Adriába vesző napsugár utolsó pillantásait élvezhettük. A kies fürdőhely parkzenejének vidám hangjai s a partratörő hullámok gyengéd zugása fölhatoltak hozzánk

Mindinkább távolodtunk az emberlakta vidéktől. Ránksötétedett.

A képzelhető legszebb éjszakában haladtunk hegynek, a sürü bokrokkal szegélyezett kanyargó országuton. Az augusztus közepi éjszakák csillagos fényes egét minduntalan meteorhullások cikázták át.

Lámpánkat még nem gyujtottuk meg, hanem mindegyikünk elkapott egy egy röpködő Szentjános bogarat és kalapjára tűzte.

Menetelésünk első órája még könnyen eltelt tréfálkozással, a holnapi napfölkelte szépsége fölötti disputával, sőt nótákat is eregettünk az égnek.

De aztán az egyik megállt, — nagyot fujt és megtartottuk az első turistapihenést: öt percet, miközben első emberünknek lámpát akasztottunk nyakába és megbizonyosodtunk, hogy jól járunk. Hallomás szerint tudjuk, hogy az országut a Schutzhausnál végződik.

Tovább.

Kanyargott, tekergett az ut, hol ki, hol bebukkantunk a sürübe.

Egyszerre megbüvölve álltunk meg.

Lábaink alatt világosabb szürkeség — a tenger terült el. — Mint eltojtott harangzugás, ugy hatott fel füleinkhez a partmenti hullámtörés csobogása.

Balkézről Fiume kikötőjének ivlámpasora ra-

ország érdekei mellett, mint fentebb is mondtuk, a másik egyezkedő félnek is érdekelt s főleg annak bonyolult helyzetét. Hogy a miniszterelnök erre mindig tekintettel volt, fényes tanuságot tesznek arról a kiegyezési campagne alatt tett parlamenti nyilatkozatai. Hogy csak egyet említsünk, emlékezetbe hozzuk a képviselőháznak mult évi december 22-ki ülésében tett nyilatkozatát, mikor is igy szólt:

Elismerem, hogy a vám- és kereskedelmi szerződés Ausztriával fel levén mondva, 1898 január 1-én szorosan véve vám- és kereskedelmi szerződés nem látében a külön vámterület elvi álláspontján állunk, ezen törvényjavaslat ezen álláspontból indul ki; de nem zárja ki lehetőségét annak, a mi a kormány célja, és azt hiszem, az országnak érdeke, hogy Ausztriával ujabb vám, és kereskedelmi szövetséget hozzon létre az ország érdekeinek biztosításával, és nem zárja ki azt, hogyha nem sikerül záros határidő alatt az ország érdekeinek szem előtt tartásával intézkednünk ugy, hogy szerződéses állapotot teremthessünk, a külön vámterületet is felállítva, minden körülmények közt ugy, ahogy az ország érdekei parancsolják.

Tehát e nyilatkozatában is nyiltan elismeri a miniszterelnök, hogy az ország jogainak érvényesitése nem zárja ki a lehetőségét annak, hogy Ausztriával ujabb vám- és kereskedelmi szövetség köttessék Magyarország érdekeinek biztositása mellett. Es a miniszterelnök ez álláspontja nagyon is jogosult. Mert midőn oly életbevágó nagy kérdésről van szó, mint amilyen a gazdasági kiegyezés, akkor végtelenül szük látókörü politikára vallana, ha egy vezérlő államférfi abban találná hivatását, hogy a törvény merev, rideg formái közé sáncolja magát, miáltal majdnem lehetetlenné tenné az egész kiegyezési kérdés megoldását.

Bánffy Dezsőről ily politikai magatartást föltételezni egyetlen józanul gondolkozó magyar sem fog, kinek szivén fekszik hazája érdeke.

A miniszterelnök igen is akarja a kiegyezést és a törvény alapján fog maradni ezentul is; ami azonban nem zárja ki azt, hogy Magyarország anyagi érdekeinek megóvása mellett, figyelemmel legyen Ausztriai helyzetére is, mert a kiegyezési válság megszünése nemcsak Ausztriának és Magyarországnak, de a monarchia nagyhatalmi állásának is érdeke.

Az ellenzék üzhet oly politikát, mely a magasabb állami érdekek helyett az érzelmekre és tetszetős frázisokra apellál. Teheti, mert párt-politikai és kormánybuktató céljait véli elősegithetni a gazdasági kiegyezés komplikációja által. De nem üzhet ily politikát az, aki Magyarország ügyeit vezeti.

Báró Bánffy Dezső miniszterelnököt mint eddig, ezután is a törvény és jog mellett, a méltányosság is fogja vezetni, e kérdés megoldásánál, nem hagyván figyelmen kivül, hogy gyakran a »summum jus summa injuria.«

Frázis nélkül.

(Nyilt szó a gazdákhoz a kiegyezés kérdéséről.)

Irta: **Agrárius.**

III.

De ha ránk erőszakolják a különválást? Ha Ausztria nem akarja fentartani a közös vámterületet?

Mert ezt a kérdést is fölvetik azok, a kiknek nagy gyönyörüségük telik abban, hogy tüzzel játszanak.

Hát akkor bizony ránk zudul a válság minden ijesztő konzekvenciájával. Akkor aztán adj Uram Isten erőt, hogy mi, a kik kihevertük a tatárjárást, a török uralmat, tuléljük azt a rettenetes korszakot, a mely az osztrák-magyar vámháboru révén fekete betükkel van feljegyezve históriánkban.

Csakhogy mesebeszéd ez az eshetőség Ausztria nem erőszakolja ránk a különválást Ausztria fenn akarja tartani a közös vámterületet. Neki is vitális érdeke, épp oly vitális érdeke mint nekünk a gazdasági status quo fentartása.

Mondjuk ki már egyszer nyiltan, hogy a vám és kereskedelmi szövetség megbolygatása egyaránt végzetes Magyarországra és Ausztriára. Bármiféle megbolygatása. Ezt tessék jól megjegyezni. Ne áltassuk magunkat azzal, hogy az „önálló berendezkedés“ idejére mi előnyös és méltányos kereskedelmi szerződést köthetünk Ausztriával. A magyarok iránt ugy sem valami tulságos nagy odaát a rokonszenv. Jusson eszünkbe, miként próbálták meg tavaly megrenditeni pénzpiacunkat és hitelünket; jusson eszünkbe, mit mivelnek a csehek a magyar liszt kiszoritására; jusson eszünkbe, hogy volt idő, a mikor amerikai lisztet Prágában olcsóbban adtak, mint a budapesti malmok: s jusson eszünkbe, hogy papirjaink óriási quantuma osztrák kézben van. A mint a vámszövetséget megszüntnek nyilvánitjuk, semmiféle biztatással s engedménynyel el nem terelhetjük az osztrákok figyelmét arról, hogy mi önálló magyar ipart akarunk teremteni s idővel az osztrák ipari cikkeket kiszoritani Magyarországról. Az önálló berendezkedés alatt ők tisztán az ipari emancipációra való törekvést értik s mindent el fognak követni, hogy ezt az emancipálódást meghiusitsák. Nekik a magyar fogyasztó-piac megtartása létkérdés. Ennyiben a mi helyzetünk előnyösebb, mert ránk nézve, ha sulyos, kiszámithatatlan csapás is lenne az osstrák vám-sorompó, de bele nem halnánk. Tengődnénk, szegényednénk, a mig jobb napok virradnak reánk, de buzánk és husunk volna, nem veszhénk éhen. Hanem ha az osztrák ipar elveszti egyetlen, avagy mondjuk legfőbb fogyasztó piacát, ebbe a csapásba belepusztul. S ha már pusztulnia kell, hát nem fogja egy ránk nézve méltányos és előnyös kereskedelmi szerződéssel siettetni pusztulásának bekövetkezését. Ha talán nem is számit arra Ausztria, hogy az idők végtelenéig gazdasági közösségben marad velünk, de arra az időre, a mig uj és aequivalens piacokat szerez magának, föltétlenül biztositani akarja magának a magyar fogyasztó területet.

A nagy ipari államok tengerentul keresnek uj piacokat. Hallottunk nemrég, Ausztriában is hangokat, melyek a gyarmatpolitika eszméjét pendi tették meg. Ha Anglia Franciaország, Németország majd megszerezte magának mindazokat a tengerentuli gyarmatokat, amelyek ipari tulprodukciójuknak biztos fogyasztási piacul kinálkoznak, s az iparilag elmaradt országokban, nevezetesen a Keleten nem lesznek kénytelenek versenyezni, akkor Ausztriának itt nyilik majd alkalma kárpótlást szerezni magának az elvesztett magyar fogyasztási területért s esetleg addig — ki tudja a jövendő világpolitikai fordulatokat — megvalósulhatnak gyarmatálmai is.

Ez azonban a jövő és pedig a messze jövő zenéje. Ezzel az eshetőséggel ma számolni, öt hónappal, mielőtt a gazdasági kiegyezés kérdésének el kell dőlnie, merő képtelenség.

Marad tehát a pozitiv tény, hogy Ausztria mindent el fog követni, hogy a mi „emancipációnális“ törekvéseinket meghiusitsa. Nem fog belemenni oly kereskedelmi szerződésbe, a mely a mi iparfejlesztésünket az osztrák ipar rovására előmozditja s a mi mezőgazdasági terményeinknek a versenyképességet az osztrák piacon lehetővé tegye.

A ki az ellenkezőt hiszi és mondja, az vagy önmagát, vagy az országot ámitja.

Valami formában, ha leplezetten is, ha alatto-

---

gyogó gyöngyfüzérnek tetszett. Egy-egy gőzös szines lámpája végighuzódott a szürke vizszinen, és a világitó toro y forgó fénye roppant kisértetként suhant végig az egész Quarneron.

......Elképzelhettük magunkban, mily isteni kép alakjában fog e sötétlő vidék a felkelő nap sugarak aranyozásában holnap reggel elénk tárulni.

Társaságunk lassanként elcsendesült. Egyforma lépésben haladtunk; a bizarr táj vadregényessége a sötétben még jobban fokozódott. Hol itt, hol amott bukkant föl egy bérc vagy hegygerinc, akárcsak egy megkövesedett óriás.

Dante szavai jutottak eszembe, ki, e vidéket veszi hasonlatul a „holtak városa“ kősirjainak jellemzésére:

»Evegio ad o ni man grande Campagna
„Piena di duolo e di tvrmento rio
— — — — — — — — — — — —
»Si com 'a Pola presso il Quarnaro
„Che Italia chiude ed i suoi tormini bagna« *)

Keresztül haladtunk Veprinác hegyi falun, mely kupalaku hegycsucson fekszik és messzire ellátszik a Quarneron. — Kis templomtornya épen a tizet kongatta el. Füstös vityillók előtt gugguló asszony és gyereknépség bámult bennünket éjszakai utasokat, s egy-egy kuvasz dühösen vakkantott ránk.

Még csak tele uton voltunk, de jó erőben vágtunk neki a másik felének.

Jó másfélórát mentünk, s már-már azt hittük, hogy rossz uton járunk, midőn egy kanyarodónál előttünk emelkedett ki világos falával a „Schutzhaus“. A hegyen tanyázó háziőr hamarabb nyitott kaput, mint egynémely városi házmester. — Meghagytuk, hogy 3 órára költsön föl és félig meddig éjjelre vetkezve, tompa álomba merültünk, melyből a keltő kopogtatás után alig birtam fölrázni társaimat. Nagyot néztek az ipsék, — midőn fülükbe kiáltottam, hogy hé, hegyre fel! Azt hitték, csoda esett meg velük. Ilyen a megrögzött siksági ember.

Első kérdésünk volt: milyen az idő? (Mert a szeszélyes tengermelléki magaslat gyakrabban változtatja hangulatát, mint akár modern szalonhősnőink.) Felelet: bizony nem egészen tiszta. — Baj, baj, de hát csak nem megyünk vissza, ha már ennyire értünk! (Kár is lett volna a borsos áron megfizetett kis szállásért.)

A háziőr derék felesége elénk hozott olyan zamatos kávét, hogy bizonyos nénikének szivesen ajánlanám, menjenek föl megkóstolni. Vezetőt is ajánlottak egy tagbaszakadt jámborszemü legény személyében, ki nehezen kialkudott két pengőért meg egypár rövidszivarért hajlandó volt bennünket az eltévedéstől megmenteni.

Sötét éjszaka volt még, midőn ujra megindultunk, hogy utunk végső, de legnehezebb szakát megjárjuk. Nedves, hideg, hegyormi levegőben, ragadós övényen haladtunk. Szinte meglehetett tapintani néhány felhőfoszlányt, mely fölöttünk majdnem a fák lombozata közt keringett. Megkérdeztük legényünket, lesz-e eső, mire az ő szlávos olaszságával teljes biztonságérzetében felelé:

„Per questo son mi, che non ghe sará.“ (Jót állok, hogy nem lesz.)

Szürkülni kezdett.

Tyün, siessünk, hogy jókor érjük el még odafönn a napkeltét.

Legényünk neki is indult, járatlan ösvényen, követvén a legrövidebb utat, s otromba léptei alatt csaknem megreccsent a sziklakő. Mi utána, lihegve, bukdácsolva.

Veszedelmesen sürüsödött a vizpára. No, ennek se lesz jó vége......

De nem is lett ám! Félóra mulva már se jobbra, se balra nem lehetett látni 10 lépésnél tovább. Csöpögni kezdett a falevelek harmatja és egyszerre szitáló eső közepette találtuk magunkat. Menydörgettét — egyenesen a felhőkbe jutottunk bele.....

Ti jó földiek, képzeljétek el, hogy a fölöttetek gomolyodó felhőkben négy emberfia evickél! Igy voltunk mi, csakhogy lábainkkal azt az istentelen vulkánikus sziklatömeget tapostuk és mint a népdal mondja: — »amerre mi jártunk, még a fák is sirtak.«

Mint a hosszu marsolásban elkényszeredett baka, oly gépies előretöréssel mentünk vezetőnk nyomában.

Mindegyre világosabb lett.

Talán mégis fölérünk tiszta légben a csucsra. Nem, csak tovább esett, esett, még pedig „legelső kézből,“ magában a felhőben.

......Nem birtuk tovább.

Üsse kő a napot, meg az időt, meg az egész „Monte Maggioret,“ csak már épkézláb lenn lehetnénk innen. Szerencsénkre ráakadtunk egy turisták által összetákolt kalyibára, melyben meghuzódtunk.

Ketten voltunk magyarok és more patrio olyan

*) Mindenfelől nagy vidéket látok, mely fájdalommal s gyötrelemmel telt, mint a Pola melletti Quarneronál, ott, a hol Itália határait mossák hullámai.

mosan, ha furfangos kijátszásánál is, de olyan állapot fog bekövetkezni, a mely fölötte hasonlit a vámháboruhoz.

Mert rengeteg summákról van szó Ezer millió forintot meghalad Magyarország külforgalma. Ennek több, mint ³/₄ része Ausztriára esik. Ausztria behozatala tiz év óta folyton emelkedik: legutóbb jóval felülment a 400 millión. Magyarország kivitele Ausztriába összes kivitelünknek szintén ³/₄ részénél több s a 400 millió frt körül jár. A közös vámterület alatt fejlődött ily mértékben áruforgalmunk. Hogyan, mikép fog alakulni az önálló vámterület alatt, akkor ha szélsőbali exaltadóink örömére felállitják a vámsorompókat, lehetetlen kikalkulálni Amint a föltétlenül vámmentes áruforgalom Ausztria és Magyarország közt megszünik, egy egész uj helyzet keletkezik, a melynek peripetiáit mérlegelni nem tudjuk, hiányzik hozzá minden megbizható támaspontunk. Csak azt tudjuk, hogy megrázkódás következik be. Mi iparkodni fogunk megvédeni mezőgazdaságunkat, Ausztria iparkodni fog megvédeni iparát. Hogyan, mily eszközökkel s egyáltalán lehetséges lesz-e békés eszközökkel, nem tudhatjuk.

Jót áll nekünk vajjon a függetlenségi párt, hogy Ausztria hajlandó lesz velünk oly kereskedelmi szerződést kötni, a mely mezőgazdaságunknak a megélhetést lehetővé teszi? Vagy kész odadobni prédául a mezőgazdaságot, hogy politikai ábrándjait közelebb hozza a megvalósuláshoz?

Ha oly viszonyt akarnak az önálló berendezkedés alapján Ausztriával, hogy az osztrák ipar megtarthatja a magyar piacot, s a magyar mezőgazdaság az osztrák piacot, akkor az önálló berendezkedes csak fikció, mely mögött leplezetlenül áll a gazdasági közösség. A statusquo más formában. Ezzel azonban sem u. n. közjogi sikert nem értünk el, sem iparfejlesztési politikát nem csináltunk. Ha viszont tényleg önállóan rendezkedünk be s ennek vámsorompók felállitásával adunk kifejezést, akkor el kell készülnünk előbb-utóbb a vámháborura. Az osztrák ipar a legcsekélyebb megterhelésre reagálni fog s a reakciót egyenesen a mezőgazdaság fogja megérezni.

Ez a tiszta valóság! Tessék ezt a külön vámterület biveinek igy nyiltan, az ország szine előtt bevállani. Tessék nyiltan a gazdákra »pelláni, hogy ti jó urak, vállaljátok magatokra egyedül a külön vámterületért járó áldozatokat.

Egy kicsit, vagy tán nagyon is vérezni fogtok, egy kicsit tán bele is pusztultok, de a nemzeti szinű vámsorompó hirdetni fogja országnak-világnak a külön magyar vámterületet.

Sát mi gazdák szépen megköszönjük ezt a hazafiságot, mely a mi bőrünkre megy. Mit ér a hazafiság, ha nem lesznek — mert elpusztulnak — a hazafiak?

IV.

Mit feszegessem tovább ezt a thémát? Oly világos és természetszerű a premisszákból a következtetés, hogy a logika teljes hiánya kell ahhoz, meg nem érteni a kérdés horderejét.

Nagyon sok a ködös ábránd némely honfiban, nagyon röpkék bizonyos csábitó jelszavak s nagyon könnyü felelősség nélkül országos politikát csinálni.

Detronizáljuk már egyszer a frázist és szóljunk önmagunkhoz és az országhoz cikornya nélkül, igazságosan.

S első sorban azokat illeti ez az intelem, a kik a gazdasági érdekek hivatott őrei, a kiket az ország közvéleménye megtisztel azzal, hogy a gazdasági politikában illetékességet vindikál számukra. A Károlyiak és Desewffyek most emeljék fel férfias bátorsággal és komolysággal szavukat: ne tántorittassák el magukat az u. n. nemzeti aspirációk jelszavai által s ne rettenjenek vissza, mikor állást kell foglalni a gazdák igazi érdekei mellett, a hazafiaskodó frázisgyártók ellen. Őket nem gyanusithatja senki hazafiatlansággal, ha nyiltan és kertelgetés nélkül hirdetik, hogy Magyarország mezőgazdaságának létkérdése a gazdasági kiegyezés, a közös vámterület fentartása. A patriarkalismus vádja is elnémul velük szemben, mert hisz azok a férfiak, akiknek családi tradiciója az áldozatkészség mindenkor és mindenütt, a hol a haza valódi érdeke kivánta, felülemelkednek azon a gyanun, hogy személyes önzés vezeti őket. Ők igenis áldozhatnak s ha csak az ő áldozatuk elegendő volna, rajtuk nem mulnék. De a magyar gazdák nem mind Károlyiak és Dessewffyek s ezeknek vajmi kevés elégtételük volna, ha jövedelmeik egyrészének feláldozása után ők megmaradnának akik voltak, de a kis és közép birtokosok ezrei tönkremennének.

Nekik kell kezükbe ragadni a zászlót, mely a gazdasági kiegyezést hirdeti Magyarország legfőbb érdekének s e zászló alá tömörül minden magyar gazda, a kinek édes a föld, a melyet szánt, s drága a rög, amely dicső őseinek porát takarja. Csak a bátor, férfias és nyilt szóra várunk tőlük s akkor lesz nekünk bátorságunk szembeszállni mindenféle kalandorpolitikával, a mely a mi bőrünkre keres érvényesülést.

És van egy komoly, fölötte komoly szavunk a kormányhoz. Bölcs és előrelátó államférfiakkal is megtörténik, hogy beáll egy bizonyos pszikhologiai momentum, a mikor a pillanatnyi népkegy önfeláldozásra csábit: a mikor az államférfiu tisztán látja az eseményeket s azok várható hatásait, de vagy gyengének érzi magát, hogy egy bizonyos áramlattal szembeszálljon, vagy pedig megragadja az alkalmat, hogy görögtűz mellett, hősiesen bukjék el a politikai szinpadon.

Ez a mostani helyzet magában rejti ennek a psikhologiai momentumnak a feltételeit. Nagy önmegtartóztatás, rendithetetlen hidegvér és megtántorithatlan hazafiság kell ahhoz, hogy bele ne szédüljön ebbe a momentumba a hazája sorsáért felelős államférfiu.

Én nem érzem magam a Bánffy-kormány hivatott birálójának. A mi jó van benne, a mi rosszat mondanak róla ellenségei, a jövendő historikusa fogja tárgyilagosan megitélni. De azt tudom, mert látom és tapasztalta az ország, hogy következetes, szilárd és erélyes tud lenni. Ezekre a tulajdonságaira appellálunk, a midőn komolyan intjük, hogy Magyarország sorsa a mezőgazdaság sorsától függ. S a mezőgazdaság sorsa azon fordul meg, hogy a gazdasági kiegyezést Ausztriával továbbra is fentartsuk.

A hogy most fog hivatása magaslatán állni, nem engedvén a legkisebb csorbát sem ütni Magyarország érdekein, de nem hajolván meg a jelszavak előtt sem, a melyek a törvény betüje mögött keresnek erős sáncokat, hogy onnét Deák Ferenc nagy alkotásaira ágyuzhassanak: ugy fog egykoron számot adni Isten és nemzete előtt arról, hogy becsületesen sáfárkodott-e a rábizott ország fölött.

Én hiszem, hogy az államférfiaknak is van lelkiismeretük s hogy válságos pillanatokban az ő lelkiismeretük sokkal érzékenyebb, mint a többi halandóké.

Mert ők nemcsak maguknak és Istennek, de a történelemnek is felelősek!

---

cifra áldást bocsátottunk a »helyzetre,« hogy beledörgött az ég.

Megkérdem bambán mosolygó vezetőnket, mikor lesz ennek az itéletidőnek vége.

„Ho! Per questo son mi, che non ghe finirá prima le dese," (Jótállok, hogy tiz óra előtt nem, lesz vége.)

Jótállt volna ez a fickó azért is, hogy elsülyed a hegy, ha mégegyszer kérdem. Nem szántam volna.........

Most hat óra és tiz óráig még négy kemény óra!

Megszállt bennünket a hősiesség. — Vissza, bármibe kerül is. Ruhának kalapnak ugyis csufos vége lett, cipőnk málladozott, hát mit veszthetünk még?

Nem akarom körülményesen leirni azt a siralmas lemenetelést.

Csak annyit mondok, hogyha véletlenü zsandárokkal találkoztunk volna, amint ott lefelé törtettünk a hegyi utakon: lucskosan, lomposan, csatakosan: okvetlenül bekisértek volna bennünket, mint kalandos csavargókat.

Néztek is bennünket az abbaziai vasárnapi vendégek, amint elsompolyogtunk mellettük a hajóba, hol szent és törhetetlen esküvel fogadtuk, hogy a Monte Maggioréra rá nem tesszük lábunkat, ha kétszáz évig is csalogat a kilátásával.

Mások talán szerencsével jártak oda fönn, de én és akkori társaságom, ha visszagondolunk arra az »alpesi emlékre«, nagyot tüsszentünk rá, a tőle kapott rettentő nátha jutván eszünkbe, és tüsszentünk azért is, hogy te, kegyes olvasó, elhidd miszerint fentirt dolgok oly igazán megtörténtek, ahogy elbeszéltem — sőt még igazabban.

Végezetül ide illesztem azt a kis költeményt, melyet a »Schutzhauss« emlékkönyvébe visszajövet beleirtam:

„Hiu ember, ki magasba vágyol
Tanulságul mondom ezt neked,
Még ha mennybe szállsz is egyenesen
Ne felejtsd el esőköpenyed."

A ferencrend reformja.

— Egy szerzetes nyilatkozata. —

A ferencrend reformja évtizedek óta kisért már. Ezt azonban egy törvényesen megválasztott szerzetes generális sem akarta végrehajtani soha. A mult őszön egyszer csak elcsapták Rómából a rend régi és hat évről hat évre törvényesen megválasztott generálisát, *Pármai* Alajost és helyét pápai kinevezéssel *Lauer* Alajos alkantarista barát foglalta el.

Pármai Alajos ugyanis nem akart vállalkozni arra, hogy megreformálja a ferenc-rendet. Az uj generális nyomban világszerte elrendelte a lapunkban már ismertetett reformokat. Magyarország szerzetesei azonban tiltakoztak ez ellen. Róma ekkor egyenként megszavaztatta a magyar ferencrendieket. És a 600 magyar szerzetesből ugy nyilatkozott meg 96 százalék, hogy nem veti magát alá a szigoritott rendszabályoknak. A római generalis most a szinedrium tagját, P. *Fleming* Dávidot küldte Magyarországba, hogy személyesen beszélje rá a ferencrendieket a reformok elfogadására. Ez sem sikerült. Mivel pedig a reformokat a szolnoki provinciális: P. *Karkecz* Alajos ellenezte leginkább, őt Rómában megfosztották állásától és helyébe *Hunka* Emánuelt nevezték ki provinciálisnak.

A szerzetnek tehát eltörölte Róma régi autonómiáját és azon keresztül-kasul gázolva, a rend kormányzatát most önkényesen intézi. A ferencrend egy igen tekintélyes tagja erre igy nyilatkozott:

»Némely lapban olvasható, hogy Rómának a ferencrendiekkel szemben követett eljárásának még nemzetiségi háttere is vagyon. Hogy ez mennyiben igaz? — azt már a legközelebbi jövő is kifogja deriteni! Hisz' a szakolcai föl kolostor már ki van jelölve a reformót elfogadók részére, a főszékhelyük tehát ott lesz. Már most igaz annyi, hogy a magyar faj az uj szabályzat szerint élő szerzetesek életmódján — mint vérmérsékletével nem egyezőn — nem fog kapni, magyar ajkuakkal tehát nem igen lesz alkalmuk kolostoraikat benépesiteni, mert annál több tótajku vagy más nemzetiségü találhat majd nálunk refugiumot. És hogy ilyet minél többnek nyujthassanak, arról gyönyörüen gondoskodtak maguk az által, hogy a régi magyar szerzeteseket, a demisszió kész megadása által, kolostoraik tömeges elhagyására biztatták, pressziójuk által pedig kényszeritették.

A szegény, egyszerü magyar szerzetesek, kik a reformot nem fogadták el, most a rómaiak miatt a legnagyobb dilemmában vannak; mert biztos egzisztenciájuk meg van támadva. Avagy ki biztosithatja őket arról, hogy intriguáknak nem lesznek kitéve azok részéről, kik a reformot elfogadók érdekeit szolgálják? És most csakugyan elértek azon ponthoz, hogy vagy kénytelenek lesznek a reformokat lelkiismereti meggyőződésük ellenére is elfogadni, vagy pedig kénytelenek lesznek a rendből távozni. Lehet, hogy a megyés püspökök a munkabirókat bizonyos számban elfogadják és alkalmazzák. De mi történjék azokkal, akik nem lesznek ily szerencsések? A reformokat pedig, mint meggyőződésükkel ellenkezőket nem hajlandók elfogadni, mert a kolostorokban a szekaturák miatt tarthatatlan lesz a helyzetük. Ezeknek menekülniök kell! Igen! De hová? Róma nagyobb dicsőségére bizony-bizony — aposzáziába!

Nem helyeselhető azok eljárása, akik a rendből a legnagyobb válság közepette, midőn az összetartásra a legnagyobb szükség lett volna, kiléptek; mert azok akaratuk ellenére is Róma érdekeit szolgálják.

A római generalis szinedriuma ugyanis nem sokat törődik azzal, hogy mi lesz a rend tagjaival. A szinedrium tagjai előtt fő csak az, hogy céljuk el legyen érve, ha mindjárt a régiek földönfutókká lettek is általuk: ők azt községes örömmel veszik, mert nyugodtan telepedhetnek majd be azon elhagyott zárdákba és javadalmakba, melyekért nem ők fáradoztak.

Mindenesetre ez utóbbi csak akkor történhetik meg, ha a magyar kormány nem emeIné fel tiltakozó szavát a régiek érdekében. Mert elvégre

is nem lehet egészen közömbös dolog az országra nézve, hogy a magyar szerzeteseket, kiknek évszázados multjuk a hazafiságuk mellett bizonyit, idegen nemzetiségü barátok üzzék ki otthonukból s államvagyont képező kolostoraikat ezek népesitsék be.«

A pécsi m. kir. posta és távirda igazgatóságtól.

Másolat.

Kereskedelemügyi m. kir. Miniszter Posta és Távirda Vezérigazgatóság.

48.336. sz

Közlemény.

Utóbbi időben közkedveltségnek örvendenek a magánvállalatok által előállitott képes levelezőlapok.

Ezen levelezőlapok szállitása postai szempontból kifogás alá nem esnék, ha az illető nyomdák nem vették volna fel azt a szokást, hogy azokat cimlapjaikon „Levelezőlap" feliraton kivül még „Magy. kir. posta" felirattal, sőt néha a magyar cimer lenyomatával is ellátják, ami a levelező lapoknak azt a jelleget adja, mintha azokat a magyar királyi posta bocsátotta volna forgalomba.

Eltekintve attól, kogy a jelzett képes levelezőlapok élces és gyakran a jobb izlést sértő rajzaikkal, ha azok a posta hivatalos kiadványainak tekintetnek, a posta intézetet, mint állami intézményt nem méltó szinben tünteti föl, a posta ép ugy mint bármily kereskedő, nem engedheti meg, hogy az ő cégérét a »m. kir. posta« feliratot idegenek használják; a magyar cimer használata pedig épen törvénybe is ütközik.

A most széltében használt képes levelezőlapok magánipari termékek, s mint ilyenek a fennálló postai szabályok értelmében »Levelezőlap« feliraton kivül egyéb felrást, tehát sem „magy kir. posta" jelzést, sem a magyar cimer lenyomatát nem viselhetik, mert ellenkező esetben a levelezőlapokra érvényes dijkedvezményben nem részesülnek, s a nemzetközi posta-egyezmény értelmében szabályellenes kiállitásuk miatt zárt levelezőlapoknak tekintetnek s mint ilyenek dijaztatnak.

Ez nem különleges magyar szabály, hanem a nemzetközi postaszerződés pontozata, mely a külföldön is érvényben van.

Felhivom tehát figyelmét azon nyomdáknak, a melyek ily képes levelezőlapok előállitásával foglalkoznak, hogy levelezőlapjaikat „magy. kir. posta", vagy más felirat, cimer stb. mellőzésével tisztán a szükséges »Levelezőlap« felirattal nyomassák.

Nehogy azonban a már forgalomba bocsátott ily levelezőlapok ezen szabály által használhatatlanokká váljanak, azok, kik magán ipar által előállitott levelezőlapokat használnak, a cimlapról a „Levelezőlap" feliraton kivül minden más feliráat vagy cimert erős tolvonással vagy más alkalmas módon távolitsanak el s tegyenek olvashatatlanná.

Megjegyzem ebből az alkalomból, hogy a magyar korona területén postára adott levelezőlapoknak magyar nyelven »Levelezőlap« feliratot kell viselniök a „Correspondenzkarte" avagy más nyelvü hasonló feliratok nincsenek megengedve, Horvát-Szlavonországban mindazonáltal a »Levelezőlap« felirat mellett ott legyen e szó horvát forditásban is. Megjegyzendő az is, hogy illem vagy becsületsértő avagy büntetendő cselekményt involváló képet, ábrát, vagy közleményt tartalmazó levelezőlapot a posta egyáltalán nem szállit.

Ezek figyelembe vétele mellett a képes levelezőlapok terjesztése a magyar posta részéről semmifele akadályba nem ütközik.

Budapest, 1898. augusztus 3-án.

A hivatalos másolat hiteléül

Tóth.

A város házából.

Nagy-Kanizsa város képviselőtestülete szombaszombaton folyo hó 27-én délután 3 órakor közgyülést tart.

Tárgysorozat:

1. A községi elemi népiskolák állami kezelésbe vétele tárgyában a nagym. vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszteriummal kötött szerződés pontozatainak bemutatása.

1. A nagym. m. kir. belügyminiszteriumnak 69848|III. 98 szám alett kelt magas leirata Nagy-Kanizsa város 1898. évre készitett költségvetése tárgyában.

3. Özv. Németh Ignácné kegydij iránti kérvénye.

4. A v. tanács javaslata az 1897. évi gyámpénztári számadás megvizsgálásakor felmerült napidijnak a v. gyámpénztár tartalékalapjából leendő kiutalása iránt.

5 A nagym. földmivelésügyi m. kir. miniszter 20337|898. sz. a. rendelete folytán tanácsi javaslat szénkénegraktár felállitása iránt.

6. Vizeki Tallián Ede által a helyb. polg. iskola tanulói javára létesitett ösztöndijról szóló alapitó lévél bemutatása.

8, Ország Istvánnak a Szt.-János egyház volt dékánjának felebbezése az állásából elmozditó tanácsi végzés ellen.

8. Horváth Deák Teréziával a Koronaherceg utca mindkét oldalán levő és a város tulajdonát képező kert bérbeadása tárgyában kötött szerződés.

8. A kolozsvári siketnéma intézet felügyelőbizottságának kérvénye az intézet segélyezése tárgyában.

10. A kaposvári siketnéma intézet igazgató tanácsának megkeresése az iskola anyagi támogatása tárgyában.

11. Szilágyvármegye alispánjának megkeresése Szilágymegyei Wesselényi-Egylet segélyezése tárgyában.

HIREK.

— **Előnévadományozás**. A f. év junius hónapban meghalt *Szigethy Antal* már korábban lépéseket tett hogy leánya gyermekei az ő nevét is viselhessék. Most, halála után jött csak meg a királyi engedély, hogy *Szigethy* Antal, a zalaegerszegi ügyvédi kamara elnöke által két kiskoru unokájának *Erdős Irnák Antal Géza* és *Erdős Levente György Alajos* örökbefogadása iránt Zalaegerszegen 1897. évi julius hó 19-én kötött szerződésnek az örökbe-fogadás tényére vonatkozó részét jóváhagyta, *Szigethy* Antalnak az *óhidi* előnevet dijmentesen adományozta és családnevét, régi magyar nemességét, előnevét és cimerét az örökbefogadott kiskoru *Erdős Irnák Antal Géza* és *Erdős Levente György Alajosra* kegyelemből dijmentesen átruházta.

— **Esküvők**. *Nagy* Károly törvényszéki hivatalnok f. hó 17-én vezette oltárhoz *Vlasits* János városi hivatalnok leányát Gizellát. — *Grünwald* József kir. járási erdész, varasdi lakos f. hó 21-én kötött házasságot a helybeli anyakönyvi hivatalban *Müller* Ágnes kisasszonynyal, néhai *Müller* Izsák üveggyáros leányával Daruvárról; a helybeli izr. templomban házasságukat egyházilag ugyanaznap megáldották.

— **Hymen**. Dr. *Fábián* Zsigmond helybeli ügyvéd f. év szeptember hó 3 án köt házasságot *Nyuli* Gizella, néhai Nyuli György leányával.

— **Eljegyzés**. *Grosz* Zsófi kisasszonyt, városunk egyik bájos szépét eljegyezte *Abelesz* Jenő veszprémi takereskedő és cementgyáros.

— **Halálozás**. *Berdin* Márton füszerkereskedő, folyó hó 24-én délután 56 éves korában meghalt Nagy-Kanizsán. Az elhunyt nagy kedveléssel foglalkozott a szőlőmiveléssel és a szentgyörgyvári hegyen minta-szőllőszetet tartott fenn. Mint városi képviselő szivesen foglalkozott a város ügyeivel is. Tagja volt a nagykanizsai Segély-Egylet igazgatóságának. Temetése pénteken délután 4 órakor lesz. Özvegye szül. *Jáck* Mária és fia Kálmán gyászolják.

— **Kedélyes mulatság**. A déli vasut társaság helybeli állomásának gyönyörü kertjében már évekkel ezelőtt meghonositották a szükebb körü kedélyes nyári mulatságokat, de az idén ezek a mulatságok sokkal nagyobb lendülettel indultak meg. A személyesen meghivott vendégeket az igazi magyaros vendéglátás meleg szeretetével fogadják itt, ugy hogy a résztvevők mindenkor legszebb emlekeik közé sorozzák az ott töltött órákat. Különösen tekeversenyeiről kezd hiressé lenné a vasutasok egy ily vidám mulatsága. — Szombaton, Szt-István napján a szokottnál elütőbb fényes kis mulatságot rendeztek. A vasuti tekepályatársaság ugyanis csinos kivitelü elismerő oklevéllel tüntette ki *Pergér* János fütőházi altőnököt a tekepálya fáradhatlan és buzgó gazdáját és ez alkalomnak kedves ünnepélyes szinezetet adtak. A szép kiállitásu oklevél egy tekegolyót tartó bölgyet ábrázol, mert valóban ezen a pályán tudják leginkább a nőket az egyszerü, de nemes sportnak megnyerni. A diszlevél szellemes ajánlását a vasuti tekepálya társaság összes tagjai — nők és férfiak egyaránt — aláirták. — A remek keretbe foglalt oklevelet *Pátkai* ellenőr, állomásfőnök helyette rövid, de lelkes beszédben nyujtotta át az ünnepeltnek méltó elismerésül fáradhatatlan tevékenységeért. *Perger* János fütőházi altőnök — a vasutasok örökké vidám, mosolygó „*Perger bácsija*" valóban tisztes korát meghazudtoló fiatal kedélyével és szeretetreméltó egyéniségével lelke ezeknek a mulatságoknak. Az ünnepélyes rövid aktust a legváltozatosabb társasjátékok, este pedig fényes kivilágitást követte. Az összegyült társaság a legkedélyesebb hangulatbann a késő éjjeli órákig mulatott együtt.

— **A tejszövetkezet érdekében**. A városunkban alakitandó tejszövetkezet érdekében népes értekezlet volt a városház nagytermében, augusztus 21-én. A már actióba lépett végrehajtó bizottság megbizásából összehivott értekezletet — melynek főcélja volt a földmivesosztályt belevonni a szövetkezetbe — *Ebenspanger Ernő* nyitotta meg, ki beszédében előadta, hogy a szövetkezet egyik céja tiszta, hamisitatlan tejjel latni el a város közönséget, másik célja pedig állandó piacot szerezni a producens gazdáknak. Felemliti, hogy a tej literjének átvételi ára 5 krban van contemplálva s ezen felül a szövetkezeti tag részesülni fog az üzleti nyereségben; majd ismerteti a földmivelési miniszter kimutatását, mely szerint eddig már 40 tejszövetkezet alakult az országban, s azok mindegyike sikerrel müködik. Végül felhivta a jelenvoltakat, hogy lépjenek be a szövetkezetbe, melynek alakuló közgyülése szeptember hónapban fog megtartatni. A tartalmas és tanulságos beszéd nagy hatással volt a megjelent közönségre. Ugyancsak 21-én délután a VI—VII. kerületben volt ez ügyben *Ebenspanger Ernő* elnöklete mellett értekezlet.

— **Makacs dezentor.** Csak nemrég irtuk meg, hogy *Horváth* János 32. ezredbeli közlegényt, mint szökevényt, Sümegen elfogta a csendőrség. A dezentort innen Kanizsáról Bpestre a Mária-Terézia kaszárnya háziborötönébe szállitották, a honnan nehány nap előtt ismét megszökött.

— **A Hadastyán egyesület** Szt. István napján tombolával egybekötött sikerült mulatságot rendezett a „Polgári Egylet" kerthelyiségében. Ünnepségüket kora hajnalban az ébresztővel kezdték. Délután saját zenekarukkal hangversenyeztek az *Egylet kertben*, este ugyanott volt a táncmulatság, mely legvidámabb hangulatban későn ért véget.

— **Iskolai értesités.** A helybeli áll. s közs. polgári fiu- és leányiskolában az 1898|99. iskolai évre a beiratások szeptember 1—3. napjain lesznek és pedig naponként délelőtt 8—12 óráig a fiu-, délután 2—6 óráig a leánytanulóké A beiratásokat megelőzőleg augusztus 30-án lesz a fiu, augusztus 31-én pedig a leánytanulók javitó vizsgálata, délelőtt 8-12 és délután 2—6 óráig. A beiratásoknál a következő szabályok tartandók szem előtt: 1. Szept. 1-én csakis helybeli szülők I. osztályba menendő gyermekei vétetnek fel, vidéki tanulok csak 2-án és 3-án iratnak be, a mennyiben az illető osztályokban még számukra is marad hely. 2. Beiratásra a tanulók kötelesek — első izben okvetetlenül — szülei kiséretében jelenni meg és előmutatni: a) *keresztlevelüket vagy születési bizonyitványukat*; b) *mult tanévi iskolai bizonyitványukat*; c) *lakásuk cimét az utca, házszám, és esetleg a szállástadó megnevezésével*; d) *a 12 évet be töltött tanulók ujraoltási bizonyitványukat. Keresztlevél, illetve születési bizonyitvány nélkül uj tanuló az intézetbe egyáltalán nem vehető fel.* 3. Beiratáskor minden tanuló köteles előre lefizetni 1 frt. beiratási dijt és 15 krt az orsz. tanitói nyugdijalapra. Ugyanekkor fizetendő a tandij is, mely a *fiuiskolában*: helybeli tanulóktól évi 5 frt, vidéki és magántanulóktól évi 8 frt; a *leányiskolában*: helybeliektől évi 10 frt, vidéki és magántanulóktól évi 15 frt. 4) Tandijmentességért folyamodók kötelesek folyamodványaikat kellően felszerelve a beiratáskor benyujtani az igazgatóságnál. A folyamodványok szabályszerü kiállitása és felszelése tekintetében bővebb utasitást nyujt az iskola hirdető-tábláján kifüggesztett értesités. Nagy-Kanizsán, 1898. augusztus 24: Az igazgatóság.

— **Példás rend a piacon.** Még álmunk ban is elkerül ma már a példás rend képe, a mit pedig a valóságban elkövetnek nálunk a piacon, az szinte visszataszitó, utálatos, veszedelmes, éhes vadak véres marakodása. Valóban csak itt nálunk történhetnek ilyen dolgok. Dacára az idei gazdag gyümölcstermésnek, lehetetlenség helybeli embernek saját házi szükségletét kedvező árak mellett fedezni. Nem légből kapott hiz ez, a közönség zugolódik, a vidéki éhes kereskedők garázdálkodnak, a rendőrség pedig zsebredugott kezekkel fürl ezt és nem intézkedik az állapotok javitásán. Szemtanuja voltam nehány épületes jelenetnek, Szerdán reggel öt órakor alig nehány vidéki asszony ült még telt kosara előtt. Nehány rancosképü kofasszony alkudozott a gyümölcsre, de ekkor sebbel-lobbal nehány vidéki gyümölcskereskedő termett öt nem éppen kicsi táborkarával. A táborkar a város legkétesebb exisztenciája szinte felelmetes alakjából kerül ki, kiknek lövezérük *Weisz* (Derbics) ur. Ismert alak. Megrohanták a kosarat, tullicitálták a szintén hasonlatosan erőszakoskodó kofákat, egyik másik alakja a diszes táborkarnak, felkapott egy-egy vékát, és uny rohant el vele mintha csak ingyen adták volna neki. Az utasitást a hátul ögyelgő vidéki kereskedők sugják be. Volt ezután riadalom, A nyelves asszonyok átka messze elkiserte az éhes hiénákat. A többi kofák persze, hogy boldogulhassanak, messze elébe mentek a Király-utcában a vidéki asszonyoknak. Ostrom alá vettek minden kosarat, veszekedtek, lármáztak, tullicitálták egymást, az álmát aluvó kanizsaiak még le nem nyuzott, megmaradt bőrére. Hiába irtunk ez ellen hasábra menő cikkeket a rendőrség ellen, ugy látszik, a példás rend legszebb képét látja. Talán meg honositják a többi városok rendes szokását, hogy a kofáknak és gyümölcs-kereskedőknek 9 óra előtt ne szabadjon soha bevásárolni. A vidéki kereskedők tudtunkkal nem fizetnek Kanizsán 73% pótadót, elvégre e teher mellett annyi előnyünk lehet csak itthon, hogy mi vásároljunk előbb, s ne holmi 100% dolgozó kereskedő, a ki a saját zsiros hasznán kivül lehetelenné teszi nekünk a bevásárlást.

— **Előkelő koldusok.** A keszthelyi csendőrség a mult héten két előkelő származásu csavargót fogott el. Az egyik *lovag Brandl* Alfréd volt keszthelyi honvédhuszár őrnagy fia, ki a züllés utján addig jutott, mig végre koldulásra adta magát. Néhány napi elzárás után hazatoloncolták szüleihez Grácba. A másik csavargó már a félvilágot bekóborolta. *Blanv* Károly *tuniszi* (Afrikai) illetőségü francia, ki Párisban végezte iskoláit. Az orvosi pályára készült, de a szenvedélyes alkohol élvezés egészen megzavarta életpályáján. Sok viszontagságon ment már keresztül, néhány hét óta pedig a Balaton mentén csavargott és szintén koldulással tartotta fenn magát.

— **Veszedelmes verseny.** A vasvári bucsuról hazajövet oktalan versenyt rendezett két zalaegerszegi bérkocsis: *Kálmán* Károly és és *Sebestyén* Imre. A kocsisok a bucsuban nagyra voltak lovaikkal, mindegyik a sajátját dicsérte, a hangos eszmecserét büszke fenyegetéssel fejezték be, majd meglátjuk..... Hazafelé Kálmán kocsija jött elő, Sebestyén egyszerre csak a lovak közé csapott, hogy elkerülje, és ezzel megkezdődött az őrült vágtatás. A széles országuton magasan szállt a por, mindenki ijedten, futva tért ki előlük. A *nekeresdi* majornál a lejtős utat átszelő hidnál egymásba akadt a két kocsi, néhány pillanatig ugy vonszolta egyik a másikat mig végre felborultak, és a mi előre látható volt, oly szerencsétlenül, hogy a kik benn ültek mind megsérültek. közülök egy még a helyszinén kiszenvedett. A végzetes verseny tervezői ellen a vizsgálatot meginditották.

— **Országuti tolvaj.** *Győrffy* Pongrác kőveskállai ügyvéd a mult csütörtökön Kőveskállárol Edericsbe utazott. Szigüget és Ederics között elszundikált a hintóban, a kocsis pedig a bakon. A lassan tovagördülő kocsira felkapaszkodott egy idegen férfiu abban a reményben, hogy az ügyvéd arany láncát és óráját elemeli. De a hosszas motoszkálásra felébredt Győrffy és amugy magyarosan üdvözölte a hivatlan vendéget kocsiján, mire ez futásban keresett menedéket. Most a csendőrség keresi az országuti zsebtolvaji, a kinek ez alkalommal nem sikerült az operáció.

— **Benzin-robbanás.** *Komlos* Miksa z.-egerszegi kereskedő inasa egy 30 kigramm sulyu benzinnel telt üveget vitt a pincébe. Midőn az inas a pincébe leért, megbotlott s az üveget elejtette. Az utána menő szolga, *Németh* József ijedtében önkénytelenül gyufát gyujtott a sötét pincében, mire a széjjelfolt bezin felrobbant és a megrémült szolgának a haját teljesen lepörkölte, kezét pedig iszonyatosan összeégette. A pince jól el volt zárva és ezen kivül más baj nem történt.

— **Eltünt utbiztos.** A iháros-berényi utbiztos *Zsótér* Károly mult hétfőn nyomtalanul eltünt s azóta nem került elő. Legnagyobb valószinüség szerint öngyilkosságot követett el. Zsótér mult hétfőn elbucsuzott nejétől s azt mondta hogy kikocsizik Zákányba, a törvényhatósági kavicstelephez. Zákányból azután nejéhez levelet intézett, melyben tudatta vele, hogy megválik az életől. Fuvarosát a levéllel visszaküldötte Iháros-Berénybe, róla pedig azóta semmi hir. Valószinü tehát, hogy a Drávába ötte magát. Kétségbeesett felesége, a hatóságnál jelentést tett s most országszerte körözik.

— **Tüzek.** Nagy tüz pusztitott péntekeu *Nagyfalun.* Rövid egy óra alatt két lakóházat és tizennyolc gazdasági épületet hamvasztottak el a lángok. Négy község tüzoltósága vonult ki a veszedelem szinhelyére és igy is csak megfeszitett erővel lehetett az éhes elemeket meglékezni, hogy még szörnyübb pusztitást ne végezhessenek. A kár közelötezer forint, melynek alig egy harmadrésze volt biztositva. — Hasonló tüzvész dühöngött másnap *Sarósdon. Vas* János pajtája gyuladt ki este 11 órakor. Az uralkodó szélvész felelmetes képével kiszámithatatlan veszélyivel fenyegette a községet. Egymás mellett öt lakóház állott lángokban egyszerre. A tüzet csak hajnali négy órakor sikerült elfojtani. A kár jelentékeny. A lakókázakon kivül több melléképület és nagy mennyiségü takarmány lett a lángok á dozata. — A mult hétegyik napján déli 12 ó. Karácsonyfán *Terinc* György lakóháza kigyuladt. Az uralkodó nagy szélviharban 18 lakóház, a hozzátartozó melléképületekkel és az ezekben felhalmozott begyüjtött takarmánynyal együtt a tüz áldozatává lett. A nép teljesen koldusbotra jutott, sőt vannak olyanok is, a kiknek a raituk volt ruhájukon kivül csak alig maradt valamijük. A kár megközeliti a 40.000 frtot.

— **Állategészségügyi kimutatás** vármegyénk területén: *Veszettség*: Letenye 1 udv. összesen 1 község 1 udvar; *Rühkór*: Szepetnek 2 udvar; *Sertávész*: Alsó Dörgicse 12 u., Alsó-Nemes-Apáti 25 u., A.-Szemenye 6 u, Aszófő 8 u., Badacsonytomaj 9 u., Besenyő 1 u., Bottornya 1 u., Csacsbozsok 16 u., Diszel 5 u., Dögréte 16 u., Eszteregnye 1 u., Gellénháza 5 u., Hahót 1 u., Hegyesd 14 u, Hetyefő 1 á.. Jurcsevecz 11 u., Káptalanfa 15 u., Kerstye 1 u., Keszthely 3 u., Kis-Görbő 6 u., Kis-Vásárhely 1 u., Komárváros u., Langviz 5 u., Lesence Istvánd 14 u., Letenye 3 u., Magyar-Szerdahely 1 u, Milej Egyházszeg 6 u., Mura-Vid 5 u, Monoszló 16 u., Nagy-Görbő 5 u., Nagy-Pécsely 13 u., N.-Kanizsa 4 u., Nemes-Boldogasszonyfa 5 u., Ollár 13 u., Örvényes 6 u., Radamos 12 u., Rigyácz 1 u., Rózsaszeg 11 u., Sallőld 1 udv., Sármellék 6 udvar, Söjtör 30 u., Szent-Györgyvár 7 u., Tapolca 3 u., Tihany 17 u., Türje 9 u., Udvarnok 4 u., Vidornyaszőllős 8 u., Vinczemajor 1 udvar, Vonyarcz-Vashegy 1 u., Zala-Egerszeg 21 udvar., Zala-Szent-László 6 u., Zala-Szántó 1 m., összesen 52 község,

— **Tarifákban, utirányitásokban jártas tisztviselő — mérlegképes könyvelő ajánlkozik az esti órákra önálló könyvvezetés és levelezésre. — Szives ajánlatokat e lap szerkesztőségéhez „B 1859" jel. alatt.**

— **Jó családból való 2 gyermek teljes ellátásra elvállaltatik. — Bővebbet e lap kiadóhivatalában.**

— **Egy jó házból való fiu kárpitos tanoncnak felvétetik Friedmann Károly és Günsberger butorgyárában Nagy-Kanizsán.**

A gabonaüzletről.

Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 24-én.

A gabonaüzlet nálunk csendes; kereskedőink jobbára lanyhán hangoltak, mert látjuk, hogy a malmok nagyon tartózkodnak a nagyobb vételektől még olcsóbb árakra számitva. A buza ára a legutóbbi 3 nap alatt 30—40 krajcárral csökkent; *rozsé* 20—25 krajcárral; ellenben a *tengeri* ára a tartós szárazság miatt megszilárdult és emelkedik. Heti vásárainkra még mindig nagyon gyenge a hozatal. Piaci áruk a következő árakat érnek el:

Buza	frt	8.25—8.40
Rozs	„	6.25—6.40
Zab	„	5.25—5.30
Árpa	„	5. —6.50
Tengeri	„	5.50—5.75

uradalmi áru nagyobb mennyiségben 20—25 krral jobban fizettetik.

TANÜGY.

Iskolai értesitő.

A Szeged szab. kir. város törvényhatósága által fentartott közs. polgári leányiskolával kapcsolatos női kereskedelmi tanfolyam az 1898/9. iskolai évben szeptember hó 1-én fog mégnyitatni.

A női kereskedelmi tanfolyam feladata: nőknek alsóbb-foku kereskedelmi foglalkozásokra való előkészitése és célja az, hogy a nőket olyan kereskedelmi ismeretek és ügyességek birtokába juttassa, amelyek segélyével mint levelezők, könyvvivők, pénztárnoknők stb. üzletekben alkalmazhatók legyenek, vagy mint önálló üzletvezetőnők, ha az üzleti költségek szerényebb mértéke folytán kereskedői segéd-személyzetet nem alkalmazhatnak, szükség esetén a könyvvezetőt a könyvek és levelezés vitelében szakértelemmel helyettesithessék.

A tanitás ideje 10 hónap: szeptember 1-től junius 30-ig.

A felvétel feltételei: A női kereskedelmi tanfolyamba leány-növendékek és nők vétetnek fel, kik a polgári vagy felsőbb leányiskola 4 osztályát, vagy a felső népiskolát elégséges eredménynyel végezték.

Felvehetők továbbá olyan leányok és nők is, akik felvételi vizsgálaton igazolják, hogy van előképzettségök a tanfolyam sikeres elvégzéséhez.

A felvételi vizsgálat tárgyai:

1. Magyar nyelvtan és magyar fogalmazás. Az utóbbira nézve a mérték a polgári leányiskolában megszerezhető képesség.

2. Számtan. Teljes jártasság a négy alapmüveletben egész- és tört számokkal, a hármas szabályhoz tartozó feladatok.

3. Földrajz; különösen Európa, Ázsia és Amerika földrajza.

A felvételi vizsgálatért az összes tantárgyakból 5 frt dij fizetendő.

A tanulók fejenként 50 frt tandijat fizetnek, mely két egyenlő részben, vagy havi részletekben is lefizethető.

A tanitást szaktanárok teljesitik. A növendékek állandóan női felügyelet alatt állanak.

Az eddig végzett növendékek 80%-ja képzettségének megfelelő alkalmazást nyert.

Az uj iskolai évre a beiratások és felvételi vizsgálatok szeptember hó 1—5. napjain történnek, de előjegyzések a nagy szünidő alatt is (julius és augusztus hóban) elfogadtatnak.

Bővebb felvilrgositás alulirottnál nyerhető.

Szegeden, 1898. julius hó.

(Tisza Lajos-körut 50. sz.)

Krikkayné Barbaró Emma,
a közs. polg. leányiskola
és női kereskedelmi tanfolyam igazgatója.

Közgazdaság.

Hogy nyerhetünk jó szénát.

Állattenyésztésünk prosperálása s a takarmánytermelés a legszorosabb összefüggésben áll. Minél jobb és minél több takarmányt produkálunk, annál inkább vagyunk képesek az okszerü takarmányozás követeményeinek eleget tenni annál inkább biztosithatjuk állataink egészséges, erőteljes fejlődését s ezzel tenyész-

tésünk sikerét. A takarmányozás okszerű kivitelébez egyik ugyszolván legnélkülözhetlenebb anyagunk a jó réti széna. A jó réti széna képezi alapját a szántóföldi terméyek sikerülésének is, mert ha jó a széna, állatállományunk is jól táplálkozik, jó trágyát ad — ez pedig a szántóföldnek válik hasznára.

Az a kérdés tehát, hogy miként lehet jó szénát előállitani. E kérdesre a legtöbb gazda azt a választ adná, hogy mesterséges uton nagyon kevés befolyást gyakorolhatunk erre, mert a széna jósága legfőkép a természettől, különösen az időjárástól függ. Pedig a dolog nem igy áll. Igaz ugyan, hogy az időjárás a természet tényezői egyáltalán nagyban befolyásolják a széna minőségét, de ezenkivül külső körülmények is játszanak közre és pedig nem jelentéktelenül. Ilyen körülmény első sorban az hogy minő növényeket választunk ki a fűkeverék összeállitásához. E tekintetben a legtöbb nehézség szokott felmerülni. Ha valaki egy uj rétet alakit, a legtöbb esetben magkereskedőhöz fordul tanácsért aziránt, hogy minő növények magvait vásárolja meg. A magkereskedő szolgál is tanácsczal, de abban nincs köszönet, mert ő ép oly kevéssé mondhat jó tanácsot erre nézve, mint az akinek ily irányban csak halvány fogalmai vannak. A rétalakitásánál felhasználandó fűkeveréket magának a gazdának kell összeállitani, s szolgáljon neki e tekintetben útmutatóul ama vadon is előforduló jó minőségű pázsitfűfélé és leveles növények tömege, melyet az alakitandó rétterület közelében talál. Ha ezen növények magvait hozatta meg, ugy megvetette alapját annak, hogy jó takarmányt nyerhessen.

De ezzel még nem tett eleget. Igen fontos tényező a talaj előkészitése is, érintvén ez alatt részint a különböző talajmüvelő eszközök teljes alkalmazását, részint a különböző trágyaszerek használatát. Az eszközöket illetőleg nagy szerep jut az ekének, boronának és hengernek; ezek együttes alkalmazásával készitheti el talaját ugy, hogy abban a finom növényecseméte megtalálhassák mindama tényezőket, melyek fejlődésükhöz szükségesek. Fődolog a talaj megmunkálásánál az őszi mély szántás, s a tavaszi-vetés előtti porhanyitás. A trágyázás mikénti keresztülvitele a tápanyag készletétől függ. E helyen csak annyit jegyezünk meg, hogy az istállótrágya mellett a mütrágyák alkalmazására is ki kell terjeszteni figyelmünket, mint a mely anyagok hivatva vannak az istállótrágya hiányait pótolni. A káli és foszforsav tartalmu trágyáknak réti növényeknél kiváló jelentősége van. Vizvezető barázdák készitése, vakandturások elegyengetése, mélyedések kitöltése mind oly tényezők, melyek a rét jókarban tartásához elkerülhetlenül szükséges. — A rét alakitását követő esztendőben, mihelyt a többi kulfurnövények tenyészete megindult, alkalmazzuk a fogasborunál, vagy a külön e céira construált rétboronát. Ezen eszközökkel elömozditjuk a levegő circulatióját a gyomok elpusztitását, s különösen kissé vizenyősebb területeken a fejlődést annyira gátló mohok eltávolitását, továbbá a réti növényzet gyökérzseinek megsértését, mi által azok ujabb, erőteljesebb fejlődésre serkentetnek.

Ha ezen munkálatokat évről-évre folytatjuk, s e mellett a tápanyag visszapótlásáról mütrágyák alakjában időnként gondoskodunk, s végül a letakaritásnál mindenki által ismert szabályokhoz alkalmazkodunk, ugy bizonyára meg leszünk elégedve szénánk minőségével és jóságával.

VASUTI MENETREND

Érvényes 1898. május 1-től.

KANIZSA állomás.

Irány	Indulás Kanizsáról				Érkezé Kanizsára			
	vonat	óra	perc	idő	vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	sz. v.	4	42	regg.	gy v.	5	32	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v	12	09	d. u.
	gy. v.	12	17	este	sz. v	11	22	éjjel
	v. v.	7	33	este	v. v	7	59	regg.
	gy. v.	12	10	délb.	gy. v	4	53	d. u.
Szombh Bécs Zala-Eg.	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	11	01	este
	gy. v.	12	20	d u.	sz. v	3	42	regg.
	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
	sz. v.	2	05	d. u.	sz. v.	1	35	d. u.
	sz. v.	12	45	éjjel	gy. v.	7	05	este
Budapest B.-Szt.-Gy.	gy. v.	5	47	regg.	sz. v.	3	52	regg.
	v. v.	9	30	regg.	sz. v.	1	40	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u	v. v.	8	50	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	17	éjjel
	gy. v.	5	03	d. u.	gy. v.	11	55	d. e.
					sz. v.	8	9	regg.
Barcs Gyékény	sz. v.	4	57	regg.	sz. v.	1	29	d. u.
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	41	éjjel
	sz. v.	7	25	este	sz. v.	11	14	regg

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

Hirdetések.

5222 tk. 898. 251—1

Arverési hirdetmény.

A nagykanizsai kir. törvényszék tkvi osztálya részéről közhirré tétetik, hogy Kertész József prugováci lakos végrehajtatónak Horváth József és neje Hencz Zsófi dióskáli lakós végrehajtást szenvedők elleni 192 frt tőke, ennek 1892. évi november hó 10-től járó 5 százalék kamatai 18 frt 30 kr per, 10 frt 20 kr. végrehajtas kérelmi, 8 frt 65 kr. jelenlegi s még felmerülendő költségek iránti végrehajtási ügyében a fentnevezett kir. törvényszék területéhez tartozó az ungjakabfai 14. szám tjkvben + 17. hrsz. a. felvett ingatlannak Hovváth József és neje Hencz Zsófi illető és 254 frtra becsült fele része

1898. évi október hó 18. napján d. e. 10 órakor

Dióskál ungjakabfai községházánál Remete Géza felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Nagy-Kanizsán, a kir. tvszék mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi augusztus hó 10. napján.

KISS
kir. tvszéki albiró.

Építészek, epitőmesterek és háztulajdonosok
figyelmébe ajánlja gyártmányát az
ELSŐ MAGYAR
„SCAGLIOL" ÉPITŐ-LEMEZ GYÁR
TATA-TÓVÁROS.

A szabadalmazott épitőlemez, *nyaralók, lakházak, gazdasági és gyári* épületeknél vagy ezek átalakitásánál kiválóan alkalmas.

Tűz és *fagymentes*, teljesen *száraz mennyezetek, boltozatok, kerítésfalak válaszfalak, kémény* és *szellőztető csövekhez* alkalmas, *gomba féreg* és *salétrom* mentes anyag.

Uj, gyors és a *legolcsóbb* épitkezési rendszer.

Magyarázó füzetek és egyes anyagok árai díjtalanul küldetnek.

20—41 **Szveboda Gyula**, épitész

Házeladás.

Helyben a király-utcában a volt Tachaur-féle földszinti ház, kert, rét és nagy magtárral szabad kézből eladó.

Bővebb felvigositással szolgál a

Nagy-kanizsai bankegyesület részvénytársaság.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH mezőgazdasági gépgyárosok
BUDAPEST, Váczi-körút 63. sz.
által a legjutányosabb árak mellett ajánlatnak:

Locomobil és gőzcséplőgép-készletek 2½ egész 12 lóerőig, szalma-hazalonok, továbbá járgány-cséplőgépek, horo-cséplők, tisztitó-rosták, konkolyozók, kazáló- és szortógépek, szénagyűjtők.

„COLUMBIA-DRILL"

„COLUMBIA-DRILL"

legjobb sorvetőgépek, boronák, szecskavágók, répavágók, kukoricamorzsolók, darálók, őrlő-malmok, egytomos szelelők, két- és háromvasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek bérmentes ingyen és bérmentesen küldetnek.

Hirdetések

felvétetnek e lap kiadóhivatalában.

Nagy-Kanizsán.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsan 1898.

Huszonötödik évfolyam. 69. szám.

Szerkesztőség: Városház-épület Fischel Fülöp könyvkereskedésében.

A szerkesztővel értekezni lehet napenkint d. u. 4—5 óra közt.

Ide intézendő a lap szellemi részére vonatkozó minden közlemény.

Kiadóhivatal: Városházépület: Fischel Fülöp könyvkereskedése.

ZALA

Politikai lap.

Megjelenik NAGY-KANIZSÁN hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:
Egész évre 12 korona (6 frt — kr.
Félévre 6 korona (3 frt — kr.
Negyedévre 3 korona (1 frt 50 kr.

Nyilttér petitsora 10 krajcár.

Előfizetések, valamint a hirdetésekre vonatkozók Fischel Fülöp könyvkereskedésébe intézendők.

Bérmentetlen levelet csak ismert kezekből fogadunk el.

Egyes szám ára 10 krajcár.

Nagy-Kanizsa, 1898. | Felelős szerkesztő: SZALAY SÁNDOR. | Vasárnap, augusztus 28.

Döntés előtt.

(*M. U.*) Az osztrák miniszterelnök és szakminiszterek két napi tanácskozás után Budapestről visszautaztak Bécsbe. Dacára annak, hogy a tárgyalás anyaga szokatlanul diskrét módon tartatott: mégis ugy a hazai, mint az osztrák sajtó tüzetesen foglalkozott azokkal a kérdésekkel, a melyek a közös miniszteri tanácskozások komplexumát képezhették.

Nézetünk szerint hazai viszonyaink tisztázott voltára, másrészt a magyar sajtó helyes érzékére vall, hogy közelebbi értesülések hiányában is, a meritoriális kérdésekkel foglalkozott és többé-kevésbbé helyes nyomon járt, mikor a közös miniszteri tanácskozások érdemleges anyagát taglalgatta.

A mi azt a kérdést illeti, hogy e tanácskozások döntő eredményre vezettek-e vagy sem? nyilvánvalónak látszik előttünk, hogy ha közeledés történt is a két kormánynak mereven ellentétesnek látszó két álláspontja között, ez ma még véglegesnek nem tekinthető. Erre vall, hogy Bánffy Dezső báró miniszterelnök és Lukács László pénzügyminiszter szombaton Bécsbe utaztak és ott tartózkodásuk több napra van tervbe véve.

Ebből világos, hogy az osztrák fővárosban valószinüleg ő Felsége elnöklete alatt folytatni fogják a tanácskozásokat és a ki nem egyenlithető ellentéteket a Felség döntése alá bocsátják. Időelőttinek tartjuk ennélfogva, hogy akár az egyik, akár a másik részről győzelemről vagy meghátrálásról beszélhessünk.

Egyébként a két kormány álláspontja közötti ellentét kiegyenlitésének módját bármiképpen találják is meg, ezek egyikéről, vagyis sem győzelemről, sem meghátrálásról nem lehet szó.

A magyar kormány álláspontja annyira világos, határozott és tisztázott a magyar közvélemény előtt, hogy az abból folyó konzekvenciákat logikai következetességgel mindenki levonhatja. Ez az álláspont egyrészt — a mi az ügy államjogi oldalát illeti — a magyar közjog tekintetéből intranzigens kell, hogy maradjon a jövőben is. Vagyis az 1867. évi XII. t.-c. rendelkezéseinek feltétlenül érvényesülniök kell, ezekből semmit fel nem adhatunk.

De épen ilyen világos és határozott a közgazdasági rendezkedés érdemére és ezen érdemben teendő konkrét intézkedésekre vonatkozólag is a magyar kormány álláspontja. Ez az álláspont pregnáns kifejezésre jut az ez évi tavaszon az Ausztriával való gazdasági kiegyezésre vonatkozólag a képviselőházhoz beterjesztett részletes javaslatokban. Hisz az azokban foglalt intézkedéseket a kormány mint olyanokat hozta javaslatba, melyeket közgazdaságilag leghelyesebbnek és gazdasági fejlődésünkre legalkalmasabbnak tart.

Nem kell tehát ennélfogva semmiféle boszorkányság ahhoz, hogy külön információ nélkül is egész határozottsággal tudjuk, hogy a most folyó tanácskozásokban a magyar kormányt nem vezethette más szempont, mint azoknak a módozatoknak keresése és megtalálása: mint lehessen — miután a vámszövetség megkötése közjogilag lehetetlen — az érdemleges intézkedések körül annyit megvalósitani, a mennyit vámszövetség nélkül, önálló rendelkezési jogunkból folyólag megvalósitani egyáltalán lehetséges. Ez a törekvés nem képezhet prejudiciumot még arra a nem várt esetre sem, ha Magyarország a merev vámelkülönzés utjára kényszerittetnék is. Mégebben az esetben is a jegybankra, a fogyasztási adók visszatéritésére, a kiviteli jutalmak

TÁRCA.

Ki az ur a háznál?

Irta: **Kózsa.**

A férjvadászó mamák egész raja összesugott a bálteremben, hogy ugyan melyik leány fogja hálójába keriteni azt az elegáns barna szép embert, ki összefont karokkal állt az egyik ablakmélyedésben, nagy fekete szemeit vizsgálva jártatta körül a teremben.

— Szemlét tartunk?

Megrezzenve fordul hátra a kérdezett, és örömmel nyujtja kezét az előtte álló éltes uri embernek.

— Üdvözlöm kedves Dani bácsi.

— Szervusz öcsém. Menekültel a fővárosból, nem is tudattad velünk, hova mész és ime a véletlen ismét összehozott bennünket. Hát aztán melyik tetszik kis öcsém ezek közül a szép leányok közül? He? Na hisz' nem szóltam semmit öcsém — tevé Dani bácsi mindjárt utána, midőn öcscse arcán a kellemetlen hatást észrevette, melyet kérdése idézett elő. — Pedig már ideje, lenne barátom azzal a gondolattal megbarátkozni hogy Adám élete Éva nélkül nem kellemes. Ezt tapasztalásból mondom. Hej, ha nem volnának ezek az ezüst szálak oly sürün elvetve fejemen, hidd el kis öcsém, még én is a házasság révébe eveznék.

Önkénytelen mosoly játszadozott a fiatal ember ajkai körül. Olyan mosoly, melyet gyakran szeretnénk visszanyomni, de a legjobb akarat mellett nem tehetjük, dacára annak, hogy meg vagyunk felőle győződve, hogy az illetőre nézve kellemetlen, sőt sértő ez a nevetés.

— Nevess, nevess, majd megbánod.

— Tudja mit nevetek, Dani bacsi? Megmondom magának. Eszembe jutott Béla felesége, a kit maga mellé képzeltem, mint élete párját.

— Azt hiszed tán Géza, hogy belőlem is olyan papucshőst faragott volna az a csepp kis asszonyka? Hahaha, akkor háromszor olyan nagyra kellett volna megnőnie! Megvagyok róla győződve, hogy belőled sem fog egy asszony sem akarat nélküli bábot alakitani. He? igazam van?

— Köszönöm jó véleményét Dani bácsi, de nem ugyanezt mondtam-e Beláról is, ki oly makacs és önfejű volt, hogy jó anyánk nem egyszer ontott könnyeket miatta és ime, most az a kis paránvi asszonyka ujjong és tapsol örömében, hogy férje teljesen meghajol akarata előtt?

— Nézd Géza azt a szép fekete leányt. milyen kecsesen hajtja meg magát. Hej ha harminc évvel fiatalabb volnek — sóhajtá az öreg ur.

— Akkor kijutna a pogácsából ismét nekünk — veti oda mosolyogva Géza.

— Kópé ne bosszants!

Hiresek voltak azok a pogácsák. Legalább a gyerekek előtt azok voltak. Dani bácsi minden nagyobb ünnepnapot nővére családja körében töltött Ózdon. Egyizben a két kisebbik fiu Béla és Géza nem voltak hon, a gazda elvitte őket halászni. A két kis fiu kipirult arccal, elvezettel jöttek, mikor rándul meg a horogtartó rud, midőn a szolgáló lelkendezve fut le a folyóhoz, hogy a kis ifijurak gyüljenek azonnal haza, mert meggyütt a Dani bácsi.

— Menjünk, mondá Béla, ki Dani bácsit nagyon szerette, de még jobban a szép képes könyveket és meséket, melyekkel a kis fekete böröndöt mindig bőven el volt látva.

De Géza számára nem volt semmi vonzó a böröndben, mert az öt éves gyermek még olvasni nem tudott.

— Ugyan mit hozott most Dani bácsi — kiváncsiskodék Béla, — jöjj siessünk.

— Mit hozott? — felelé a kis fiu megvető vállvonogatással — hát nem ismered a szokását? hoz egy pár pogácsát! Azokat pedig Dani bácsival együtt kissé később is megtaláljuk.

Mikor a gyermekek hazamentek, legnagyobb csudalkozásukra ket böröndöt láttak.

— Tudod mit Béla, ma megnézzük mit hozott Dani bácsi még. Abban a másik szebbik tasakban tán valami szebb és jobb van. Én már megunlam ezeket az örökös pogácsákat.

És szépen lassan, észrevétlenül közeledtek a böröndhöz és kinyitották. De mily nagy volt a kis Géza csalódása, midőn az álmodott mindenféle jó és szép helyett ismét csak — pogácsákat talált.

— Mindig és mindenütt csak pogácsa. A szép böröndben a csunya böröndben, minden Dani bácsi

Aki egészségére vigyáz, igyék **Ferencz József keserüvizet** a melyet 20 év óta nagy becsben tartanak az egész világon. Az utolsó kiállitáson egyedül tiszteltetett meg a nagy millenniumi éremmel és egyedül egy legmagasabb kitüntetéssel. A Ferencz József keserüvizet mindenütt árusitják.

Kapható:

Marton és Huber és **Rosenfeld A. és fia** czégeknél

GRAPHIC IRÓGÉP

a legjobb, legegyszerübb, legtartósabb és legkönyebben kezelhető. Ára 55 frt egy fenyezett dobozban. — Kizárólagos képviselet és lőrakár:

Fischel Fülöp könyvkereskedésében N.-Kanizsán.

Prospectussal szivesen szolgálok.

megállapitására, a kikészitési eljárás alkalmazási módjaira (őrlési kedvezmény), a vasuti tarifákra, állategészségügyi forgalomra vonatkozó intézkedések egyoldalu rendelkezésekkel olyként szabályozhatók, hogy azokból a magyar közgazdasági élet igényei kielégitést nyerjenek. Feltéve ezen szabályozásnál mindenkor, hogy a viszonosság legális biztositékait Ausztriában megtaláljuk.

Hogy pedig ezekre vonatkozólag a tő rekvések azonosságának fenn kell forogni mind a két állam kormányai részéről, ez kétséget nem szenvedhet.

(—) **Az uj nemzetiségi mozgalom.** Az osztrák zavaroknak nálunk az lett a közvetlen hatásuk, hogy a nemzetiségi mozgalom kiélesedett. Az Ausztria föderálisztikus átalakulásáról szóló jelige Magyarország nemzetiségei közt is létezett, főleg azonban az oláhok és a tótok egy része engedték át magukat a legfantasztikusabb terveknek, melyek beteljesedését a jövőtől remélik. Szent István birodalmának nemcsak föderálisztikus szétdarabolásáról álmadoznak, hanem arról is, hogy a magyar faj hegemoniájának meg fog kelleni törni.

Ilyen mozgalmat egyszer már megértünk és az sem volt képes Magyarország állami rendjének szilárd védőgátjait még csak megingatni sem. A hatvanas évek vége felé az oláhok és tótok oly féktelen izgatást üztek, melynél gonoszabbat már nem üzhettek volna; összeköttetésben voltak az osztrák szlávokkal, legkivált a csehekkel, és akkor olyan férfiak is álltak az agitáció élén, kikkel a nemzetiségi osztrákok mai vezérei nem mérkőzhetnek. Mégis sikerült akkor a magyar kormányférfiaknak a nyugalmat és rendet, törvényt és jogot teljesen megóvni és a mozgalmat elnyomni.

Meg vagyunk győződve, hogy a nemzetiségeknek ez az uj vállalkozása is meg fog hiusulni a kormány éberségén és erélyén. A mily kevés hajlandóság van a miniszterelnökben arra, hogy valamely chauvinista célzatból a nemzetiségek jogos érdekeit megsértse, ép oly kevéssé fogja türni azt, hogy Magyarország belső békéjét, nyugalmát és fejlődését hazafiruló üzelmek által veszélyeztessék. A helyzet általában sokkal komolyabb, hogysem különféle gonosz befolyások által még rosszabbá válni engedjék, és igy meglehetünk győződve, hogy a miniszterelnök az ő á lamférfiui előrelátásában és akcióképességében csakhamar ura lesz a mozgalomnak.

Tanitók megyei közgyülése.

A »Zalamegyei Általános Tanitótestület« aug. 25-én, Balaton-Füreden tartotta évi rendes közgyülését.

A gyülésen megjelent és hosszabb időt töltött *dr. gróf Jankovich László*, vármegyénk főispánja is, nemes példát adva ezzel mindenkinek a tanügy iránti nemes érdeklődésre.

A rendkivül látogatott és érdekes közgyülésről tudósitónk a következőkben számol be:

Aug. 24.

Aug. 24-én este hét órakor kiváló élénkség uralkodott a balatonfüredi kikötő közelében. A gyönyörű parti sétány e részén csakugy hullámzott a fürdői vendégek sokasága.

Lingl Valerián, a szelid, apostolképü, bencés pap, aki a fürdőnek igazgatója, és *Kanovics György* az Erzsébet-szeretetház aranyos kedélyü igazgatója ott tartózkodtak a hid közelében és várták a „*Baross*" gőzhajó megérkezését.

A Balaton hullámait méltóságosan szelő gőzös gyorsan közeledett s egyszer csak élenk haragjelzés tudatta, hogy a hajó kikötött.

Lingl Valerián, fürdőigazgató a kikötőhid közepéig ment a közgyülésre érkező megyei tanitóság fogadására. Ott néhány ő-zinte meleg szóval üdvözölte a tanitóságot *Szalay* Sándor megyei tantestületi elnökhöz intézett beszédében, és működésökre Isten áldását kivánta. Az elnök szintén néhány meleg szóval megköszönte a vendégszerető és kitüntető fogadtatást.

Ezután a nagy számban érkezett tanitók pantra szállottak, hol *Kanovics* György szeretetházi igazgató elszállásolta őket.

Nyolc órakor a gyógyteremben gyülekeztek vármegyénk tanitói, hogy megtartsák a közgyülést megelőző zárt értekezletet.

A körülbelül háromnegyed-óráig tartott előértekezleten a másnapi közgyülés inditványait tárgyalták meg. Igen lelkes hangulatot keltett az értekezleten az a mozzanat, midőn az elnök előterjesztette, hogy *Kanovics* György igazgató a „Zalamegyei Ált. Tanitótestület" tagjai közé óhajt lépni és felvételét kéri. A zajos éljenzéssel fogadott bejelentés után a kiváló, érdemes tanférfiut a tagok sorába igtatták és a sümegi járási kör kötelékébe osztották be.

Kanovics György bejelentette az előértekezleten, hogy tudomása szerint *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter neje másnap délben, a Siófokról jövő gőzhajóval meg fog érkezni, és inditványozta, hogy tiszteletére a megyei tanitóság vonuljon le a kikötőhöz és egy virágcsokrot nyujtson át neki. A nagy lelkesedést keltett inditvány elfogadása után az előértekezlet a jelenvolt tanitónők soraiból hölgybizottságot alakitott, a csokor átnyujtásával *Váryné Szakonyi Józsa* nagykanizsai tanitónőt bizva meg.

Előértekezlet után a tanitók a „Grand Hotel" emeleti terraszára vonultak vacsorára és ismerkedésre.

Aug. 25.

Aug. 25-én reggel 8 órakor testületileg vonult a tanitóság a balatonfüredi kápolnába, hol a testületi elnök fölkérése folytán *Lingl* Valerián fürdőigazgató „Veni sancte"-s misét mondott.

Mise után *dr. Ruzsicska* Kálmán, kir. tanácsos, tanfelügyelő, *Szalay* Sándor, tantestületi elnök, *Waligurszky* Antal, tantestületi alelnök és *Margitai* József, csáktornyai tanitóképző-intézeti igazgató tisztelegtek Lingl Valeriánnál.

A közgyülés kezdete 9 órára volt kitüzve. De a kevéssel 9 óra előtt érkező hajóval megjött *dr. Gróf Jankovich* László megyei főispán is, hogy részt vegyen a

---

bőrönd telve van pogácsával! — mondá majdnem sirva a csalódás felett Géza.

Ez jutott most is eszébe, midőn zavartan mentegette magát az orozva előtört mosolyért.

— Látod azt a szép szőke leányt? Vele nem lenne annyi kellemetlensége Bélának, mint nejével, a dohányzás miatt. Ma délben láttam, amint rágyujtott egy cigarettere és ugy fujta a füstöt, mint egy gyorsvonat mozdonya.

— Dani bácsi, a hasonlat.....

— Kissé erős, akaród mondani? elhiszem, de sajnálom, hogy még erősebb nem jutott hamarosan eszembe! Egy nő cigaretteval! brrrr, épp annyi, mint egy anyós, ki szétterjesztett szárnyakkal védi leányát és ezen jogcimen egész életét mint vendég a vő házánál tölti.

— Dani bácsi most Isten vele — mondá Géza gyorsan és távozott, attól félve, hogy az öreg folytatni fogja hasonlatait, melyekkel pedig ő már réges régen jóllakott.

Boszusan ült le egy asztalhoz, hova barátai már rég letelepedtek és még csak egy két szék volt üresen hagyva.

A zene ekkor véget ért és a vendégek tömegesen tértek a melléktermekbe, kis frissitőt magukhoz venni.

A szomszéd asztalnál egy kis baj történt. Kissé tulhizott nő leányával helyet foglalt és a nagy hőség s szivarfüst következtében elájult. Orvos a teremben volt, azonnal a helyszinen termett, a nőt magához téritették és leánya karján elhagyta a termet.

Ez a kis felvonás volt oka Géza későbbi bánatának.

Az anya körül forgolódó leány arcán oly kétségbeeső fájdalom tükröződött vissza, nagy fekete szemeiben, melyek könyekkel voltak telve, néma könyörgés volt segitségért és a gyengédség, melylyel anyja felé hajolt, oly megkapó volt, hogy Géza nem feledhette el e képet soha.

A nő maradni óhajtott leánya kedvéért, ki ebbe sehogysem egyezett bele és bár pompásan mulatott, rögtön elhagyta a termet, anélkül, hogy egyetlen egyszer is visszatekintett volna.

— Ezt a leányt nőül venném — mondá Géza elragadtatva barátjainak. — Ez nő és ideál a szó legnemesebb értelmében.

— Miért nem mondod mindjárt hogy angyal? Hisz kötelessége volt neki tennie azt, a mit tett.

Hiába beszéltek most már Gézának. Mire elhagyta a kis városkát ott a Balaton partján, már boldog vőlegény volt. A mamák pedig összebujtak, sugdolóztak és kimondhatatlanul bánták azt, hogy nem ő velük történt az a kis baleset.

Gézát Pesten barátai azzal fogadták, hogy „no, te hizásnak indult agglegény, megrendelted-e már a papucsokat?"

— Arra nem lesz szükség, — mondá büszkén Géza, — olyan asszonyt kapok, a kinek nincsen párja.

— No, no, majd meglátjuk, kivánjuk, hogy ne járj ugy, mint Béla bátyád.

— Hohó barátim, az ur én leszek a házná, azt majd megmutatom.

— — — — — — — — — — — —

— Két évvel később:

Géza a hivatalban levelet kapott, hogy barátai megfogják látogatni és magukkal hozzák a kedves Dani bácsit is, ki már kiváncsiságát nem győzheti le, hogy ugyan milyen a házi élet Gézánál és ki az ur a háznál?

Géza a füle tövét vakarta, nem igen tetszett neki ez a kis tréfa, mert mi türes tagadás van a dolovban, bizony az asszony viszi a főszerepet.

— Nem vagyok papucshős — szokja magát Géza vigasztalni, csak a béke fentartása végett egyezem feleségem kivánságaiba, meg aztán..... az okosabb enged. De hátha barátai ezért kigunyolnák? Itt valamit tenni kell! De mit? Ugyan mit lehetne!..... ahá, megvan!

És mint ki szénáját jól rendezé, nyugodt léptekkel megy haza.

Az előszobába érve, hallja, hogy neje nem a legjobb hangulatban van, dacára annak, hogy nem csöndesen viseli magát.

— Ejnye, ép ma kell ennek az ostoba cselédnek rossz fát tenni a tüzre, mormolá Géza. De most az egyszer! összeszedte agglegény korából megmaradt összes bátorságát és nejét gyengéden átkarolva fülébe sugja:

— Sárikám, teljesitem kivánságodat, megkapod kivánt páholyt az operában az egész idényre...

El volt mosva a rossz kedv, dacára annak hogy értékes kancsót tört el az ügyetlen szobaleány.

— De, folytatá Géza, örülve a hatáson, melyet szavai keltettek, — de én is szabok egy feltételt.

— És ez? kérdé kiváncsian Sárika.

tanitók közgyülésén, s igy kissé vártak annak megkezdésével.

Ez alatt a tanitóság kisebb-nagyobb csoportokban vonult be a gyógyterembe, melynek karzatát már megtöltötte az előkelő fürdői vendégek érdeklődő közönsége. Többen a teremben, a tanitóság között foglaltak helyet.

A nemsokára fölhangzó lelkes éljenzés jelezte, hogy a főispán megérkezett. Dr. gróf *Jankovich* László, *Lingl* Valerián, *dr. Ruzsicska* Kálmán és *Sághváry* Béla fürdőbiztos kiséretében vonult a gyülésterembe.

Mihelyt helyet foglalt, az elnök felállott és a következő beszéddel nyitotta meg a közgyülést:

Mélyen tisztelt Közgyülés!

Itt, ezen az erős tárgyilagosságot követelő helyen sem birok elzárkozni azok elől a, — talán inkább szubjektiv vonatkozásu emlékek elől, melyek élénken rajzanak lelkemben, mióta ennek a remekszép balatoni pontnak talaján vagyok.

Másfél évtizede annak, mikor a »Zalamegyei Alt. Tanitótestület« ugyanitt, ebben a teremben tartotta évi rendes közgyülését.

Legtöbben akkor még egészen fiatalon, jövőbe vetett reményektől duzzadó szivvel szőttük a tanitás-ügy és a tanitók sorsa hatalmasabb föllendülésének szép álmait.

Ezekből a szép álmokból azonban nagyon keveset váltott valóra az élet. — A fiatalkori reményeknek csak foszlányai maradtak a szivben. — Szürkén köszöntött be a rózsásra festett jövő. — Tőlünk, akik akkor himporos lélekkel haladtunk a pálya ösvényeinek elején mire idáig értünk, nagyon sokat elvitt a tapasztalatokkal terhesen járó jövő.

És most, ahogy akkori kartársaimon kivül előttem látom a zalamegyei tanitótestület fiatalabb nemzedékét, szinte aggódva kérdezem: mit adhat a mi sok irányban csalódott, himporfosztott lelkünk ezeknek, a most még bizonyosoo reményektől duzzadó sziveknek testvéri osztalékul, testvéri örökségül?

Talán azokat a lélekcsüggesztő tapasztalatokat; a mikkel a mi lelkünk terhesült meg a pálya küzdelmei között?

Azt mondjuk nekik talán hogy: nézzétek ami egyesületünknek immár 25 évi munka-eredményét tekintsetek vissza és vizsgáljátok a magyarországi összes tanitói egyesületeknek lázas tevékenységét, melynek nagy erkölcsi célja mindig a nemzet szellemi életének, a tanitásügy haladásának, a nemzet kulturális megizmosodásának biztositása volt; nézzétek azt a lázás törekvést, mely a tanitás-ügyet, a nemzet erkölcsi erejének forrását mindenkor hivatott apostolokra kivánta bizni,— és tudjátok meg, hogy a nemzet életérdekei szempontjából legfontosabb munka-pályát sem maga a küzdő tanitóság, sem a pálya rendkivüli fontosságát belátó, emelkedett gondolkozásu lelkek jóakarata nem birta fölemelni arra a szinvonalra, melyet a nemzet egyetemének anyagi és erkölcsi érdekei is határozottan megkövetelnek.

Rámutassunk talán arra a szomoru körülményre, hogy ennek a legfontosabb, a nemzeti kulturális fejlődés és megizmosodás szempontjából legnélkülözhetetlenebb, tehát legelső élethivatásnak küzdői anyagilag nagy részben a legutolsok, a fizetési osztályokba be nem sorozhatók között huzódnak meg. — Rámutassunk talán arra, hogy aki a magasztos nemzeti ügynek, a tanitás-ügynek szenteli életét, az magától az élettpályától ne várjon, ne remeljen egész kenyeret, mert az (nagyon kevés kivétellel) csak félkenyeret biztosit családos küzdőinek. És aki ezen a félkenyéren agyon nem akar tengődni, annak a másik felét ugy kell előteremteni a kenyéradó föld rögeiből gazdálkodással, vagy meheszkedéssel, ketesereduményü selymészettel, biztositási ügynököskődessel, iratmásolással, zenetanitással, ujsagirással és különböző formákban kinálkozó foglalkozásokkal. — Rámutassunk talán arra, hogy ezeknek a szerény, szürke, félkenyeres apostoloknak a közletogás még a társadalmi életben is csak papiroson szépen zengő frázisokban biztositja azt a szinvonalat, ahova őket tényleg fölemelni a nemzettársadalom magasabb rétegeinek volna hazafias erkölcsi kötelessege?!

Vagy talan azt tárjuk fel, hogy a gyakorlati kivitelben igen sok helyen miként vált szinte felismerhetetlenné halhatatlan nagy Eötvösünk idealis gondolata: az iskolaszéki intezmeny, melylyel az ő ragyogón tiszta, árnyat nem ismerő lelke a tanitásügy, a tanitó és a társadalom között akarta a magasabb föllendülést biztositó kapcsolatot megteremteni? Vagy talán azt a nagyon furcsa s már-már tarthatatlanná váló helyzetet tárjuk föl, hogy mig minden mas élet pályán szakértő egyének birálják a szakmüködést, addig a tanitói pályan a királyi tanfelügyelő kivételével, laikusok (fajdalom: igen sok esetben éppen nem joakaratu laikusok) véleménye, bira ata érvenyesül?......

De nem folytatom tovább! Nem pedig azért, mert mi, kik két vagy három évtizedet átverejtékeztünk már a pályán, nem ezeket a szomoru, lélekcsüggesztő tapasztalatokat akarjuk örökségül átadni a fiatalabb nemzedéknek; hanem átakarunk adni egy örökkön égő, de eléghetetlen, ragyogó gyémántot, melyet nagy szegénységünkben is szent kincsül őrizünk. Egy gyémántot, mely gyujtó sugarának fényével beragyogta pályánkat és lelkünket az apostoli lelkesedésnek magasabb, minden anyagiságot feledtető regióiba ragadva, megszentelte munkánkat a nemzeti szentügy érdekében való lángolás erejével; fölvértezte szivünket erővel a lemondásra, a nélkülözésre; buzditott bennünket félkenyereseket, a másik félkenyér panasztalan előteremtésére; megóvott bennünket a haza- és emzetellenes socialis áramlatok karjai ól, sőt ellenakcióra acélozta szivünket a kisértés legnehezebb óráiban is, hogy ime: most mi, szegény, keservesen küzdő, félkenyeres munkások, gondolkozunk aggódó homlokkal: miként lehetne enyhiteni, szelid mederben tartani a munkás-osztálynak veszedelmesen előtérbe nyomult kenyérkérdését, erősen hullámzó társadalom politikai mozgalmát.

Ez a ragyogó gyémánt a mi talizmánunk; ez az a mesés kincs, mely csodás módon annál inkább nő, minél pazarabban bánunk vele, minél többet adunk át belőle másoknak; melynek büvös ereje édes testvérekké avat bennünket, a pálya küzdőit, abban a magasztos szent elvben, hogy mindent a hazáért és a nemzetért.

E jól megőrizett talizmán csodás hatalma szentelte meg a mi megyei egyesületünknek 25 éves müködését is, hogy annak minden mozzanatát a nemzeti szent ügy, a tanitás-ügy iránti odaadó, apostoli felkesedés fénye aranyozta be.

Ezt a csodásereju kincset, ezt a büvös talizmánt, ezt az örökkön égő, de eléghetetlen gyémántot akarjuk mi jól megőrizendő szent örökségül hagyni nemzedékről nemzedékre: a tanitói sziveket minden rejtekökben betöltő, a lankadatlan munkára acélozó, áldozatokra gyujtó csodás erőt, a magyar tanitóság hagyományos hazaszeretetét.

E pillanatban is, midőn a bennünket szives megjelenésével rendkivül kitüntető dr. gróf Jankovich László főispán ur őméltóságát, nagyságos tanfelügyelő urat, mélyen tisztelt vendégeinket és a tanitótestület tagjait szivem egész melegével üdvözölve, az ülést megnyitom: az az én erős hitem, hogy ennek az örökkön égő, de eléghetetlen gyémántnak, a mindent áldozó hazaszeretetnek fénye s az apostoli lelkesedésnek lángja fogja beragyogni mai közgyülésünk minden mozzanatát is.

Az elnöki megnyitó beszéd után felállott *dr. Ruzsicska* Kálmán kir. tanácsos, tanfelügyelő és gyujtó szónoki tüzzel a következő magas szárnyalásu beszédet intézte a tanitósághoz:

Tisztelt Közgyülés!

Ha csak az érzés megszokásának ellenállhatatlan hatalmára hivatkoznám is, elég jogcimem volna ma hozzányulni a szeretet és becsülés ama elfogyaszthatatlan tőkéjéhez, melyet Zalavármegye tanitóinak nemes munkájából becsületi közérzéséből, számban és szellemben egyaránt nagy erejéből, tizennégyévi közpályám alatt gyüjtögettem magamnak.

Ámde ki jog ma odatapadni subjectiv érzékenységek fellobbanásaihoz?

Hiszen ha visszatekintünk évi közgyülésünk hosszu zarándok-utjára, melyet a muraközi hegyvidék koszorus bérceitől a Balaton ezüstös tükréig közel másfél évtized alatt együtt bejártunk; ha a földrajzi és nemzetiségi vonatkozások néma körvonalaiból is kipattan a vármegyei népoktatásügy nagy és szent céljainak egy-egy fényes, gyujtó szikrája: midőn mintegy varázslatból elénk bontakozik az általunk féltékeny hüséggel szolgált magyar állameszmének izmosodó ereje, szépsége és fénye: óh akkor mindenikünk csak a magasan földobogó sziv tanuságát hallja, hogy életünk és pályánk küzdelmei közt nem aludt ki az örök eszmény, hogy a munkás szerény bérét megédesiti az az apostol hite és bizalma.

Igenis, tisztelt közgyülés! A mai nap, a költészet és természet seépségeinek bájos keretében, a történeti igazság, rege, hagyomány és mondák száz meg ezer nagy és apró emlékeivel sokszorosan készteti a lelket felszállni oda, hol a magyar tanitó honfiui és társadalmi hivatása, testületi együttérzésének becse és jelentősége kibontakozik az egyéni szempontok kötött nyügéből,

---

— És az, — az, hogy vendégeket kapunk, köztük Dani bácsi is és nagyon kérlek, abban a két napban, a mig itt lesznek, engedd, hogy én parancsolhassuk.

Más körülmények között nem tudom, ha nem e könyek, panaszok, és kiapadhatatlan forrása a szemrehányásoknak lett volna Géza jutalma e vakmerő kérésért, de most, a kilátásba helyezett páholy megtette hatását és Sárika parolát adott, hogy két napig Gézát hagyja uralkodni az ő birodalmában.

Az első félnap Géza kivánsága szerint telt el és már látta vendégei arcan a csalódast, amit az a meggyőződés csalt arcukra, hogy Géza nem került abba a kelepcébe, mint fivére Béla. Dani bácsi már boszankodott, hogy jó előre elkészitett és tartalékban levő hasonlatait nem juttathatja érvényre, mikor délutan egy kis jelenet meggyőzte mindnyajukat arról, hogy itt is bizony Sarika az ur!

Egy toiletten veszekedtek a házasok és a feleselés annyira ment, hogy Sári méltó haragjának nem tudott máskép tért nyitni mint. .

Mint kérem elárulta a vendégeknek, hogy milyen áron vásárolta meg Géza tőle a két napi engedelmességet!

— No Géza öcsém — kezdi a szentenciát Dani bácsi...

— Hagyja bácsikám ezt, inkább én mondok valamit! Emlékszik még a pogácsakra? Emlékszik mikor egyszer két bőrönd pogácsát hozott és én azt mondtam, sirva a csalódás felett:

— »Mindig és mindenütt csak pogácsa?! A szép bőrönd, a csunya bőrönd, minden bőrönd csak pogácsával van teli?!

s méltó helyet követel magának azok szövetségében, kik a haza nagyságának és boldogságának alapjául odahordják mindazt, amit röges földi létben akarni, tudni remélni és szeretni lehet!

S mert a lelkek nemes versengéséért senki bennünket el nem itélhet: kimondom bátran és szabadon, hogy Zalavármegye minden tanítója külön is büszke lehet sorsára.

Az iskola hatását egész sora támogatja azon drága fényalakoknak, kiknek sirlakához küld bennünket a költő, hogy a régi fénynyél uj szövétneket gyujtsunk.

Deák Ferencz, a haza bölcse; Kisfaludy a szüzies, igaz szerelem költője; Zrinyi a rettenthetlen hős, Festetich György az iskolák lánglelkü mecenása, Csányi, Gáspárics a tántoríthatlan vértanúk, mind ott ragyognak Zalavármegye egén; halhatatlanságuk dicsfénye pedig beövezi mindazt, ami e világon szivben és földben — magyar!

S az isteni gondviselés nem hagyja abban csodás végzeteit!

Keszthely szülöttje fölkürzli magát a biboros hercegprimás nagy méltóságára; leteszi király és nemzet jelenlétében az első ezer esztendő záróküvét.

Zala-Egerszeg fia pedig a pannonhegyi ezeréves emléknél rámutat a második ezer esztendő szellemi alkotásaira, világító oszlopa lett a magyar kulturának, fényes miniszteri állásában pedig szerető atyja minden magyar tanitónak.

Fel a szivekkel tisztelt közgyülés!

Széchenyi István gróf jóslata szerint a magyar nemzet diszére válik egykor az egész emberiségnek; én hiszek e jóslatban, de hiszem azt is — s ennek szentelem a magam és az Onök életét — hogy Zalavármegye tanitótestülete mindenkor diszére fog válni a magyar hazának!

A lelkes éljenzéssel fogadott beszéd után *dr. gróf Jankovich* László főispán lépett az elnöki asztalhoz és megköszönvén az üdvözlő szavakat kijelentette, hogy ő mindenkor a legmelegebb érdeklődéssel kiséri a megyei tanitásügy minden mozzanatát és büszkeség, öröm tölti be lelkét, midőn látja, tapasztalja, hogy a vezetésére bizott vármegye tanitósága a haladottságnak, a kötelességtudásnak magas szinvonalán áll és az őszinte hazaszeretet lelkesedésével teljesiti magasztos missióját. A tanitóságot továbbra is hazaszerető lelkes munkára buzditva, működésükre Isten áldását kivánta.

A közgyülés további része következőleg folyt le:

Poredus Antal, tantestületi főjegyző felolvasta a mult évi közgyülés jegyzőkönyvét, melyet észrevétel nélkül hitelesitettek.

A balaton-füredi közgyülés hitelesitésére az elnök *Rozgonyi* Lajos és *Magasi* József tagokat kérte meg.

Békefi Elek, zalakoppányi igazgató-tanitó nagyon érdekes előadást tartott a tanitók részére rendezett gazdasági tanfolyamokról.

Brauner Lajos, hodosáni állami iskolai igazgató-tanitó a tanitók egységes képesitéséről rövid óráig tartó, nagyon tartalmas beszédet mondott, melyet a közgyülés kiváló tetszéssel fogadott s elhatározta, hogy azt memorandum alakjában fel fogja terjeszteni a »Magyarországi Tanitók Országos Bizottságához«.

Poredus Antal, tantestületi főjegyző, »A socializmus és Védegylet« cimmel nagy gonddal irt és alapos tanulmányozásra valló, igen tartalmas értekezést olvasott fel.

Hajgató Sándor tantestületi alelnököt idő közben a nagykanizsai járási kör elnökéül választván meg, alelnöki tisztjéről lemondott. Helyét a közgyülés közfelkiáltással dr. *Bartha* Gyula, nagykanizsai polgáriiskolai igazgatóval töltötte be; az eként megüresedett központi választmányi tagságra pedig szinten közfelkiáltással *Hoffmann* Mór cim. polgáriiskolai igazgatót választotta meg.

A folyó ügyek során az elnök jelentést tett a tantestület egyévi működéséről; *Kertész* József, tantestületi pénztáros pedig a pénztár állapotáról. A közgyülés mindkét jelentést tudomásul vette és az azokban foglaltakat jóváhagyta.

Az inditványok során több inditványt fogadott el a közgyülés az előértekezlet megállapodása szerint; nevezetesen *Kanovics* György szeretetházi igazgatónak azt az inditványát, hogy a „Magyarországi Tanitók Orsz. Bizottsága" kerestessék meg a végből, hogy a tanitók gyermekei részére középiskolai internatusok szerveztessenek; továbbá a „Murakőzi Tanitói Kör" inditványa alapján kimondották, hogy kerestessék meg Zalamegye kir. tanfelügyelősége: hagyja meg rendeletileg a megye állami és községi iskoláinál működő tanitóknak, hogy — amennyiben még a „Zalamegyei Alt. Tanitótestület" kebelébe nem tartoznának, haladéktalanul csatlakozzanak a legközelebbi járási körhöz.

Dr. *Ruzsicska* Kálmán tanfelügyelő inditványára *Wlassics* Gyula vallás- és közoktatásügyi minisztert táviratilag üdvözölték.

Az elnök inditványára pedig *Lingl* Valerián fürdőigazgatónak és *Kanovics* György, szeretetházi igazgatónak a megyei tanitósággal szemben tanusitott vendégszeretetért és szives fáradozásért jegyzőkönyvi köszönetet szavaztak.

A tartalmas és minden tekintetben magas szinvonalon tartott közgyülés 12 órakor végződött.

Gyöngéd figyelem.

Gyülés után a tanitóság testületileg levonult a kikötő hidhoz *Wlassics* Gyula miniszter nejének fogadására.

A hidlőtől a gyógyterem felé vezető széles uton sorfalat képeztek. A hidfőnél állott fekete öltözékben a tanitónőkből álló fogadó küldöttség, élükön: Váryné Szakonyi Józsa, nagykanizsai tanitónő, ki a megyei tantestület által készittetett remekszép élővirágcsokrot tartotta kezében, hogy majd nehány üdvözlő szó kiséretében a miniszter nejének átnyujtsa.

A hajó megérkezett.

Egyszerre csend lett a kikötői parton. Mindenki kiváncsian szegezte tekintetét a hajóra és szorgosan vizsgálták, fürkészték a kivonuló közönséget, különösen a hölgyeket.

Véletlenül egy alacsonyabb termetü szőkefürtös urnő közeledett.

— Ez az! ez az! suttogták, akik egészen közelről még nem látták a miniszter nejét és tódult feléje a közönség.

De bizony csalódtak, mert nem volt az, nem is lehetett az, mert a végül kiszálló hajószemélyzet jelentette, hogy a kegyelmes asszony nem érkezett meg.

Igy a zalamegyei tanitóság gyöngéd figyelméről csak a fürdői közönség vehetett tudomást, az, akinek szánva volt, — nem

A társasebéd.

A kikötőtől a tanitók egyenesen a „Grand Hotel" emeleti kettős nagy-termébe mentek, hol már várta őket a patkóalaku, 130 teritékes fehér-asztal.

Egy órakor megérkezett *dr. gr. Jankovich* László főispán is, kit a tanitó-ág zajos éljenzéssel üdvözölt. Megkezdődött a társasebéd.

A felköszöntők sorát a *főispán* nyitotta meg, ősi szokás szerint a királyra, a királynéra és az uralkodó családra emelte poharát. — Dr. *Ruzsicska* Kálmán: Wlassics Gyula miniszterre. *Szalay* Sándor, elnök: a főispánt, *Poredus* Antal, főjegyző: a tanfelügyelőt éltette egy-egy lelkes felköszöntőben. Később ismételten poharat emelt dr. gróf *Jankovich* László, a tanitótestületre s kiválóan annak hölgytagjaira; dr. *Ruzsicska* Kálmán: a tanitótestületre és annak elnökére. Majd *Kovács* Miklós, tantestületi másodjegyző Kanovics Györgyre, a tanitóság fogadása körül fáradhatatlan szeretetházi igazgatóra mondott felkő-zöntőt, mit az igazgató viszonozva, a tanitótestületet éltette.

A társasebéd 3 órakor végződött.

A tanitóság legnagyobb része a 4 óra 45 perckor Siófokra induló gőzhajóval elutazott.

A vármegye házából.

25004|ni. 1998.

Hirdetmény.

A vármegye törvényhatósági bizottságának 1897. évi december hó 13-án, s folytatva tartott rendes közgyülésében 31838|149 jk. szám alatt hozott és a nm. m. kir. belügyminiszter urnak folyó évi május hó 18-án kelt 52018. sz. rendeletével jóváhagyott határozatához képest a törvényhatósági őszi rendes közgyülés folyó évi szeptember hó 12-én fog megtartatni, melynek egyik tüzetes tárgyát a vármegyei tiszti fizetések rendezése tárgyában kiküldött bizottság javaslata és az ennek értelmében igénybe veendő törvényhatósági pótadó kivetése feletti intézkedés képezendi.

Miről a törvényhatósági bizottság tagjai azzal értesittetnek, hogy a közgyülésen felveendő egyéb tárgyak sorozata külön fog kiadatni.

Zala-Egerszegen, 1898. évi augusztus hó 23-án

Dr. JANKOVICH LASZLÓ gróf sk.,
Zalavármegye főispánja.

HIREK.

— **Házasság.** *Mikolás* Jenő Nagy-Kanizsáról szeptember hó 11-én vezeti oltárhoz Pécsett *Stwertka* Emma kisasszonyt Stwertka János kedves leányát.

— **Halálozások.** Gazdag aratása volt az utóbbi időben a halálnak városunkban; e hét utolsó két napja sem mulhatott el gyász nélkül. Két ravatalt áll körül ma, két mély szomoruságba borult nagy család. A kereskedelem, az orvosi tudomány egy-egy kiváló erős oszlopát vesztette el a megholtakban, városunk társadalma: két közkedvelt, kedves egyéniséget. Daczára, hogy a zord halál nem váratlanul csapott le, mégis megrenditően hatott *Ledofsky* Armin és *Szukits* Nándor dr. gyors, egymástkövető halálhire. — Ép ma három hete, alig hogy a zajos ünnep napfármája belefuladt az éjszaka csöndjébe, komor fekete kocsi lassan, zajtalanul döcögött végig a Csengeri-utcán. Néhány szótlan alak követte. Megállt a kocsi egy ház előtt, a szótlan emberek nehány perc mulva kissé meggörnyedten, valami fekete, idomtalannak látszó, nehéz, hosszu tárgyat hoztak ki vállukon: koporsó volt. Aztán megindult a menet, abban az irányban, amerre jött, csak a kapuból néztek néhányan szomoruan utánna, elfult zokogás halk bugása hallatszott a csöndes nyári éjszakában, aztán ismét néma lett minden. — Rémregénybe illő iszonyatos halottrablásnak hitte volna ezt valami középkori sirból

feltámadott halott. Lopták a halottat igaz, de csak kiméletből, mert ugyanabban az udvarban, alig nehány lépés választotta el a koporsóban fekvő hulla fivérét: Ledofszky Armint, kit ma ugyanszon az uton, ugyanazon a komor, szomoru, fekete kocsin fognak kiszállitani a halál nagy birodalmába, öcsese mellé. — *Ledofszky* Armin már hónapok óta sorvasztó betegségben szenvedett, napról-napra fogyott, de öcsese haláláról nem tudott semmit, kiméletből szigorúan eltitkolták előtte. Ha szenvedései kissé siláhagyták, mindjárt öcsese hogyléte felől kérdezősködött, s hogy bizonyosat tudjon, a szobaleányt küldte át hozzá, hogy ő személyesen kérdezze meg tőle, mint van. A betanitott válaszok rendszerint megnyugtatók voltak, kinn a temetőben pedig egy ujonnan ásott sirral több volt. Ma ismét szaporodik, mert Ledofszky Armint az orvosi tudomány nem tudta megmenteni az életnek. Városunk egyik szigoruan jellemes, őszinte törekvő polgárát, a bűba boruit hitves a legbübb férjet, könyező gyermekei a leggondosabb, legszeretőbb apát veszitette el benne. Szerénysége mintaképül szolgálhat bárkinek, gazd g anyagi javai dacára sohsem kereste a feltünést, megmaradt annak, aminek született: egyszerű, becsületes kereskedőnek. De bármennyire is rejtőzködött, teljesen nem terhetett ki, hogy férfias erénye meg ne találja méltó elismerését, hogy tehetsége meg ne nyissa előtte mindazt, mire predesztinálva volt. Ha ő felre állott csupa szerénységből, annál nagyobb örömmel kerestek fel, hogy az őt megillető helyet kijelöljek ne i. Volt: az osztr. magy. bank váltóbirálója, a délszlai takarékpénztár és az ezzel egyesült önsegélyző szövetkezet igazgatósági tagja, törvényhatósági bizottsági tag, városi képviselő, a kereskedelmi betegsegélyző pénztár ellenőre, a kereskedők társulatának és a nagykanizsai kaszino választmányának tagja. Ezeken kivül még szamos kisebb hivatalt töltött be, de mindegyiket egész erejéből szolgálta és a kötelességtudás szigoru pontosságával nyerte el mindenütt az elismeréseket. Különös erényei közé tartozott a jótékonyság és nem mulasztott el soha alkalmat, hogy ennek a szép tulajdonságának jelét nadja. Nem pózból, sem hiuságból, mélyen érző lelke sugalmát követte, midőn a szegényt nem alamizsnával, hanem ajándékkal bocsájtotta el küszöbétől, melyet a legkiméletesebb formában tudott néhány szép szóval mindig megoldani. Ez a nemes, nagy sziv megszünt továbbra is dobogni. A közönség osztatlan részvéte a legszebb koszoru, melyet sirjához tüznek. Családja a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Ledofszky Arminné szül. Polják Henrietta saját és gyermekei: Ernő Emilia és Dezső, valamint az összes rokonság nevében fájdalomtól megtört szivvel tudatja forrón szeretett férjének, illetve atyjuk és rokonuknak Ledofszky Armin urnak 1898. évi augusztus 26-án reggel 2 órakor életének 56-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai f. hó 29-én délelőtt 9 órakor fognak a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagy-Kanizsa, 1898. augusztus 26-án. Béke hamvaira! Koszoruk mellőzése és csendes részvét kéretik.

*

Pénteken este, mint futó tűz járta be a várost *Szukits* Nándor dr. halálhire. Dacára az utóbbi napok aggasztó hireinek, hihetetlenül rázta mindenki fejét, mintha a kegyetlen, rideg halál könyörtelen uralmát akarták volna ezzel megcáfolni, hogy neki ezen emberhez nem volt semmi joga. Egy rendkivüli nagy és nemes élet ért el ezzel végállomásához, hol a velünk való érintkezés teljesen megszünik. Hiába minden, az életről kérdésének megbomlasztó rebusát, haragos dacoskodásunk a halállal szemben meg nem fejti, a gondolatok lázas kavargásán át végül kibugyan a szemekből a könny, és ez némileg feloldja a ránknehezödő kétséges kérdés nehéz sulyát. Megadjuk magunkat: sirunk a ravatal előtt, és merően nézzük a halott sápadt, nyugodt arcát, mintha minden egyes vonását mélyen beakarnók vésni emlékezetünkbe, ahogy ezt megérdemli. Kevés a szó érdemeit dicsérni. Orvosi karunk egyik kiváló ékessége volt, különösen mint nőorvos volt hires. Oly félelmetes a hideg lancetta, a mogorva, a tudománynyal kérkedő orvos hezében, neki mindig volt egy megnyugtató, behizelgő, édeskés szava. Apja, testvére volt a betegeknek, szelid vonásaival, örökké mosolygó ajkaival enyhitést, reményt vitt az orvosságok különféle illatától terhes betegszobába. A városi ügyekben, — mint a kórházi bizottság elnöke — tevékeny részt vett, de különben is rendkivül szivén hordta városunk fejlődését és ha csak hivatása meg nem gátolta, nem hiányzott soha sem a bizottsági — sem a közgyülésekről. Ozlopos tagját veszitette az elhunytban az izr. hitközség elöljárósága, melyben mint az iskolai szakosztály elnöke, kiváló pozicióit foglalt el. Sima modora, nyajassága a viszonyokkal megalkudni tudó lénye egyenesen predesztinálták ezen utóbbi, városunk ta ügye tekintetében rendkivüli fontos tisztségre. — A Dél-zalai Takarékpénztár részv. társ. egyik megalapitóját és igazgatósági tagját tisztelte az elhunytban. — Dr. Szukits mindenkor a legjobb egészségnek örvendott és azért mindenkit nagyon meglepett a hir, mintegy két hét előtt, hogy sulyos betegen tért haza a fürdőből. A szerető hitves leggondosabb ápolása, a kollegák önzetlen fáradozásai nem menthették meg a nagy beteget, dr. Szukits Nándor pénteken este tifuszban meghalt, befejezvén tevékeny és érdemekben gazdag életét. A szegénysorsu betegek egyik legnagyobb jótevőjüket vesztették el, mert ő hiven élt mindenkor, éjjel és nappal, zivatarban és fagyban, hivatásának és sokszor, igen sokszor — ingyért. Sohsem utasitotta el a szegényt, ha éjjeli almából zörgette őt fel, sőt ilyenkor, ha az idő kellemes volt, legtöbbször neje is elkisérte. A szükölködő családoktól, ha mindjárt kéznél volt is, nem fogadott el honorariumot az ily utakért sem, visszautasitotta szép szóval. — Dr. Szukits szenvedélylyel foglalkozott a régiséggtannal és figyelemreméltó, gazdag gyüjteménynek volt birtokosa, melynek megszemlélésére sokan messze földről fáradtak el hozzá. Dacára rendkivül nagy müveltségének és finom müizlésnek, ha szintársulat időszött városunkban, minden este ott lehetett látni őt és nejét az elsősorban. Az előadásokat pontosan végighallgatni. A mult hetekben Keszthelyen megalakuló „Balaton muzeum-egyesület" választmány tagjául megválasztotta, s igy ez alig kezdte meg működését, már is egyik legtöbbet igérő tagját vesztette el benne. Neje és a nagyszámu rokonság a következő gyászjelentést adta ki: Özv. Dr. Szukits Nándorné szül. Löwy Matilda a saját, ugy az alulirt, valamint az összes rokonság nevében fájdalom- és bánattelt szivvel jelenti forrón szeretett felejthetetlen férje illetőleg testvér, sógor és rokonnak Dr. Szukits Nándor úrnak folyó hó 26-án este fél 9 órakor, hosszas szenvedés után, életének 68-ik és boldog házasságának 38-ik évében történt gyászos elhunytát. A drága halott földi maradványai folyó hó 28-án vasárnap délután 5 órakor fognak a gyászházból a helybeli izr. sirkertben örök nyugalomra helyeztetni. Nagy-Kanizsa, 1898 augusztus 27-én. Aldás és béke drága halottunk hamvaira Csendes részvét és koszoruk mellőzése kérelik. Szukits Zsigmond fivére Löwinger Lajos, Fischer Samu, Löwy Adolf, Löwy Benő sógorai, özv. Hess Nathánné, szül. Szukits Teréz nővére. Szukits Zsigmondné szül. Löwinger Szidónia, Löwinger Lajosné szül. Löwy Friderika özv. Deutsch G. Sándorné szül. Löwy Emma, Fischer Samuné szül. Löwy Eleonora, özv. Löwy Lajosné szül. Schwarz Betti, Löwy Adolfné szül. Stern Nanetta sógornői.

— **Népünnepély.** A városi felsőtemplom javára szeptember hó 8-án nagy népünnepélyt rendeznek a »Polgári egylet« kerthelyiségében. Tekintve a nemes célt, hisszük, hogy a közönség minden rétege, részt vesz az ünnepségen, a mi annál is inkább lehetséges, mert a beléptidij csak 20 kr. lesz. A rendezőség a mulatságot a következőkép jelzi: Meghivás! A nagykanizsai városi felsőtemplom ujjaépitése céljaira folyó évi szeptember hó 8-án a Polgári Egylet kerthelyiségében nyári vigalom rendeztetik, melyre a n. é. közönséget tisztelettel meghivja a rendezőség. A vigalom részletei: A helybeli tüzoltótestület zenekarának sétahangversenye d. u. 4—6 óráig, mely alatt confetti és szerpentin csata rendeztetik. 2, Trefás szerencsejáték 6—8 óráig. 3. Ezentul tánc. Beléptidij személyenkint 20 kr. Szerencsejáték jegy ára 15 kr. Felülfizetések köszönettel fogadtatnak.

— **Tánciskola.** Haldoklik a szezon, bármiként is mosolyog az ég, minden jel arra mutat: a nyári szezon haldoklik, hogy sirja egy másiknak adjon helyet. Ürülnek a fürdők s ma holnap megtelnek az iskolák padja és aztán mire megpergeti a hidegülő szél szárnya a fakuló lombokat itt lesz már a szüret is. A sirjába dülő nyári szezon, megbozza nálunk a fiátalság legszebb álmát: *a tánciskolát.* Élénk emlékében élhet még városunk előkelő közönségének az az igazán minden izében sikerült szép kis koszoruczka, melyet mult év november hó 6-án tartottak meg a kaszino disztermében. Ezy sereg apró-cseprő babát láttunk graciőzen, édesen lejteni, a legszebben a legritmikusabban hajlongtak, forogtak, hasonló kicsi gavellárjaikkal. De a nagy kisasszonyok hasonlóan kellemesen mulattak, *Neufeld* Béla és neje büszkesége volt, akkor a kicsi bakfis kisasszonykák szép mulatságának sikere, kik a rövid tanfolyam alatt a legszebb eredményt tudták felmutatni. — *Neufeld* Béla és neje ismét visszajöttek Kanizsára és már jövő hó 8-án megnyitják tánciskolájukat. A legujabb, még nálunk eddig teljesen ismeretlen táncok egész sorozatát hozták magukkal, a mi még inkább biztositja tánciskolájuk látogatottságát.

— **Érdekes fogadás.** Sokat inni, három órán át egytolytában táncolni, asszonyt, leányt hódítani, valakit felültetni, rászedni, ha nem is mindig léha, de legtöbbször veszedelmes eredménynyel járható fogadás. Uri körökben nem kelt feltünést az alábbi hir, mert nincs benne semmi izgató, hiányzik belőle minden pikáns iz és vonás, de azért eléggé érdekes és becsületére válik a fogadás nyerőjének. Egyszerű, szorgalmas munkásemberekről van szó, a kik az éhező emberiség legnagyobb jóltevői, de a kikről kevés szó esik, mint a legtöbb dolognál, melynek nem ismerjük fejlődésének, melyről nem tudjuk: hány munkáskézen forgott meg, mig végű nekünk javunkra szolgálhat. — Tegnapelőtt *Lenkovics* László mészároslegény fogadott, hogy ő egy 200 kilogrammos marhát *tíz perc* alat feldolgoz. A vágóhidon persze élénk figyelemmel kisérték a fogadást, mert ilyen rekordot eddig még senki sem tudott elérni. Alighogy a levágott marha elvérzett, *Lenkovics* szó nélkül hozzálátott a munkához és tíz perc multán már a feldarabolt szép piros, párolgó hus ott függött a hatalmas fogason, a marhából csupán a bőr tekűdt a vágóhid téglájan. — Ezt a munkát rendes körülmények közt két jó dolgos mé-záros minimum 40 perc alatt végzi el. A legérdekesebb az, hogy a fogadás mindössze tiz jó szivarban történt.

— **Mükedvelői előadás.** Tegnapelőtt igen szépen sikerült mükedvelői előadást rendeztek *Pacsán* az ott működő *Bárdi* téle szintársulat néhány tagjának közreműködésével. A főbb szerepeket nagyobb részben mükedvelők személyesitették a legnagyobb ügyességgel, de kiválóan *Pintér* Sándor tünt ki szinpadi otthonosságával, természetes, hü játékával. Pintér kitünő drámai szinésznek bizonyult, ki rövid idő multán bármely elsőrendű vidéki szintársulat büszkesége lehetne. Szép és hatásos játékát viharos tapsokkal honorálták. Szinre került az „Ordög matkája". — Az előadást kedélyes táncmulatság követte.

— **Udvarias fürdős.** Rendkivül izgatott jelenetet provokált szerdán délelőtt *Krausz* Ignácz fürdő-bérlő a gőzfürdő uszodai helyiségében. Minden ok nélkül általános megbotránkozásra a legdurvább rágalmakkal és sértésekkel támadta meg városunk egyik közkedvelt, előkelő urinőjét és leánykáját. A védtelen hölgyek a hatalmas testalkatu épen nem barátságos arcu bérlő durva kifakadásait kénytelenek voltak szó nélkül türni, mert a toporzékoló vad ember dühöngésében tán tettlegességre is vetemedett volna. Az eset részletei a következők: Az előkelő urhölgy családja a mult héten jött haza fürdőből, de a mennyiben leánykája még nem volt egész biztos a szabad-uszásban, itthon szándékozott még néhány órát venni az uszodában. Ezért a fürdőzési dijon kivül harminc krajcár leckedij volt fizetendő. Az emlitett urihölgy minden délelőtt megjelent leánykájával a fürdőben, lefizette a szükséges belépőt, *a harminc krajcár tandijat pedig naponta az uszómesternek adta.* Rendben ment minden szerdán délelőttig, de ekkor mikor épp javában lubickoltak a hölgyek a vizben, nagy sebbel-lobbal förgeteges ábrázatral rontott le Krausz bérlő az uszodába és dörögve kiáltott rá az uszómesterre, ki az emlitett uriasszony leányát tanitotta. — Huzza ki azt a leányt a vizből. Itt nem tanitanak ingyért uszni! *Itt nem lehet bliccelni.* Itt csak én parancsolok! — A haragos lármára és egyálta-

lán a bérlő sértő megjelenésére ijedten ugrált ki mindenki a vizből. A kisasszonyka mamája elhallgatta az indokolatlan sértegetéseket, alig próbált védekezni, a haragos bérlő közbevágott és ujból a reprodukálhatatlan szavak egész özönét zuditotta a reszkető, siró urihölgy felé, kinek leánykája kénytelen volt a vizből kijönni, egész egyszerüen azért, mert ezt Krausz ur — ugy akarta. — Feleslegesnek tartjuk Krausz ur kvafikálhatlan eljárása felől még szót emelni. ez az eset eléggé illusztrálja az ő magas (itt nem a bosszuságat értjük) személyiségét és udvarias, előzékeny eljárását. Nem tagadja el senki hogy Krausz ur, tényleg ur a saját portáján, de az az idő alatt, mig hölgyek fürödnek az uszodában az uszómesteren kivül sem *neki*, sem másnak keresni valója ninas és oda belépnie neki ép oly tilos, mint bárki másnak. Ez egyedül is igen nagy visszaélés és a legnagyobb sértés, melyet elkövethet.

— **Helyreigazitás.** Augusztus 25-iki keltezéssel a következő sorokat kaptuk:

Tekintetes Szerkesztőség!

Zászlószentelési ünnepélyünkről szóló cikkében, mely becses lapjának f. hó 20-iki számában jelent meg a felülfizetéseknél saját tévedésünkből Mitényi Sándorné felülfizetése egy forinttal van feltüntetve, holott ő négy forint 20 krajcár felülfizetést adott.

Nagy hálára kötelezné az egész mozdonyvezetői kart, ha becses lapjának legközelebbi számában ezen tévedést helyreigazitaná, nehogy a pénzkezelés tisztasága bárkitől is kétségbe vonathassék.

A midőn ezen nagy szivességre felkérni bátor vagyok, s érte előre is köszönetemet fejezem ki maradok a tekintetes Szerkesztőség

alázatos szolgája

Szendrey Károly,

A N.-Kanizsai Mozdonyszemélyzet Temetkezési Társulata jegyzője.

— **Példás rend a piacon.** A „Zala" 68. számában megjelent ily cimü hir-közleményünkre vonatkozólag levelet irt hozzánk Weisz Henrik gyümölcsügynök. E levelében kijelenti, hogy nem azt a gyümölcsöt vásárolják össze szállitásra, amit az itteni közönségfogyasztásra használható hanem a félig érettet veszik meg. Különben a nagykanizsai piacon nagyon ritkán vásárolnak, mivel szükségleteiket falun szerzik be. Végül kijelenti, hogy nevének bemondója rosszakaratu egyén lehetett, mert gunynevet is fűzött hozzá. Neve nem Weisz (Derbics) Henrik, hanem egyszerüen csak Weisz Henrik. (Ez uttal ismételten csak az a nézetünk, hogy minden ilyen elővásárlás ellen felmerült ő jogos panasz megszünnék, ha már egyszer napvilágot látna az a sokáig vajudó városi szabályrendelet, mely az elővásárlást korlátozná.)

— **Krónfeld nővérek folytatják a tanitást a magyar, német, francia és angol nyelvben. Lakás: Kazinczy-utca 691.**

— **Tarifákban, utirányitásokban jártas tisztviselő — mérlegképes könyvelő ajánlkozik az esti órákra önálló könyvvezetés és levelezésre. — Szives ajánlatokat e lap szerkesztőségéhez „B 1859" jel. alatt.**

—x **Fontos mindenkinek.** A nehezen emészthető ételeknek csak mérsékelt élvezete is már igen sokszor okoz veszedelmes gyomorbajokat, melyek kezdetben a gyomorkörüli nyomás hányás stb. által észlelhetők. Mindezen bántalmak ellen legjobb sikerrel használják dr. Rósa életbalzsamát Fragner B. gyógyszertárából. (Prága, 205. III.) Kapható minden nagyobb gyógyszertárban is.

TANÜGY.

A nagykanizsai ipariskolától.

A jövő iskolai évre vonatkozó értesités.

A nagykanizsai városi alsófoku ipariskolánál a tanoncok beiratása szeptember hó 1-től 11-ig, a köznapokon esti 6—8 ig, ünnep és vasarnapokon d. e. 9—12-ig és délután 2—4 óráig a városi központi népiskola 2-ik fiuosztályu helyiségében lesz.

A tanonc köteles a beiratásoknál keresztelő levelét, illetőleg születési bizonyitványát és a himlő elleni beoltási bizonyitványát is előmutatni.

Köteles minden iparos alkalmazásban levő tanoncát a fenti kitüzött időben — még azon esetben is beiratni, ha tanonc még a próba időben van, vagy videken dolgozik. A később felfogadott inasok a felfogadás után nyomban beirandók.

A t. iparosoknak kötelességükké van téve, hogy tanulóik igazoló és ellenőrző könyvét kéthetenkint egyszer sajátkezüleg aláirják.

A tanulóknak egy negyed órai igazolatlan iskolai késése mulasztás gyanánt vétetik: és ha a tanuló vásárra, vagy videkre megy dolgozni, minden esetben az igazgatóságnál előre bejelentendő.

A tanonc köteles minden mulasztást mesterétől, vagy munkaadójától hozott bizonyitványnyal igazolni, mely bizonyitványok alapján bíráltatnak el, vajjon elfogadhatók-e a felhozott okok a mulasztások igazolására?

Ha az iskolai mulasztásoknál visszaélés nyomára jön, akár a felügyelő bizottság, akár az igazgatóság, ezt az iparhatóságnál bejelentendő.

Az 1884-ik évi törvénynek 157. §-a ekképen szól: 20 forinttól 200 frtig terjedő birságban elmarasztalható: a) a ki ezen törvénynek a segédek, tanoncok és gyári munkások felvételét, alkalmazását és a velők való bánásmódot szabályozó rendeletet áthágja, vagy a segédszemélyzet iskolai oktatásra vonatkozó kötelességét nem teljesiti.

Az igazgatóság.

Az izraeliták iskoláitól.

A helybeli izr. elemi és polgári, valamint a felső kereskedelmi iskolában a beirások a jövő tanévre szept. 1., 2. és 4. napján, d. e. 9—12., d. u. 3—5 óráig eszközöltetnek.

A felső kereskedelmi iskolában az irásbeli érettségi magán- és javitó vizsgák szeptember 4-től kezdve tartatnak.

Közgazdaság.

Adatok a tengeri miveléséhez.

Magyarország aldunai s különösen Királyhágón tuli részének egyik legfontosabb növénye a tengeri, a melynek mivelése, termelése körül azonban sokhelyt nem ugy járnak el, hogy az a lehető legnagyobb termést adhassa. Már magában véve az is igen nagy hiba, hogy vizek mentén u. n. berkekben évtizedeken keresztül folytonosan csak tengerit termelnek, egyoldaluag zsarolván ez által a talajt, termőképességének rovására.

Nem célom ez alkalommal a tengeri termelése körül elkövetett hibákat leirni, e helyett közlöm egyik gazdatársam tapasztalatait, kisérletét, a mely adatok eléggé megvilágitják, hogy mily nagyfontosságu dolog a talajnak kellő erőben való tartása, kellő megtrágyázása. Az illető birtokos egy 42 magyar (1200 négyszögöl) hold nagyságu táblából 3.44 hold tengeri vetést műtrágyával látott el. A műtrágyával beszórt talaj silányabb, mint a tábla többi talaja, s a kat. becslés szerint a VI. kat. osztályba tartozik. A tengeri elővetemenye őszi buza volt, mely alá holdanként 100 kg. csontliszt-szuperfoszfát, 30 kg. kénsavas ammoniak és 40 kgr. fahamu hintetett el. A buza tarlója aratás után 16 nappal alászántatott s ugyanazon év november hó 22-én 26 cmnyire Sack-ekével lett mélyen megszántva. Tengeri vetése előtt ismét 16 cmnyire lett megszántva, erősen megfogasolva, vetés után pedig lehengerelve. A vetés 59 cm. sortávolra történt s a tengeri a sorokban 35 cmnyi távolságban ritkittatott meg. Majd kétszer kézi kapával és második kapalás alkalmával pedig fel lett töltögetve. A tengeri kikelésétől vagyis április 26-ától kezdve leszedéséig egész október 22-ig 41 esős nap alatt 321 4 mm. csapadékban részesült. A trágyázott és trágyázatlan közötti különbség egész a leszedésig jól észrevehető volt, ugy a tengeri számán, mint a csöveken.

Az aratás a következő eredményt adta:

1 hold trágyázott adott 1758 kg. csöves tengerit 1327 kg. magot,
1 hold trágyázatlan adott 2236 kg. csöves tengerit 1721 kg. magot
100 kg. csöves tengeri a trágyázatlanról adott 106.5 l. 75.5 kg. magot
100 kg. csöves tengeri a trágyázottról adott 107.01 l. 77 kg. magot.

A trágyázott tengeri hektoliter sulyu 70.5 kg. a trágyázatlané 72 kg. E szerint tehát egy hold trágyázott tengeri pénzbeli haszna a következő:

3.94 q szemestengeri többlet	a 4.80		18.91
100 kg. csontlisztszuperfoszfát	a 6.2	6.20	
30 kg. kénsavas-ammoniak	a 6.17	2.35	
összesen		8 frt 55 kr.	18 frt 91 kr.

A 8 frt 55 kr. több kiadással szemben tehát 18 frt 91 kr.-al volt több bevétel holdankent nem is számitva a 1.5 kg-mal nagyobb hl. sulyt s a szár termés többletet. Megjegyzem még, hogy ásványi szuperfoszfáttal ép olyan eredmény éretett volna el, de olcsóbban, mert a csontliszt-szuperfoszfát mindig drágabb az ásványi szuperfoszfátnál.

Ezek az adatok mindenesetre elég tanulságosak arra, hogy gondolkodóba essünk a dolog felett.

„Star" életbiztositó társaság London. A magyarországi képviselőség üzlete teljesen kielégitően fejlődik és az 1897-ik évre 18 715 korona 94 fillér tiszta nyereséget mutat ki.

A társaság 1897. évi összes üzletére vonatkozólag következő adatokat emeljük ki: Az 1897. évben 6315 biztositási ajánlat 52,749,812 korona összegről nyujtatott be, melyek közül 930 részben visszautasittatott, részben még el nem intéztetett, 5385 kötvény állittatott ki 42,998 275 korona összegről, melyekért 1.753,638 korona bevételeztetett első évi dij fejében. Azonnal kezdődő 15,272 korona életjáradékért 187.280 korona bevételezt tett. Az érvényben levő biztositások összege 415,515.300 koronára rug. A mérleg számla a következő adatokat tünteti fel: Vagyon: Jelzálogok 16,926.675, kölcsönök kötvényekre 6,864.764, állampapirok, elsőbbségek és részvények 70.557.398, biztositékok 1,047.588, ingatlanok 4,612.701, telekjáradékok 1 953.940, kölcsönök életjáradékokra 783.062, künnlevő kamatok 114.525, összegyüjtött kamatok 1 440.957, künnlevő dijkövetelesek 5,108.860, készpénzben bankoknál 1.257.418, pénztari készlet 62,208, összesen 110,735.096 korona. Teher: Befizetett részvénytőke 125.000 biztositási és életjáradéki alap 109,394.018, elismert, de még ki nem fizetett követelések 1,216.078, összesen 110,735.096 korona. A nyereség- és veszteség számla adatai. Bevétel: biztositási alap az év elején 101,993.467, dijbevétel 13,582.547, bevétel életjáradékokért 187,280, kamatok es osztalékok 3,952 647, illetékes 8241, összesen 119,724 182 korona. Kiadások: Esedékes kötvenyekert 6.712.653, visszaváltások 506,805, életjáradekok 387.568, jutalékok 1,499.478, igazgatósági es kezelési költségek 673.631, orvosi tiszteletdijak 132.373, jövedelmi adó 177.893, készpénzosztalékok a részvényeseknek 6250, dij evonasok osztalék fejében 108.513, biztositási alap 1897. végén 109,519.018, összesen 119,774.182 korona.

Tudományos apróságok a hüvelyes növényekről.

Az emberi és állati táplálkozás szempontjából fontos műveleti növényekhez a gabonaféléken kivül a hüvelyes növényeket is számitjuk, melyeknek fehérnye tartalma 20—30 százalék között váltakozik, ilyenformán kétszerannyi fehérnyét tartalmaznak, mint a gabonafélék. S ez okból a hüvelyesek igen magas értékkel biró tápszert képeznek. A gabonaféléktől eltérőleg a hüvelyesek mély gyökerzetü növények. Gyökerük mélyen hatol a talajba s a miveleti rétegen kivül, még az altalajból is sok táplálékot vesznek fel. A talajféleségek között legjobban kedvelik az erőteljes agyag talajokat. De megfelelő trágyázás mellett könnyü talajokon is előnynyel termeszthetők. A hüvelyesek magas fehérnyetartalmuk dacára nem igen hálásak nitrogén-trágyázás iránt. Ez azon tulajdonságukból magyarázható meg, miszerint képesek a levegő szabad nitrogénjét emészthető nitrogéntáplálékká alakitani. A hüvelyesek és a herefélék ez okból gyökereikben többé-kevésbbé nagyobb dudorokkal, illetve csomókkal vannak ellátva,

melyek belsejükben számos baktériumot tartalmaznak s éppen ezen baktériumoknak tulajdonitják a képességet a levegő szabad nitrogénjét átalakitani szerves nitrogénvegyületekké. Sőt tudományosan be is bizonyitható, hogy azon hüvelyesek, melyek gyökereiken ilyen baktériumokkal telt dudorokkal birnak, jelentékenyen több fehérnyét képeznek, mint a bakteriummentesek. Minden hüvelyes növénynek megvan a saját külön bakteriuma, így a borsóé más, mint a csillagfürté. Ha valamely talaj a megfelelő bakteriummal nem bir, akkor az illető növény nem tenyészik oly jól, mint tenyészne más viszonyok és körülmények között.

Hogy a fennebb emlitett bakteriumok a talajba jussanak, már régebben ajánlották azt az eljárást, hogy azon a szántóföldön, melyen pl. csillagfürtöt akarnak termelni, hintsenek el néhány szekér földet oly talajról, melyen a csillagfürt kitünően diszlett, hogy ez által gondoskodjanak a megfelelő bakteriumfaj jelenléteről. Ujabb időben oly értelemben történtek kisérletek, hogy nem bakteriumokat tartalmazó földdel, hanem bakteriumok tiszta tenyészetével experimentáltak.

E tiszta bakterium-tenyészetek „Nitrogin" néven fordulnak elő a kereskedelemben. Nitrogénon kivül a hüvelyesek a gabonafélékhez viszonyitva, igen nagy mennyiségü foszforsavat és káliumot igenyelnek. Ha a Wolf-féle átlagszámokat vesszük számitásunk alapjául, úgy a termés által elvett tápanyagmennyiség hektáronkint a következő összállitásból tünik ki:

Buza

közepes termés	nitrogén kgban	foszforsav kgban	káli kgban
2500 kg. szem	54.60	19.85	14.70
4090 kg. szalma	21.04	4.28	18.20
Tehát összesen:	75.64	24.13	32.90

Kerti borsó:

nagy termés	nitrogén kgban	foszforsav kgban	káli kgban
2500 kg. szem	89.4	21.40	25.24
4000 kg. szalma	42.8	14.41	40.76
Tehát összesen:	132.2	35.81	66.00

Már ezen számokból is kitünik az, mily nagy mennyiségben igényelnek a hüvelyesek ásványi tápanyagokat, s épp ez okból különösen szegényebb talajokon nagyon is megháláják a trágyázást.

Azon kisérletekből, melyeket hüvelyesekkel hajtottak végre, a következő eredmények vonhatók le:

A hüvelyesek rendes körülmények között nem igényelnek nitrogén trágyázást; mert daczára annak, hogy az összes növények között legnagyobb mennyiségben tartalmaznak fehérnyéket, mégsem szorulnak nitrogéntrágyára.

A hüvelyesek a nitrogént a levegőből apró szervezetek segélyével veszik fel, és ezen szervezetek által a gyökereken foglalt csomókban oly vegyületté alakittatik át, melyet a növények könnyen felvehetnek. Sokszor különben ajánlatos a hüvelyeseknek megtrágyázása nitrogéntrágyákkal, pl. ha a fiatal növényeket gyorsan akarjuk erőteljes fejlődésüvé tenni. A többi növény tápanyagokat, tehát káliumot, foszforsavat és meszet böven kell a hüvelyeseknek juttatni.

A babot pl. igen gyakran termelik istálló-trágyában, de műtrágyák igénybevételével ép oly nagy, esetleg nagyobb terméseket értek el, mint istálló trágyával. A borsó a chlorkáliumot jobban hálálta meg, mint a kénsavas-káli. A csillagfürt mindenféle káli-trágyázást igen megbálal. A babnál szuperfoszfát sokkal jobb eredményeket adott, mint a Thomas-salak; sőt igen jó Thomas salakkali trágyázás utóhatása nem volt, a szuperfoszfátokkal elért eredmények is a szuperfoszfátok javára dőltek el.

Ha káli- és foszforsav-pótlás a legtöbb esetben szükségesnek mutatkozik, úgy ez a mészről nem állitható mindig. Meszezés iránt különösen a csillagfürt nagyon érzékeny és a mész összes vegyületei között a foszforsavas mész a legártalmasabb. Kevésbé, de mindig eléggé ártalmasak a kénsavas és szénsavas mész, tehát gipsz és kréta.

A mész kártékony hatását csillagfürtnél csökkenthetjük kaiait hozzáadásával. Mész használatánál sok függ attól is, mily nagyságu szemcsékben adjuk azt; minél finomabb por alakjába szórjuk el, annál jobb termés-eredmények várhatók.

VASUTI MENETREND

Érvényes 1898. május 1-től.

KANIZSA állomás.

Irány	Indulás Kanizsáról: vonat	óra	perc	idő	Érkezé Kanizsára: vonat	óra	perc	idő
Pragerhof	sz. v.	4	42	regg.	gy v.	5	32	regg.
	sz. v.	2	35	d. u.	sz. v	12	09	d. u.
	gy. v.	12	17	este	sz. v	11	22	éjjel
	v. v.	7	33	este	v. v	7	59	regg.
	gy. v.	12	10	délb.	gy. v	4	53	d. u.
Szombh Bécs Zala-Eg.	sz. v.	6	05	regg.	sz. v.	11	01	este
	gy. v.	12	20	d u.	sz. v	3	42	regg.
	v. v.	5	15	d. u.	v. v.	8	04	regg.
	sz. v.	2	05	d. u.	sz. v.	1	35	d. u.
	sz. v.	12	45	éjjel	gy. v.	7	05	este
Budapest B.-Szt.-Gy.	gy. v	5	47	regg.	sz. v.	3	52	regg.
	v. v.	9	30	regg.	sz. v.	1	40	d. u.
	sz. v.	2	—	d. u	v. v.	8	50	este
	sz. v.	12	15	éjjel	gy. v.	12	17	éjjel
	gy. v.	5	03	d. u.	gy. v.	11	55	d. e.
					sz. v.	8	9	regg.
Barcs Gyékény	sz. v.	4	57	regg.	sz. v.	1	29	d. u.
	sz. v.	2	25	d. u.	sz. v.	11	41	éjjel
	sz. v.	7	25	este	sz. v.	11	14	regg

NYILTTÉR.

Selyem damaszt 75 krtól

14 frt 65 krig méterenkánt — valamint fekete, fehér és szines **Henneberg-selyem** 45 krtól 14 frt 65 krig méterenkint, — a legdivatosabb szövés, szin és mintázatban **Privát-fogyasztóknak** postabér és vámmentesen, valamint házhoz szállitva, — **mintákat pedig postafordultával** küldenek.

HENNEBERG G. selyemgyárai

(cs. és kir. udvari szállitó) **Zürichben.** (5)

Magyar levelezés. Svájcba kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Laptulajdonos és kiadó:

FISCHEL FÜLÖP.

2010 tk. 898. 255—1

Arverési hirdetmény.

A letenyei kir. járásbiróság mint tkvi hatóság közhirré teszi, hogy Humánovics György és neje Kovács Rozália bánokszentgyörgyi lakosnak Józsa János bánokszentgyörgyi lakos elleni 79 frt 30 kr perköltség tőke, 29 frt 30 kr. felebbezési 9 frt 65 kr. végrehajtási, 10 frt 25 kr ezuttali költségek iránti végrehajtási ügyében a nagykanizsai kir. törvényszék (a letenyei kir. járásbiróság) területén fekvő Bánokszentgyörgy községi 61. sz. tjkvben A I 92, 235, 342, 654. hrsz. ingatlanok és a 92. hrsz. ingatlanon épült 35. népsorszámu ház 1049 frt kikiáltási árban a fenti tjkvben A + 812. hrsz. ingatlan 222 frt becsárban, a + 883. hrsz. ingatlan 91 frt kikiáltási árban, a bánokszentgyörgyi 494. sz. tjkvben Tóth István és neje tulajdonául átjegyzett A + 347. hrsz. ingatlan 81 frt kikiáltási árban Bánokszentgyörgy község birói házán ál

1898. évi október hó 29. napján d. e. 10 órakor

dr. Rothschild Samu nagykanizsai lakos felperesi ügyvéd vagy helyettese közbejöttével megtartandó nyilvános árverésen eladatni fog.

Kikiáltási ár a fentebb kitett becsár.

Arverezni kivánók tartoznak a becsár 10%-át készpénzben vagy óvadékképes papirban a kiküldött kezéhez letenni.

Kelt Letenyén, a kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóságnál 1898. évi julius hó 29. napján.

NUNKOVICS,
kir. aljbiró.

Házeladás.

Helyben a király-utcában a volt Tachaur-féle földszinti ház, kert, rét és nagy magtárral szabad kézből eladó.

Bővebb felvigositással szolgál a

Nagy-kanizsai bankegyesület részvénytársaság.

A világhirü Steyeri

FEGYVERGYÁR 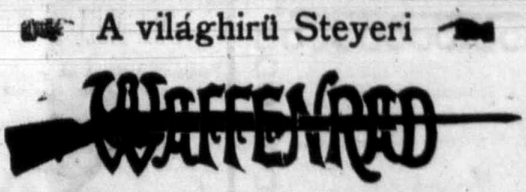 KERÉKPÁRJAINAK

képviselete és raktára

Nagy-Kanizsa, Csáktornya és Zala-Egerszeg területére:

Unger Ullmann Eleknél N.-Kanizsán.

Ajánlja dúsan felszerelt raktárát kerékpárczikkekben.

Továbbá: raktár és képviselet ugyanezen területekre

a láncnélküli

graziossa

kerékpárokban.

Kevésé használt, de teljesen jó karban lévő kerékpárok is tartatnak raktáron.

Az amerikai pneumatik védőanyag „SENSLESS" raktára. Nélkülözhetetlen minden kerékpárnál, miután szegek által támadt lyukakat azonnal beragasztja.

Kerékpár-árjegyzékek ingyen és bérmentve.

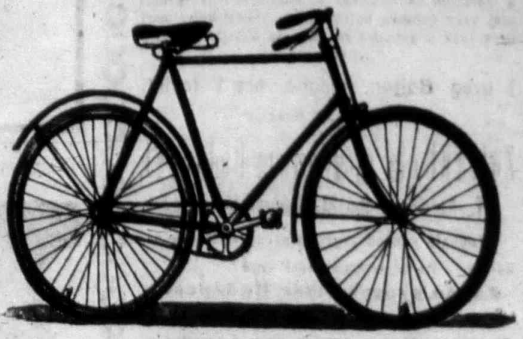

A **szőlőpenész** ellen a legegyszerűbb és legpraktikusabbb **fuvókészülék raktára.**

Phönix-Kenőcs

a stuttgarti közegészségügyi és betegápolási kiállitáson 1890-ben érdemet nyert, orvosi véleményezés és a köszönő levelek ezrei szerint kitünőnek elismerve. Az egyedül létező, kipróbált és ártalmatlan szer, **sürü és gazdag hajnövés** előmozditására hölgyeknél és uraknál, a **haj kihullása** és a **korpa képződés** meggátlá-ára; egészen fiatal embereknél **erőteljes bajuszt** létesit. — Jótallás az eredmény- és ártalmatlanságért. Tégely 80 kr., postán küldve vagy utánvéttel 90 kr. **K. Hoppe Wien.** I. Wipplingerstrasse 14. 165—26

Specialista Sérvkötőkben.

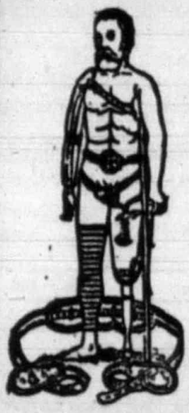

A **Keleti-féle** cs. és kir. szab. **Sérvkötő** orvosi tekintélyek véleménye szerint a legtökéletesebb ezen nemben, nem csuszik, nem gyakorol kellemetlen nyomást és eltávotitja célszerű szerkezetánél fogva az eddigi sérvkötők hiányát.

A **Keleti-féle gummi sérvkötő** idomitható pelottával, szarvas bőrödővel és biztonsági övvel.

Cs. és kir. osztrák-magyar és belga kir. szabadalom

Kitüntetve Brüsselben

aranyéremmel, diszokmánnyal.

Árak: egyoldalu 6 frt, ketoldalu 12 frt

Gyáramban készülnek ezenkivül: mülábak, mükezek, járó- és nyujtó-gépek, egyenestartók (Hessing féle rendszer), orthopädiai fűzők, haskötők, görcsérhasznyák és mindenféle gummiáruk urak és hölgyek részére.

Megrendeléseket pontosan és diszkréten eszközöl

Keleti J.

cs. és kir. orvos, sebészeti mü- és kötszer gyáros

A lapit. 1878. **Budapesten.** Alapit. 1878.

IV. Koronaherczeg-utcza 17. szám.

Sebészeti müszergyár gázmotor erővel:

IV. Kostély-utca 15. 240—14

Nagy képes árjegyzék ingyen és bérmentve.

Nem megfelelő kötszerek készséggel becseréltetnek.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételénél 10% engedélyeztetik.

Ezen hirdetés tulajdonosának vételénél 10% engedélyeztetik.

A legjobbnak bizonyult **HÁZISZER, mely az emésztést szabályozza, rendes vérkeringést eredményezi, a megromlott és hibás véralkatrészt eltávolitja (a mi az egészség föfeltétele),** gyorsan és biztosan megszünteti a gyomorbajt, és p. étvágytalanságot, savanyu fölbőfőgést, hányási inger, gyomor- és hasbántalmat, gyömörgörcsöt, a gyomor tulterhelését ételtől, nyálkásodást, vértolulást, hémorhoidákat, női bántalmakat, belbajokat, a már 40 év óta jónak bizonyult

Dr. ROSA-féle életbalzsam

Minden gyuladás, seb és kelés gyógyitása biztos sikerrel jár, a női mell gyuladásánál, tejrekedés- és keményedésnél, a gyermek elválasztásánál, tályogok, vérkelések, pokolvar és genyedéseknél, továbbá körömgenyedés az ugyneveznett körömméregnél a kézen és láb ujjakon, keményedéseknél, daganatoknál mirigydagan-toknál, holttestem képződéseknél stb. 50 év óta bevált

Prágai házikenőcs

FRAGNER B. gyógysz.-től Prágában 203—III.

Ki az emésztése minden munkáját uj életre serkenti egészséges és tiszta vért szerez, különben is biztos és messze földön hires, bevált **háziszer.**

1 üveg 50 kr., kettős üveg 1 forint. Postán 20 krral drágább.

A gyó yulás fájdalom nélkül halad a kenőcs hüsitő hatása alatt.

Dobozban 25 és 35 krajcárjával.

Postán 6 krral drágább.

FIGYELMEZTETÉS! Mindenki csak az eredeti készitményt kérje a prágai **Fragner B.** gyógyszertárából és figyeljen arra, hogy a **Dr. Rosa balzsam** csomagolás minden részén az itt látható kerek védjegy legyen; a **prágai házikenőcs** csomagolásán pedig a jobbról látható három szögletü védjegy.

A ki egy utánzást talál és nekem bejelenti, díjat kap!

Elismerő levelek ezrei rendelkezésére állnak.

Raktárak Budapesten:

Török József gyógyszertárban, Egger A. gyógysz.-ban, Thalmayer és Seitz, Kochmeister utódai.

Főraktár a kazitőn! **B. Fragner** Apotheke „zum schwarzen Adler" in Prag. Eck der Spornergasse Nr. 203.

Postaküldés azonnal. 231—26

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztet és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

WEISER J. C.

Az ezredéves kiállitáson az arany érdemkeresztet és a millenniumi nagy éremmel kitüntetve.

gazdasági gépgyár és vasöntődéje Nagy-Kanizsán.

Tudomására hozza a n. é. gazdaközönségnek, hogy

Magyarország legjobb sorvetőgépe a Zala-Drill

Az Orsz. Magyar Gazdasági Egyesület által 1897. október hóban Klabéren rendezett nemzetközi vetőgépversenyen a legelső dijjal, az állami aranyéremmel és az 1897 szept. hóban Lévén megtartott vetőgépversenyen a legelső dijjal: „nagy üzemre" aranyéremmel tüntettetett ki.

Ajánlja **szab. kiváltható kapacsuklyókkal** ellátott

ZALA-DRILL és PERFECTA sorvetőgépeit

Felülmulhatatlanok az egyetemes és kétvasu acélekék, az egyetemes ekékhez alkalmazható összes felszerelvények, összes talajmivelő eszközök, szénagyüjtők, darálók és egyéb gazdasági gépek.

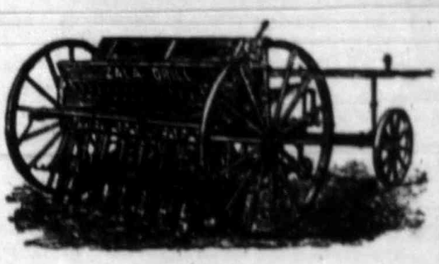

Felhivom a n. é. gazdaközönség figyelmét

a legujabb amerikai

„Planet jr" rendszer

egykeekü kézi ápakapáló és töltögető eszközök e,

melylyel a répakapálásnál és töltésnél óriási megtakarilás érhető el.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Csak fiatal embereket

érdekelhet tudni, hogy a

párisi Dr. BOITON

Injectio Orientál

már néhány napi használat után elmulasztja még a legrégibb bántalmakat is, fölösleges tehát **santal olaj** vagy **copaiva balzsammal** kisérletezni, mert ezek csak a gyomrot rontják és a bajt nem gyógyitják meg.

1 üveg Boiton Injectio ára 1 forint.

Magyarországi föraktár:

Zoltán Béla gyógyszertára Budapest,

V., Nagykorona-utca 23. (Széchenyi-tér sarkán.)

Kapható minden nagyobb gyógyszertárban.

54/322 Postai megrendelések cime:

Zoltán gyógyszertár Budapest

Föraktár Nagy-Kanizsán:

Práger Béla gyógyszertárában.

HIRDETESEK

felvétetnek e lap kiadohivatalában

NAGY-KANIZSÁN.

Nyomatott Fischel Fülöp laptulajdonosnál Nagy-Kanizsán 1898.